

ശ്രീ.

ശ്രീനവാസീയ വ്യാഖ്യാനം

ലഘുപുരാണം.

പ്രഥമഭാഗം.

ഗ്രന്ഥ കർത്താ

വടക്കൻ പറവൂർ പൊട്ടൻതെരുവിൽ

രഘുനാഥൻപാമ്പ ത്തസാരസ്വതമഠത്തിൽ.

ബ്രഹ്മശ്രീ,

പി. ശ്രീനിവാസ ശാസ്ത്രി

അദ്ധ്യക്ഷൻ.

ടിയാർരാട്ട് അപകാശാ വാങ്ങി.

കൊല്ലം പറവൂർ കോങ്ങാൽ വള്ളിമുട്ടിൽ.

വി. നാരായണൻ വൈദ്യരുടെ

സ്വന്ത ചികിത്സയിൽ

അർപ്പിച്ചത്.

++++

1912

Printed at

The Sri Krishnavilas Press.

QUILON.

Price Re. 1.

വില രൂപം ൧.

ഉടമസ്ഥൻ കല്പം കർത്താ ജ്യോതിഷ പണ്ഡിതൻ

പ്രകാശിതമാകുന്നു.

ശ്രീ.

മഹാ ജനങ്ങളേ,

ലോകമെങ്ങും പരിഷ്കാരം വർദ്ധിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ഭാരതവംശത്തിൽപ്പെട്ട ഹിന്ദുജന സമുദായത്തിൽ ക്ഷേത്രപ്രതിഷ്ഠാപനം എന്നുള്ളതു ഏറ്റവും പ്രധാനമായ ഒരു ശ്രമമായിട്ടാണ് കാണപ്പെടുന്നത്. ഈ ക്ഷേത്രപ്രതിഷ്ഠാപനത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം സർവ്വജനങ്ങൾ ജഗന്നിരുന്നതായിരിക്കുന്ന ഭഗവാനിൽ ഹിന്ദു ജനങ്ങൾക്കുള്ള ഭക്തിവിശ്വാസസ്തോരകമാണത്രേ. ഒരു ക്ഷേത്രത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ദേവനെ മിക്കവാറും ആ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ നാമധേയമാത്രത്താൽ ആർക്കും അറിയാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ സർവ്വപരാമര രക്ഷകനായിരിക്കുന്ന സർവ്വജന ഭഗവാനെ മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിലെട്ട ഏവരും യഥാശക്തി പൂജിച്ചു ഭജിക്കേണ്ടതു് അപരമം ഒരു പ്രത്യേകകടമയായിട്ടുള്ളതാണല്ലോ. ആ സ്ഥിതിയ്ക്ക് ഒരു ശ്രേഷ്ഠ സമുദായക്കൾക്കുമാത്രമേ സർവ്വജന ഭഗവാനെ ഒരു പ്രതിമയിലോ ബിംബത്തിലോ സങ്കല്പിച്ചു പൂജിച്ചു ആശ്രയിക്കാവൂ എന്നുള്ള പൗരോഹിത്യ നിർബ്ബന്ധം കൊണ്ടു് ഇതിനുമുമ്പിൽ ഈ വക ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താതെ ഇരുന്നതിനാലും മറ്റും ദേവപൂജാർത്ഥം വിധിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പൂജാവിധാനക്രമം ശരിയായിത്തീർന്നു് ആചരിക്കുന്നതിന്നു പ്രായേണ ജനസാമാന്യത്തിന്നു കഴിവില്ലാതെ വന്നിട്ടുള്ളതാണെന്നു ആധുനിക പണ്ഡിതന്മാരായ മഹാജനോപന്മാർ നിഷ്കളങ്കമായി അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുവാൻ ഇവിടെ പ്രത്യേകം പ്രസ്താവിക്കേണ്ട ആവശ്യകത ഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എങ്കിലും നാനാ ജനങ്ങൾക്കും മുക്തിസാധകമായ ഈ പൂജാവിധാനത്തെ ഇപ്രകാരം ഗൃഹനം ചെയ്യുതു് പൂവീകന്മാരുടെ പരമ്പരയായ അന്ധവിശ്വാസത്താലും, തജ്ജന്യമായ സ്പർശം കൊണ്ടുമല്ലാതെ മറ്റൊന്നുകൊണ്ടുമല്ലെന്നു പറയുന്നതിൽ ഒട്ടാകെ അതിശയോക്തി ഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ആ സ്ഥിതിയ്ക്കു് ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥകർത്താവായ ബ്രഹ്മശ്രീ, ഏ. ശ്രീ നിവാസശാസ്ത്രി അവർകളുടെ ഇഹപ്രഥമമായ പൂജാവിധാനനിർമ്മാണത്തിൽ—ശ്യാംപനീയമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ

പരിശ്രമത്തിൽ പക്ഷപാതരഹിതനാകും മഹാനുഭാവനായ
മായ എല്ലാ ജനങ്ങളും നിരന്തരമായി അനുമാദിക്കാതിരിക്കു
യില്ലെന്നുള്ള വിശ്വാസത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിനുവേണ്ടി ര
ണ്ടു വാങ്ങുക ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചു കൊള്ളുന്നു.

ഗ്രന്ഥകർത്താവർക്കു ഓരോ പുസ്തകം എഴുതി
അച്ചടിപ്പിച്ചു വരുന്നമദ്ധ്യേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവായ
ബ്രഹ്മശ്രീ, അനന്താചാര്യവർക്കു സഹോദരങ്ങളെ പ്രാപ്ത
നായെന്നുള്ള കമ്പിവാർത്ത കിട്ടിയ ഉടനെ അദ്ദേഹം സ്വ
ദേശത്തേക്കു പോകയാലും, തത്സംബന്ധമായ അദ്ദേഹത്തി
ന്റെ കൃത്യാന്തരബാഹുല്യത്താലും ഓരോ പുസ്തകത്തിന്റെ പ്ര
കാശമായി തിരഞ്ഞുനന്നിന്നു സൗകര്യമുണ്ടായിപ്പോത്ത
തും തന്നെ മിത്താ പിലസ്ഖലതങ്ങൾക്കു ഇടയായിട്ടുള്ളതും
അവിടുത്തെ തല്ലാലും കെട്ടുശിപത്രം ഇതോടുകൂടി ചേർത്തിട്ടു
ള്ളതും ആകുന്നു. ആകയാൽ ആവക സ്ഖലിതങ്ങൾ അടു
ത്ത പതിപ്പിൽ ചീർത്തു അച്ചടിപ്പിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തു കയല്ലാ
തെ ഗത്യന്തരമില്ലാത്തതിനാലും ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ പിതൃ
നിഷ്ഠാണത്താൽ അദ്ദേഹത്തിനുമായിട്ടുള്ള വ്യസനാധിപ്ത
ത്തിൽ ഞങ്ങളുടെ നിവ്യാജമായ സഹതപത്താലും തൽക്കാ
ലാവനിട്ടുള്ള സ്ഖലതങ്ങളെ പ്രത്യേക ശുദ്ധിപത്രംനോക്കി
മഹാജനങ്ങൾ തിരുത്തി വായിച്ചു അനുമാദിക്കണമെന്നു
അപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് ഇവിടെ വിരചിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

1st. March. 1912. }
PARAVOOR. }

K. P. N. A'HAN.

ശുദ്ധിപത്രം.

—•••••—

വശം. വരി, അനുലം.

ശുദ്ധം.

പ	വു രാത്രേ	രാത്രേ
	മുഹൂർത്ത	മുഹൂർത്ത
ഉ	രൂ ഏക	ഏക
ഐ	രൂ വാവി	വാവി
ഊ	ന പഞ്ചപംഗാര	† പഞ്ചപങ്കാര
	† ഇതു:പാ	ലേമാരദുസ്ഥലത്തും
ഋ	ന്ന വി:	വ:
ൠ	നര വംഭധി	വാഭധി
ഌ	ന്ന ഭൂവലിഷ്ഠം	ഭൂവലിഷ്ഠം
ഥ	രവ പചഞ്ചീതി	പിചഞ്ചീതി
ഢ	നര പരോഷ	പരോഷ
ഢ	ര വിശ്വ	വിശ്വ
ഢ	ന്ന സന്ധ്യാ	സന്ധ്യാ
ഢ	നര സ്പ്രേതിഹാ	സ്പ്രേഹാ
ഢ	നര ഹരസ്സിൽനിന്നും	അതിൽനിന്നും
ഢ	നര ഭയാർഭദ	ഭയാർഭദ
ഢ	ന്ന കഥിത	കഥിത
ഢ	ന്ന ആതിത്യ	ആദിത്യ
ഢ	ന്ന രൂപാൻ	രൂപാൻ
ഢ	ന്ന ശവേ	ശവേ
ഢ	ന്ന പ്രജ്ഞ	പ്രജ്ഞ
ഢ	ന്ന മൽമൂത്ര	മലമൂത്ര
ഢ	ന്ന ക്രിന്മാന	ക്രിന്മാന
ഢ	ന്ന വവന്മാന:പാലെ	വവന്മാന:പാലെ
ഢ	ന്ന രൂപാസ	രൂപാസ
ഢ	ന്ന സുഖ	സുഖ
ഢ	ന്ന സൽഗുണ	സൽഗുണ
ഢ	ന്ന പൈഷ്ഠപന്മാർ	പൈഷ്ഠപന്മാർ
ഢ	ന്ന രൂപവിവിസ	വിവിസ

വശം, വരി. അതുലം.

തുലം.

൧൩൦ ൧. ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

ഇതുപോലെ ഓരോന്നുമേൽകൂട്ടണം

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦

൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

* ലിപിസ്ത്രം

* ഇതുപോലെ മറ്റുള്ളിടത്തും

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

† ൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦ ൮൦൦ ൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦

൧൩൦ ൧൦൦ ൮൦൦

൧൦൦

† ൧൩൦ ൮. സുഷുപ്താവശിയുടെ അമൃതമയങ്ങളായിരിക്കുന്നമാതൃകാപണ്ണങ്ങൾ പുറപ്പെടുന്നതായും ആയവതന്റെഭാഹത്തെ (എന്നു തീർത്തിവായിക്കണം.)

വശം. വരി. അശുദ്ധം.

ശുദ്ധം.

മമന	നമ ജാത	ജാതി
മമമ	മ സൂത്രപനായി	സപത്രപനായി
മനമ	നമ കൊണ്ടു*	കൊണ്ടു അലങ്കരിച്ചു
മനര	ന തസ്ഥിദ്രയാ	തത്ഥിദ്രയാ
മനവ	മവ മായം	മയം
മരം	മവ വാചകം	വാചകം
മരമ	മൻ സ്ഥാപിക്കുന്നത്.	സ്ഥാപിക്കുന്ന
മരന	മര മർദ്ദാചമനീയകം	മർദ്ദാചമനീയകം
മരൻ	നമ വന്തിരുന്നാൽ	വന്തിരുന്നാൽ
മരം	മവ വിജ്ഞേയ	വിജ്ഞേയ
	മവ വക്ഷമി	വക്ഷമി
	നമ വഷകം	വർഷകം
	നമ ഹീനമുച്യതേ	ഹീനമുച്യതേ
മരം	വ കന്ദ	കന്ദ
	മന മൂണ്ടു.	മൂണ്ടു.
മരമ	മര ക്കണ്ടും	കൊണ്ടും
മനമ	മന വൃഷ്ടാദ്യ	വൃഷ്ടാദ്യ
	മര സജ്ജം	സജ്ജം
	മര ഭാഗശ്ച	ഭാഗശ്ച
മനമ	മര ഗുഡകേശ	ഗുഡാകേശ
	മര പ്രോക്ഷ്യദ്യ	പ്രോക്ഷ്യദ്യ
മനമ	ന സർവ്വീഷ്	സർവ്വീഷ്
	മര ജിണ്ണം	ജിണ്ണം
മനര	വ പ്രദേശയ	പ്രദേശയ
മനമ	മൻ മുദ്രാഭ	മുദ്രാഭി
	മര ഷട്സോ	ഷടസോ
മനന	ന സമാന	സമാന
	നമ പ്രാണാദി	പ്രാണാദി
മന	മവ അനുജ്ഞ	അനുജ്ഞ
	മവ നൃസൽ	നൃസേൽ
മനവ	മര വ്യാഹതിഭ	വ്യാഹതിഭിഃ
	മര പാഷാടദ്യ	പാർഷദ്യ
	മൻ ക്കൊണ്ടു	കൊണ്ടു
	നമ ദേവ	ദേവം

വശം. വരി. അശുഭം.

ശുഭം.

മറു	വു അഗൃഷ്ടാ	അംഗൃഷ്ടാ
	സ്വപുശ	സ്വപുശ
മറു	മര തീഗയ	ഗയഃ
	മര ആഭിത്യൻ	ആഭിത്യൻ
മറു	ര ദിതിയാം	ദിതിയാം
	മര മൂലം	മൂലം
	മര ഏ. 10	ഏവം
	മര കാഭർജ്ജഗ്ഭഃ	കാഭർജ്ജഗ്ഭഃ
	മര ഏ. 10	ഏവം
മറു	മര മവച	മേവച
	മര നവമ്യ	നവമ്യ
	മര മേകാശ്വേതു	മേകാശ്വേതു
	മര ആചമനാ	ആചമനീ
മവുവ	ന ജയച്ച	യച്ച
മറു	മര വിതരം	വിതരം
മറു	മര വാസവശ്വ	വാസവശ്വ
മറു	മര ഹരണ്യ	ഹരണ്യ
	മര വ്യാപിനീ	വ്യാപിനീ
മറു	മര മഹീഭേവിം	മഹീഭേവിം
	മര വിഷായ	വിഷായ
മറു	മര ഭവം	ഭവം
മറു	മര യാമിഷം	യാമിഷം
	മര രാത്രതാം	രാത്രതാം
മറു	മര തിഭൃശ്വപശ്വവേ	ശ്വപശ്വവേ
മറു	മര നഹയന്യായ	നഹയന്യായ
	മര നിഷങ്ഗി	നിഷങ്ഗി
	മര ചേഷ്ഠി	ചേഷ്ഠി
	മര യധിച	യധിനേ
	മര നീപൃക്	നീപൃക്
	മര സൂക്ത	സൂക്ത
മറു	മര അഗന്ധിണ്യ	അഗന്ധിണ്യ

THE
SRINIVASEEAM
LEGHU POOJA RATHNAM.

ഓം- ശ്രീഗണപതയെനമഃ

ലഘുപൂജാരത്നം.

സ്വകീയമംഗളശ്ലോകഃ.

യാകൈലാസധരാധരാതിധ വളായഭക്തസന്തോഷഭാ
യാവീണാശു കപട് മധുസൂകധരായബ്രഹ്മജായാസതി
യാലക്ഷ്മീശസദാശിവാദിര രദായാശുഭവണ്ണന്തികാ.
യാതന്ത്രാപഹരാപരാപരതരാദേവീസദാപതുമാം

തത്രസദാചാരവിഷയഃ

I ഉത്ഥാനകാലഃ.

രാത്രൈരൂപശ്ചിമയാമസ്യമുഹൂർത്തേയസ്തൃതീയകഃ
സബ്രാഹ്മണവിജ്ഞേയോവിഹിതഃസചബ്ധേധനെ 1

സാരം—രാത്രിയുടെ ഒടുവിലത്തെ യാമത്തിന്റെ മൂന്നാമത്തെ മുഹൂർത്തത്തിന്നു ബ്രാഹ്മം എന്നുപേർ (മനാഴിക വെളിപ്പാനുള്ളപ്പോൾ) ഓം സമയത്തുണ് ഒരു പൂജകൻ എഴുന്നേൽക്കേണ്ടത്.

നൃ-വിനാഴിക=ഒരുനാഴിക.

രൽ-നാഴിക=ഒരുമുഹൂർത്തം

ര മുഹൂർത്തം=ഒരുയാമം.

ന-യാമം=ഒരുഅഹോരാത്രമെന്നു ധരിച്ചുകൊൾക.

II അനുത്ഥാനൈപ്രത്യയഃ.

ബ്രാഹ്മമുഹൂർത്തേതയാനിദ്രാസാവുണ്ണക്ഷയകരേണീ
താകരോതിഹിയോമോഹാൽപാലകൃച്ഛ്രേണശുഭ്യേതി

സാരം—ഓ നാഴികവെളുപ്പാനുള്ളപ്പോൾ കിടന്നുറങ്ങുന്നതു സർവ സുകൃതത്തേയും നശിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു എന്നു അറിയണം. അറിവില്ലായ്മകൊണ്ടു ഒരുവൻ ആസമയം ഉറങ്ങുകയാണെങ്കിൽ അവൻ പാപകൃച്ഛ്രകൊണ്ടു മാത്രമെ ശുദ്ധനായ്ഭവിക്കൂ.

III പ്രാതരുത്ഥായവിധിഃ.

സ്മൃതപാവിഷ്ണുസമുത്ഥായ കൃതശൗചോഽഥാവിധി
ധൗതദന്തഃസമാചമ്യസ്നാനംകുഷ്ഠാദപിധാനതഃ 3

സാരം—സർവവ്യാപകനായ ഹൈശ്വര്യത്തെ വിചരിച്ചു എഴുന്നീറ്റു വിധിപ്രകാരം ശൗചംകഴിക്കണം. പിന്നീട് പല്ലുതേപ്പു കുളി മുതലായതും വിധിയെ അനുസരിച്ചുതന്നെ നടത്തണം.

IV സ്മരണസ്വരൂപഃ.

അയംസർവേഷ്ടാതാമെ സർവാനിഷ്ടാനിവാരകഃ
സർവോൽകൃഷ്ടായമേവൈകസ്മദിയോഹംസമേപതഃ 4

സാരം—തന്റെ ഇഷ്ടദേവൻ എല്ലാ അഭീഷ്ടങ്ങളെ തരുന്നവനും, സകല അഹിതങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുന്നവനും, മാരുദേവന്മാരെക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠനും, നിത്യനും, ഞാനഅദ്ദേഹത്തെ നമിക്കുവാനും, ആദേവൻ എന്റെരക്ഷിതാവും ആകുന്നു എന്നുവ ചാരിക്കണം.

V ഭൂമിപ്രാർത്ഥന.

സമുദ്രവസന്തദേവി! പർവതസുന മണ്ഡിതേ!
വിഷ്ണുപത്നീ! നമസ്തുഭ്യംപാദസ്പർശക്ഷമസ്വമേ 5

സാരം—സമുദ്രങ്ങളാകുന്ന വസുന്തോടു കൂടിയവളായി, പർവതങ്ങളാകുന്ന കുപന്ദോളക്കൊണ്ടു അലംകരിക്കപ്പെട്ടവളായി,

മാറാവില്ലവിന്റെഭായ്യായായിരിക്കുന്ന ഹേ ദേവീ! നിനക്കു നമസ്കാരം. ഞാൻകാലുകൊണ്ടുതൊടുന്നതു ദോഷമാകുന്നു. ആയതുകൊണ്ടുഎന്റെആത്മപരാധത്തെക്കുറിച്ച് ഞാ.മേ—ഇങ്ങിനെ ഭൂമിയെപ്രാർത്ഥിക്കണം.

VI അവലോകനാനി.

ശ്രോത്രീയംസുഗോമനീംഗോവൃഷധാർമ്മികംനദിം

ചന്ദനംരോചനംഗന്ധമുദംഗംദർപ്പണമനം 6

പ്രാതർത്ഥമായയഃപശ്യേൽ

സആപദ് ഭ്യോവിമുച്യതേ 7

സാരം—യാവനൊരുത്തൻ കാലത്തെ എഴുന്നീറ്റു വിഭാൻ, ഭർത്തവുള്ള സ്ത്രീ, തീ, പശു, കാള, ധർമ്മിഷ്ഠൻ, നദി ചന്ദനം, ഗോരോചന, സ്കന്ധഭൂപും, മദ്യം, കണ്ണാടി, രത്നം, മുതലായവായ കാണുന്നുവോ അവൻ സകല ആപത്തുകളിൽനിന്നും വേർപിടുന്നു. പാപിഷ്ഠൻ, വിധവ, കുരുടൻ, നഗ്നൻ, മുറുമുക്കൻ മുതലായവരെ കാണുന്നതു ആപൽകരമാകുന്നുഎന്നുധരിക്കണം.

VII മലമൂത്രോൽസർഗ്ഗവിധിഃ.

തൃണൈരാസ്മീയ്വസുധാംവസുപ്രാവൃതമസ്യകഃ

തിഷ്ഠന്നാതിചിരംതത്രൈനചകിഞ്ചിദുദീരയൻ 8

സാരം—ഭൂമിയിൽ മലമൂത്രവിസർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതു ദോഷമാകുന്നു. അതിനാൽ പുല്ലു, വൈക്കോൽ; കാഷ്ഠം മുതലായതുകൊണ്ടു ഭൂമിയെ മറച്ചിട്ടു അതിന്നു മുകളിൽ ഇരുന്നു മലമൂത്രവിസർജ്ജനം ചെയ്യണം. മൂണ്ടു മുതലായതിനെ കൊണ്ടു തലമച്ചിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അവിടെ അധികംനേരം ഇരിക്കരുതു. മലംപോകാതെയിരുന്നാൽ അൽപമൊക്കലും ഉദീരണംചെയ്യരുതു. നൈരത്യാമിഷ്ടവിഷേപം, എന്നുള്ളതുകൊണ്ടുനിദൃതകോണിലാണെന്നു ഗ്രഹിക്കണം.

മൂത്രോൽസാരസമുൽസർഗ ദിവ്യകർമ്മാദൃഢമുഖഃ

ദക്ഷിണാഭിമുഖോരത്രൗസന്ധ്യയൈശ്വര്യമോഭിവാ 9

സാരം—മൂത്രമൊഴിക്കുന്നതും മലം വിസർജ്ജിക്കുന്നതും പകൽ വടക്കോട്ടും, രാത്രിതെക്കോട്ടും, സന്ധ്യകളിൽ മേൽപോട്ടും നോക്കി ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ദശഹസ്തംപരിത്രജ്യമുത്ര കയ്ക്കുജലശയനം
നഖഹസ്തംപുരിഷേതുനദീതീരാമൃതഗുണം 10

സാരം—കുളം, കിണറു തുടങ്ങിട്ടുള്ള ജലശയത്തിങ്കൽനിന്നും പതുതുമുഴവും, ആറു, തോട്, കായൽ ഇത്യദേയികൽനിന്നു ഇരുപതു മുഴവും അകലെ ഇരുന്നാണു മൂത്രവിസജ്ജനം ചെയ്യേണ്ടതു. മലവിസർജ്ജനത്തിനതുതീർന്നപ്പിൻ എന്താധരിക്കും.

ആത്മഹാരായാമം തരുഹാരായാമം
ഗോസൂത്രാഗ്നനിലാം സൂത്രം 11

ഗുത്രനദിജാലീനഭിതേനമേ ഘതകലഹന
നകൃഷ്ണൈസസ്യമദ്യേവാഗോവുജേജനസന്ദി 12

നവർത്ഥ നിനദ്യാദൈനതീർത്ഥേഷപദീരദിസ്രയം
നാപ്സുനൈവാഭസസ്മീരൈന ശുശാണേന ചതപര 13

സാരം—തന്റെ നിഴൽ തട്ടുന്നിടത്തും, വൃക്ഷങ്ങളിലും, പത്ര, സൂത്രൻ, തീ ഇപയ്ക്കു അഭിമുഖമായിട്ടും, ചുറ്റുമുള്ള പ്രദേശത്തും, അധികം കാരടിക്കുന്നതിക്കിലും, ഗുരനാഥൻ, അച്ഛൻ, ജ്യേഷ്ഠൻ, അമ്മാവൻ, ബ്രാഹ്മണർ മുതലായ പുജ്യന്മാർ ഇരിക്കുന്നതിനചുറ്റും, ഉഴുതനിലത്തിലും സസ്യങ്ങളുടെ നടുവിലും, പത്രത്തൊഴുത്തിലിലും, അധികം ജനങ്ങളുള്ളതടത്തും, വഴിയ്ക്കലും, നദി തുടങ്ങിട്ടുള്ളതുകളിലും, രീർത്ഥങ്ങളിലും, സ്ത്രീകൾ നിൽക്കുന്നിടത്തും, വെള്ളത്തിലും, അതിനടുത്തും, ചുട്ടുകാട്ടിലും, മുറ്റത്തും ഒരിക്കലും മലവിസർജ്ജനം ചെയ്യരുത്.

VIII ക്ഷാളനവിധി

ഗ്രാമീതരിസ്തഃശ്വാത്ഥമായമുദാഭിരദ്യ ധൃതൈർജ്ജവൈഃ
ഗന്ധഃപപഞ്ചയകരം ശൌചം കയ്യാദേവഗ്രീരഃ 14

സാരം—സുഖമായിട്ടു മലംപോയി എന്നു അറിഞ്ഞാലുടനെ, ലിംഗം കയ്യിൽ എടുത്തു എഴുന്നീറ്റു, മണ്ണുവെച്ചും ഇവകളെ കൊണ്ടു മലപ്പാറത്തിൽ പറിയിരിക്കുന്ന അമേദ്യവും ഗന്ധവും അശേഷം നശിക്കുമാറു സാവധാനത്തിൽ ശൌചം കഴിക്കണം.

യസ്മിൻ ദേശേതുയത്തോയം യാചയത്രൈവമുത്തികാ
സൈവതത്രപ്രശസ്താസ്യതയാശൌചം വിധീയതേ 15

സാരം—ശൗചത്തിനു എവിടെയാണോ മണ്ണും വെള്ളവും സൗകര്യംപോലെകിട്ടുന്നതു അവിടെ അതു ശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു. എന്നാൽ മലിനമായും ദുഷ്ടമായും അശുദ്ധമായുമിരിക്കുന്നവെള്ളവും, ചിതൽപുറം, എലിപ്പോട്ട, സർപ്പപ്പോട്ട മുതലായതിലെമണ്ണും നിഷിദ്ധംതന്നെ. ഒരുവൻ ശൗചംകഴിച്ചു ബാക്കിയുള്ള ജലമുത്തുകൾ അതിവിരുദ്ധം.

IX ക്ഷാളനൈവൗവാപയ്ക്കു.

ശൗചമതുവാമപൂർവ്വംവ്യാ ദുഷ്പൂർവ്വം തഥേതരൽ
ലിംഗശൗചവിധായാദൗഗുദശൗചതതഃപരം 16

സാരം—ശൗചത്തിങ്കൽ എല്ലാം ഇടഭാഗമായിട്ടും, മറുജ്വലിനെ വലഭാഗമായിട്ടും വേണമെന്നു അറിയുക. ആദ്യംലിംഗശൗചവും, പിന്നീടുഗുദശൗചവും ആണ് ആചരിക്കേണ്ടത്.

X ഹസ്തപയ്യാന്തിയമഃ.

ധർമ്മപിദുക്ഷിന്നം ഹസ്തമധഃശൗചേനയോജയേൽ
തഥൈവവാമഹസ്തേനനാഭേത്രേപുനശോധയേൽ 17

സാരം—വലത്തെക്കൈ ധർമ്മത്തെ അറിയുന്നതാകുന്നു. ആയതിനാൽ അതുകൊണ്ടു അധശൗചംചെയ്യരുത്. അപ്രകാരംതന്നെ നാഭിക്കുമേൽഭാഗമുള്ള ശുദ്ധിയ്ക്കു ഇടത്തുകയ്ക്കും യോജിപ്പിക്കരുത്.

XI മുൽസംഖ്യാ.

ഏകപിംഗഗുദേതിസ്രഃ കരയാർമുത്തികാഭേയം
ഏകൈകയാമുദാപാദൗ ക്ഷാപ്രല്യാപിശുചീഭവേൽ 18

സാരം—മണ്ണുകൊണ്ടുലിംഗം ഒരുപ്രാവശ്യവും, മലപോരം മൂന്നുപ്രാവശ്യവും, കൈകൾ ഈരണ്ടുപ്രാവശ്യവും, കാലുകൾ ഓരോപ്രാവശ്യവും, തേച്ചുകഴുകണം. ഇങ്ങനെ ശൗചം ആചരിക്കുന്നവൻ മാത്രമേ ശുദ്ധനായി ഭവിക്കൂ.

കുശ്ലാദപാദശൗഗന്ധുഷാൻ പുരിഷോത്സർജ്ജനൈതഥാ
മൂത്രോത്സർജ്ജതചതാദൊഭാജനാനേതു ഷോഡശ. 19

സാരം—മലവിസർജ്ജനം കഴിച്ചാൽ ൧൨- മൂത്രവിസർജ്ജനംകഴിച്ചാൽ ൪൦ ഊണുകഴിച്ചാൽ ൧൬൦ പ്രാവശ്യംകുവിൾക്കുള്ളണം.) കുലുക്കുകഴിക്കണം.)

XII നഷ്ടി പനസ്ഥാനം.

പുരതഃസർവദേവശ്ച ഭക്ഷിണേപി തരസ്യഥാ
ഋഷയഃപുഷ്പതഃസർവൈവാമഗണ്യഷമുതസ്യജേൽ 20

സാരം—കവിതകൊണ്ടു തുല്യമായ ഇടത്തുവശത്തായിരിക്കണം. കാരണം മുൻവശത്തു സകലദേവന്മാരും, വലത്തു ഭാഗം പിതൃക്കളും, പിൻവശം ഋഷികളും എല്ലായ്പ്പോഴും നിൽക്കുന്നതു എന്നുള്ളതുകൊണ്ടാകുന്നു.

ആയുഷ്യമുഷസിപ്രോക്തം മലാഭീനാം വിസർജ്ജനം
ഗുദാഭിമലമാഗ്നാണാം ശൌചം കാന്തിബലപ്രഭം 21
പാവിത്ര്യകരമായുഷ്യ മലക്ഷീകലിപാപഹരം
പ്രക്ഷാലനംഹിപാണയൊഃ പാദയൊഃ ശുദ്ധീകാരണം 22
മലഗ്രമഹരംവൃഷ്ണംചക്ഷുഷ്യം രാക്ഷസാപഹം

സാരം—കാലത്തെ മലമൂത്രവിസർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതു ആയുസ്സിന്നഹിതമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. മലദൂരം തുടങ്ങിട്ടുള്ളതിന്റെ ശൌചം ശോഭയേയും ശക്തിയേയും ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ്. ശുദ്ധിയേയും ആയുസ്സിനേയും വലിപ്പിക്കും. അശ്രി കലി, പാപം ഇതുകളെ നശിപ്പിക്കും. കൈകാൽത്താഴ്ച്ച കഴുകുന്നതു ശുചീകരവും, അഴുക്കു, തളച്ചു, രാക്ഷസന്മാർ ഇവകളെ ക്ഷയിപ്പിക്കുന്നതും, ശുക്ലത്തെ വലിപ്പിക്കുന്നതു, കണ്ണുകൾക്കു ഹിതത്തെ ചെയ്യുന്നതും ആയെന്നാകുന്നു.

XIII ദന്തധാപനവിധിഃ.

അർഞ്ജ്യഗ്രാധഖദിരകരഞ്ജകകഭാദികം 23

പ്രാഗുദന്ദ്വമുഖമാസിനോ നിശ്ചാലാമൗനവാണവി
ഭേഷയദന്തധവനംദപാ ഭഗാംഗുലമായതം 24

കനഷ്ടികാവൽസ്പൃലഞ്ചമുദാഗൃന്ഥിരഥവ്രുണം
ഏകൈകഘർഷയദന്തമുദനാകൂർദ്വഭേണതു 25

ദന്തശോധനമുഷ്ണേനദന്തമാംസാന്യബാധയൻ
ക്ഷൗദ്രതിക്തകടുകാ കന്തതൈലസിന്ധുഭവനച 26

സാരം—എരുക്കു, പേരാൽ, കരിങ്ങാലി, ഉണ്ട, നീർമരതു ഇതുകളിൽ ഏതൊക്കിലും ഒന്നിന്റെവേർ പത്രങ്ങളുവീരൽനീളത്തലും ചെറുവീരൽവണ്ണത്തിലും മുറിച്ചെടുത്തു അററു ചതച്ചുപുക, മുളകു, തിപ്പലി മുതലായതു ചേർത്തു രേനിലോ എണ്ണയിലോ, ഉപ്പിലോ കൂട്ടിക്കുഴച്ചു അരിൽമുക്കി കിഴങ്ങാ

ട്ടോ, വടക്കോട്ടോ ത്തിരിക്കുന്നതിനോടൊത്തു സമാധാനത്തോടു കൂടി അനുക്കൂടിക്കേടുന്നതൊരുപ്രദിക്കുന്നതാകാതെയും ഓരോ പലതേച്ചു ശുദ്ധിയുണ്ടാകുന്നു. ദേശം, കാലം, ദോഷകോപം മുതലായതിനെ അനുസരിച്ചുവേണമെന്നറിക.

അർക്കവിഷ്ണുചാടദീപ്തി കരണവിജയേഭവേൽ
ഖദിരമുഖാസാഗന്ധ്യംകുടവിപുലംധനം 27

സാരം—എരുക്കുവീട്ടുത്തെയും, പേരാൽ-തേജസ്സിനേ യും, ഉത്ത-ജയത്തെയും, കരിങ്ങാലി സുഗന്ധത്തെയും, നിർമ്മൽ യ-ധനാദിവൃദ്ധിയേയും ഉണ്ടാക്കുന്നതാകുന്നു.

XIV തത്രനിഷിദ്ധകാലഃ.

പ്രതിപദർശഷഷ്ടീഷുനവമ്യേകാദശീഷുച
ദത്താനാം കാഷ്ടസംയോഗാദുഹതാസപ്തമംകലം 28

സാരം—പ്രതിപദം, കർത്തവ്യം, ഷഷ്ടി, നവമി, ഏകാദശി ൾ പക്കങ്ങളിൽ കാഷ്ടംകൊണ്ടു പലുതക്കുന്നതുഏഴു തലമുറയും ദോഷമാകയാൽ നിഷേധിക്കേണ്ടതാണെന്നു ധരിക്കണം.

വിശിഷ്ട ഏതാനും ചിലർ, മലയാളികൾക്കു കാഷ്ടം കൊണ്ടുള്ള പല്ലതേച്ച സഭാ വരുദ്ധമാണെന്നു അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുണ്ട്. ആയതുഅത്രചകവണ്ണമെന്നില്ല. അഥവാ, 'ത്രണപാണി' സഭാകർമ്മം ഇത്യാദിവാക്യേനപുൽ, മാവിലമുതലായതുകൊണ്ടു എന്തും ഏവകുംപല്ലതേജ്ഞാമുന്നതാകുന്നു.

XV ജിഹ്വാപാനിർലേഖനം.

കേരിവൃതദലൈർവാവിദേന്ധാവതന്ദപരം
ലിപേജിഹ്വാപാനസ്സുഖം... .. 29

തദാസ്യമലദൗർഗന്ധ്യവൈസ്ത്വാപകതിനശനം
ഗന്ധശമമകർവിതശീതേനപയസാമുഹൂഃ 30

കഫംഗുണംമലഹരഃമുഖാന്തഃശുദ്ധീകരണം 31

സാരം—പല്ലതേച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ റംകിൽകൊണ്ടുസുഖമാകുംവണ്ണം നാവുവടിക്കണം. ആയതു വായിലെ അഴുക്കു, ദുർഗന്ധം, തചികേടുതു പയെ നശിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. പിന്നീടു നാർമ്മപമായ പച്ചവള്ളികൊണ്ടു കലുക്കഴിക്കണം. ഇതു

കഥം, അഴുക്ക, ദാഹം ഇവയെ നശിപ്പിക്കുന്നതും ശുദ്ധിയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതുമാകുന്നു.

XVI മുഖപ്രക്ഷാളനം.

തോയപൂർണ്ണമുഖാനിത്യം ക്ഷാലയദക്ഷണീമുഖം 32
പ്രാണരസ്രൂപലാടംചതതഃ... ..

സാരം—വായിൽനിറച്ചു വെള്ളംകൊണ്ടു പ്രഭിക്കിണാ കാരമായി മുഖം കുഴുകണം. അനന്തരം മൂക്കുപാറങ്ങളും നെറിയും

മുഖപ്രക്ഷാളനംശീതപയസാരകതപിത്തജിൽ

സാരം — ഇത്യാദിവാക്യംകൊണ്ടുമുഖംകുഴുകേണ്ടതു പച്ച വെള്ളം കൊണ്ടാണെന്നും അതുരക്തപിത്തം മുതലായരോഗങ്ങളെശമിപ്പിക്കുമെന്നുംഗ്രഹിക്കുക .

XVII സ്നാനവിധിഃ.

നവദാർമിദേഹേന്ദ്രവത്സഹരഹർമലം 33
തപ്തശുദ്ധാത്മപ്രകർത്തവ്യം മലസ്നാനംഭിന്നേഭിന്നേ

സാരം—അസ്തദാദികളുടെ ദേഹം നേത്രചരങ്ങളോടുകൂടിയതാകുന്നു. ദിവസപ്രതി ഇതുകളിൽനിന്നുംഅഴുക്കു പുറപ്പെടുന്നുണ്ടു. ഇതിന്റെശുദ്ധീകരണവേണ്ടി ദിനംതോറും മലസ്നാനംചെയ്യണം.

അ സ്നാനാത്പാനചരേണ കിഞ്ചിജ്ജപഹോമാദികന്നരഃ 34

സാരം—ഏതാങ്ക മനുഷ്യനും കുളിക്കാതെകണ്ടുജപഹോമാ, പുജമുതലായതു ചെയ്യുക.

പ്രാതഃസ്നാനായയോവിപ്രഃ പ്രാതഃസ്നായീഭവേന്തസദാ 35
സപ്തജന്മകൃതംപാപം തുഭിർവർണ്യൈവ്യപഹതി

സാരം—യാതൊരു ബ്രഹ്മജ്ഞൻ കാലത്തെഏഴുനീറും ദിവസംതോറും കുളിക്കുന്നുവോ അവൻ ഏഴുജന്മം ചെയ്തിട്ടുള്ളപാപം ഭൂണവർണ്യംകൊണ്ടു നശിപ്പിക്കുന്നു.

ഭീപനംവൃഷമായുഷ്ടം സ്നാനമോജോ ബലപ്രദം 36
കണ്യമലശ്രമസപദതന്ത്രാതുട്ഭാഹപാപനൽ

സാരം—കുളിക്കുന്നത് ജഠരാഗ്നി ശുക്ലം ഇതുകളുടെവൃദ്ധിജ്ഞം, ആയുസ്സെന്നും ഹിതമായിട്ടുള്ളതും ഓജസ്സു ശക്തി—ഇതുകളുണ്ടാക്കുന്നതും —ചൊരി, അഴുക്ക, തളർച്ച, വിധ

ർപ്പ, ദാഹം, ചുട്ടുവുകച്ചിൽ, പാപം ഇതുകളെ നശിപ്പിക്കുന്ന
തുകുന്നു. കളി പലപ്രകാരമുണ്ട്. പ്രധാനമായിട്ടുള്ളത് നൈമാ
ത്രം സ്വീകരിക്കുന്നു.

XVII11 സ്നാനസ്വരൂപം.

സംകല്പഃസ്നോത്രപഠനംമാർജ്ജനഞ്ചാഘമർഷണം
ദേവാദിതപ്തണൈവസ്നാനംപഞ്ചാംഗലക്ഷണം 37

സാരം—ഇങ്ങനെ അഞ്ചു അംഗങ്ങളോടു കൂടിയതുകേ
ണം. സ്നാനം.

XIX തീർത്ഥരാജപ്രാർത്ഥനാ.

സമസൃജഗദാധാര! ശംഖചക്രഗദാധര!
ദേവ! ദേഹിമമാനജ്ഞാം യുക്തതീർത്ഥനിഷേവണേ 38

സാരം—എല്ലാലോകങ്ങൾക്കും ആധാരഭൂതനായി ശംഖ്
ചക്രം, ഗദ ഇതുകളെ ധരിക്കുന്നവനായ ഹേ സപാമിൻ! അ
ങ്ങയുടെ തീർത്ഥത്തിൽ കളിക്കുവാൻ അനുവദിക്കണമേ.

XX കൃത്യാപ്രാർത്ഥനാ.

പിപ്ലവാദിസമുൽപ്പന്ന കൃത്യേലോകഭയംകരി! ?
പാഷാണൈത മയാദത്തം ആഹാരാത്ഥംപ്രകല്പിതം 39

സാരം—പിപ്ലവാദിയിൽ നിന്നും ഉണ്ടായവളും ജനങ്ങ
ൾക്കു ഭയത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നവളുമായ ഹേ കൃത്യാദേവ! നിന
ക്കു ആഹാരമായി നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള പാഷാണം ഇതാ ഞാൻ
തരുന്നു. ഇതിനെ സ്വീകരിച്ചു എന്നു രക്ഷിക്കണമേ. എന്നു
വെള്ളത്തിൽ ഒരു കല്ലിട്ടു കൃത്യാദേവിനെ പ്രാർത്ഥിക്കുക.

XXI ഗംഗാപൂജാ

വിഷ്ണുപാദപ്രസൂതാസി വൈഷ്ണുപീവിഷ്ണുപൂജിതാ
പാഹിനഃസുപനസസുപാദാമാജന്മമരണാന്തികൽ 40

സാരം—അനന്തരം: 'കാംനമോനാരായണായ' എന്ന മൂ
ലമന്ത്രം കൊണ്ടു കളിപ്പാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള വെള്ളത്തിൽ ച
തുരശ്രമായിട്ടു ഒരു ചക്രം വരച്ചു അതിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഈ
മന്ത്രം കൊണ്ടു ഗംഗയെ ആവാഹിക്കണം.

മന്ത്രാർത്ഥം—അല്ലയോ ഗംഗാദേവി! നീ വിഷ്ണുഭഗവാ
ന്റെ കാൽത്താരിൽ നിന്നും ഉണ്ടായവളും, വിഷ്ണു സംബന്ധി
നായും വിഷ്ണുവിനാൽ പൂജിക്കപ്പെടുന്നവളും ആകുന്നു. നീ എ

നെറജനനമുതൽ മരണംവരെയുള്ള എല്ലാപാപത്തിൽനിന്നും, എന്നരക്ഷിക്കണമേ എന്നുഗംഗയെആരാധിച്ചു, പഞ്ചലംഗാരപൂജയും കഴിക്കണം.

പൂജാമന്ത്രം—ഓം ഗം ഗംഗായൈനമഃ—ലം പുത്യാത്മകം ഗന്ധം സമപ്തയാമി—ഹം അഭ്രാത്മകം വഷ്ടം സമപ്തയാമി—യം മരുതാത്മകം ധൂപം സമപ്തയാമി—രം വഹ്യാത്മകം ദീപകം സമപ്തയാമി.

ഏഹിസൂര്യസഹസ്രാംശോ! തേജോരാശേ! ജഗൽപതേ!

അനകവചമാംഭക്ത്യാഗൃഹാണാർഘ്യം നമോസ്തുതേ 41

സാരം—ആയരം കിരണങ്ങളോടു കൂടിയവനായിതേ ജസ്സമുഹനായി എല്ലാ ലോകങ്ങൾക്കും അധിപതിയായി എല്ലാവരെയും അതാതു വ്യാപാരങ്ങളിൽ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നവനായ ഹേസൂര്യദേവ! ഇവിടെ വരണമേ, എന്ന അനുഗ്രഹിക്കണമേ, എന്റെ അർഘ്യത്തെ കൈക്കൊള്ളണമേ, അങ്ങേയ്ക്കു നമസ്കാരം! എന്നു ധ്യാനിച്ചു രണ്ടുകൈനടച്ചു വെള്ളം കോരി റം മന്ത്രം ജപിച്ചു സൂര്യനെ ഉദ്ദേശിച്ചു നെററിത്തട്ടത്തോളം ഉയർത്തി വെള്ളത്തിൽ വീടണം.

XXII ഗംഗാർഘ്യം

വൃദ്ധഗംഗാമഹാപുണ്യേ! ഗൗരതമസ്യാഘനാശിനി

ഗോദാവരിനമസ്തുഭൃംഗാഹാണാർഘ്യം നമോസ്തുതേ 42

സാരം—മേൽപ്രകാരം തന്നെ രണ്ടാമതും ഗംഗയെ ഉദ്ദേശിച്ചു ഏറ്റവും സുകൃതമുള്ളവളെ! ഗൗരതമ മഹർഷിയുടെ പാപം നശിപ്പിച്ചവളെ! വൃദ്ധഗംഗാദേവി! നിനക്കു നമസ്കാരം! ഹേഗോദാവരീദേവി! നിനക്കു നമസ്കാരം! എന്റെ അർഘ്യത്തെ ഗ്രഹിക്കണമേ. ഇപ്രകാരം അർഘ്യപ്രദാനം ചെയ്തപ്പോൾ “ഓം ഗോവിന്ദ ഗോവിന്ദ ഗോവിന്ദ” എന്ന മന്ത്രം ജപിച്ചു കൃണപ്രാവശ്യം വെള്ളത്തിൽ മുങ്ങി നിവരുക. അനന്തരം ഇനിപറയാൻ പോകുന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു *മുദാലേപനം ചെയ്യുക

XXIII മുദാലേപനം

ഓം ഉല്യുതാസി വരാഹേണ കൃഷ്ണേന ശതബാഹുനാ

മുത്തികേ! ഹനമേപാപം യന്യയാഷ്ട് കൃതം കൃതം 44

* മേഹത്തിൽ മണ്ണുപുതുക.

സാരം—അല്ലയോ മണ്ണേ! നിന്നെ പണ്ടു ഏതൊ ഒരു രാക്ഷസൻ പാതാളത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോയപ്പോൾ സാക്ഷാൽ പരബ്രഹ്മസ്വരൂപനായ മഹാവിഷ്ണു നൂറുകൊങ്കളോടുകൂടിയ പരാഹാവതാരത്തെ പുറത്തു നിന്നെ ഉദ്ധരിച്ചു. അല്ലയോ പസുന്ധരേ! നീ എന്റെ സർവ്വാപത്തേയും നശിപ്പിക്കണമേ. ഞാനത്രക്കൊണ്ടു മണ്ണുപൂശി, ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ, ഓം നമോ നാരായണായ, ഓം വിഷ്ണുവേനമഃ എന്നീ മന്ത്രം ജപിച്ചു രണ്ടാമതും മൂന്നു പ്രാവശ്യം മുങ്ങി നിവർത്തക. ഇനി പറയുവാൻ പോകുന്ന മന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു ധ്വജലപ്രോക്ഷണം ചെയ്യുക.

XXIV ജലപ്രോക്ഷണം.

“ഓം ആപോഹിഷ്ഠാമയോഭവഃ, എന്നുകാലിൽ—ത നൂർജ്ജദ്യോതന, എന്നു തലയിൽ—മഹാർണായചക്ഷുസേ, എന്നു മാർദ്വൽ—യോഗ്ഗീവതമോരസഃ, എന്നു തലയിൽ—തസ്യ ഭാജയതേഹഃ, എന്നു കാലിൽ—ഉശതിരിവ മാർദ്വഃ, എന്നു മാർദ്വൽ—തസ്മാ അരാഗമാമചഃ, എന്നു കാലിൽ—യസ്യ ക്ഷയായ ജിഹ്വഥ, എന്നു മാർദ്വൽ—ആപോജന യഥാചനഃ എന്നു തലയിൽ.

മന്ത്രസാരം—അല്ലയോ വെള്ളങ്ങളേ! നിങ്ങൾ സുഖഭുജിപ്പാത്തവർക്കു കാരണഭൂതങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നുവല്ലോ. ആനിങ്ങൾ ഏനിക്കു ഏറ്റവും അഴകായിരിക്കുന്ന ഇന്ദ്രിയത്തിനായിക്കൊണ്ടു അന്നം തരവിൻ! നിങ്ങൾക്കു അതിമംഗളകരമായിരിക്കുന്ന യാതൊരു രസമാണുള്ളതു? ഞം ലോകത്തിൽ നമ്മെ അതിനു പ്രീതിയോടുകൂടിയ അമ്മമാരെപ്പോലെ ആക്കു ചെയ്യിൻ! യാതൊരു രസത്തിന്റെ സ്ഥിതിക്കായിക്കൊണ്ടു നിങ്ങൾ പ്രീതിയോടുകൂടി ഭവിക്കുന്നുവോ അതിനായിക്കൊണ്ടു നമ്മേയും പ്രാപിപ്പിക്കണമേ! അല്ലയോ വെള്ളങ്ങളേ! നമ്മെ ജനിച്ചവരാക്കി ചെയ്യണമേ!

XXV അഷ്ടമർഷണം.

ഋതഞ്ചസത ബ്രഹ്മദിശാ തപസോജായത!
തതോരാത്ര്യജായതതരസ്സമുദോ അണ്ണവഃ!
സമുദോ ഭൂവാദധിവസാരാജായത
അഥോരാത്രാനിവിദധദിശാ പസ്യ നിഷ്ഠസോചസ്യ
ധ്വജലപ്രോക്ഷണം ചെയ്യുക.

സൂര്യചന്ദ്രമുസൗധാതായമാവുവ്കലയേൽ
ദിവഞ്ചപുഥിവിഞ്ചാന്തരീക്ഷമപേസ്പദഃ

മന്ത്രാർത്ഥം—ഏറവും ജപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന തപ
സിൽനിന്നു അധികമായിട്ടു സംകൽപ്പവും, സത്യമായ വാ
ക്കു ഉണ്ടായി. അതിൽനിന്നും രാത്രിയുണ്ടായി. രാത്രിയി
ൽ നിന്നും അധികജലമുള്ള സമുദ്രമുണ്ടായി. സമുദ്രത്തിൽനി
ന്നു പത്സരമുണ്ടായി. അനന്തരം അതിപ്രസിദ്ധനായ പരമാ
ത്മാവു അഃഹാരാന്ത്രങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കി വ്യാജേന ഈ ലോക
ത്തിന്നെല്ലാം സ്വാമിയായും വർത്തിച്ചു. തദനന്തരം പരബ്ര
ഹ്മസ്വരൂപൻ മുഖിലത്തെപ്പോലെ സൂര്യചന്ദ്രന്മാരെ സൃഷ്ടി
ച്ചു. അതിൽ പിന്നീടു സ്വർഗ്ഗത്തെയും ഭൂമിയേയും അന്തരീ
ക്ഷത്തെയും സൃഷ്ടിച്ചു.

മേൽപറഞ്ഞ മന്ത്രജപിച്ചു മുങ്ങി, ഓം ഓം എന്നു ജപി
ച്ചു നീവരുക.

XXVI അഥ തത്വം.

“ബ്രഹ്മാദേവോ ഭവാനാൻ തർപ്പയാമി—ഭൂർഭുവാനാൻ
തർപ്പയാമി—ഭുവോർഭുവാനാൻ തർപ്പയാമി—സ്വർഭുവാനാൻ തർപ്പ
യാമി—ഭൂർഭുവസ്വരോർഭുവാനാൻ തർപ്പയാമി.”

മന്ത്രാർത്ഥം—ബ്രഹ്മാവു തുടങ്ങിട്ടുള്ള യാതൊരു ഭവ
നാഭൂതങ്ങളാ അവരെ ഞാൻ തർപ്പിക്കുന്നു. ഭൂലോകത്തിൽ ഉ
ള്ള ഭേദവന്മാരെയും, ഭുവർലോകത്തിലുള്ള ഭേദവന്മാരെയും, സ്വ
ർലോകത്തിലുള്ള ഭേദവന്മാരെയും, മൂന്നു ലോകത്തിലുള്ള എല്ലാ
ഭേദവന്മാരെയും ഞാൻ തർപ്പിക്കുന്നു. ഓരോ മന്ത്രംകൊണ്ടും ഓ
രോ പ്രാവശ്യം തർപ്പണംകഴിക്കുക.

ഏ ഓം വ്യാസാദേവഃ ജഷയഃ താനിന്ദ്രധീം സുർപ്പയാമി
ക ഭൂധീം സുർപ്പയാമി ന ഭുവലിധീം സുർപ്പയാമി
ര സ്പദഃ ജഷീം സുർപ്പയാമി.
ഭ ഭൂർവസ്വരോമുധീം സുർപ്പയാമി

സാരം—വ്യാസൻ തുടങ്ങിട്ടുള്ള യാതൊരു ജ്ഞികളു
ണ്ടോ അവരെ ഞാൻ തർപ്പിക്കുന്നു. ശേഷം സ്പഷ്ടം. ഞാൻ മന്ത്രം
കൊണ്ടു ജ്ഞിതർപ്പണംകഴിക്കുക.

ആ വ്യാസാദേവഃ പിതരസ്മാൻ പിതൃംസുർപ്പയാമി
ഭേദവത്സുർപ്പയാമി ഭൂവഃ പിതൃംസുർപ്പയാമി ഭൂർവസ്വരോ
പിതൃംസുർപ്പയാമി

സാരം—ആയുർമാവൃത്തങ്ങിടുള്ള യാതൊരു വരുകക്കുണ്ടോ അവരെ തപ്പിക്കുന്നു. ഈമന്ത്രംകൊണ്ടു പിതൃതപ്പിണം കുഴിക്കണം.

ഇപ്രകാരം കുളികഴിഞ്ഞു രണ്ടാംമുണ്ടുകൊണ്ടു പുറത്തോർത്തി ആവളളം യക്ഷാപിനെ ഉദ്ദേശിച്ചു തപ്പിക്കണം.

XXVIII യക്ഷതപ്പണം.

യന്മയാദൃഷിതംതോയംശരീരമലസംകരാൽ

തദ്രോഷപരിഹാരാർത്ഥംയക്ഷാണാമതപ്പയാമൃഹം 44

സാരം—നിമ്നലമായീരക്കുന്ന ജലം മലിനമാക്കുന്നതു ദോഷമാകുന്നു. ഞാൻ എന്റെ ദേഹത്തിലെ അഴുക്കുകൊണ്ടു യാതൊരുവളളം ദൃഷ്ടിപ്പിച്ചുവെവാ ആദോഷശാന്തിക്കു ചേണ്ടി യക്ഷാപിനെ തപ്പിക്കണം. എന്നു വിചാരിച്ചു മുണ്ടുപിഴിഞ്ഞു പന്നീടു സർവാംഗവും ഇഷ്ടംചോലെ തോർത്തുക.

XXIX ശിവാബന്ധനം.

ഊർദ്ധ്വഭക്ഷി!വീത്രപാക്ഷി!മാംസശോണിതഭോജനേ!

തിഷ്ടദേവ!ശിവാബന്ധ!ചാമുണ്ഡചാപരാജിതൈ!

സാരം—മേല്പോട്ടുനീണ്ടിരിക്കുന്ന മുടിയോടുകൂടിയവളായി, വക്ത്രങ്ങളായകണ്ണുകളോടുകൂടിയവളായി, മാംസം, ചോര ഇതുകാള ഭക്ഷിക്കുന്നവളായി, ഒരുകലും തോൽക്കാത്തവളായി, സഭാ ജയിക്കുന്നപളമായ ഹേ ചാമുണ്ഡ.ദേവി! നീ എന്റെ മുടിക്കെട്ടിൽ ഇരുന്നരുളണമെ എന്നുവിചാരിച്ചു മുടിക്കെട്ടുക.

മന്ത്രസ്താനം.

മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം സ്തനവിധി ആചരിക്കുവാൻ ഒരു ഞാൻ ശക്തിയില്ലാത്തപക്ഷം ഒരുമുണ്ടു നന്നച്ചുപിഴിഞ്ഞു ദേഹമാസകലം തുടച്ചു അഴുക്കുകളുണ്ടു ഇടത്തരക്കുട്ടിയെ പാത്രത്തിലോ കുച്ചവെള്ളമെടുത്തു ഗായത്രിയോ ഇഷ്ടദേവതയുടെ മൂലമന്ത്രമാമുന്നപ്രാവശ്യം ജപിച്ചു മേൽപറഞ്ഞ ആപോഹിഷ്ടതിമന്ത്രംകൊണ്ടു പ്രാർത്ഥിക്കുക. ഇതു മന്ത്രസ്താനമാകുന്നു.

XXX പാർത്ഥിവസ്താനം.

കൈകാൽ മുഖംതൂലിച്ചെച്ചു ഉദ്യുതാസീപരാഹേണ എന്നമന്ത്രജപിച്ചു തുലനായമണ്ണു ദേഹത്തിൽപുതുക.

XXXI പഞ്ചാംഗസ്തോത്രം.

കൈ, കാൽ, മുഖം, കഴുകി പുണ്യരീകാക്ഷനെ സ്മരിക്കുക.

XXXII കാപിലസ്തോത്രം.

ഇഹാതുണികൊണ്ടു കൈ, കാൽ, മുഖം മുതലായതു ശുദ്ധിചെയ്തു സൂര്യനെ നോക്കുക.

XXXIII വായുസ്തോത്രം.

പശുക്കളുടെ കളമ്പിൽനിന്നും പറക്കുന്നതൊ അതിൽ പാറിയിരിക്കുന്നതൊ ആയ പൊടിയിലെ "ഗോസംവത്രി, എന്ന മന്ത്രാജപിച്ചു കേഹത്തിൽ പുതുക.

XXXIV ആഗ്നേയസ്തോത്രം.

ഈശായനമഃ ഇത്യാദിമന്ത്രം കൊണ്ടു ഭസ്മം പുതുക.

XXXV ഭൂതാനസ്തോത്രം.

കോടിസൂര്യപ്രകാശനായി, പീതാംബരധരനായി, സർവ്വാവയവ സമ്പന്നനായി, സർവ്വലക്ഷണയുക്തനായി, സർവ്വാഭരണ ഭൂഷിതനായി, സർവ്വാപ്തയായി, സർവ്വജ്ഞനായി, സർവ്വധാരനായി, സർവ്വാഭീഷ്ടനായിരിക്കുന്ന സർവ്വക്ഷാൽ വിഷ്ണു ഭഗവാനെ മനുക്കോപരി ധ്വനിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൃപ്പാദത്തിൽനിന്നും ഗംഗാപ്രവഹിച്ച ബ്രഹ്മരസ്യഭാരം തന്റെ സർവ്വാവയവങ്ങളേയും ശുദ്ധീകരിക്കുന്നതാ ി വിചാരിക്കുക ഇതുകളിൽ ഏതെങ്കിലുമൊരു സ്തോത്രമാചരിച്ചാലും ജപഹോരമാദികർമ്മങ്ങൾക്കു അധികാരം സദ്ധിക്കുമെന്നാണു സ്മൃതികൾ ഘോഷിക്കുന്നത്.

വസിതപാപാസശുചമൃസ്താനമേവായ ചാപ്തയേൽ

പിന്നീട് നല്ല വെള്ളവസ്ത്രം ഉടുത്തു ആചാരം കഴിച്ചു സ്തോത്രം സമർപ്പിക്കണം. തീവടിച്ചു വല്ലഭം വെണതൊ, അധികം ജീർണ്ണിച്ചതൊ, മുഷിഞ്ഞതൊ; എലി, പശു, കാള, പോതു മുതലായതു കടിച്ചതൊ, തലമുടി-രോമം ഇതുകളെക്കൊണ്ടു ഭൂഷിച്ചതൊ ആയ വസ്ത്രം സർവ്വകർമ്മങ്ങളിലും വർജ്ജിക്കണമെന്നു സഭാചാര സ്മൃതിയിൽ പറയുന്നു. പുജമുതലായ കർമ്മങ്ങൾക്കു താറുടക്കണമെന്നും, ഉത്തരീയം പുണരൂൽ പോലെ കെട്ടിയിടണമെന്നുമാണു സ്മൃതികൾ ഉപദേശിക്കുന്നത്.

ഇത്രയും സദാചാരവിഷയം. തിലകം നിത്യകർമ്മാനുഷ്ഠാനം മുതലായതു താർതാങ്ങളുടെ പൂർവ്വരമ്പരയെ അനുസരിച്ചു ചെയ്യേണ്ടതാണ്. പേദാദികളുടെ ഗന്ധലേശമില്ലാത്തവരും സാധാരണയായി ഭരതകർമ്മവും ആചരിക്കാത്തവരും ആയ ജനങ്ങൾ പൂജാധികാരസിദ്ധിക്കാത്തതാണ്. ചെയ്യേണ്ടതും വിധിയെ ഇനിപറയുന്നു.

ആയവർ പൂർവാക്തപ്രകാരം വസുധാരണപശ്ചത്തം കഴിച്ചു കിഴക്കോട്ടു തിരിഞ്ഞിരുന്നു ഭസ്മമടുത്തു വെള്ളം കൂട്ടികഴിച്ചു 'ഓം നമശിവായ' എന്നു ജപിച്ച ശിവനെയുണർത്തിച്ചു തൽപുരുഷായനമഃ' എന്നു നന്ദിയ്ക്കും അപ്പോൾ നമഃ എന്നു വലത്തേത്താളിലും സദ്യോജാതായനമഃ എന്നു ഇടത്തേത്താളിലും വാമദേവായനമഃ എന്നു ഉദരത്തിലും ഈശായനമഃ എന്നു മാവിലും ധരിക്കുക.

ഇതിന്നു പ്രമാണക്രമത്താൽ 'പുരുഷാശോഭ സദ്യോ വാമോനാമദഃ ഹാലാംസോദര വക്ഷസ്തു' ഇത്യാദി ആപ്തവാക്യമാകുന്നു. പിന്നീട് 'ഓം പരമാത്മനൈനമഃ' എന്നു ധർമ്മപ്രാവശ്യം ജപിക്കുക. അമന്ത്രം നിത്യമാചരിക്കുന്നവൻ സർവ്വകർമ്മത്തിന്നും അധികാരിയായും, സർവ്വആപത്തുകളിൽനിന്നും ഭയപ്പെടുന്നവനായും മരണാനന്തരം മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നവനായും ഭവിക്കുമെന്നു ശ്രീനിവാസപുര്യേം.

മന്ത്രാർത്ഥം.

1 ബ്രഹ്മവിഷ്ണുസ്വരൂപനായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മത്തിന്നാജ്ഞാപ്രഭു നമസ്കാരം 2 പരാ പ്രകൃഷ്ടാ മാ ശക്തിഃ കാന്തഃ വായസ്യ സഃ പരമഃ അതതിഗമരതി താഃസ്യാൻ ഭാവാന്തിത് ആത്മാ പരമശ്വാ സാ വാത്മാ ച പരമാത്മാ = ശ്രേഷ്ഠയായിരിക്കുന്ന ശക്തിയോടൊ കാന്തിയോടൊ കൂടിയവനായി സാതത്വേന അതാതു സ്വഭാവങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നവൻ എന്നും, 3 പവന്തീതിപരഃ മായാ ആത്മാ ജീവനം പരമാത്മാ = പരിപാലകനായും മഹാലക്ഷ്മിക്കു ഭർതാവായുമിരിക്കുന്നവൻ എന്നും, 4 പരാ മാ ഏഷാം തൈ പരമാഃ തേഷാം ആത്മാ പരമാത്മാ = വിരക്തന്മാരുടെ ഹൃദയത്തോടുകൂടിയവൻ എന്നും, 5 പരോഷ ആത്മാ വാ = വിരക്തന്മാരിൽ ഭയപ്പെട്ടു പൻ എന്നും, 6 പരാ മാത്മാനം പരമാത്മാ = പരിപൂർണ്ണമായും സർവ്വഭാവകവുമായ പരബ്രഹ്മ സ്വരൂപൻ എന്നും

കൂടാതെ പരമശബ്ദത്തിന്നുമാത്രം ചിലവ്യത്യാസങ്ങൾ ഉള്ളവയെ പറയുന്നു.

പരമർമ്മീയത ഇതി പരമഃ = യോഗികളാൽ അറിയപ്പെടുന്നവൻ. പരാൻ മിനാതീതി പരമഃ = രാഗദേഷാദികളായ ശരൂക്കളെ നശിപ്പിക്കുന്നവൻ. പരാ മാ യന്ത്രി നഃ പരമഃ = പ്രാപ്തമായിരിക്കുന്ന ജ്ഞാനത്തോടുകൂടിയവൻ എന്നും, ശിഷ്യം ഗുരുവൃത്തിൽ നിന്നും ഗ്രഹിക്കുക.

ഇതി ലഘുപൂജാരണം

സദാ ചാരവിഷയം

സമ്പൂർണ്ണം.

THE
PURUSHASOOKTHAM.

ശ്രീ

പുരുഷസൂക്തം.

ശ്രീഗണേശായനമഃ

നതപാഹം പരമാത്മാനം
സർവ വ്യാപിന മീശപരം
ഋചാം സാരം പ്രവക്ഷ്യമി
ബാലാനാംബോധകരകം.

സഹസ്ര ശീഷാ പുരുഷഃ സഹസ്രാക്ഷസ്സസ്രപാൽ
സഭൂമി വിശ്വതോ വൃതപാ അത്യതിഷ്ഠദുശാഗ്രലം. I

അനവയം.—സഹസ്രശീഷാ സഹസ്രാക്ഷഃ സഹസ്ര
പാൽ സഃ പുരുഷഃ ഭൂമി വിശ്വതഃ വൃതപാ ദുശാഗ്രലം
അത്യതിഷ്ഠന്.

സാരം—ആയിരംതലയുള്ളവനും, ആയിരം കണ്ണുള്ളവ
നും, ആയിരംകാലുള്ളവനും, ചേലശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധനും
ആയിരിക്കുന്ന പുരുഷൻഭൂലോകം ഏല്പായിടത്തും വ്യാപിച്ച്
പാതംഗ്രലംപ്രമാണമായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മാണയത്തെ അതിക്ര
മിച്ച സ്ഥിതിനായ്ഭവിക്കുന്നു.

‡ വിശിഷ്ടാദൈവതഭാഷ്യസംക്ഷേപം.

ഭഗവാനിതി ശബ്ദോയം തഥാ പുരുഷ ഇത്യപി
നിരുപാധീചവത്തൈ വാസുദേവേന നാതനേ 2

സഹസ്രവാസുദേവോഽസൗ സാക്ഷാൽപുരുഷഉച്യതേ
സ്രീപ്രായ മിതരത്നവം ജഗൽ ബ്രഹ്മപുരസ്സരം. 3

‡ വിശി: ഭാ: സം:—

ഇത്യാദിപത്മം ഹിതയിലെവാക്യംകൊണ്ടുപുരുഷൻ എന്നു പറയുന്നവൻ ശ്രീനാരായണനാകുന്നു എന്നും, ബ്രഹ്മാവൃതം തീർത്ത മാതൃഗോത്രത്തലാം സ്രീപ്രായമാകുന്നു എന്നും വ്യക്തമാകുന്നു. ഭഗവാൻ എന്നുള്ളപദത്തിനു യാതൊരു ഭോഷാമനിയെ സകല ഗുണൈക നിധിയായിട്ടുള്ളവനെന്നും, പുരുഷൻ എന്നപദത്തിനു സകലവസ്തുക്കളിലും അന്തർഭൂതിയായ സിംഹാസനവനെന്നും, എല്ലായ്ക്കത്തും നിശ്ചിതരിക്കുന്നവനെന്നും അർത്ഥംകല്പിക്കേണ്ടതാണെന്നു പരാശര മഹാമുനിയായും പറയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഈ ഗുണങ്ങൾ ശ്രീനാരായണനു മാത്രമേ ഉള്ളൂ എന്നും മാതൃഭവകൾക്കില്ലെന്നും വേദാന്തങ്ങളും ലോചിക്കുന്നു. ആയതു കൊണ്ടു അന്യഭേവന്മാരെ ഭഗവാൻ എന്നും പുരുഷൻ എന്നും വിളിച്ചുകൂടാ. ഈ ഗുണങ്ങൾ അംഗുരിൽ കാണുകയില്ലാ. ഇതരൻ കേവലം സ്രീപ്രായമാണ്. ഇങ്ങനെയാണെങ്കിലും “പുജാർത്ഥം ഇന്ദ്രഭഗവാൻ, ചന്ദ്രഭഗവാൻ, ജുഭഗവാൻ, ഗണപതിഭഗവാൻ” എന്നെല്ലാം ആയവരെ പറയുന്നുണ്ടു. ആയത് സാർത്ഥമായിട്ടുള്ളതുമാണ്. എല്ലാംകൊണ്ടും പുരുഷൻ എന്നശബ്ദം ശ്രീനാരായണനെത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നു. സഹസ്രാമനാദിനു അനേകമെന്നു സാരം. സകലജീവജാലങ്ങളും അടങ്ങിയിട്ടുള്ള രംബ്രഹ്മാണാം ശ്രീനാരായണന്റെ ശരീരമാകയാൽ അഖിലപ്രാണികളുടെ ശിരസ്സുകളും നാരായണന്റെ ശിരസ്സുകളാകുന്നു. ഇപ്രകാരംതന്നെ മറ്റുള്ളവയും. അപസാനമില്ലാത്ത തല, കണ്ണു, കാലുകളുള്ളവനും സർവ്വസിദ്ധമാക്കിരിക്കുന്ന സാക്ഷാൽ ശ്രീനാരായണൻ ഭൂലോകവും, കീഴ് മേലുള്ള പതിനാലുലോകങ്ങളടങ്ങിയ ബ്രഹ്മാണാസകലം വ്യാപിച്ചതന്റെ അംഗങ്ങളാൽ പത്തു അംഗലംകണക്കായ ബ്രഹ്മാണാത്ത അതിക്രമിച്ച സ്ഥിതിനായിരിക്കുന്നു. രംബ്രഹ്മാണാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏതോ ഒരു അംഗമാകുന്നു എന്നു സാരം.

† മാതൃഭാഷ്യസാരം.

ഈ പുരുഷസൂക്തത്തിൽ ബ്രഹ്മാദുവിഷ്ണുവിനെക്കുറിച്ചു ചെറുമാനസയജ്ഞവും, സൃഷ്ടിക്രമവും, ദേവകൾ ചെയ്ത കർമ്മയജ്ഞാനയജ്ഞാദിപ്രകാരവും, മോക്ഷപ്രാപിക്കുള്ള ഉപായവും പറയുന്നു. സമസ്ത ഗുണപരിപൂർണ്ണനായിരിക്കുന്ന ശ്രീനാരായണൻ

† മാ: ഭാ: സാ:—

യന്നൻ സഹസ്രസംഖ്യാകമായിരിക്കുന്ന തല, കൺ, കാലുക
 ഭൂതകൂടി ഉവനായിട്ട ഭൂമിയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മാണയ
 ഞ്ഞ വ്യാപിച്ചു ബ്രഹ്മാവൃതമായിട്ടുള്ളവരുടെ പത്തുഗുലം
 പ്രമാണമായിരിക്കുന്ന പുറത്തുള്ള അന്തർജാമിയായിട്ട അതി
 ശയത്തോടുകൂടി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അനേകശരീരസ്സുള്ളവൻ
 “സഹസ്രശീഷാ” എന്നുള്ള പദയേക്കും തന്നെയുണ്ടു.

§ വിദ്വാൻ ബ്രഹ്മാണസാരം,

പണ്ടുനാരായണൻ എന്നു പേരോടുകൂടിയ ഒരു മനുഷ്യ
 ഷ്ഠൻ തപസ്സു ചെയ്തു ഭഗവാൻ പ്രത്യക്ഷമാക്കി വരം പെറു
 സ്വരം, പണ്ണം, മുതലായതു തെറ്റാതെ ഇതിനെ ആദരമായിട്ട മ
 നസ്സിലാക്കിയതിനാൽ ഓം ജകിനു നാരായണം എന്നു പേ
 രു സ്ഥാപിച്ചു. ജഗൽക്കാരണനായ നാരായണനെക്കുറിച്ചു പ്ര
 തിപാദിക്കുന്നതിലും ഈ പേർ സാർവ്വത്രികമായിട്ടു തന്നെ പരിണ
 മിച്ചു. ഓട്ടാഴിയാതെയുള്ള പ്രാണികൾ ഒതുങ്ങിപ്പോയ
 ഓം ബ്രഹ്മാണമാകുന്ന ദേഹത്തോടു കൂടിയ വിരാട്
 പുരുഷനെയാണു പുരുഷപദംകൊണ്ടു പറയപ്പെട്ടി
 രിക്കുന്നത്. സഹസ്രം എന്നതിനു അനേകം എന്നർത്ഥം. അനേ
 കാശരീരസ്സുകൾ, അനേകം നേത്രങ്ങൾ, അനേകം പാദങ്ങളോ
 ടുകൂടിയ വിരാട് പുരുഷൻ അണ്ഡരൂപമായിരിക്കുന്ന ഭൂമിയെ
 വ്യാപിച്ചിട്ട പത്തുഗുലം അധികമായിട്ട ആക്രമിച്ചു സ്ഥിതി
 ചെയ്യുന്നു. സർവ്വം ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരത്തിൽ അന്തർ
 വിചിരിക്കുന്നതിനാലാകുന്നു മറ്റു അവയവങ്ങൾ ഇദ്ദേഹ
 ത്തിന്റെ അവയവങ്ങളായിത്തീർന്നു. പത്തു എന്നതിനും
 അനേകം എന്ന അർത്ഥം തന്നെയാണു. ഓം ബ്രഹ്മാണത്തി
 നു വെളിച്ചം വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു സാരം.

പുരുഷഃ ധീവദാസവം യൽഭൂതം യദ്ഭൂവ്വം
 ഉതാമൃതതപസ്യരാതഃ യദന്നേനതിരോഹതി

4

അന്നപയം—യൽഭൂതം യത് ഭൂവ്വം ച നൽ അന്നേന
 അതിരോഹതി ഇദം സർവ്വം പുരുഷ ഏവ ഉത അമൃതതപസ്യ
 ഓംശാനഃ

സാരം—യാതൊരു ജഗത്തു് ആദ്യ കൽപ്പത്തിൽ ഉണ്ടാ
 യോ, യാതൊരു ജഗത്തു് ഇനിയുണ്ടാകാൻ ഉണ്ടാക

§ വി: ഭാ: സാ:—

വാൻപോകുന്നുവോ, യാതൊരുജഗത്തു അന്നംകൊണ്ടു നശി
ക്കാതെയിരിക്കുന്നുവോ, ഈ സർവ്വജഗത്തും പുരുഷൻത
ന്നെയാകുന്നു. വിശേഷിച്ചു മോക്ഷത്തിന്നു സ്വാമിയായും
ഭവിക്കുന്നു.

വിശ്:— ഭാ:— സം:— മുൻപ്രകാരംകൊണ്ടു എവിടെയും
പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നവനെന്നും, അതുകൊണ്ടു ഭേശപരിചേര്യ
നല്ലെന്നുംപറഞ്ഞു. ഓം പ്രകാരം കൊണ്ടു കാലപരിചേര്യന
ല്ലാ എന്നും പറയുന്നു. കഴിഞ്ഞകാലത്തിൽ ഇരുന്നതും, ഇനി
വരുവാൻപോകുന്നകാലത്തിൽ ഉണ്ടാകുവാൻപോകുന്നതും
ഇപ്പോൾ കണ്ടുവരുന്നതുമായ ജഗത്തെല്ലാം ശ്രീനാരായണ
നാകുന്നു. ഭൂതഭവിഷ്യഭവത്തമാനങ്ങളായ മൂന്നുകാലങ്ങളി
ലുമുള്ള അഖിലജീവജാലങ്ങളും നാരായണശരീരമാകയാ
ൽ അവയില്ലാം പരമപുരുഷൻതന്നെ. ദേവൻ മനുഷ്യൻ മു
തലായ ശബ്ദങ്ങൾ അതാതുശരീരങ്ങളെ ഉദ്ദേശിച്ചു പറയുന്നു
എങ്കിലും ശരീരത്തോടുകൂടിയ ആത്മാക്കൾക്കു ഉപകരിയ്ക്കുന്ന
തുപോലെ ഈ ജഗത്ത്വം, പുരുഷനെ വചിക്കുന്നു. ഇത്ര
മാത്രംകൊണ്ടു കാലപരിചേരമില്ലാത്തവനെന്നു സ്പഷ്ടമാവിട
വിക്കുന്നു. തന്റെആശ്രിതജനങ്ങൾക്കു മോക്ഷപഥവിധിയെ
നൽകുന്നവനും, ഈജഗത്തു് ഒരിക്കലും നശിക്കാതെയിരി
ക്കുവാൻ അന്നം കൊടുത്തുരക്ഷിക്കുന്നവനും ഇവൻതന്നെയാ
കുന്നു. ഇവനെ ആശ്രയിക്കുന്നവർക്കു യാതൊരുഹാനിയും
നേരിടുന്നതല്ലാ എന്നു സാരം.

മാ: ഭാ:സാ:—ഭൂതഭവിഷ്യഭവത്തമാനങ്ങളായ മൂന്നു
കാലങ്ങളിലുമുള്ള ജഗത്തെല്ലാം പരമപുരുഷനാകുന്നു. ഇ
തിന്നു സ്വാമിയും അവൻതന്നെ. ഓം ലീലപ്രപഞ്ചത്തിലു
ള്ള കർമ്മാധീനനായ സംസാരികളെ ഒഴിച്ചു മറ്റു മോ
ക്ഷപ്രാപിച്ചവർക്കും അവൻതന്നെയാകുന്നുസ്വാമി. അന്ന
മെന്നുപറയുന്നതു നശിക്കുന്നവസ്തുവാകുന്നു. ഓം സംസാര
ത്തിലുൾപ്പെട്ട എല്ലാവസ്തുക്കളും സംസാരികളുടെ പുണ്യപാ
പങ്ങൾ ക്ഷയിക്കുന്നതോടുകൂടി അവയും നശിക്കും. അതുകൊണ്ടു
അതുൾക്കു അന്നമെന്നുപേർ. മേൽപ്പറഞ്ഞവയു
ള്ള സംസാരജീവികളെ ഇവിടെ അന്നമെന്നുപറയുന്നു. ഇ
വരെ അതിക്രമിച്ചവൻ 'മുക്തൻ' എന്നുള്ളനാമധേയത്തിന്നു
അർഹനാകുന്നു എന്നുസാരം.

വ: ഭാ: സാ:—മൂന്നുകാലങ്ങളിലുമുള്ള ജഗത്തു സാക്ഷാ

ൽ വിരാട് പുരുഷനാകുന്നു. െരം വർത്തമാനകാലത്തിലുള്ള സമസ്യപ്രാണികളും പുരുഷന്റെ അവയവങ്ങളായതുപോലെ കഴിഞ്ഞുകൾപ്പത്തിലും, വർദ്ധാൻപോകുന്നകൾപ്പത്തിലുമുള്ളസംപ്രാണികളും വിരാട് പുരുഷന്റെ അംഗങ്ങൾ തന്നെ എന്നു സാരം. കൂടാതെ യും ഒരു വ ന ഒരു പ്രധാനദേവതയാക്കുന്നതും െരം പുരുഷൻ സമർത്ഥനാകുന്നു. ബ്രഹ്മാവു, ഇന്ദ്രൻ മുതലായ ദേവന്മാരാകണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഇവനെത്തന്നെ ആശ്രയിക്കണം. െരം വിരാട് പുരുഷൻ ജീവാത്മാക്കളുടെ പുണ്യപാപങ്ങളെയനുസരിച്ചു ഫലപ്രദാനം ചെയ്യുന്നതിനുവേണ്ടി സാക്ഷാൽ സ്വരൂപത്തെ വിട്ടു െരം ജഗൽസ്വരൂപമായി പരിണമിച്ചു. ആയതുകൊണ്ടു െരം ജഗത്തു യഥാത്ഥമല്ലാ. ഒരു സ്വർണ്ണക്കുട്ടി കണ്ഡലം, വജ്രം, മോതിരം മുതലായ പല ആഭരണരൂപമായി പരിണമിച്ചാൽ അതുകൾ താൻ ഉണ്ടാകുന്നതിനുമുൻപും, താൻ നശിച്ചുകൾപ്പിൻപും കാണാത്തതിനാൽ കണ്ഡലാദികൾ വാസ്യവമല്ലാ എന്നും, അതുകൾക്കകാരണഭൂതമായിരിക്കുന്ന സ്വർണ്ണക്കുട്ടി എപ്പോഴും കാണുന്നതിനാൽ വാസ്യവമാണെന്നും വിചാരിക്കുന്നതുപോലെ, െരം ജഗത്തു് ഒരു കാലത്തു ഇല്ലാതെ ഇരുന്നു. ഇപ്പോൾ ഉണ്ടായി. ഇനി കുറച്ചുകാലം കഴിയുമ്പോൾ നശിക്കുന്നതാകകൊണ്ടു വാസ്യവമായിട്ടുള്ളതല്ലാ എന്നും; ഇതിനു കാരണമായിരിക്കുന്ന വിരാട് പുരുഷസ്വരൂപം എന്നും ഇരിക്കുന്നതിനാൽ ഇതൊന്നുമാത്രമേ വാസ്യവമായിട്ടുള്ളൂ എന്നും ശേഷമെല്ലാം അവാസ്യവമാണെന്നും താല്പര്യം.

ഏതാവാനസ്യ മഹിമാ അഹോ ജ്യായാം ശ്വപുരുഷഃ

പാദോ സ്യ വിശ്വാഭൂതാനി ത്രിപാദസ്യാമൃതം ഭിവി

5

അനന്തം—അസ്യ മഹിമാ ഏതാവാനു അതഃ പുരുഷഃ ജ്യായാൻ വിശ്വാഭൂതാനി അസ്യ പാദഃ അസ്യ അമൃതം ത്രിപാൽ ഭിവി.

സ്വാമ—ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം ഇതെല്ലാമാണ്. ഇതുപോലെയായിട്ടു പുരുഷൻ ശ്രേഷ്ഠനാകുന്നു. എല്ലാഭൂതങ്ങളും (വസ്തുക്കളും) െരം പുരുഷന്റെ നാലു ഭാഗമാകുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗ്യമായിരിക്കുന്ന മാനുഷനും ശരവും പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പരമപദത്തിലാകുന്നു.

വിശിഃ ഭാഃ സാഃ—സർവ്വദേശകാലങ്ങളിലും നിറഞ്ഞിരിക്കുക എന്നുള്ള മാഹാത്മ്യത്തോടു കൂടിയവനാകുന്നു ശ്രീ

നാരായണൻ. ആയതുകൊണ്ടു ഇവനുസമാനമായിട്ടു വേറെ ആരുംതന്നെഇല്ലാ. ഇവനുതന്നെ സർവ്വേശ്വരൻ. അന്നേ കബ്രഹ്മാണുങ്ങൾ അടങ്ങിയ്ക്കുന്ന രാജിലവിഭൂതി ഇവന്റെ ഏകദേശമാകുന്നു. ശിഷ്ടങ്ങളായ മൂന്നഭാഗങ്ങളും അമൃതപോലെ രേജോഗുണത്തോടും 'തമോഗുണത്തോടും കൂടാതെ ശുദ്ധസസ്യംകൊണ്ടുപ്രകാശിച്ചിരിക്കുന്നു. വൈഷ്ണവർ ഈ നത്യാവിഭൂതിയെ 'ത്രൈലോവിഭൂതി' എന്നു പറയുന്നു.

മാ: ഭാ: സാ:—ശ്രീനാരായണൻ ഇതരമഹാത്മ്യത്തേക്കാൾ അധികമാഹാത്മ്യത്തോടുകൂടിയവനാകുന്നു. ഇവന്റെ മാഹാത്മ്യാധികാരമേൽ വൃക്കതമാവുകയുംചെയ്യും. ബ്രഹ്മവൃതടങ്ങിട്ടുള്ള നീഖിലജഗത്തും ഇവന്റെപ്രതിബിംബമാകുന്നു. പ്രതിബിംബം ബിംബത്തിങ്കൽനിന്നും അന്യമായിട്ടുള്ളതാകയാൽ ബ്രഹ്മാവൃതൽ തുണപയ്ക്കത്തക്ക സകലജീവരാശികളും പുരുഷനിൽനിന്നും വേർപെട്ടുകൊണ്ടു. യാതൊരുവികാരമെന്നിയെ എല്ലായ്പ്പോഴും ഒരുപോലെ ഇരിക്കുന്ന ഈപുരുഷന്റെ സ്വരൂപമൂന്നായിട്ടു അംശിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിൽ ഒരംശം 'ശോഭാ'ദീപിലും, മറ്റൊന്നം 'ക്ഷീരം' സമുദ്രത്തിലും, വേറെയൊന്നു 'ശ്രീ'വൈകുണ്ഠത്തിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

വിദ്വാ: ഭാ: സാ:—അരീതമായും, അനംഗരമായും വർത്തമാനമായുമിരിക്കുന്ന ഈജഗത്തു എത്രമേത്രമാണുള്ളത്? അതത്രയും വിരാട് പുരുഷസാമന്ത്ര്യാകുന്നു. ആകയാൽ ഇത് അവാസ്തവവും, പുരുഷൻ വാസ്തവവുമാണ്. തന്റെ സാമന്ത്ര്യാസ്വരൂപമായിരിക്കുന്ന ഈജഗത്തിനെക്കാളും പുരുഷൻ ശ്രേഷ്ഠനാകുന്നു. ഇവന്റെ മഹാത്മ്യരൂപമായെന്നു കാലങ്ങളിലുള്ള പ്രാണികൾ ഇവന്റെതന്നെ നാലാമത്തെഭാഗമാകുന്നു. ശിഷ്ടമുള്ള മൂന്നഭാഗങ്ങളും പുരുഷന്റെ സ്വരൂപമാകുന്നു. ഇതുകരിക്കലും നശിക്കുകയുമില്ലാ; ഇത്രരൂപം ഏറ്റവുംപ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ ഇരിക്കുന്നു. വേദത്തിൽ 'അനന്ത' എന്നുപറഞ്ഞിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു ഇവിടെ നാലായിട്ടു ഭാഗിച്ചതെന്നാൽ വികാരശൂന്യമായിരിക്കുന്നഭാഗം അധികമെന്നും, തത്സഹിതമായിരിക്കുന്ന ഈജഗദുപാദാനം അല്പമെന്നും കാണിക്കുവാനാകുന്നു.

ത്രൈലോവിഭൂതിപുരുഷഃ പാദോന്മേധനിഹാഭ വൽപുനഃ
തതാ പിഷ്പന്ദ്യൂക്രാമജസാശനാനശനൈരഭി

അന്നപരം—പുരുഷഃ ത്രിപാൽ ഉൗദ്ധ്വഃ ഉദൈൽ
പുനഃ അസ്പവാഃ ഇഹ ബഭേവൽ തതഃ വിഷപക് നാശ
നാനശനേ അഭ വ്യക്രമൽ.

അർത്ഥം—പുരുഷൻ മൂന്നുപാദങ്ങളോടുകൂടി മേൽഭാഗ
ത്തിൽ ഇരിക്കുന്നതായിട്ടു സങ്കല്പിച്ചു. പിന്നെ ഇവന്റെ
പാദം ഈലോകത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടു. അന്നന്തരം എല്ലായി
ടത്തും ജീവജന്തുക്കളെയുദ്ദേശിച്ചു വ്യാപിച്ചു.

വിശിഃ ഭാഃ സാഃ—“ത്രേപ്പാദവിഭൃതി” എന്നുമേല്പറയപ്പെ
ട്ട പരമപദത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന സാക്ഷാദപ്രാസുഭേവൻ ആകുന്ന
പരമപുരുഷൻ,—“സങ്കർഷണൻ, അന്നിരുദ്ധൻ, പ്രഭൃമ്ന
ൻ” എന്നീ മൂന്നു അവതാരങ്ങൾ എടുത്തു മൂലപ്രകൃതിക്കും മേ
ൽത്തന്നെ അന്നന്തരം കോടിബ്രഹ്മാണുക്കളെ രക്ഷിക്കുവാനായി
നിശ്ചയിച്ചു. ഈ അവതാരങ്ങളിൽ വെച്ചു ഒരുവതരണമായ
“അന്നിരുദ്ധനാരായണൻ” തന്റെ ആശ്രിതന്മാരെ രക്ഷിക്കു
വാൻ വേണ്ടി പാൽക്കുടവിലും, ശേപതദീപിലും— അയോ
ദ്ധ്യ, ചാരകമുതലായ ദിവ്യനഗരങ്ങളിലും അവതരിച്ചു. അ
തിൽ പിന്നീടു ശ്രീതരക്ഷണാത്മം അനേകവ്യാപാരങ്ങളും ന
ടത്തി. ലോകരക്ഷണം സങ്കല്പമാത്രം കൊണ്ടുതന്നെ സാധിക്കു
മെന്നിരിക്കെ ഇപ്രകാരമെല്ലാം ചെയ്തതു ഭക്തരിലുള്ള അതി
വാത്സല്യം കൊണ്ടാകുന്നു.

മാഃ ഭാഃ സാഃ—“പാലാഴി, ശേപതദീപു, ശ്രീദൈവകു
ണ്ഠം” എന്നുമുൻവിവരിച്ച മൂന്നുസ്ഥലങ്ങളിലും മൂന്നുഅംഗങ്ങളോടുകൂടി
സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനും, സതഗുണപ്രധാനനായ പരമാത്മാവു
ഓരോവസ്തുക്കളിലും അനുഷ്ഠാമിയായിട്ടു ആ
വർദ്ധിച്ചു. പരമാത്മാവ് തന്റെ വേദാരംഗം യംഗം കൊ
ണ്ടു എല്ലാവരും ആരാധിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ അഗ്നിത്രഹമാ
യി ഈലോകത്തിലും അവതരിച്ചു. അതിമാഹാത്മ്യത്തോടു
കൂടിയ ഈ പരമാത്മാവു മുക്തന്മാരുടേയും സംസാരികളുടേയും
ഉള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു അനുഷ്ഠാമിയായും, വെളിയിൽ ഇതുകൾ
ക്കു ആധാരമായിട്ടും ഇരുനൂത്തന്റെ നവഭാഗങ്ങളിലും വ്യാ
പിച്ചു.

വിദ്വാഃ ഭാഃ സാഃ—“രം വിരാട്” പുരുഷന്റെ സംസാര
സംബന്ധത്തോടുകൂടാത്ത അധികഭാഗം ഏതോ അതു ഏറ്റവും
വ്യാപ്തവ്യത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. നാലാമത്തെ ഭാഗം അ

ജ്ഞാനം കൊണ്ടു ഉണ്ടായിട്ടുള്ള റം സംസാരത്തിൽ മായയാൽ മുടാപ്പട്ട ജന്മമരണങ്ങളോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. ഹനു, മനുഷ്യൻ മുതലായ ചേതനാ വസ്തുക്കളേക്കൊണ്ടും മല, മരം മുതലായ അചേതനാവസ്തുക്കളേക്കൊണ്ടും റം ലോകം എപ്രകാരം നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ, അപ്രകാരം താൻ അതതു പ്രകാരമുള്ള നാനാവ്യവസ്ഥകളെപ്പറ്റിത്തന്നെ ജഗത്തു് ആസക്തം വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

തസ്മാദപിരാഡജായതവിരാജോ അധിപുരുഷഃ

സജാതോ തൃതിരിച്യത പശ്വാദ് ഭൂമിമധേവുരഃ

7

അനന്തം—തസ്മാൽ വിരാട് അജായത വിരാജോ അധിപുരുഷഃ ജാതഃ സഃ ഭൂമിം പശ്വാൽ അധഃ പുരഃ അതൃതിരിച്യത.

അർത്ഥം—അവനിൽനിന്നും വിരാട് ജനിച്ചു. വിരാട്ടിനെ ആശ്രയിച്ചു പുരുഷൻജനിച്ചു. അവൻഭൂമിയേയും, പാർശ്വഭാഗങ്ങളേയും, കീഴ്ഭാഗങ്ങളേയും, മേൽഭാഗത്തേയും അതിക്രമിച്ചു.

വിശിഃ ഭാഃ സാഃ—നാരായണന്റെ നാഭികമലത്തിൽ നിന്നും വിശിഷ്ടപ്രകാശത്തോടുകൂടിയ ബ്രഹ്മാണഡംഉണ്ടായി അതിൽനിന്നും നാൻമുഖബ്രഹ്മാവും, ഉണ്ടായി. അവൻഭൂമിയിൽ കീഴ്മേൽപുറമുള്ള എല്ലായിടത്തും വ്യാപിച്ചു.

മാഃ ഭാഃ സാഃ—ആ പരമപുരുഷനിൽനിന്നു ബ്രഹ്മാണഡം ഉണ്ടായി. അതിൽനിന്നും ചതുർമുഖൻ ജനിച്ചു. പരമാത്മാവു ആ നാൻമുഖൻ നിയമകനായിതിന്നു്. ആ ബ്രഹ്മാവും അന്നിരുദ്ധനാരായണന്റെ പിൻപും, ബ്രഹ്മാഭികൾക്കു മുൻപുമാണു ഉത്ഭവിച്ചതു്. പിന്നീടു അവൻ ഭൂമിയോടുകൂടിയ സ്വസ്ഥലോകങ്ങളേയും തദ്ഭാഗ് ദേവതകളേയും അതിക്രമിച്ചു സ്ഥിതനായി.

വിദ്വാഃ ഭാഃ സാഃ—ആആദിപുരുഷനിൽനിന്നും ബ്രഹ്മാവു്, ഇന്ദ്ര, ചന്ദ്രന്മാർ മുതലായ ദേവന്മാർ,—ഗരുഡൻ, കാകൻ മുതലായപക്ഷികൾ,—കുരിളൻ, ധനികൻ, ബലവാൻ, ദർബ്ബലൻ മുതലായ പലവക ദേവങ്ങളോടു കൂടിയ മനുഷ്യർ,—മൈനാകു മുതലായ പവന്തങ്ങൾ,—കല്പവൃക്ഷം തുടങ്ങിട്ടുള്ള അഖിലവൃക്ഷങ്ങൾ—ഇനിയും പലവക—ഇവകളെ കൊണ്ടു ഏറ്റവും പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മാണഡം ഉ

ണ്ടായി. ആ ബ്രഹ്മാണുതെ ആധാരമാക്കിക്കൊണ്ടു അതിനു അഭിമാനി നായി ഒരുവൻ ഉണ്ടായി. പിന്നീടു അവൻ ഭൂമിയെയും, അനന്തരം ജീവാത്മാക്കൾക്കു ശരീരങ്ങളേയും സൃഷ്ടിച്ചു.

യൽപുരുഷണഹവിഷാ ദേവായജനമതന്നപത
വസന്താടന്യാസീദാജ്യം ഗ്രീഷ്മഇധ് മശ്ശരഭവിഃ 8

അനപതം—ദേവാഃ യൽ പുരുഷണ ഹവിഷാ യജ്ഞം അതന്നപത അന്യ വസന്തഃ ആജ്യം ഗ്രീഷ്മഃ ഇധ് മശരൽഹവി ആസീൽ.

അർത്ഥം—ദേവന്മാർ എപ്പോൾ പുരുഷനാകുന്നഹവിസ്സുകൊണ്ടു യാഗംചെയ്യുവാൻ അപ്പോൾ ഇതിനു വസന്തത്തു നെയ്തായിട്ടും, ഗ്രീഷ്മർത്തു സമിത്തായിട്ടും, ശരദതു ഹവിസ്സായിട്ടും ഭവിച്ചു.

വിശി: ഭാ: സാ:—ധനസമൃദ്ധി, ശത്രുനശനം മുതലായ ഫലത്തെ ഉദ്ദേശിച്ച യാഗംചെയ്യുന്നതിൽ പശുപ്രധാനകാരണമായിട്ടും,—നൈ, ചമത, പുരോധാശം മുതലായതു അപ്രധാനോപകരണങ്ങളായിട്ടും തീരുന്നതുപോലെ ഇവിടെ സൃഷ്ടികാലത്തെ ഫലത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചു അതിൽനിത്യസൂരികൾ ബ്രഹ്മാവിനെ പ്രധാനകാരണമായിട്ടും, വസന്താദികാലങ്ങളെ സഹകാരികാരണങ്ങളായിട്ടും ധ്യാനിച്ചു എന്നസാരം.

മാ: ഭാ: സാ:—പണ്ടു മഹാജ്ഞാനികളായ രിക്കുന്ന മഹർഷിമാർ ആറന പശുപാക്കി നാരായണനെയുദ്ദേശിച്ചു “പുരുഷമധം” എന്നു അതിപ്രസിദ്ധമായിരിക്കുന്ന ഒരു യജ്ഞം ചെയ്തു. പിന്നീടു നാരായണങ്കൽ നിന്നും വസന്തകാലവും നെയ്യും, ഗ്രീഷ്മകാലവും സമിത്തും, ശരൽക്കാലവും പുരോധാശമെന്ന ഹവിസ്സും ഉണ്ടായി. ഇവിടെ വസന്താദികൾക്കു ഇതുകൂടെ സൂചിപ്പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു,—വസന്തകാലത്തിൽ ബ്രാഹ്മണനും, ഗ്രീഷ്മകാലത്തിൽ ക്ഷത്രിയനും,—ശരൽക്കാലത്തിൽ വൈശ്യനും യാഗംചെയ്യേണ്ടതാണ് എന്നറിയുവാൻ വന്നാകുന്നു.

വിദ്വാ: ഭാ: സാ—ശരീരം സൃഷ്ടിച്ചതിൽ പിന്നീടു ദേവന്മാർ സൃഷ്ടിയുടെ അഭിവൃദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടു വിരാട് പുരുഷനെ ഹവിസ്സായിട്ടും, വസന്താദികാലങ്ങളെ നെയ്യുമുതലായതുകൾക്കു കൽപ്പിച്ചു മാനസയജ്ഞം ചെയ്തു.

സപ്താസ്യാസൻപരിധയഃ ത്രിസപ്തസമിധഃ കൃതാഃ
ദേവായദ്യജ്ഞം തനപാനാഃ അബദ്ധ്വാനൻപുരുഷം പശൂം 9

അനപയം—അസ്യ സപ്തപരിധയഃ ആനൻ ത്രിസ
പ്തസമിധഃ കൃതാഃ ദേവാഃ യജ്ഞം തനപാനാഃ പുരുഷം പ
ശൂം അബദ്ധ്വാനൻ.

അർത്ഥം—ഇതിനു പ്ലോശിൻകൊമ്പുകൾ ഉണ്ടായിരു
ന്നു. ഇരുപത്തിയൊന്നു ചമതക്കമ്പുകൾ ഹോമിക്കുന്നതി
നു ചെയ്യപ്പെട്ടു. ദേവന്മാർ യജ്ഞത്തെ ചെയ്യുന്നവരാ
യിട്ടു പുരുഷനാകുന്ന പശുവിനെ യജ്ഞസ്ഥലത്തിൽ ബ
ന്ധിച്ചു.

വിശിഃ ഭാഃ സാഃ—നിത്യസ്മരികൾ സൃഷ്ടിരൂപമായിരി
ക്കുന്ന ഈ യജ്ഞത്തിനു പൃഥ്വി, ജലം, തേജസ്സ്, വായു, ആ
കാശം, അഹങ്കാരം, ബുദ്ധി ഇങ്ങിനെ ഏഴു വക പരിധിക
ളാക്കിപ്പെട്ടു. പരിധികൾ എന്നു പറയുന്നവ അഗ്നിക്കു തെ
ക്കുപടിഞ്ഞാറു തുടങ്ങിട്ടുള്ള ഭിക്ഷുക്കളിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന പ
ലാശ ഭണ്ഡാദികളാകുന്നു. പൃഥ്വി, ജലം തേജസ്സ്, വായു, ആ
കാശം എന്നീ പഞ്ചഭൂതങ്ങൾ;—ഗന്ധം, രസം, രൂപം, സ്പർ
ശം, ശബ്ദം ഇങ്ങനെ അഞ്ചു തന്മാത്രകൾ,—കൺ, കാതു, മൂ
ക്കു, നാക്കു, തപിക്കുന്നി അഞ്ചു ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾ,—വാ
യ്, കാൽ, കൈ, പാശു, ഉപസ്ഥം എന്നീ അഞ്ചു കർമ്മേന്ദ്രി
യങ്ങൾ,—മനസ്സ് ഇങ്ങനെ ഇരുപത്തൊന്നു വകകൾ സമി
ത്തുകളായിട്ടു കൽപ്പിച്ചു, നാനുഖബ്രഹ്മാവിനെ പശുവാ
ക്കുകയും ചെയ്തു.

മാഃ—ഭാഃ—സാഃ—ഓം ഹരമപുരുഷനിൽ നിന്നും യ
ജ്ഞത്തിനു ഉപയോഗമുള്ള ഏഴുപരിധികളും, ഇരുപത്തൊ
ന്നുസമിത്തുകളും ഉണ്ടായി. പരമാത്മജ്ഞാനം കൊണ്ടു മൂ
ർത്തി ലഭിക്കുന്നമെന്നുള്ള ആഗ്രഹത്തോടു കൂടിയ ജ്ഞാ
നികൾ യജ്ഞപുരുഷൻ, എന്നു പ്രസിദ്ധനായരിക്കുന്ന
പരമാത്മാവിനെക്കുറിച്ച് അഗ്രഹിച്ചു ചെയ്യുന്നവരായിട്ടു ബ്രഹ്മ
പുത്രനായിരിക്കുന്ന ഭദ്രാനന്ദനാരായണനിൽ സമർപ്പിച്ചു.

വിദ്വാഃ ഭാഃ സാഃ—ആ യജ്ഞത്തിൽ “ഗായത്രി” തു
ടങ്ങിട്ടുള്ള ഏഴു ഹരസ്സുകൾ പരിധികളായിട്ടും, മേടം തുട
ങ്ങിട്ടുള്ള പന്ത്രണ്ടു മാസങ്ങൾ,— വസന്താദി ആറു ഋതുക്ക
ൾ, മൂന്നു ലോകങ്ങൾ, സൂര്യൻ എന്നീ ഇരുപത്തൊന്നു വക

കൾ സമിത്തുകളായിട്ടും കൽപ്പിച്ചു. ഇന്ദ്രിയാഭിമാനികളായിരിക്കുന്ന ദേവന്മാർ മാനസയജ്ഞത്തെ ചെയ്യുന്നവരായിട്ട് അതിൽ വിരാട് പുരുഷനെ പശുവാക്കിച്ചെയ്തു.

തം യജ്ഞം ബർഹിഷിപ്രൗക്ഷൻ പുരുഷം ജാതമഗ്രതഃ
തെന ദേവാ അയജന്ത സാദ്ധ്യോഽഗ്രച്ഛ യശ്വയേ. 10

അന്നപയം—അഗ്രതഃ ജാതം തം യജ്ഞം പുരുഷം ബർഹിഷിപ്രൗക്ഷൻ തേ ന സാദ്ധ്യോഽദേവാഃ യെ ഗൃച്ഛയം തെ അയജന്ത.

അർത്ഥം—ആദ്യം ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ആ ഹോമോപയോഗിയായിരിക്കുന്ന പുരുഷനെ മൂലപ്രകൃതിയിൽ പ്രോക്ഷിച്ച അതുകൊണ്ടു സാദ്ധ്യന്മാർ എന്നു പേരോടുകൂടിയ ദേവന്മാർ യാച ചില ഗൃച്ഛികളുണ്ടോ അവരെപ്പോലെ യാഗം ചെയ്തു.

വിശിഃഭാഃ സഃ—ഇവിടെ “യജ്ഞപദത്തിൻ ഹോമിക്കേണ്ട “ഹവിസ്സു” എന്നും “ബർഹിഃ” എന്നതിന്നു “മൂലപ്രകൃതി”യെന്നും അർത്ഥം. ആദിഭൂതനായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മാവകുന്ന ഹവിസ്സു മൂലപ്രകൃതിയിൽ ചേർത്തു യജ്ഞത്തെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നവരായും, സാദ്ധ്യർ എന്നു പേരോടുകൂടിയ ദേവന്മാർ പ്രോക്ഷണമെന്നുള്ള സംസ്കാരകർമ്മം ചെയ്തു. പിന്നിട്ട ഗൃച്ഛികളെപ്പോലെ ആ ബ്രഹ്മഹവിസ്സുകൊണ്ടു യജ്ഞം ചെയ്തു. യാഗം എന്നു പറയുന്നതു ഒരു ദ്രവ്യം ഒരു ദേവതയെ ഉദ്ദേശിച്ചു അഗ്നിയിൽ സമർപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. മോക്ഷേച്ഛക്കളായിരിക്കുന്ന ഗൃച്ഛികൾ ചെയ്യുന്ന യാഗം “ജീവാത്മാവിനെ പരമാത്മാവിൽ സമർപ്പിക്കുക” എന്നുള്ളതാണു. അതുപോലെ ശ്രീവൈകുണ്ഠാവാസികളായ നിത്യസൂരികൾ അന്നിഭജനാരായണനാകുന്ന അഗ്നിയിൽ ബ്രഹ്മഹവിസ്സിനെ സമർപ്പിച്ചു യാഗം ചെയ്തു.

മാഃ ഭാഃ സാഃ—യജ്ഞപുരുഷൻ എന്നുപേർ പെറ്റ ശ്രീനാരായണനെക്കുറിച്ചു ചെയ്യുന്ന മാനസയജ്ഞത്തിൽ ഇന്ദ്രാദിദേവന്മാർക്കു മുമ്പു ഉണ്ടായ ഒരുനേ പ്രോക്ഷിച്ച യാഗത്തിന്നു ഉപയുക്തങ്ങളായ സകല സാധനങ്ങളോടു കൂടിയവരായ ഗൃച്ഛികൾ പരമാത്മാവിനാൽ പ്രേരിതന്മാരായിട്ടു വിഷ്ണുവിനെ ഉദ്ദേശിച്ചു താന്താങ്ങളുടെ യോഗ്യതയെ അനുസരിച്ചു യാഗം ചെയ്തു.

വിദ്വാഃ ഭാഃ സാഃ—യജ്ഞത്തിൻ പശുവായിനിശ്ചയി

ച്ചു യുപസ്കന്ദത്തിൽ കെട്ടിയെഴുതുന്നവനും, സകല സൃഷ്ടി
ക്കും ആദിയിൽ ആവിർഭവിച്ചവനുമായ ആ വിരാട് പൂരുഷൻ
നെ തങ്ങൾ ചെയ്യാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്ന മാനസയജ്ഞ
ത്തിലേക്കു ഉപയോഗിക്കത്തക്ക വിധം സംസ്കാരരൂപമായ
പ്രോക്ഷണം ചെയ്തു. അതിൽപിന്നീട് സൃഷ്ടിക്കു ഉപകരി
ക്കുന്ന സാധനങ്ങളോടുകൂടിയവരായ “വിശ്വകർമ്മാവു” മുത
ലായിട്ടുള്ള ദേവന്മാരും അതിന്നു അനുക്ലേശമായിരിക്കുന്ന
ജ്വലികളും പ്രോക്ഷണം ചെയ്യപ്പെട്ടു. ആ വിരാട് പൂരുഷൻ
പശുവിനെ മാനസയജ്ഞത്തിൽ ഹോമിച്ചു.

തസ്മാദ്യജ്ഞാൽസർവ്വതഃ സംഭൂതം പൃഷ്ഠഭാജ്യം
പശ്ചാസ്മാശ്ചക്രേവായവ്യാൻ ആരണ്യാൻഗ്രാമ്യാശ്ചയേ.

അനന്തരം—സർവ്വതഃ തസ്മാൽ യജ്ഞാൽ സ.ഭ
തഃപൃഷ്ഠഭാജ്യം താൻ പശുൻ വായവ്യാൻ ആരണ്യാൻ
യെഗ്രാമ്യാചതാൻച ചക്രേ.

അർത്ഥം—സകലതും ഹോമിക്കപ്പെട്ടവനും, ആ യ
ജ്ഞത്തിന്നു സാധനഭൂതനുമായ ബ്രഹ്മാവിൽനിന്നും തെരോ
ടുകൂടി നെയ്യും ഉണ്ടായി. അനന്തരം അവൻ യാഗോപയോ
ഗികളായ പശുക്കളേയും, കാട്ടിൽസഞ്ചരിക്കുന്ന മൃഗങ്ങളേ
യും സൃഷ്ടിച്ചു. യാതൊരു ഗ്രാമങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന മൃ
ഗങ്ങളുണ്ടോ അതുകളേയും സൃഷ്ടിച്ചു.

വിശി: ഭാ: സം:—തന്റെ സകല ശരീരവും അന്നിൽ
ലുനാരായണാഗ്നിയിൽ സമർപ്പിച്ചവനും, ദേവകൾ ചെയ്ത
യാഗത്തെ സാധനഭൂതനായിരിക്കുന്ന ആ ചതുർമുഖബ്ര
ഹ്മാവിൽനിന്നും തെരും, നെയ്യും ഉണ്ടായി. പൃഷ്ഠഭാജ്യം
എന്ന പദത്തിന് “ജഗല്പാരണവീർണ്ണം” എന്നർത്ഥം. ബ്രഹ്മാ
വു ഭഗവൽക്കടാക്ഷത്താൽ സൂക്ഷ്മസൃഷ്ടിയും ചെയ്തു എന്നു
സാരം. അനന്തരം യാഗത്തിന്നു ഏറ്റവും ഉപയോഗമുള്ള
തെരു, നെയ്യുമുതലായത് യഥേഷ്ടം നൽകുന്ന പശുക്കളേ
യും, അന്തരീക്ഷത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന പക്ഷികളേയും, കാട്ടി
ലും നാട്ടിലും സഞ്ചരിക്കുന്ന പലവിധ മൃഗങ്ങളേയും സൃഷ്ടി
ച്ചു.

മാ: ഭാ: സാ:—യജ്ഞപൂരുഷൻ എന്നു പ്രസിദ്ധനായി
രിക്കുന്ന പരമാത്മാവിൽനിന്നും യാഗാംഗങ്ങളായ ഹോമ
ങ്ങൾ ഉണ്ടായി. “സംഭൂതം” എന്ന ശബ്ദത്തിന്നു യാഗസ്മാ

മഗ്നികൾ എന്നർത്ഥം. ആയത് തൈരും, നെയ്യും മുതലായവ. ഇതുകൾ ഉണ്ടായതിൽ പിന്നീട് ആ വിഷ്ണുഭഗവാൻ ബ്രഹ്മാവൃത്തത്തിട്ടുള്ള ദേവകൾക്കുവേണ്ടി വായുദേവതയോടുകൂടിയപത്നക്കളേയും, ഛാട്ടിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന പന്നി മുതലായതുകളേയും, നാട്ടിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന ആട്ടുതട്ടുടങ്ങിയവയേയും സൃഷ്ടിച്ചു.

വിദ്വാ: ഭാ: സാ:—സർവ്വപ്രാപിയായിരിക്കുന്ന പരമാത്മാവിനെ യാതൊരു യാഗത്തിൽ ക്ഷണിക്കുന്നവോ അതിനു “സർവ്വഹതം” എന്നുപേർ, പരമാത്മാവിനെക്കുറിച്ചുചെയ്യുന്ന ആമാനസയജ്ഞത്തിൽനിന്നും തൈരും, നെയ്യും മുതലായ ഭോഗ്യവസ്തുക്കൾ ഉണ്ടായി. അനന്തരം വിരാട് പുരുഷൻ വായുദേവതയോടുകൂടിയ പത്നക്കളേയും വനരശ്രീങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന മൃഗാദികളേയും സൃഷ്ടിച്ചു.

തസ്മാദ്യജ്ഞാൽസർവ്വഹതഃ പ്രപസ്സാമാനിജ്ജന്തിരേ
ഛന്ദാംസിജ്ജന്തിരേതസ്മാൽ യജുസ്യസ്മാദജായത

അന്നപരം—സർവ്വഹതഃ തസ്മാൽ പ്രപഃ സമാനി ജ്ജന്തിരേ തസ്മാൽ ഛന്ദാംസി ജ്ജന്തിരേ തസ്മാൽ യജുഃ അജായത.

അർത്ഥം—സർവ്വഹതം എന്നു പ്രസിദ്ധമായിരിക്കുന്ന യജ്ഞത്തിൽ നിന്നും പ്രഗോപങ്ങളും, സാമവേദങ്ങളും ജനിച്ചു. അതിൽനിന്നും ഛന്ദസ്സുകളും, ഛന്ദസ്സിൽനിന്നും യജുസ്സും ജനിച്ചു.

വ്ശി: ഭാ: സാ:—നന്തായണ ശ്ലയിൽപത്നവാക്കുഹവനം ചെയ്തപ്പോൾ ആചതുർമുഖബ്രഹ്മാവിൽനിന്നും പ്രഗോ വേദം സാമവേദവും, തൃഷ്ടപുതുടങ്ങിയ ഛന്ദസ്സുകളും, യജുവേദവും ഉണ്ടായി. ശ്രീനാരായണബ്രഹ്മാവനെ സൃഷ്ടിച്ചു വേദങ്ങളും ഉപദേശിച്ചു എന്നുവേദത്തിൽ പറഞ്ഞതനുസരിച്ച് ഇവിടെ പരമാത്മാവിനാൽ ഉപദേശിക്കപ്പെട്ട വേദങ്ങൾ ബ്രഹ്മാവു പ്രകാശിപ്പിച്ചു എന്നുസാരം.

മാ: ഭാ: സാ:—യജ്ഞഭോക്താവായ മഹാവിഷ്ണുവിങ്കൽനിന്നു പ്രക, യജുസ്സ്, സാമം ഇതുകൾക്കു അഭിമാനികളായിരിക്കുന്ന വേദങ്ങൾ ഉണ്ടായി. മുൻപിരുന്നുവേദങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിച്ചു എന്നുസാരം.

വിദ്വാ: ഭാ: സാ:—സർവ്വഹതം എന്നുമേല്പറയപ്പെട്ടമാ

നസ്യജ്ഞത്തിൽനിന്നും ഋഗ്വേദവും, യജുർവേദവും, സാമവേദവും “ഗായത്രി” തുടങ്ങിട്ടുള്ള മന്ത്രസ്പഷ്ടം ഉണ്ടായി.

തസ്മാദശ്വാതജായന്ത ഏകചോദയാർഭരഃ

ഗാവോഹജ്ഞിരേതസ്മാൽ തസ്മാജ്ജാതാ അജാവയഃ 13

അനന്വയം—തസ്മാൽ അശ്വാ അജായന്ത തസ്മാൽ ഏകച ഉദയാർഭരഃ ഗാവഃ ജ്ഞിരേ തസ്മാൽ അജാവയഃ ജാതാഃ

അർത്ഥം—അതിൽ നിന്നും അശ്വങ്ങൾ ഉണ്ടായി. അതിൽനിന്നും ഒരുവശം പല്ലുകളോടുകൂടിയ പശുക്കളും, ഇരുവശവും പല്ലുകളോടുകൂടിയ കഴുതമുതലായതുകളും, പശുക്കളും ആടുകളും, പക്ഷികളും ജനിച്ചു.

വിശ്വഃ ഭാസഃ—ബ്രഹ്മാവിൽനിന്നും കുതിരകളും, ഒരുവശം പല്ലുകളോടുകൂടിയ പശുക്കളും, ഇരുവശവും പല്ലുകളുള്ള കഴുതമുതലായ മൃഗങ്ങളും, യാഗത്തിൽ യാതൊരു പശുക്കളുടെതെരു, നെയ്യ് മുതലായതു ഉപയോഗിക്കുന്നുവോ ആ പശുക്കളും, — ആടുകളും, ഗന്ധാദിപക്ഷികളും ഉണ്ടായി.

മാഭാസഃ—ശ്രീമഹാവിഷ്ണുവിൽനിന്നും കുതിരകളും, കീഴ്മേൽ പല്ലുകളുള്ള മനുഷ്യരും, പശുക്കളും, ആടുകളും, യാതൊരു മൃഗങ്ങളുടെ രോമംകൊണ്ടു കുമ്പളിയുണ്ടാക്കുന്നുവോ ആ മൃഗങ്ങളും ജനിച്ചു.

വിദ്വാഭാസഃ—മേല്പറഞ്ഞ യജ്ഞത്തിൽനിന്നും ഇരുവശവും പല്ലുകളുള്ള കഴുത മുതലായ മൃഗങ്ങളും, പശുക്കളും, ആടുകളും, പക്ഷികളും, കുതിരകളും ഉണ്ടായി.

യൽപ്പുരുഷം വ്രദധുഃകതിധാവ്യകൽപ്പയൻ

മുഖം കിമസ്യ കൌബാഹു കാര്യേ പാദാവുച്യതേ 14

അനന്വയം—യൽ പുരുഷം വ്രദധുഃ കഥിതാവ്യകൽപ്പയൻ അസ്യ മുഖം കിം ബാഹുവൗ ഊരുവൗ പാദൗ കൗ ഉച്യതേ.

അർത്ഥം—എപ്പോൾ പുരുഷനാക്കി വിധാനം ചെയ്തപ്പോൾ അപ്പോൾ എത്രവിധമായിട്ടാണ് കൽപ്പിച്ചത്? ഇവന്റെ മുഖം എന്തായിട്ടു ഭവിച്ചു? ഇവന്റെ കൈകളും, തടകളും, കാലുകളും എന്തുകൊണ്ടിട്ടു വചിക്കപ്പെടുന്നു?

വ'ശി: ഭാ: സാ:—ഓം ഋഷഭകൗണ്ടി യാഗകന്താക്ക
 ന്മാന്മാസ്യഷ്ടിക്രമം പായുന്നു. ഇതു പ്രജോത്തരത്രപേണ
 പറയുന്നതിനുവേണ്ടി ആദ്യം ചോദ്യം ചെയ്യുന്നു. “നിത്യസ്മരിക
 രി മാനസമഞ്ജന്തിത്ബ്രഹ്മാവിന പശുവാക്കി ചെയ്യ
 പോൾ അദ്വൈതത്തിന്റെ അവയവങ്ങൾ എത്രയായിട്ടു ഭാ
 ഗിച്ചിട്ടു? അതാത് അവയവങ്ങളിൽനിന്നും ഉണ്ടായിട്ടുള്ള സൃ
 ഷ്ടി ഏതല്ലാം? ശിഷ്ടം സ്പഷ്ടം.

മാ: ഭാ: സാ:—ജ്ഞാനികൾ യജ്ഞത്തിൽ മഹാവിഷ്ണു
 വിനെ ആരാധിച്ചു പ്രാണിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഇദ്ദേഹ
 ത്തിന്റെ മുഖം, കൈ, തുട, കാൽ എന്നിങ്ങനെയുള്ള അവ
 യവങ്ങൾ ഏതതുജാതികൾക്കാണ് ഉൽപ്പാദകങ്ങളായിട്ടു ഭ
 വിക്കുന്നത്? എന്നു ചോദിച്ചു.

വ'ദ്വാ: ഭാ: സാ:—സൃഷ്ടിക്രമം ചോദ്യോത്തരത്രപേണ
 പ്രതിപാദിക്കുവാൻ വേണ്ടി ആദ്യം പ്രശ്നം ചെയ്യുന്നു. ഭേ
 വകൾ സകലംകൊണ്ടു വിരാട് പുരുഷനെ എത്രവിധമായി
 ട്ടു സങ്കല്പിച്ചു? ഇദ്ദേഹത്തിൽ മുഖം, കൈ, തുട, കാൽ ഇ
 തുടങ്ങിയവകളിൽനിന്നും ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ജാതികൾ ഏതെല്ലാം?

ബ്രാഹ്മണോസ്യമുഖമാസീൽ ബാഹ്വരാജന്യഃ കൃതഃ

ഊരുദന്യന്വൈവൈശ്വഃ പദ്ഭ്യാം ശുഭ്രോ ജായത 13

അന്നപരം—അസ്യമുഖം ബ്രാഹ്മണഃ ആസീൽ ബാ
 ഹ്വരാജന്യഃ കൃതഃ യൽ ഊരു വൈശ്വഃ തത് പദ്ഭ്യാം ശുഭ്രോ
 ജായത.

അർത്ഥം—ഇവന്റെ മുഖം ബ്രാഹ്മണനായിട്ടു ഭവിച്ചു.
 കൈ ക്ഷത്രിയനാക്കി ചെയ്തപ്പിട്ടു. എപ്പോൾ തുട വൈശ്യ
 നായിട്ടു ഭവിച്ചുവോ, അപ്പോൾ കാലിൽനിന്നും ശുഭ്രനും ഉ
 ണ്ടായി.

വ'ശി: ഭാ: സാ:—ഓം ഋഷഭകൗണ്ടി മുൻചോദ്യത്തിനു
 ഉത്തരം പായുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖം, കൈ, തുട, കാൽ
 ഇതുകളിൽ നിന്നും “ബ്രാഹ്മണ, ക്ഷത്രിയ, വൈശ്യ, ശുഭ്ര”
 ന്മാർ ഉണ്ടായി. ചതുർമ്മുഖനാകുന്ന ശരീരത്തോടുകൂടിയ
 അന്നിഭജനാരായണൻ തന്റെ അവയവങ്ങളിൽനിന്നും
 ഇവരെ സൃഷ്ടിച്ചു.

മാ: ഭാ: സാ:—മേല്പറഞ്ഞതുകൂടാതെ അതാതു ജാത്യോ

ഭിമാനികളായ “സ്വായംഭുവസുപ്ത”മുതലായ ദേവതകളിടയിലുണ്ടായി എന്നുഭേദം.

വിദ്വാ: ഭാ: സാ:—വിരാട് പുരുഷന്റെ മേല്പറഞ്ഞ നാലു അവയവങ്ങളിൽനിന്നു മുൻപറയപ്പെട്ട നാലുജാതികൾ ഉണ്ടായി.

ചന്ദ്രമാമനസാജാതഃ ചക്ഷോ സൂര്യോജായത

മുഖാച്ഛിത്രശ്യാഗ്നിശ്ച പ്രാണാഭായരജായത

14

അനന്തം—മാനസഃ ചന്ദ്രമാഃ ജാതഃ ചക്ഷോഃ സൂര്യഃ അജായത മുഖാൽ ഇന്ദ്രഃ ച അഗ്നിഃ ച അജായത പ്രാണാൽ വായുഃ അജായത

അർത്ഥം—മനസ്സിൽനിന്നു ചന്ദ്രനും, കണ്ണിൽനിന്നു സൂര്യനും, മുഖത്തിങ്കൽനിന്നു ഇന്ദ്രനും, അഗ്നിയും,—പ്രാണങ്കൽനിന്നു വായുവും ഉണ്ടായി.

വിശി: ഭാ: സാ:—നരായണശരീരസ്വരൂപനായ ബ്രഹ്മാവിന്റെ മനസ്സിൽനിന്നു സർവ്വഹ്യാഭാരനായ ചന്ദ്രനും, കണ്ണിൽനിന്നു സർവ്വകാശനായ സൂര്യനും, മുഖത്തിൽനിന്നു സർവ്വേശ്വരാതാവായ ഇന്ദ്രനും, സർവ്വഖപ്രനായ അഗ്നിയും; പ്രാണങ്കൽനിന്നു ജീവനൈകരേരുടെ നായ വായുവും ഉണ്ടായി.

നാഭ്യാ ആസീദന്തരിക്ഷം ശീർഷ്ണോദ്യോസ്തമവർത്ത

പദ്ഭ്യാംഭുമിദിശശ്രോത്രാൽ തഥാലോകനകപ്ലയൻ. 15

അനന്തം—നാഭ്യാഃ അന്തരിക്ഷം ആസീൽ ശീർഷ്ണോഃ ഉദ്യോഃ സമവർത്ത പദ്ഭ്യാംഭുമിഃ ആസിൽ ശ്രോത്രാംഭിശഃ ആസീൽ തഥാ ലോകാൻ അകപ്ലയൻ

അർത്ഥം—നാഭിയിൽനിന്നും അന്തരിക്ഷം ഉണ്ടായി. ശീരസ്സിൽനിന്നും സ്വർഗ്ഗം വഴിയായ് വണ്ണമുണ്ടായി. കേലിൽനിന്നു ഭുമിയുണ്ടായി. കാതുകളിൽനിന്നു ദിക്കുകൾ ഉണ്ടായി. അപ്രകാരം ലോകങ്ങളെകല്പിച്ചു.

വിശി: ഭാ: സാ:—അന്നിരൂപനായ നരേശരീരപുരുഷനായ ബ്രഹ്മാവിന്റെ പൊക്കിളിൽനിന്നു ആകാശവും, തലയിൽനിന്നു സ്വർഗ്ഗവും, തൽസത്യലോക പര്യന്തമുള്ള ഏഴു ലോകങ്ങളും കാലുകിളിൽനിന്നു ഭുമി മുതൽ പാതാളപര്യന്തമുള്ള

ഏഴുലോകങ്ങളും, കാതുകളിൽ നിന്നു ദിക്കുകളും ഉണ്ടായി. ഇങ്ങനെ ലോകങ്ങളെ സൃഷ്ടിച്ചു.

വേദോഹമേതം പുരുഷം മഹാത്തം
ആദിത്യവണ്ണം തമസസ്തുപാരെ
സർവ്വാനി രൂപാനി വിചിത്രധീരഃ
നാമാനി കൃതപാദിവദന്യഭാസു

അനപയം—സർവ്വാനി രൂപാനി വിചിത്ര നാമാനി കൃതപാ അഭിവദൻ യൽ ആസു ഏതം മഹാത്തം തമസഃ പാരെ ആദിത്യവണ്ണം പുരുഷാ ധീരഃ അഹം വേദം.

അർത്ഥം—സർവ്വരൂപങ്ങളും ഉണ്ടാക്കിപ്പേരുകളും ചെയ്തു അഭിവദനായിട്ടു യാതൊരുപരമാത്മാവു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുവോ ഓരം ശ്രേഷ്ഠനായതമസ്സിന്റെ മറുകരയിൽ ആദിത്യരശ്മിപോലേ ഇരിക്കുന്ന കാന്തയോടു കൂടിയവനായ പുരുഷനെ ബുദ്ധിമാനായി അഹം ശബ്ദാത്ഥശാമിയായിരിക്കുന്ന യാതൊരു ജീവൻ അറിയുന്നുവോ അവൻ മുക്തനാകുന്നു.

വിശിഃ ഭാഃ സംഃ—യാതൊരുസർവ്വേശ്വരൻ ജീവാത്മാക്കളെക്കൊച്ചുള്ള അഹേതുകകൃപയാൽ ആയവർക്കു അഖില അനന്തങ്ങളേയും പോക്കിപ്പോക്കി മോക്ഷപദവിയിലെ നരകവാൻ ചേണ്ടി അപരവരുടെ കർമ്മാനുരണം ശരീരവുമൊക്കെ ഇതു, ആ ശരീരം കൾക്കു ഭേദം, മനുഷ്യൻ, ഗന്ധർവ്വൻ, യക്ഷൻ ഇത്യാദിപേരുകളും കൽപ്പിച്ചു, ആയതു ലോകമൊട്ടുക്കു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി താനും ആയതിനെ ഉച്ചരിച്ചു, കഴിഞ്ഞ കൽപ്പത്തിൽ ജഗത്തു എപ്രകാരം സ്ഥിതിചെയ്തുവോ, അപ്രകാരംതന്നെ ഓരം കൽപ്പത്തിലും അതിനെ സൃഷ്ടിച്ചു, അതിന്നു യാതൊരു കെടുതിയും നേരിടാതെ സംരക്ഷിച്ചു, മൂലപ്രകൃതിയ്ക്കു മേൽ സ്വയം സത്വമായിരിക്കുന്ന പരമപദത്തിൽ ആയിരം ഭാസ്കരന്മാർ ഒരേസമയം ഉദിച്ചുപൊങ്ങുന്നതായാൽ യാതൊരു ശോഭയാണുണ്ടാകുന്നതു? തത്സമന ശോഭയോടു കൂടിയവനായി പ്രകാശിച്ചും കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ സർവ്വായുർഭൂതനായി, സർവ്വലോകഗുണപരിപൂർണ്ണനായി, സർവ്വത്തക്കളും ശ്രേഷ്ഠനായി, സർവ്വത്താമിയായി, സർവ്വലോകങ്ങൾക്കും നിരായമകനായി, സർവ്വശ്രീഭവന്മാരുടെ അതിലഘുവായിരിക്കുന്ന ഗുണത്തെ അത്യധികമായി വിചാരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നവനായി, പുരുഷശബ്ദ വാച്യനായിരിക്കുന്ന ശ്രീനാരായണനെ അഹം ശബ്ദാത്ഥശാമിയായിരിക്കുന്നതും.

തൊരുപൻ ഭക്തിയോഗത്താൽ സാക്ഷാൽകരിയ്ക്കുന്നുവോ അവൻ മുക്തൻ മുക്തൻ!

വിദ്വാ: ഭാ: സാ:—മേൽപറയപ്പെട്ട വിരാട് പുരുഷന്റെ ഭ്യാനം ഈ ഗ്രന്ഥം കൊണ്ടുവന്നു. നാരായണ മഹാമുനി വിരാട് പുരുഷനെ ഭ്യാനിച്ച പ്രകാരം പറയുന്നു. യാതൊരു വിരാട് പുരുഷൻ ഭവേ, മനുഷ്യ, പശു, പക്ഷാദികളെ സൃഷ്ടിച്ചു, അതുകൾക്കു ഓരോനാമധേയങ്ങളും ചെയ്ത്, ആയതു ജഗത്തിൽ പ്രസിദ്ധിവരുമാറു താൻതന്നെ പ്രഥമമായി വ്യവഹരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ, ആ അസംഖ്യം ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയ സൂര്യനെപ്പോലെ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പുരുഷനെ ഞാൻ സാക്ഷാൽകരിച്ചു. അവൻ അജ്ഞാനത്തിനപ്പുറം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനാകയാൽ, സഭാഗുരുവിനെ ആശ്രയിക്കാത്തവർക്കു ശാസ്ത്രാദികൾ അഭ്യസിക്കാത്തവർക്കു കണ്മൊൻസാധിക്കുകയില്ല.

ധാതാ പുരസ്കാദു ഉദാജഹാര ചക്രപ്രവിഭാൻ

പ്രഭിശശ്ചതുസ്രഃ

തമേവം വിഭാഗമുത ഇഹ ഭവതി നാ ന്യപന്ഥാ

അയനായ വിദ്യതേ.

അനപയം—പുരസ്കാൻ ധാതായാ ഉദാജഹാര പ്രവിഭാൻ ചക്ര പുരസ്കാത് യം ഉദാജഹാര ചതുസ്രഃ പ്രഭിശഃ പുരസ്കാൽ യാതം ഏതം ഏവം വിഭാൻ ഇഹ അമൃതഃ ഭവതി അയനായ അന്യഃ പന്ഥാഃ ന വിദ്യതേ.

സാരം—ആദ്യം ബ്രഹ്മാവ്യയാവനാരുത്തനെ ധ്യാനിച്ചു? ഇവൻ അതിവിശിഷ്ടനായിരിക്കുന്ന പരമാത്മാവാകുന്നു. ഇന്ദ്രൻ മുൻപുയാവനാരുത്തനെ ധ്യാനിച്ചു? കിഴക്കു മുതലായദിക്കുകളും, അവിടേയുള്ള ഗുഹികളും, അഗ്നികോൺ തുടങ്ങിട്ടുള്ള പ്രദിക്കുകളും, തൽസ്ഥനാരായ ഗുഹികളും ആദിയിൽ യാചനാരുത്തനെ ഉപാസിച്ചു? അവനെ ഇപ്രകാരം അറിഞ്ഞവൻ ഈ ജന്മത്തിൽ മുക്തനായിട്ടു ഭവിക്കുന്നു. മോക്ഷത്തിന്നു ചേരാൻ പഴിയില്ലാ.

വിശി: ഭാ: സാ:—ഇതിനുമുമ്പും അനേകംപേർ ശ്രീനാരായണനെ ആരാധിച്ചു ശ്രേഷ്ഠപദവിയിലെ പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ടു എന്നു ഈ ഗ്രന്ഥം കൊണ്ടു പറയുന്നു. ചതുർമുഖബ്രഹ്മാവും ഈ സൃഷ്ടിയ്ക്കു ആദ്യമായിട്ടു ഭഗവാ

നെ സേവച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത്രയും “ഇവൻ സമസ്തകല്യാണഗുണപരിപൂർണ്ണനായിരിക്കുന്ന പ്രഭുവെന്നുവരികുന്നു” എന്ന് ധ്യാനിച്ചു് ആരും അശ്വമേധയാഗവും ചെയ്തു് ഇപ്പോൾ ഇത്രപലവിധം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭൂമി, മരീചി, വസിഷ്ഠ, നാരദ, വാത്മികി, പരാശര, ദ്വാപ, ശുക, ശൗനകാദികളും ഇവനെ ഉപാസിച്ചവരാകുന്നു. ഇപ്രകാരം അനേകം ജ്ഞാനികളിൽ ഉപാസിക്കപ്പെട്ടവനായ ശ്രീനാരായണനെ മേൽപ്പറഞ്ഞ ഗുണങ്ങളോടുകൂടി യാവനൊരാളാൻ ഉപാസിക്കുന്നു അവൻ ഓരും ജന്മത്തിൽതന്നെ “മുക്തൻ മുക്തൻ.” മോക്ഷത്തിന്നു വേറെ ഒരു മാർഗ്ഗവും ഇല്ലാ. ഇവൻതന്നെ രക്ഷകൻ. ഇവനെ ഉപാസിക്കാത്തവർക്കു മോക്ഷം കിട്ടുകയില്ലാ. നിവിശേഷചിന്താശൂന്യനായ ബ്രഹ്മമെന്നും, തദ്വിഷയമായിരിക്കുന്ന അദ്വൈതജ്ഞാനംകൊണ്ടാണ് മോക്ഷമെന്നു പറയുന്നതെന്നു സമസ്ത പ്രമാണപരിതരമാകയാൽ ജീവബ്രഹ്മാദ്വൈതം മുതലായതു് മുക്തിയ്ക്കു് സാധനമെന്നു തല്ലാ എന്നു സാരം.

വിദ്വാ: ഭാ: സാ:—ബ്രഹ്മാവ്, ഹിരണ്യം, പുരുഷന്റെ സ്വരൂപം എല്ലാവരുമറിഞ്ഞു് ധ്യാനിക്കട്ടെ” എന്നു വിചാരിച്ചു പ്രകാശിപ്പിച്ചു. ഇത്രയും ഒട്ടാഴിയാതെയുള്ള പ്രണാമങ്ങളുടെ ദർശനം കണ്ടു് അവരേക്കുറിച്ചു ഭയമുതെന്നി ആയവരുടെ മോക്ഷത്തിനുവേണ്ടി “വിരാട് പുരുഷസ്വരൂപം എല്ലാവരുമറിയത്തക്കവിധം പ്രകാശിപ്പിച്ചു” എന്നു സാരം—ആ വിരാട് പുരുഷനെ മുൻവാവരിച്ചു പ്രകാരം യാവനൊരാളാൻ അറിയുന്നുവോ അവൻ ഓരും ജന്മത്തിൽതന്നെ മുക്തിയെ പ്രാപിച്ചവനാകുന്നു. ഏവൻ ഇപ്പോൾ താൻ വിരാട് പുരുഷൻ എന്നും, ജീവാത്മാവും പരമാത്മാവുമാകുന്നതെന്നെയെന്നും അറിയുന്നുവോ അപ്പോൾ അവൻ മുക്തൻ. വിരാട് പുരുഷ സാക്ഷാൽക്കാരമാഴിച്ചു മോക്ഷത്തിന്നു വേറെ ഒരു വഴിയുമില്ലാ. അദ്വൈതജ്ഞാനംതന്നെയാകുന്നു മോക്ഷത്തിന്നു സാധനമായിട്ടുള്ളതെന്നു സാരം.

യജ്ഞേന യജ്ഞ മയജ്ഞ ദേവാഃ
താനിധർമ്മണി പ്രഥമാന്ത്യാസൻ
തേഹനാക മഹിമാ തസ്സ ച നേ
യത്ര പൃഥ്വീസാദ്ധ്യാസ്സന്ധിദേവാഃ.

അന്നപയം— ദേവാഃ യജ്ഞേന യജ്ഞം അയജ്ഞ

താനിധമ്മാണി പ്രഥമാനി ആസൻ യത്ര പൂർവ്വം സാദ്ധ്യാഃ
ദേവാഃ സന്തി നാകം തേ മഹിമാ തഃ സചന്തേ.

സാരം - ദേവന്മാർ യജ്ഞംകൊണ്ടു യജ്ഞംയജിച്ചു. ആ
ധർമ്മങ്ങൾ പ്രഥമങ്ങളായിട്ടു ഭവിച്ചു. യാതൊന്നിൽപൂർവ്വമാ
രായി സാദ്ധ്യന്മാരായിരുന്നദേവന്മാർ ഭവിക്കുന്നുവോ ആനാ
കത്തെ അപർ മഹിമാക്കളായിട്ടുതന്നെഭവിക്കുന്നു.

വാഗ്: - ഭാ: - സം: - സാദ്ധ്യർ എന്നുപേരാട്ടു കൂടിയ
നിത്യസ്മരികൾ ചതുർമുഖബ്രഹ്മാവാനെ ഹവിസ്സുകൊണ്ടുസൃ
ഷ്ടിരൂപമാകുന്ന യജ്ഞംചെയ്തു ബ്രഹ്മാവിനെക്കൊണ്ടുലോകം
സൃഷ്ടിച്ചു. അപർ ചെയ്തിട്ടുള്ള സൃഷ്ടിരൂപയജ്ഞം സമസ്യ
പുരുഷാർ ധർമ്മങ്ങൾക്കുതലർമ്മങ്ങൾശ്രേഷ്ഠങ്ങളായിട്ടുതന്നെഭ
വിച്ചു. ഹംസുകുന്തംഅത്മത്തോടുകൂടിയാവനൊരുത്തൻ ഉച്ചരി
ക്കുന്നു: പാതപൻനിത്യസ്മരിയായി. "അനന്ത, ഗരുഡ, വിഷ്വ
ക്സേനാദി"കൾ വസിക്കുന്ന ശ്രീവൈകുണ്ഠം പ്രാപിച്ചുനിത്യ
സുഖം അനുഭവിക്കും.

വിദ്വാ: ഭാ: സാ: - പ്രാണൻമുതലായ ദേവകൾമേൽപു
റയപ്പെട്ടമാനസയജ്ഞംകൊണ്ടു വിരാട് പുരുഷനെആരാധി
ച്ചു. അതിൽനിന്നുംജഗദപി കാരകാരണഭൂതങ്ങളായി, അതി
പ്രസിദ്ധങ്ങളായി, ശ്രേഷ്ഠങ്ങളായിരിക്കുന്നപഞ്ചഭൂതങ്ങളും ഉ
ണ്ടായി. പൂർവ്വമാർ ഭക്തിയോഗംകൊണ്ടുവിരാട് പുരുഷനെ
ആരാധിച്ചപ്പോൾ പരമപദത്തിൽ വസിക്കുന്നുവോ അ
വിരാട ആ വിരാട് പുരുഷനെ ഉപാസിക്കുന്നവരുംഅതിമ
ഹിമയോടുകൂടി വസിക്കുന്നവരായിട്ടു സുഖമനുഭവിക്കും. *

പൗരുഷസ്യാസ്പൃഷ്ടസ്തദ്യുദ്ധ്യേയം സാരബോധാകാ
ലിഖിതം ശ്രീനിവാസേന പൂർവ്വാച്യുനസാരിണീ.

മാധുപാരമാനുജപത്യാ ദ്വിപ്യാരണ്യഞ്ചഭൂസുരം
നൈശ്വഹാഭാഷ്ടകാരംച ശ്രീനിവാസോ ദ്വിജാഗ്രണീഃ

ഇതി ലഘുപൂജാരണം പുരുഷസൂക്തം

സമാപ്തം.

* ഹംസുകുന്തംകൊണ്ടുവിദ്വാദേവന്മാരെ യുംപൂജിക്കാം

THE
SRISOOKTHAM.

ശ്രീസൂക്തം.

ഓം ശ്രീഗണേശായ നമഃ,

ഹിരണ്യ വണ്ണം ഹരിണീം സുവണ്ണ രജത സുജാം
ചന്ദ്രാം ഹിരണ്മധീംലക്ഷ്മീം ജാതവേദോ മഹാഹ. 1

അല്ലയോ ഭഗവാനേ! പൊൻനിറമുള്ളവളായും, ഭക്ത
ന്മാരുടെ അഭിലാഷപാപങ്ങളേയും നശിപ്പിക്കുന്നവളായും,
പൊൻ, വെള്ളി ഇവകളെക്കൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട മാലയേടു
കൂടിയവളായും, എല്ലാപരേയും ആഹ്ലാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്നവളാ
യും, സ്വപ്നമുതലായ നിഖിലസമ്പത്തുകളോടു കൂടിയവളാ
യുമിരിക്കുന്ന സാക്ഷാൽ മഹാലക്ഷ്മിയെ ഏനിക്കുകിട്ടത്തക്കവി
ധത്തിലാക്കിചെയ്യണമേ!

താംമത്സ്യവഹ ജാതവേദോ ലക്ഷ്മീമനപ ഗാമിനീം
യസ്യാംഹിരണ്യംവിന്ദേയം ഗാമശപംപുരുഷാനഹം 2

അല്ലയോഭഗവാനേ! യാതൊരുമഹാലക്ഷ്മി പ്രസാദി
ച്ചാൽ ഞാൻ പൊൻ, പത്മ, കുതിര, ശിഷ്യൻ തുടങ്ങിയുള്ള
പുരുഷന്മാർ ഇത്യാദികളെ പ്രാപിക്കുമോ? ആ മഹാലക്ഷ്മി
യെ ഏനിക്കുകിട്ടത്തക്കവിധത്തിലാക്കിചെയ്യണമേ.

അശപപുഷ്പാം രഥമദ്ധ്യം ഹസ്തിനാഭ പ്രബോധിനീം
ശ്രീയംദേവീമുപഹായേ ശ്രീയാദേവീ ജുഷതാം. 3

മുൻപിൽ കുതിരകളോടും, നടുവിൽത്തേക്കുകളോടും കൂടി
യവളായും, ആനകളുടെ ശബ്ദംകൊണ്ടു ഉണരുന്നവളായും,
എല്ലാജനങ്ങളാലും സേവിക്കപ്പെടുന്നവളായും, ഭഗവാനെ
ശ്രീധിപ്പിക്കുന്നവളുമായിരിക്കുന്ന മഹാലക്ഷ്മിയെ ഞാൻ സ
മീപത്താൽ വിളിക്കുന്നു. പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ
മഹാലക്ഷ്മി എന്നെ സന്തോഷിപ്പിക്കട്ടെ.

കാംസോസ്തിതാ ഹിരണ്യപ്രാകാരാ മാർദ്ദാംജപലന്തിം
 തു പ്ല റ്റം ത പ്ല യ ന്തി റ്റം
 പദ്മേന്ധിതാം പദ്മ വണ്ണ റ്റം ത പാമി ഹോ വ
 ഹപ യേ ശ്രീ യ റ്റം ,

4

സുഖത്തോടുകൂടിയവളായും, പുഞ്ചിരിയോടുകൂടിയവ
 ളായും, സുവണ്ണമയങ്ങളായിരിക്കുന്ന മതിലുകളോടുകൂടിയവ
 ളായും, ഗജാഭിഷേകംകൊണ്ടു നന്ദത്തിരിക്കുന്നവളായും, നി
 ത്യസതുഷ്ഠയായും, ശ്രീതന്മാരെ ആനന്ദിപ്പിക്കുന്നവളായും,
 താമരയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവളായും, താമരനിറത്തോടുകൂടി
 യവളായുമിരിക്കുന്ന ആ മഹാലക്ഷ്മിയെ ഞാൻ ഇവിടെ വിളി,
 കുന്നു.

ചന്ദ്രാംപ്രഭാസാം യശസാ ജപലന്തിം ശ്രീയംലോകേ
 ഭേദവജ്ജ്യാമുദാരാ
 താം പദ്മിനിം ശരണമഹം പ്രപദ്യേ ലക്ഷ്മീർ മേ
 നശ്വത റ്റം തപാ വൃ ണ

5

ഭക്തജനങ്ങളെ സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നവളായി, എല്ലാവ
 രും അതിശയിക്കത്തക്കവിധത്തിലുള്ള കാന്തിയോടുകൂടിയവ
 ളായി, സൽക്കീർത്തികൊണ്ടുപ്രകാശിക്കുന്നവളായി, ബ്രഹ്മാവ
 തുടങ്ങിത്തുടങ്ങിയവന്മാരാൽ സ്തുതിക്കപ്പെടുന്നവളായി, അഭീഷ്ട
 ഭാനം ചെയ്യുന്നവളായി പദ്മമെന്ന നിയമത്തോടുകൂടിയവളാ
 യിരിക്കുന്ന ആ മഹാലക്ഷ്മിയെ ഞാൻ ശരണംപ്രാപിക്കുന്നു.
 എന്റെ ദാർദ്ദ്ര്യംനശിക്കട്ടെ അതിനായി നിന്നെവരിക്കുന്നു.

ആദിത്യവണ്ണ! തപസോ! ധിജാതോ വനസ്സതിസുവ
 വൃ ക്ഷേ റ്റം ബി ലപ 8
 തസ്യാഹലാനി ത പസാ ന ഭന്തു മായാന്തരായാശ്വ
 ബാ ഹ്യാ അ ല ക്ഷ്മീ 8

6

സൂര്യഭഗവാന്റെ നിരംപോലെയിരിക്കുന്ന നിറത്തോ
 ടുകൂടിയവളേ! നിന്റെ തപസ്സുകൾനന്നും പൂവില്ലാതെ കാ
 ളുന്ന ഒരു തേജോവുഷമുണ്ടായി. മംഗലകരങ്ങളായിരിക്കുന്ന
 അതിന്റെ ജ്ഞാനമാകുന്ന ചലങ്ങൾ നിന്റെ കൃപയാൽ ഉ
 ള്ളിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന അജ്ഞാനങ്ങളേയും, വെളിയിലെ
 അശ്രീകരങ്ങളേയും നശിപ്പിക്കട്ടേ.

ഉദാപതുമാംഭേദസഖഃ കീർത്തിശ്ചമണിനാ സഹ
 പ്രാദുർഭൂതോസ്തരാശ്രേസ്ഥീൻ കീർത്തിമുഖീംഭദാതുമേ

7

ദേവന്മാർക്കു ഇഷ്ടനാചിട്ടുള്ളവനും, സൽക്കീർത്തിയും ര
ത്നത്തോടുകൂടി എന്നു പ്രാപിക്കട്ടെ. ഞാൻ ഈലോകത്തി
ൽ ജനിച്ചു. എന്നിങ്കു യശസ്സും ധനസമൃദ്ധിയും ദാനമെ
യ്യട്ടേ.

കുൽപ്പിപാസാമലാംജ്യേഷ്ഠാ മലക്ഷീനംശയാമൃഹം
അഭൂതിമസമൃദ്ധിംച സർവ്വാനിർണ്ണാമേഗൃഹാൽ 8

വിശപ്പു, ദാഹംമുതലായ മാലിന്യത്തേയും, ജ്യേഷ്ഠന്തി
യായിരിക്കുന്ന അലക്ഷ്യയേയും ഞാൻ നിൻ്റെകൃപയാൽ ന
ശിപ്പിക്കുന്നു, ദാരിദ്ര്യവുംപലപ്രകാരേണയുള്ള വൃദ്ധിക്കയ
വും എൻ്റെ ഭവനത്തിൽനിന്നുംനശിപ്പിക്കണമേ.

ഗന്ധപാരാഃ ദുരാധ്യാം നിത്യവൃഷ്ടാം കരീഷിണീം
ഈശ്വരിംസർവ്വഭൂതാനാം തപാമഹോപഹവയശ്രിയം 9

പരിമളലക്ഷണത്തോടുകൂടിയവളായി, അന്യന്മാരാൽ
തടക്കുവാൻ വഹ്യാത്തവളായി, സദാപരിപൂർണ്ണയായി, എ
ല്ലാസമൃദ്ധികളേയുമുണ്ടാക്കുന്നവളായി, എല്ലാഭൂതങ്ങളേയും നി
യമിക്കുന്നവളായിരിക്കുന്ന ആ മഹാലക്ഷ്മിയെ ഞാൻ ഇവ
ടെചിളിക്കുന്നു.

മനസഃകാമമാകുതിം വാചസ്സത്യമശീമഹി
പതുനാംരൂപമന്നസ്ത്വമയിശ്രീശ്രയതാംയശഃ 10

മനസ്സാകാണ്ടു ആഗ്രഹിക്കുന്നതും സങ്കല്പിക്കുന്നതും, വ
ക്കാകാണ്ടു പറയുന്നതും എല്ലാം യഥാർത്ഥമായിട്ടും; ധനധാന്യാ
ദികളുള്ളവൻ എന്നയശസ്സിനെയും പ്രാപിക്കാം. മഹാല
ക്ഷ്മി എന്നിൽഇരിക്കട്ടെ.

കുട്ടമേനപ്രജാഭൂതാമയിസംഭവകുട്ടമ
ശ്രിയംവാസയമേകലേമാതരംപദ്മമാലിനീം 11

അല്പഃപാകുട്ടമാ! അങ്ങയാൽ മഹാലക്ഷ്മിപ്രജയായിഭവിച്ചു.
അങ്ങ എന്നർത്ഥത്തന്നാലും താമരമാലയോടുകൂടിയ മഹാല
ക്ഷ്മിയെ എൻ്റെഅമ്മയാക്കി റംവംശത്തിൽ വസാപ്പിച്ചു
ലും.

ആപസൃജതൃസ്തൃശ്ശാതി ചിക്ലീതവസമേഗൃഹേ
നീപദേവിം മാതരം ശ്രിയംവാസയമേകലേ. 12

ജലങ്ങൾ, കെൽ, നെയ്യു, മുതലായ സ്തൃശ്ശഭവ്യങ്ങളെ

ഉണ്ടാക്കാട്ടു. അല്ലയോചിക്ലീതന! അങ്ങു എന്റെ ഭാഗത്തിൽവസിപ്പാലും. ഏറവും പ്രകാശിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നവളും പോകമാതാവുമായിരിക്കുന്നആമഹാലക്ഷ്മിയെ എന്റെ ഗൃഹത്തിങ്കൽ നിവസിപ്പിച്ചാലും.

ആർദ്രാംപുഷ്പരിണിപുഷ്പീപംഗളാംപദോമഹിനീം
ചന്ദ്രാംഹിരണ്മയിം ലക്ഷ്മീം ദേവദേവോമമാവഹ.

അല്ലയോഭഗവാനെ. പാലാഴിയ്ക്കിലെ തിരമാലകളേററു നന്മത്തവളായി, താമരപ്പൂമാലയെ ധരിച്ചുളളായി, എല്ലാവരെയും സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നവളായിസുവർണ്ണാഭിധനത്തോടുകൂടിയവളായിരിക്കുന്ന ശ്രീമഹാലക്ഷ്മിഎന്നിങ്ങു കിട്ടത്തക്കവിധത്തിലാക്കി ചെയ്യണമേ!

ആർദ്രാംതദകരിണീപുഷ്പി, സുവർണ്ണാംഹേമമാലിനീം
സുവർണ്ണാംഹിരണ്മയിംലക്ഷ്മീംജേതേവേദോമമാവഹ

അല്ലയോഭഗവാനേ! അയ്യതുകൊണ്ടു നന്മത്തിരിക്കുന്നവളായി,ദണ്ഡായുധംധരിച്ചിരിക്കുന്നവളായി, സൗന്ദര്യവതിയായി, നല്ലനിറത്തോടുകൂടിയവളായി,സുവർണ്ണമാലയെ ധരിക്കുന്നവളായിആതിത്യാഭഗവാനെപ്പോലെ പ്രകാശിക്കുന്നവളായി, പൊൻമുതലായ ധനത്തോടു കൂടിയവളായിരിക്കുന്ന മഹാലക്ഷ്മിയെഎനിക്കുകിട്ടത്തക്കവിധത്തിലാക്കി ചെയ്യണമേ.

താംമത്ഭവാജാതവേദോ

ലക്ഷ്മീമനപഗാമിനീം

യസ്യാംഹിരണ്യംപ്രഭൃതം ഗാവോ

ഭാസ്യോശ്ചാത് വന്ദേയംപുരുഷാനഹം

15

അല്ലയോഭഗവാനെ! യാതൊരുമഹാലക്ഷ്മി എന്റെഭവനത്തിൽവസിപ്പാൽ ഞാൻവർദ്ധിച്ചിരിക്കുന്ന ധനത്തേയും, പശുക്കളേയും, വേലക്കാരികളേയും, കുതിരകളേയും, പുത്രമിത്രാദികളേയും പ്രാപിക്കുമോ ആമഹാലക്ഷ്മിയെഎനിക്കു സ്ഥിരയാക്കിത്തരണമേ. *

ഇതി,ലഘുപൂജാരത്നേശ്രീസൂക്തം

സ നൃ ണ്ണം .

~~~~~

* ഈ സൂക്തംകൊണ്ടു സാധാരണ എല്ലാ ദേവികളേയും പൂജിക്കാം.

ശ്രീ.

പൂജാപഥം.

ശിവശക്തിശണശാക്ത വിഷ്ണുരൂപാൻസരംശപരഃ
ഉപാസനാനുസാരേണ ഭക്തേഭ്യോഭുക്തിമുക്തിഭിഃ.

ശിവൻ, ശക്തി, വിഷ്ണുശാപരൻ, സൂര്യൻ, മഹാവി
ഷ്ണു ഇത്യാദി രൂപങ്ങളെ ധരിക്കുന്നവൻ ഏവനോ അവനാ
കുന്നു ശരംശപരൻ.

[അണിമ=ചെറുപ്പം. മഹിമാ=വലിപ്പം. ലഘിമ=ല
ഘുതം. ശിരിമാ=ഗുരുതം. ശരംശിതപം=ഏല്പവലേയം
അതശയിച്ചിരിക്കുക എന്നുള്ളതു (സ്വാമിയാർവ്വഎന്നുള്ളത്.)
വശിതപം=ഏല്പ വ ലേ യാ ത നിഷ്ഠ അധീനന്മാരാക്കുക.
(ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ തന്നിൻ ഇരുത്തുക എന്നുള്ളത്.) പ്രാപ്ത=ഇ
ഷ്ടലാഭം. പ്രാകാശ്യം=ഇച്ഛ പോലെ സഞ്ചാരശക്തിയെ
കൊടുക്കുന്നത്.] ഇങ്ങനെ എട്ടു ഐശ്വര്യങ്ങളുള്ളവൻ.

ഇവൻ ഭക്തന്മാർക്ക് അവരവരുടെ ഉപാസനയ്ക്കനുസര
ണമായിട്ടു ഭക്തിയേയും മുക്തിയേയും ദാനംചെയ്യുന്നവനാ
കുന്നു. സമചാരസംബന്ധേന ജ്ഞാനത്തിന് അധികര
ണമായി, സൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാരകത്വമായി, സർവ്വജ്ഞനായി,
നിത്യനായിരിക്കുന്ന പരമാത്മവേദതന്നെയാണ് ശരംശപരൻ
എന്നു താൽകീർത്താർ പറയുന്നു. ശരംശപരൻ ഉണ്ടെന്നുള്ളതി
നു യാതൊരു പ്രമാണവുമില്ല. പ്രത്യക്ഷമത്രമാണ് പ്രമാ
ണമായിട്ടുള്ളത്. ശരംശപരൻ നിരൂപസ്വർനാകയാൽ ബാ
ഹ്യപ്രത്യക്ഷനല്ല. മനസ്സുകൊണ്ടു പരമാത്മാവിന്റെ സാ
ക്ഷാൽക്കാരം അസംഭവമാകുന്നു. ആയതിനാൽ ആനന്ദപ്ര
ത്യക്ഷനല്ല. ശരംശപരന്മാർക്ക് പ്രസിദ്ധിയില്ലാത്തതുകൊ
ണ്ടു അനുമാനവും ചേരുകയില്ല. ഭൂമിയേയും, സൂര്യത്തേ
യും സൃഷ്ടിച്ച ശരംശപരൻ ഏകനാകുന്നു. അദ്ദേഹം വിശ്വ

ത്തിന്റെ കർത്താവും, ഭൂവനത്തിന്റെ ഗോപ്താവും ആകുന്നു എന്നുള്ള പേരും അപ്രമാണ്യമാണ്. ഓശപരൻതന്നെ ഇല്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ ഓശപരോക്തം എന്നു പറയുന്നത് കേവലം മേപ്രായംതന്നെ. ആകയാൽ ദേഹംതന്നെയാണു് പരമാത്മാവു്. മരണമേതോ അത് മുക്തി. ഭൂമി, ജലം, തേജസ്സ്, വായു ഇങ്ങനെ നാലു തത്വങ്ങൾ എന്നു ലോകായ തനന്മാർ പറയുന്നു. അന്നുമാനംകൊണ്ടു് ഓശപരൻ ഉണ്ടെന്നു തെളിയിക്കാവുന്നതാകയാൽ ഇപ്രകാരം പറയുന്നതു് ഒരിക്കലും യുക്തമല്ല.

ഓശപരാനുമാനം.

വിത്തിന്റെ മുള ഒരു കർത്താവിനാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്നതോ അല്പമായാ എന്നു സംശയിപ്പാനില്ല. കർത്താവിനാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്നതുതന്നെ. ഇപ്രകാരം തീർച്ചയാക്കിയതു് വിത്തിന്റെ മുള പ്രാഗഭാവപ്രതിയോഗിയാകുന്നു എന്നുള്ളതു് ഹേതുവായിട്ടാണ്. എവിടെ പ്രാഗഭാവപ്രതിയോഗിതമുണ്ടോ അവിടെ കർതുജന്യത വുമുണ്ടു്. ഒരു വസ്തു ഉണ്ടാകുന്നതിന്നു മുമ്പുള്ള ഇല്ലാത്തതല്ല പ്രാഗഭാവം എന്നു പേർ. ആ വസ്തു ഉണ്ടായാൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രാഗഭാവം നശിക്കും. ആയതിനാൽ ഉണ്ടാകുന്ന വസ്തുക്കളൊക്കെയും അതിന്റെ പ്രതിയോഗികളാകുന്നു. ഇതു വിത്തിന്റെ മുള പ്രാഗഭാവപ്രതിയോഗിയാകുന്നു എന്നും ആയതു ഒരു കർത്താവിനാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്നതാണെന്നും സിദ്ധമായി. ഇതിന്റെ കർതുത്വം ദൃശ്യമായ അസ്പദാദികൾക്കു ചേരുന്നതല്ലായ്കയാൽ ദൃശ്യനായിട്ടു ഒരാളെ കൽപ്പിക്കണം. ആയവൻ ഓശപരനാകുന്നു. വിത്തിന്റെ മുള കേവലം ഭൂമിജലങ്ങളുടെ സംയോഗംകൊണ്ടു് ഉണ്ടാകുന്നതാകുന്നു. കർത്താവിനാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്നതല്ല. ജഗത്തും സ്വാഭാവികമായിട്ടുള്ളതു് തന്നെയാണു്. ഇതിന്നും ഒരു കർത്താവു വേണമെന്നില്ല എന്നു ശങ്കിക്കുന്നു എങ്കിൽ—

“ജഗതാംയദിനോക്താകലാലേന വാനാമുദഃ

വിത്രകാരംവിനാ ചിത്രം സ്വതഃ ഏവ ഭവേത്

ജഗത്തിനു കർത്താവില്ലാത്തപക്ഷം കുശവനോക്കൂടാതെ
കൂടും, ചിത്രമഴുത്തുകാരനെ കൂടാതെ ചിത്രവും തനിയേ ഉ
ണ്ടാകുന്നു. ഇപ്രകാരം സംഭവിച്ചു കാണാത്തതിനാൽ മേൽ
പ്പറഞ്ഞതു യുക്തമല്ല. പിന്നെ രംഗപരൻ ശരീരമുള്ളവ
നോ, ഇല്ലാത്തവനോ? വാസുവത്തിൽ ശരീരരഹിതനും നിശ്ശ
രണമാകുന്നു. എന്നാൽ തത്വജ്ഞാനം കൊണ്ടു സാധിക്കപ്പെ
ടേണ്ടതായ പരമപുരുഷാത്മപദത്തിനു കാരണഭൂതകളായ പൂജ
നാഭ്യുപാസനകളാകാണ്ടു സംസാരപങ്കത്തിൽ മഗ്നന്മാരായി
രിക്കുന്ന അജ്ഞാനികളെ ഉദ്ധരിപ്പാനായിരിക്കാണ്ടു അർച്ചനവ.
ഗ്രഹത്തെ ധരിയ്ക്കുന്നു എന്നു ന്യായപണ്ഡിതന്മാർ പറയുന്നു.

“മാനുഷ്യം ഹി ലുപ്തം പ്രാപ്യ യോഹരിം നാമ്യേൽ ന കൃൽ
മുർഖഃ പാപതരഃ പാപം കോന്യസ്യ സ്മാദചേതനഃ”

സംസാരത്തിൽ എണ്ണുന്തി നാലുലക്ഷം ജീവരശികളിലും വച്ചു
അത്യുത്തമമായും ലഭിയ്ക്കുവാൻ അസാദ്ധ്യമായു മരിക്കുന്ന രാമ
നഷ്ടജന്മാത്ത പ്രാപിച്ചിട്ടു യാവെന്നാരുത്തൻ തന്റെ ജീവിത
കാലത്തിനുള്ളിൽ ഒരിക്കലങ്കിലും സാക്ഷാൽ ഭഗവാനെ പൂജി
ക്കുന്നില്ലായെന്ന് സർവ്വനിമിത്തം മഹാപാതകനും അ
ചേതനനും ആകുന്നു.

ആരാധനോജഗന്നാഥഃ ഭക്ത്യഭിമതഃ ഹലം
കസ്യ നപൂജയേദ്വിദ്വാൻ സംസാരാഗ്നിപ്രപീഡിതഃ

സാക്ഷാൽ ജഗദീശപരനെ യാവെന്നാരുത്തൻ പൂജിക്കുന്നു
യോ അവനു ഇഷ്ടമായിട്ടുള്ള സർവ്വഫലത്തെയും ഭഗവാൻ നൽ
കുന്നു. ജഗത്തിൽ സംസാരാഗ്നിയാൽ സന്തപ്തനായിരിക്കുന്ന
ഏതൊരു വിദ്വാൻ കരുണാനിധിയായിരിക്കുന്ന ആ ഭഗവാനെ
പൂജിയ്ക്കുകയില്ല? എല്ലാവരും പൂജിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും.

“യാവനേന്ദ്രിയരവകല്പം യാവദ്യോധിൻ ബലേന്ദ്രേതേ
താവദേവാർ ച നീയോഹ സമൃഗ്യാഗേശ പരേശ്വരഃ”

ഇന്ദ്രിയചക്ഷുസ്സും, രോഗോപദ്രവവും നേരിടുന്നതി
നുമുൻ പുതാനഭഗവനെ വഴിപോലെ പൂജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

സ്വർഗ്ഗപുതാനാമിഹ ജീവലോകേ ചതപാതി
ചിത്താനി വസന്തി ഭേദേ
ജനപുസാഗോ മധുരാച വാണി ഭേവാർച്ചനം
ബ്രഹ്മണപൂജനം ച.

പൂർവ്വജന്മത്തിൽ പുഷ്പ മാല്യാദികളെക്കൊണ്ടു ഭഗവാൻ
നെപൂജിച്ചുസ്വപ്നാഭിഭാസങ്ങളെ അനുഭവിച്ചു ഇല്ലേറ്റിരുന്ന
കർമ്മഭൂമിയിൽ അവതരിച്ചുരിക്കുന്നമനുഷ്യന്റെയും അടയ്ക്ക
ങ്ങളെക്കൊണ്ടുകണ്ടുപിടിക്കാം. അതായതു നൽപത്രത്തിലേ
ക്കുടാനം ചെയ്യണമെന്നുള്ള ചൊല്ലിൽ—ഏകദേശഭാഷ്യം മധ്യ
യുമാംചണ്ഡം സംസാരിക്കൽ—ഭഗവാനെ പൂജിക്കൽ—വിശേ
ഷിച്ചു. ബ്രാഹ്മണരെസേവിക്കൽ—ഇവകൾ യാഗതന്ത്രത്തിൽ
കാണുന്നുവോ അവർ സ്വർഗ്ഗലോക വാസികൾ എന്നുതീർച്ച
യാക്കാം

“അസാര ഭൂതസംസാരെ സാരമേതച്ചതുഷ്ടയം
കാശീവാസസ്സതാം സംഗഃ ഗംഗാംഭ്യോഭു വുജനം”

അതിനിസ്സാരമായിരിക്കുന്ന ഈസംസാരത്തിൽ നാലു
വകകൾസാരവത്തുക്കളാകുന്നു. അതാവിതു—ശ്രീകാശിയിൽ
വസിക്കുക, സജ്ജനങ്ങളോടുകൂടി സംസാരിക്കുക, ഗംഗാന
ദീപംകൊണ്ടു സ്നാനാചമനപാനാദികൾചെയ്യുക, ഈശ്വ
രനെ പൂജിക്കുക.

“ഭാരഃ പരം പട്ടകിരീടജ്ജ്യേഷ്ഠ—
പൃത്തമാംഗം നനമേ നുകന്ദം
ശൈവകരൗനൈകരുതഃസപത്നാം
ഹരേപ്തസൽ കാഞ്ചന കങ്കണൗവൗ”

വളം, വൈവസ്വതമുതലായ രത്നങ്ങൾചേർത്തുകെട്ടപ്പെ
ട്ടകിരീടം അലങ്കാരമായി ശിരസ്സിൽ ധരിച്ചിരുന്നതും യാ
തൊരുശിരസ്സു മുക്കുറിദാതാവായ ഈശ്വരനെ നമസ്കരിക്കു
ന്നില്ലയോ അതു തലയ്ക്കുവലിയഭാരംതന്നെ. യാതൊരുതരം
കൾ ഭഗവാനെ പൂജിക്കുന്നില്ലയോ അതുകൾ നല്ലസ്വപ്ന
വളവുളക്കൊണ്ടു ശോഭിച്ചിരുന്നാലും കേവലം പ്രേതത്തിന്റെ
കൈകളാകുന്നു.

“ബഹുധതേ തേ നയനേ നരാംഭം
ലിംഗാനിവിഷ്ണോർന്നിരീക്ഷിതേയൈ
പാദൗനാഗ്നൈശ്ചമജനഭാജൗ
ക്ഷേത്രാണിനാനു പ്രജന്തേഹരേയൗ”

യാതൊരു മനുഷ്യനാട കണ്ണുകൾ ഭഗവദ്വിംഗങ്ങളെ
കാണുന്നില്ലയോ ആയവയെപ്പിഴിപ്പിക്കുന്നുകളാകുന്നു. യാ

തൊരു കാലുകൾ ഭഗവൽ ക്ഷേത്രങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നില്ലയോ
അതുകൾ വൃഷപ്രായങ്ങളാകുന്നു.

ബലേന്ദ്രതാമരകുമാരികൃമാൽയെ
നന്ദനപത്മകർണ്ണപുടേനരസ്യ
ജിഹ്വാപരിഭാഷിതകവനൃത
നമോപഗായത്രരഗായഗായഃ

യാതൊരുമനുഷ്യന്റെ ചെവികൾ ഭഗവാന്റെ ശൗ
യ്യോദ്ധാദിഗുണങ്ങളെ കേൾക്കുന്നില്ലയോ അതുകൾ കേവ
ലം നിഷ്പ്രയോജനങ്ങളായ ഓഷ്ടങ്ങളാകുന്നു. യാതൊരു
നാക്കു ഭഗവാന്റെ ചരിത്രങ്ങളെ ഗാനം ചെയ്യുന്നില്ലയോ
അതു തവളയുടെനാക്കാകുന്നു.

ജഹേപ! കീർത്തയ കേശവമുരരിപും ചേതോഭജശ്രീധരം
പാണിദന്ദപസമച്ഛയാച്ഛതമഥാശ്രോത്രദധരതപശ്ശൗ
കൃഷ്ണംലോകയലോചനദന്ദപഹരേഷ് ഗഹവാശ്രിയശാലയം
ജിഹ്വപ്രാണ! മുകുന്ദപാതേജസ്വി മൃദ്ധനമാധേക്ഷജം

അല്ലയോനാക്കേ! നീസദാ കേശവനെസ്തുതിച്ചാലും.
അല്ലയോമനസ്സേ! നീ മുരരിപുവിനെ സ്തുരിച്ചാലും. അല്ല
യോനാക്കകളേ! നിങ്ങൾ ശ്രീധരനെപൂജിക്കുവിൻ. അല്ല
യോചവികളേ! നിങ്ങൾ ഭഗവദ് വൃത്താന്തത്തെ കേൾക്കു
വിൻ. അല്ലയോ കൺകളേ! നിങ്ങൾ കൃഷ്ണനെ കാണുവി
ൻ. അല്ലയോ കാൽകളേ! നിങ്ങൾ ഭഗവൽക്ഷേത്രത്തെക്കുറ
ിച്ച ഗമിക്കുവിൻ. അല്ലയോ മൂക്കേ! നീ ഭഗവൽ പാദത്തെ
പെ തുളസിയെ മുകുന്ദാലും. അല്ലയോശിരസ്സേ! നീ അധോ
ക്ഷജനെനമസ്തുരിക്ക്.

“തരവദകിംനജീവന്തിഭൂസ്രാഃ കിംനശപസന്ത്യത
നചാദന്തിനമേഹന്തി കിംഗ്രാമ്യാഃപശവോഽരോ

അല്ലയോ സഹജീവികളേ! ലോകത്തി
ൽ മരങ്ങളും ജീവിക്കുന്നില്ലയോ? ഉലൂത്താലുകൾ
ശപിക്കുന്നില്ലയോ? പശു, നായ്, നരി, കഴുത മുതലായ
മൃഗങ്ങളും ആഹാരം കഴിക്കുന്നില്ലയോ? ആയവ മൽമൃത്രവി
സജനം ചെയ്യുന്നില്ലയോ? ജന്മാന്തരം കൊണ്ടു ഏതു ഫ
ലം? മനുഷ്യനായി ജനിച്ചാൽ പൂജാദികളേക്കൊണ്ടു ഉ
പജീവിക്കണം. അല്ലാത്തവർ വൃഷാദി തുല്യന്മാരാകുന്നു.

“ധനഞ്ജയമൗപശവശ്വഗോഷ്ടേ
കാന്താഗ്രഹദപാരിജനശ്ശശാനെ
ദേഹശ്ചിതായാംപരലോകമാഗ്നേ
കർമ്മാനുഗോഹരതിജീവഹൃദഃ”

അല്ലയോ ജനങ്ങളേ! നാം പരലോകത്തിലേയ്ക്കു പോകുമ്പോൾ ധനംകാണുന്നതു ഒന്നാതന്നെ നമ്മുടെ കൂടെ വരികയില്ല. നാം വളരെ പ്രയാസപ്പെട്ടു സമ്പാദിച്ചതായ പണം ഭൂമിയിൽതന്നെ ഇരിയ്ക്കും. സന്തോഷത്തോടുകൂടിപ്പോൾ, ചൈതന്യം മുതലായതുകളെ കൊടുത്തു പോറ്റി വളർത്തുന്ന പശുക്കൾ തൊഴുത്തിലിൽ വസിക്കും. പാണിഗ്രഹണം ചെയ്തു പ്രാണനേക്കാൾ അധികമായി സ്നേഹിക്കുന്നതായും വാതിൽപടിയൽ ഇരിയ്ക്കും. എന്തുചെയ്യാൻ സന്നദ്ധനാർ എന്നല്ലാം കൊട്ടി ഘോഷിക്കുന്നവരായ ബന്ധുബന്ധവാദികൾ ചുട്ടുകാടുവരെയും, അന്നപാനാദികളേക്കൊണ്ടു പോഷിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതും, കടക, കണ്ഡലാദികളേക്കൊണ്ടു അലങ്കരിക്കപ്പെടുന്നതുമായ ധനം ദേഹമോ പട്ടാഭരണമോ മാത്രമേ വരികയുള്ളൂ. എന്നാൽ കർമ്മാനുഗോപായിരിക്കുന്ന ജീവൻ പരലോകയാത്രയിൽ കൂടെ വരുന്നതാകുന്നു. ആകയാൽ പൂജനാദി സൽക്കർമ്മങ്ങളേക്കൊണ്ടു ഉപജീവിക്കുന്നതു ഉത്തമം.

“ദാരാഇമേമേ തനയാജ്ജമേമേ
ഗൃഹാഇമേമേ പശവസ്തിപമേമേ
ഏവംനരോ മേഷസമാനരൂപഃ
മേമേകൃതഃ കാലവൃകേണനീതഃ”

ഇതാ ഇരിക്കുന്ന സ്ത്രീകൾ എന്നിങ്ങുള്ളവരകുന്നു. സമീപത്തിൽ നിൽക്കുന്ന കുട്ടികളും എന്നിങ്ങുള്ളവർതന്നെ. ധനംകാണുന്ന മേടമാളികാദികളും എന്റെ വകയേൺ. തൊഴുത്തിലിൽ കെട്ടിയിരിക്കുന്ന പശുക്കളും എന്നിങ്ങുള്ളവർതന്നെ. നോക്കവിൻ! എന്നിങ്ങനെ എല്ലാം എന്റെ എന്റെ എന്നു ആടുപോലെ നിലവിളിച്ചുകേൾക്കേണ്ടിരിക്കുന്നവന്റെ ശബ്ദം കേൾക്കുന്നു. കാലൻ, എടുക്കുന്നു ചെന്നായ്ത്രപം, വരുന്നു അതിവേഗമായി, ഇടുമ്പോൾ, പിടിക്കുന്നു മുറുക്കി, വലിക്കുന്നു കോപത്തോടെ. മണ്ണു പട്ടണത്തിൽ, ഇടുമ്പോൾ നരകത്തിൽ, കേഴുന്നു പാപൻ. കഷ്ടം! കഷ്ടം!

ആകയാൽ അല്ലരോജനങ്ങളേ! വൃഥാവായി കാലം കഴിക്കാതെ മമതയെ വട്ടു പൂജാദികൾക്കൊണ്ടു ഉപജീവിപ്പിക്കുവിൻ.

“ഹാകാശന്ത! ഹാധനംപുത്രാഃ കൃന്ദമാനഃസുഭാരുണം മന്യുഃ ഇപസഃപ്തം മൃച്ഛാനീയതേനരഃ”

ഹഃശ്ചാപ്രിയതമേ! ഹാഹാ പണമേ! ഹയ്യോവുത്രമാഃ! എന്നിങ്ങനെ ഭയംകരമാകുംവണ്ണം നിലവളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മനുഷ്യനെ, കാലൻ തവളയെ വന്ധനപോലെ ഭയപ്പെടുന്നിനെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നു. കഷ്ടം! കഷ്ടം! ആയതിനാൽ ധനാഭിചിന്തയെ വിട്ടു സാക്ഷാൽ ഭഗവാനെ പൂജിക്കുവിൻ. കാലൻ സമീപത്തു വരികയില്ലാ, നിമഗ്നം.

“നീയതേമൃച്ഛനാജന്തുഃ പരിഷ്ഠത്തോപിബന്ധുഭിഃ സാഗ്രാന്തജ്ജലഗതോ ഗരുഡേണവപന്നഗഃ”

സമുദ്രമദ്ധ്യത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന സപ്തത്തെ ഗരുഡൻ എപ്രകാരം കൊത്തിയിട്ടുത്തുകൊണ്ടു പോകുന്നുവോ, അപ്രകാരമാണു അനേക ബന്ധുബാധാധികളിൽ ചാറും ചുഴിപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന മനുഷ്യനെ കാലൻ പിടിച്ചുകൊണ്ടു പോകുന്നു.

“യഥോഗ്രഹ്ണാതീരന്ധ്രേഹ്ത മാജ്ജാരോമുഷികംയഥാ തൃക്തപാതുമമരാംധീരാഃ കർത്തവ്യംഹരിപൂജനം”

അപൂർവ്വമായ ബുദ്ധിമാന്മാരേ! നിങ്ങൾ ‘ഞാൻഞാൻ’ എന്നുള്ള ഗർവ്വത്തെ വട്ടു സാക്ഷാൽ ഭഗവാനെ പൂജിക്കുവിൻ. പൂച്ച എലിയെ പടിക്കുവാൻ തരം നോക്കിയിരിക്കുന്നതുപോലെ നമുക്കു രാജാവും നിങ്ങളെ പിടിക്കുവാൻ സമയം കാത്തുനിൽക്കുന്നു.

കാലക്ഷേപോ നകർത്തവ്യഃ ക്ഷീണമായുഃക്ഷണേക്ഷണേ യമസ്യ കരുണാ നാസ്രകർത്തവ്യം ഹരിപൂജനം

അല്ല രാജനങ്ങളേ! നിങ്ങൾ വൃഥാവായി കാലക്ഷേപം ചെയ്യരുത്. കാരോരോക്കുണം പോകുംതോറും ആയുസ്സും നശിക്കുന്നു. കാലനുമായോ ലേശമില്ലാ, ആയതിനാൽ ഭഗവാനെ പൂജിക്കുവിൻ.

സതീതമ, സർവ്വജീവാനാം താരകാപരമേശ്വരഃ
 സഗുണ, രൂപമാസ്ഥായമായ യാസർക്കേരിമൻ
 രജസ്സുതപതമോഭീതബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവന്മകഃ
 തസ്മാൽസ്സുഖായയജ്ഞേനതോഷ്ഠേയൽപരമേശ്വരം

സർവ്വഭൂതനായി പരബ്രഹ്മസൂത്രപ്രകാരമായിരിക്കുന്ന സാക്ഷാൽ ഭഗവാൻ അജ്ഞാനമോഹിതന്മാരായ സർവ്വജനങ്ങളെയും ഉദ്ധരിക്കുവാൻ ചേണ്ടിമായയാൽ സൽഗുണ മായിരിക്കുന്ന ലീലാ വിഗ്രഹത്തെ എടുത്തു, രജോ, ഗുണം കൊണ്ടു ബ്രഹ്മാവായിട്ടും, സേത, ഗുണം കൊണ്ടു വിഷ്ണുവായിട്ടും, തമോ, ഗുണം കൊണ്ടു ശിവനായിട്ടും അവതരിപ്പിരിയ്ക്കുന്നു. ആയത് നാൽ പരമം നന്ദത്തിനായി കൊണ്ടു സാക്ഷാൽ, ഭഗവാനെ വൃഷ്ടിച്ചു സന്തോഷിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

വാസുദേവം പരിത്യജ്യ യ ഉപാസ്മന്യ ദൈവതം
 ത്രിപിതാജാഹ്വചിതീരേ ക്ലപഞ്ചനതിദുർമ്മതിഃ"

ഇവിടെ പൈഷ്ണവന്മാർ ഇപ്രകാരം പറയുന്നു. ശിവൻ തുടങ്ങിട്ടുള്ള ദേവന്മാർക്കും ശാശ്വതപഥിയാ. ശിവൻ വിഷ്ണുവിന്റെ ഉപാസകനാകുന്നു. താമസഗുണ മുഖ്യകൊണ്ടു ഉപാസിക്കപ്പെട്ട പാദാഭയാഗ്രന്ഥാ. വിഷ്ണുവിന്റെ പാദോദകം സദാശിരസ്സിതവഹിച്ഛകാണ്ടിരിക്കുന്നു. വിഷ്ണുവോ മഹാഭക്തിനിവാസനാകുന്നു. ശിവന്റെ വാസസ്ഥലം മടുക്കട്ടേ. വിഷ്ണു കൗസ്തുഭമണിയെ ധരിക്കുന്നു. ശിവൻ ഭജനങ്ങളായ സർപ്പങ്ങളെ അന്നായുന്നു. വിഷ്ണു പിതാമഹൻ ധരിക്കുന്നു. ശിവൻ നിത്യജ്ഞമായ പുലിത്തുകലിനെ ഉടുക്കുന്നു. ശിവൻ ചിരഭസ്യവും, വിഷ്ണു പന്ദനവും പൂതുന്നു. എന്തിനധികം പറയുന്നു? യാതൊരു ദുഷ്ടബുദ്ധി സാക്ഷാൽ വിഷ്ണു ഭഗവാനെ ഉപാസിക്കാതെ കണ്ടു ശിവൻ മുതലായ അന്യ ദേവന്മാരെ ഉപാസിക്കുന്നുമോ അവൻ, വിവാസാർത്ഥിതനായിരിക്കുന്ന ഒരുത്തൻ ശംശാരിരത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടു ദാഹശമകമായും, ശുദ്ധമായും, അമൃതവ്യമായും ഇരിക്കുന്ന ജലത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു ഹൈന്ദവത്തിങ്കലേക്കിറങ്ങിത്തീരത്തിൽ കിണറു കുഴിക്കുന്നവനെപ്പോലെയാകുന്നു.

യൗച്ചന്തിഹാരഃ പൂർവ്വപ്രതിഭിനം പ്രേമീണാഭേദേനേമേവേ
 ഗായന്തോ മുദിതാനരാഗാഹൃദയഃ രാമേതക്രണ്ണേതിച
 തേഷാം പാദസരോജധൂളിമമലം ഗൃതവരേഹശൃംഗഭംഗഃ
 പ്രീത്യന്യത്രി നാരദാദിസഹിതം കൈലാസഭൂമിസായം.

യാതൊരുമനുഷ്യർ വിഷ്ണുഭഗവാന്റെ മുൻപാകെദിനം തോരും ആനന്ദ ബാഷ്പങ്ങളെ ചൊരിഞ്ഞു, സന്തോഷത്താൽ തന്നെയുംമാത്രം “രാമരാമാ! കൃഷ്ണകൃഷ്ണ!” എന്നുപാടിയാടുന്നുവോ അവരുടെ കാൽത്താർകളിലെശുദ്ധമായിരിക്കുന്ന പൊടിയെ പരമശിവൻ മൃഗാവുകൊണ്ടുവഹിച്ച ഭൂതഗണങ്ങളോടും, നാരദാദി മഹർഷികളോടും കൂടി ആനന്ദ ഭരിതനായിട്ട് കൈലാസത്തിൽ ഏതമാടുന്നു.

“സാഹാനിസൃന്മഹമരിദം സാചാംസ ജഡമുകതാ
യന്മുഹൂർത്തംക്ഷണംവാപി വാസുദേവോന ചിന്ത്യാതേ.”

ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽപ്രാണികൾക്കു സ്വാഭാവികമായിട്ടുണ്ടാകുന്നദുഃഖം, ദുഃഖമല്ലാ—കുറവു, കുറവല്ലാ—കുരുട്ടു, കുരുട്ടല്ലാ—മൗഢ്യം, മൗഢ്യമല്ലാ—മുകുതംമുകുതമല്ലാ—ഏതൊരുനാളിൽ—ഏതൊരു മുഹൂർത്തത്തിൽ—ഏതൊരു നിമിഷത്തിൽ ശ്രീ വിഷ്ണുവിനെ സ്മരിക്കുന്നില്ലയോ അതുതന്നെദുഃഖം,—അതുതന്നെ കുറവു,—അതുതന്നെ കുരുട്ടു—അതുതന്നെമൗഢ്യം,—അതുതന്നെ മുകുതം.

“പ്രമാണം നാപരംവേദാ—
നാദൈവം കേശവാൽപരം
സത്യം വചമിഹിതം വചമി
സാരം വചമി പുനഃ പുനഃ”

എന്തിനധികപറയുന്നു? യഥാർത്ഥമായും, എല്ലാവർക്കും ഇഷ്ടമായും, ഏറ്റവും സാരമായിട്ടുള്ളതിനെപ്പറയാം. വേദത്തേക്കാൾ പലതായിട്ടുള്ള പ്രമാണവും, വിഷ്ണുവിനേക്കാൾ വലുതായ ദൈവവുമില്ലാ.

“മഹാദേവം പരിത്യജ്യ ഉപാഃസുന്യാദൈവതം
സമുദ്ധോവിഷമശ്ലാത് സുധാം തൃപ്തപാഷ്ട്രധാതുരഃ”

ശൈവന്മാർ പറയുന്നതാവിതു: —സാക്ഷാൽ പരമ ശിവന്റെ കടാക്ഷലേശം മാത്രം ആശ്രയിച്ചിട്ടു ഉന്നത പദവിയിലെ പ്രാപിക്കുന്നവരായ വിഷ്ണു തുടങ്ങിയിട്ടുള്ള ദേവന്മാർക്കു എങ്ങനെയൊണ്ഐശ്വര്യം ലഭിക്കുന്നതു.? വിഷ്ണു ശിവന്റെ ഉപാസകനാകുന്നു. ശ്രീരാമനാൽപ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ട രാമനാഥൻ. ഇന്നും സേതുവിങ്കൽ പ്രത്യക്ഷസിദ്ധനാകുന്നു. വിഷ്ണുചരണോദകം താൻ ഭരിക്കുന്നതു ഭക്തപരാധീനത്വം വേരുവായിട്ടാണ്. ഇതു കൊണ്ടു തന്നെയാണു നമ്മുടെ

ഓംശപരനെ പരമേശ്വരൻ എന്നു പറയുന്നതു. ശിവൻ താമസനാകുന്നു എന്നുള്ളതു ഏറ്റവും തുച്ഛംതന്നെ. അർത്ഥദ്രാവതാരഭിന്നതപമാണ്. ശ്യാമവർണ്ണനാവു എന്നുള്ളതുകൊണ്ടു താമസൻ വിഷ്ണുവാണു. ചുട്ടു കറുപ്പിൽ വസിക്കുന്നു എന്നുള്ളതു തന്നെ സപാതത്ര്യത്താലാകുന്നു. പലപ്രകാരമുള്ള സ്വരൂപങ്ങളുണ്ടാകാണ്ടും, സ്വഭാവങ്ങളെക്കൊണ്ടും സഭാലീലചെയ്യുന്നവനായ ശിവനു ദുഃഖമവിടെ? സുഖമവിടെ? സുന്ദരതപമേതു? അസുന്ദരതപമേതു? കിംബഹുനാ യാതൊരുമുശ്യാത്മാവു പരമശിവനെ ഉപേക്ഷിച്ചു വിഷ്ണുപാദിഭേവനാരെ പൂജിക്കുന്നുവോ അവൻ വിശപ്പുകൊണ്ടു ക്ഷീണിച്ചുരിക്കുന്നു ഒരുത്തൻ കയ്യിൽ കിട്ടിയ അമൃതിനെ തൃജിച്ചു വിഷമനുഭവിക്കുന്നവനേപ്പോലെയാകുന്നു.

“ശിവഃ ശിവപരബ്രഹ്മ ശിവോദേവശ്ശിവേശ്വരതിഃ
ശിവോ ഗുരുഹിജഗതാം ശിവഃ പശുപതിഃ പ്രഭുഃ”
“ശിവം ഗഭതാ വിഷ്ണുപാദ്യം തസ്മാദപി ശ്ലീവം യജേത്”

ശിവൻതന്നെ പരബ്രഹ്മം-ശിവനുതന്നെ ഓംശപരൻ-ശിവൻതന്നെ രക്ഷിതാവു-ശിവൻതന്നെ ജഗദ്ഗുരു. വിഷ്ണുതടങ്ങിയുള്ള ഭേവന്മാർ ശിവന്റെ അംഗത്തിങ്കൽ നിന്നു ജനിച്ചവരാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായിട്ടുള്ളവൻ ശിവനെ ഉപാസിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

“ശിവഃ ശിവപരിഃ സാക്ഷാ ഭൂരിദരവ ശിവഃ സ്വയം
തയോന്മുദേഭംകർച്ചാണഃ പിതൃഭിന്നരകംവ്രജേത്”

ശിവൻതന്നെ വിഷ്ണു. സാക്ഷാദപിഷ്ണുശ്വവാൻതന്നെ ശ്രീപരമേശ്വരൻ. യാവന്നൊരുത്തൻ ഇവരെ വ്യത്യസ്തമായിട്ടു വിചാരിക്കുന്നുവോ അവൻ പിതൃക്കളോടുകൂടി മഹാനരകം പ്രാപിഷ്ഠം.

“ശിവസ്യാഹുദയം വിഷ്ണുർവിഷ്ണോശ്ച ഹൃദയം ശിവഃ
ഇവ ഷുഭപ്രതരക്തപാരൈരവാനരകംവ്രജേത്”

വിഷ്ണു, ശിവന്റെ ഹൃദയവു-ശിവൻ, വിഷ്ണുവിന്റെ ഹൃദയവു-ആകുന്നു. ഇവരെ അല്പമെങ്കിലും ഭേദമായിട്ടു വിചാരിക്കുന്നവൻ “രൗരവ”മെന്ന നരകം പ്രാപിഷ്ഠം.

“ശിവപദകീർണ്ണഹൃദയദിസ്യഃ-
തഥാ ശിവതേപനഭജേ ഭാരീം ച

ഹരൗചഭക്തിർബുദ്ധലായദിസ്യ—
 തഥാഹരിതേനഭജേച്ഛിവംഹി”

ശിവങ്കൽ വലുതായഭക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ ശിവനായിട്ടുവി
 ണ്ണുവിനെയും—വിണ്ണുപുകൽ വലുതായഭക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ വി
 ണ്ണുപായിട്ടു ശിവനേയും ഭജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

“ശൈവാദീശാകതാശ്ചഗാണേശാദസൗരാവിണ്ണുപ്രപൂജകാഃ
 വിദപിഷന്ത് മിഥോഭ്രാന്ത്യാതേഷാംഭക്തിശ്ചനിണ്ണുലാ”

ശിവഭക്തന്മാരും, ദേവീഭക്തന്മാരും, വിഷ്ണുശ്വരഭ
 ക്തന്മാരും, സൂര്യഭക്തന്മാരും, വൈഷ്ണവരും വൈരംഭ്രമംകൊ
 ണ്ടുതമ്മിൽതമ്മിൽകലഹിക്കുന്നു. അവരുടെ ഭക്തിയും നി
 ഷ്പ്പ്രയോജനംതന്നെ. ആകയാൽ എല്ലാദേവതകളേയും
 ഒരുപോലെ വിചാരിക്കുന്നത് ഉത്തമംഎന്നു നിർമ്മൂലനാ
 രായ പണ്ഡിതശ്രേഷ്ഠന്മാർ പറയുന്നു.

സർവ്വപ്രപ്തായുഷോലോകേ ഭവിഷ്യന്ത്യല്ലമേധസഃ
 തപസ്വശക്താനിശിക്ഷേമജ്ഞൈവദിക കർമ്മണീ”

“തഥാവിധാനാംസർവ്വേഷാം നരാണാംസർവ്വപുണ്യഭം
 ഘ്നൈതന്മാത്രഞ്ചകർച്ചാണഃ ക്രമാഭ്യന്താക്ഷമവസ്തയാൽ”

ഈലോകത്തിൽ എല്ലാവരും അല്ലായസ്സുകളായിട്ടും,
 അല്ലാത്തവകളായിട്ടും വിശേഷിച്ചു “കൃഷ്ണചാന്ദ്രായണം,,
 മുതലായ വ്രതാനുഷ്ഠാനത്തിലും, അഗ്നിഷ്ടോമാദിയാഗങ്ങളി
 ലും, വൈദികകർമ്മങ്ങളിലും അശക്തന്മാരായിട്ടുമാണുതിര
 ന്നതു. അപ്രകാരമിരിക്കുന്ന എല്ലാമനുഷ്ടർക്കും പുണ്യം സർവ്വ
 പുണ്യത്തേയും തരുന്നതാകുന്നു. ഇത്രമാത്രംതന്നെ ഒരുത്ത
 ന്ൻ ചെയ്യുന്നതായാൽ അവൻ ക്രമപ്രകാരം മോക്ഷംപ്രാപ്തി
 ക്കുകയും ചെയ്യും. *

ഇതി ലഘുപൂജാരത്ന പൂജാപദ്ധതി

സമ്പൂർണ്ണം

~~~~~
 * അധികം 2ാം ഭാഗം ഹേയാഹയ, പ്രകരണത്തി
 കണ്ടുകൊൾക.

പൂജോപകരണങ്ങൾ.

മണി	ഉദ്ധരണി
കലശം	ധൂപക്കുറി
ശംഖുകാൽ	ദീപക്കുറി
ശംഖ്	നീരാജനത്തട്ടം
ഷഡ് പാത്രങ്ങൾ * (6)	ആരാധനവിളക്കു
പഞ്ചപാത്രങ്ങൾ * (5)	തുടങ്ങിയുള്ളവ ആകുന്നു.

പൂജാദ്രവ്യങ്ങൾ.

കുറുകു	വിഷ്ണുക്രാന്തി	നാരായണപ്പല്ല
അകിൽ	എളു	അക്ഷതം
തവം	ഏലം	ഇലവർഗം
വെൺകടുകു	പച്ചക്കപ്പൂരം	ഗോരോമന
അഷ്ടഗന്ധം	ചന്ദനം	കുളഭക്കുട്ടു
സാമ്പ്രാണി	കപ്പൂരം	വസൂ
പൂണൽ	താമരപ്പൂവ്	കുങ്കുമപ്പൂവ്
പിച്ചിപ്പൂ	മുല്ലപ്പൂ	കൂവളത്തില
തുളസി	പഞ്ചസാര	ശക്കര
പാൽ	തൈൽ	നെയ്യ്
തേൻ	മലര	അവൽ
പഴം	തേങ്ങ	കരിപ്പ
കൽക്കണ്ടം	മുന്തിരിങ്ങ	പനിനീർ

കൂടാതെ മാവുനെയ്യുവുദ്രവ്യങ്ങൾ തുടങ്ങിയുള്ള സകല പൂജാദ്രവ്യങ്ങളും വഴിപോലെ സമ്പാദിച്ചിട്ട്, പൂജ ആരംഭിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

പാത്രങ്ങൾ [കിണ്ണികൾ] കിട്ടാത്തപക്ഷം കുത്തിലകൾ ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാകുന്നു.

* അർച്ചാദികൾക്കു ഷഡ് പാത്രങ്ങൾ എന്നും— പഞ്ചാമൃതാദികൾക്കു പഞ്ചപാത്രങ്ങൾ എന്നും പേർ.

THE
POOJA VIDHI.

ശ്രീ
പൂജാവിധി.

—•••••
ഓംശ്രീഗണപതയെന്നമഃ.

കലയേ ഹൃദി ജഭവേശാൻ കർത്തും പൂജാ വിധിം പരാം
സാധാരണീം ച സർവ്വേഷാം വിശേഷേഷാം തോഷകാരികാം.

“കൃതസന്ധ്യാജപവിധിദ്വേപൂജാം സമാരഭേത്”

പൂജകൻ വിധിപ്രകാരം സ്നാനം, നിത്യകർമ്മം, ജപം മുതലായതു കഴിച്ച് ദേവപൂജ ആരംഭിക്കണം.

1 അഗ്രോദകാഹരണം.

“ഇമം മേഗംഗേ” എന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു ജലം മന്ത്രിച്ച് “ആഹോസ്താൻ” എന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു കലശം കഴുകി “സമുദ്രജ്യേഷ്ടാ” എന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു വെള്ളംകൊരി കലശം നിറച്ചു “ഉതസ്മൈനം” എന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു ശുദ്ധവസ്ത്രം ഇട്ടുമുടി യഥാശക്തി സ്നാനം ജപിച്ചു ക്ഷേത്രപരം പ്രാപിക്കുക.

“ദേവതാന്തർഗൃഹദ്വാരം ഗതപാണമേന്ദസ്യധിഃ”

ബുദ്ധിമാനായിരിക്കുന്ന പൂജകൻ കലശത്തോടുകൂടി ശ്രീകോവിൽ ദ്വാരസമീപം വന്നാൽ ഉടൻ സാഷ്ടാംഗമായി നമസ്കരിക്കണം.

2 ദ്വാരപൂജ.

ദ്വാരമന്ത്രാംബുനാപ്രോക്ഷ്യ ഗണേശഞ്ചോൽതോയജേത്
മഹാ ലക്ഷ്മിം ഭക്ത ഭാഗേ വാമഭാഗേ സരസ്വതിം.

“പുനർദ്ദക്ഷേയജേദിഹ്നം ഗംഗാംചയമുനാമപി
പുനർദ്വാമേക്ഷേത്രപാലം സ്വസ്തിസ്യയമുനേന്ദപി”

“പുനർദ്ദക്ഷേതുധാതാരം വിധാതാരന്തുവാമതഃ

തദപന്നിധിശംഖപദ്മൗ തതോച്ഛേദ്വാരപാലകൗ”

“ഓം അസ്മായഹം” എന്ന മന്ത്രം ജപിച്ച അസ്മദേവി
 പിടിച്ച ജലപുഷ്പങ്ങളെക്കൊണ്ടു പോരം പ്രേക്ഷിക്കണം. മൂ
 കളിൽ “ഓം, ഗം. ഗണേശായനമഃ” എന്നു വിഷ്ണുശര
 നേയും, വലത്തുവശം “ഓം ലാ ലക്ഷ്മീനമഃ” എന്നു മ
 ഹാലക്ഷ്മിയേയും, ഇടത്തുവശം “ഓം സു സരസ്വതൈന
 മഃ” എന്നു സരസ്വതിയേയും, പിന്നെയും വലത്തുവശം “ഓം
 വിം വിഷ്ണായനമഃ” എന്നു വിഷ്ണുസുരനേയും, “ഓം ഗംഗ
 ഗായൈനമഃ” എന്നു ഗംഗയേയും “ഓം യം യമുനായൈ
 നമഃ” എന്നു യമുനയേയും, പിന്നെയും ഇടത്തുവശം “ഓം
 ക്ഷം ക്ഷേത്രപാലായനമഃ” എന്നു ക്ഷേത്രപാലനേയും, “ഓം
 സിം സിന്ധവേനമഃ” എന്നു സിന്ധുവിനേയും, “ഓം യം യ
 മൂനായൈനമഃ” എന്നു യമുനയേയും; പിന്നെയും വലത്തുവ
 ശം “ഓം ധാ ധാത്രേനമഃ” എന്നു ധാതാവിനേയും, ഇടത്തു
 വശം “ഓം വി വിധാത്രേനമഃ” എന്നു വിധാതാവിനേയും
 പിന്നെയും വലത്തുവശം “ഓം ശം ശംഖായനമഃ” എന്നു ശം
 ഖത്തെയും, ഇടത്തു വശം “ഓം പം പദ്മായനമഃ” എ
 ന്നു പദ്മത്തേയും, പിന്നീട് “ഓം പോം പോരപാലായനമഃ”
 എന്നു അതതു പോരപാലന്മാരെയും ജലപുഷ്പാദികളേ
 കൊണ്ടു പൂജിക്കണം. “ഓം വായവായാഹി” എന്നമ
 ന്ത്രംകൊണ്ടു കതകുതുറക്കുക.

“അംഗം സങ്കോചയന്നന്തഃ പ്രവിശേദക്ഷിണാംശ്രിണാം”
 അനന്തരം കുറഞ്ഞൊന്നു കനിഞ്ഞു വലത്തേകുറൽ മു
 ന്പിട്ടു അകത്തുകടക്കുക.

“അസ്രുജപ്തേനഭിമാനം മഹിനാമാജ്ജയേൽസുധീഃ”
 ഒരുപിടി ദർപ്പലുക്കൊണ്ടു “ഓം അസ്മായഹം” എന്നു
 ജപിച്ച അകമല്ലാം തുത്തുവാക്കുക.

“ചന്ദനാഗരകർപ്പ്വൈരർധുപയേദന്തരംസുധീഃ”
 ചന്ദനം, അകിൽ, കർപ്പൂരം മുതലായതുകൊണ്ടു അകം
 പുകയ്ക്കണം.

“തലപ്രജപതിതാൻദീപാൻസ്ഥാപയേൽസുധീഃ”
 അനന്തരം എണ്ണമുതലായതു ഒഴിച്ചു വിളക്കുകൾകൊട്ടി
 ത്തി വെക്കുക.

3 ദീപപൂജ.

ദീപസ്തംഭത്തിൽ ഇരുപത്തേഴു നക്ഷത്രങ്ങൾ സ്ഥിതി

ചെയ്യുന്നതായി വിചാരിച്ചു “ഓം സപ്തവിംശതി നക്ഷത്രേ ഭ്യോനമഃ” എന്നു യഥാശക്തി ആവാഹിച്ചു പൂജിക്കുക. പിന്നീട് അടുത്തട്ടിൽ “ഓം അം അക്ഷയനമഃ” എന്നു സൂര്യനേയും തണ്ടിൽ “ഓം വാം വാസുകയേനമഃ” എന്നു വാസുകിയെയും അഗ്രഭാഗത്തിൽ (കൂമ്പിൽ) “ഓം സം സോമായനമഃ” എന്നു ചന്ദ്രനേയും പാത്രത്തിൽ [മേൽത്തട്ടിൽ] “ഓം അം അഗ്നയേനമഃ” എന്നു അഗ്നിയേയും ആവാഹിച്ചു പഞ്ചലംഗാരപൂജകഴിക്കുക.

4 ദീപപ്രാർത്ഥന.

ഭോ! ദീപ! ദേവരൂപ! സൂപ്തകർമ്മസാക്ഷിഹൃ വിഷ്ണുതൽ യാചകർമ്മസമാപ്തിസ്ത്വാത്താവതപം സുസ്ഥിരോഭവ

അപ്പുറോ ദീപമേ! അങ്ങു ദേവസ്വരൂപനായും ഹൈ പൂജാകർമ്മത്തിനു സാക്ഷിഭൂതനായും കർമ്മ വിഷ്ണുക്കൂടാതെ ചെയ്യുന്നവനായും ഭവിക്കുന്നു. ആയതിനാൽ എപ്പോൾ എന്റെ ഹൈപൂജാകർമ്മം അവസാനിക്കുന്നുവോ അതുവരെ അണയാതെ പ്രകാശിച്ചാകാണ്ടിരിക്കണമേ. എന്നു കൈകൂപ്പി ദീപത്തെ പ്രാർത്ഥിക്കുക.

“ഘണ്ടാപൂജാ

മണിയിൽ സാക്ഷാൽ ബ്രഹ്മം വസിക്കുന്നതായി വിചാരിച്ചു “ഓം ബ്രാ ബ്രഹ്മണേനമഃ” എന്നു ശക്ത്യനുസരണം ആവാഹിച്ചു പൂജിക്കുന്നു. അനന്തരമച്യുത്തിൽ “ഓം അം അഭ്യോനമഃ” എന്നു അഭ്യോനയും നാളത്തിൽ (നാക്കിൽ) “ഓം വാം വാസുകയേനമഃ” എന്നു വാസുകിയേയും മണിനാഭം സരസ്വതിയാണെന്നു വിചാരിച്ചു നാഭത്തിൽ “ഓം സം സരസ്വതേനമഃ” എന്നു സരസ്വതിയേയും അഗ്രത്തിൽ “ഓം ഗം ഗതധായനമഃ” എന്നു ഗതധായനയും ആവാഹിച്ചു പഞ്ചലംഗാരപൂജകഴിക്കുക.

ഘണ്ടാഗ്രാം വസതേ ലക്ഷ്മീ ജ്ജിഹ്വായാം വായുരൂജ്ജിരഭി തസ്യാദിസം പ്രയത്നേന ഘണ്ടാനാഭം തുകാരന്തേൽ “ആഗമാർത്ഥാതു ദേവാനാം ഗമനാർത്ഥാതു രക്ഷസാം

മണിയിൽ മഹാലക്ഷ്മിയും, നാക്കിൽ അതിവേഗവാനായ വായുവും വസിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു ദേവന്മാർ വരുന്നതിനും, രാക്ഷസന്മാർ ഭയപ്പെടുന്നതിനും പ്രയത്നേന എന്നേ കൊണ്ടു മണി നാഭം ചെയ്യപ്പെടുന്നുമെന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു മണി അടിക്കുക.

“ഉത്തിഷ്ഠനരശാർദ്ദല കത്തവ്യാദൈവമാസ്തികം”

എന്നുചരിച്ച് ഭോ! ദേവപ്രഭോ! എഴുന്നോറാലും! ആസ്തികകർമ്മം ആചരിച്ചാലും! എന്നുപ്രാർത്ഥിച്ചു തുപ്പള്ളി ഉണർത്തുക.

6 മനുഷ്യഗന്ധ നിവാരണം.

“മനുഷ്യഗന്ധ മാത്രേണ ദുരംഗഹരന്തിദേവതാഃ

ഏദ്യോമാതേതിമന്ത്രേണപ്രാത്ഥയേൽപുരുഷോത്തമം”

മനുഷ്യരുടെഗന്ധം ഒന്നുകൊണ്ടുതന്നെ സകല ദേവതകളും ദുരംഗം ഓടിപ്പോകുന്നു. ആയതിനാൽ തഹാസ്തികാരി

“ഏദ്യോ മാതേതിമന്ത്രേണ ഗയപ്രാതളഷ്ടീഃ” “ജഗതിഹരന്ദഃ” “വിശ്വദേവാദേവത” മനുഷ്യഗന്ധനിവാരണേ ജപേവിനിയോഗാഃ.” ഓംഏദ്യോ മാതാ മധുമൽ വിന്മതേവയഃ പീയൂഷം ദ്രൗരദിതി രാർഭീബഹാഃ ഉക്ഥശ്ചാൻ വൃഷഭരൻ സ്വപ്നസന്ധാ ആദിത്യാ അനമദാ സ്വസൂയേ എന്നജപിച്ചു പുരുഷശ്രേഷ്ഠനെ പ്രാർത്ഥിക്കുക.

7 കടാക്ഷ പ്രാർത്ഥന.

“ആയതാദ്യാം വിശാലാദ്യാം ശീതലാദ്യാം കൃപാനിധേ!

കരുണാമൃതപുഷ്പാദ്യാംവിലോചനാദ്യാം വിലോകയ”

ഭോ! സ്വാമിൻ! ദയയ്ക്കു ഇരിപ്പിടമായുള്ളോവെ! നീണ്ടുവിസ്മാരത്താടുകൂടിയവയും, ഏറവും ശൈത്യഗുണമുള്ളവയും, കനിവാകുന്ന അമൃതകൊണ്ടു നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നവയുമായ തൃക്കണ്ണുകൾ കൊണ്ടുവഴിയാമ്പണ്ണുകടാക്ഷിച്ചുരുളണമേ. എന്നു തരുപടിയിൽ ഒരു പുഷ്പം സമർപ്പിച്ചു പ്രാർത്ഥിക്കുക.

ഭോ! സ്വാമിൻ! കൃപയാ പൂജാർത്ഥമവഹിതോ ഭവ”

അപ്പയ്യോ സ്വാമിൻ! ദയവോടുകൂടി പൂജയ്ക്കു സശ്രദ്ധനായിരിക്കണമേ. എന്നു അപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു സാഷ്ടാംഗനമസ്സാരചെയ്തു ശ്രീസൂക്തം ജപിച്ചു നിർമാല്യം വിസർജ്ജിക്കുക.

8 ആസനവിധി.

“ശുചിഃസന്ദതസംഭാരഃപ്രാശർഭഭേകല്പിതഃസനഃ

ആസിനപ്രാഗുഗ്രഹാജ്വലാചാരാത്പഥ സന്മുഖഃ”

ഇഷ്ടദേവന്റെ വലത്തുപശം ഗന്ധപുഷ്പംകൊണ്ടു ശുചി കോണം ചർച്ച അതിൽ “ഓം ആം ആധാരശക്തനമഃ” എ

ന്നു ആധാരശക്തിയെ ആചാരിച്ചു പഞ്ചലംഗാരപൂജകഴിച്ചു കിഴക്കോട്ടു അഗ്രമായി ഭർച്ചിരിച്ചു ആസനംകല്പിക്കുക.

“ഓംപു മപി തമത്ര സ്യമേരുപ്രഷ്ഠർഷയേനമഃ” എന്നു ശിരസ്സിലും “സുതലയഹരന്ദ്രേണമഃ” എന്നും മുഖത്തിലും “കുർമ്മായഭേവതായൈനമഃ” എന്നും ഹൃദയത്തിലും നൃസിക്ഷക.

9 ആധാരശക്തിപ്രാർത്ഥന.

“ഓംപുഥപീ! തപയാധൃതാലോകാ ഭേവി! തപംവിഷ്ണുനാധൃതാ തപഞ്ചധാരേമാം ഭേവീ! പവിത്രം കുരുമാസനം”

അല്ലയോ ഓംകാരസ്വരൂപിണിയായിരിക്കുന്ന ഭൂമിഭേവീ! നിന്തിരുവടി ഈലോകങ്ങളെ എല്ലാം ധരിക്കുന്നു. തിരുവടിയെ വിഷ്ണുഭഗവാൻ വഹിക്കുന്നു. അല്ലയോഭേവീ! അവിടുത്തു എന്ന ധരിക്കുന്നമേ ഞങ്ങളുടെ ആസനം ശുദ്ധമാക്കിയെടുത്തു നമേ. എന്നു ആധാരശക്തിയെ പ്രാർത്ഥിച്ചു “ഓം ഭൂർവസ്വഃ” എന്നു ആസനം പ്രോക്ഷിച്ചു ആയതിൽ കിഴക്കോട്ടോ വടക്കോട്ടോ തിരിഞ്ഞിരുന്നു “ഓം അം അനന്തായനമഃ” എന്നു അനന്തനേയും “ഓം ആം ആധാരശക്തിയേനമഃ” എന്നു ആധാരശക്തിയേയും, “ഓം കുംകുർമ്മായനമഃ” എന്നു കുർമ്മത്തേയും “ഓം മം മണ്ഡുകായനമഃ” എന്നു മണ്ഡുകത്തെയും “ഓം വം വരാഹായനമഃ” എന്നു വരാഹത്തെയും “ഓം ശം ശേഷായനമഃ” എന്നു ശേഷനേയും “ഓം കം കാലാഗ്നിരദ്രായനമഃ” എന്നു സംഹാരാദ്രനേയും “ഓം ഖം വജ്രായനമഃ” എന്നു വജ്രായുധത്തേയും നമസ്കരിക്കുക.

10 ഗുരുനമസ്കാരം

“നമോ ഗുരുഭ്യോ ഗുരുപാദുകാഭ്യോ
നമഃ പരഭ്യോ പരപാദുകാഭ്യോ
ആചാര്യസംഭാരപര പാദുകാഭ്യോ
നമോസ്തു ലക്ഷ്മീപരി പാദുകാഭ്യോ”

അജ്ഞാനത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നവരായ ഗുരുക്കന്മാർക്കും, അവരുടെ തിരു പടികൾക്കും നമസ്കാരം. ലോകരക്ഷകന്മാരായ ഗുരുക്കന്മാർക്കും, അവരുടെ തൃപ്പാദങ്ങൾക്കും നമസ്കാരം. ശ്രേഷ്ഠന്മാരായ സഭാസ്ഥാർക്കും, രംഗപരന്മാർക്കും, ലക്ഷ്മീദേവിക്ക്, മഹാവിഷ്ണുവിനും, അവരുടെ കാൽത്താർകൾക്കും നമസ്കാരം. നമസ്കാരം.

10 ബാഹ്യശുദ്ധിഃ

അപസർപ്പന്ത യെഭൂതായെഭൂതഃ ഭൂമിസ്ഥിതഃ

യെഭൂതാവിഷ്ണുരന്തരേ സേനശ്ചന്തശിവജ്ഞയാ

യാതൊരുഭൂതങ്ങൾ ഉണ്ടോ അതുകൾ ഭൂതരൂപാകട്ടെ യാതൊരുഭൂതങ്ങൾ ഭൂമിയിൽ പസിക്കുന്നുണ്ടോ അതുകളുടേയും പോകാതെ കണ്ടു യാതൊരുഭൂതങ്ങൾ വിഷ്ണുചെയ്യുന്നുവോ അതുകൾ രംഗപരന്റെ കല്പനയാൽ നശിക്കട്ടെ. എന്നു ഭൂതോത്സാരണം ചെയ്യുക.

I1 ദൈവജ്ഞ

“തീക്ഷ്ണഭംശോ! മഹാകയ! കല്പാന്തമഹനോഹരം!

ദൈവായനമ സൂത്രം അനുജ്ഞാമഹംസ!”

ഏകദേശം മുൻപു യോജിച്ചിരുന്ന കടപ്പുകൾ ഉൾക്കൊള്ളിയവയും ഭൂമിയോടു കൂടി പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്ന ശരീരത്തോടു കൂടിയവയും സംഹാരാഗ്നിയെപ്പോലെ ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വവനായ ദോ സ്വർഗ്ഗം! ദൈവ! അങ്ങയ്ക്കു നമസ്കാരം. രംഗസ്ഥലത്തു വെച്ച് പൂജാകർമ്മം നടത്തുവാൻ അനുവദിക്കണമേ, എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു ദൈവജ്ഞയെ സ്വീകരിക്കുക.

12 സ്ഥലശുദ്ധിഃ

“ഓം അരാതയ ഹിംഹദ്” സർവ്വശത്രുക്കളും നശിക്കട്ടേ എന്നു വിചാരിച്ചു സർവ്വശത്രുക്കളെ നശിപ്പിക്കുക.

13 വിഷ്ണുത്സാരണം

രംഗത്തു പൂജിക്കേണ്ട പാർവ്വതീപാതത്രയേണ ച

ദിവ്യാന്തരീക്ഷഭൂമിസ്ഥാൻ വിഷ്ണുത്സാരയേൽസുധീഃ

“ഓം ദിവ്യാൻ വിഷ്ണുൻ ഉത്സാരയാമി”—എന്നു ജപിച്ചു ഞാൻ, ഓങ്കാരസ്വരൂപനായ രംഗപരന്റെ കൃപയാൽ ആകാശത്തിൽനിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന ദുർഗ്ഗതങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുന്നു എന്നു വിചാരിച്ചു മേൽപ്പോട്ടു നോക്കുക.

“ഓം ആന്തരീക്ഷാൻ വിഷ്ണുൻ ഉത്സാരയാമി”—എന്നു ജപിച്ചു, ഞാൻ ആന്തരീക്ഷത്തിൽനിന്നും നിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന വിഷ്ണുതളെ നശിപ്പിക്കുന്നു എന്നു വിചാരിച്ചു മേൽപ്പോട്ടു നോക്കുക. പൂജാമറിയുക.

“ഓം ഭൗമാൻ വിഷ്ണുൻ ഉത്സാരയാമി”—എന്നു ജ

വിച്ചു, ഞാൻ ഭൂമിയിൽ നിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന സകല ഭരിതങ്ങളെയുംനശിപ്പിക്കുന്നു എന്നു വിചാരിച്ചു ഇടത്തേക്കാലിന്റെ ഉച്ചുറ്റി കൊണ്ടു ഭൂമിയിൽ മൂന്നു പ്രാവശ്യം ചവുട്ടുക.

“ഓം അസ്മായഫട്”—എന്നു ജപിച്ചു, ഞാൻബ്രഹ്മാസൂതകൊണ്ടു ദിക്കുകളെബന്ധിക്കുന്നു എന്നുവിചാരിച്ചു ദിക്കുതോരംഅസ്മദുകോണിച്ചു മൂന്നു പ്രാവശ്യം കൈ കൊട്ടുക.

15 ഭൂതേഭി.

ഓം ഹ്രാ, എന്നുചരിച്ചു കണ്ഡലിനിയെ ഉത്ഥാപനാചെയ്തിട്ടു ഹൃദയപത്മത്തിൽ ലീപജപാലഃപാലെ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നജീവനെ “ഓഹംസഃ” എന്നമന്ത്രംകൊണ്ടു ബ്രഹ്മത്തിൽ യോജിപ്പിച്ചു ഇടത്തെ വയറുതൊട്ടു പാപപുരുഷനെദ്ധ്വാനിക്കുക.

16 പാപപുരുഷദ്ധ്വാനം.

ബ്രഹ്മഹത്യാശിരസ്തഞ്ച സ പണ്ണസ്മേയ ഭജദേവം
സുരാപാനഹൃദായുക്തം ഗുരുതപ്തകുടിലവം
തത്സായോഗപദപദപദ മംഗപ്രത്യം ഗപാതകം
ഉപപാതകരോമാണം രക്തശൂശ്രൂവിലോചനം
ഖഡ്ഗപർവ്വധരംകൃഷ്ണം കർഷ്ണപാപംവിചിന്തയേൽ

ബ്രഹ്മഹത്യാചാകുന്നശിരസ്സോടും, പെന്മോഷണമാകുന്ന രണ്ടാകകളോടും, കള്ളകടിയേകുന്ന ഹൃദയത്തോടും, ഗുരുസ്മിഗമനമാകുന്നതരയോടും, പാപസംയോഗമാകുന്നകാലുകളോടും, ഇതരപാതകങ്ങളാകുന്ന മറ്റുതരവയവങ്ങളോടും, ഉപപാതകങ്ങളാകുന്ന രോമങ്ങളോടും, കേരളങ്ങളായിരിക്കുന്ന ശൂശ്രൂക്കളോടും, കണ്ണുകളോടും കൂടിയവനായി; ഒരു കയ്യിൽപാളം, മററുകൈയ്യിൽ തുകലും ധരിച്ചിരിക്കുന്നവനായി; കൃഷ്ണപണ്ണത്തോടുകൂടിയവനായ പാപ പുരുഷനെ ഞാൻ ഇടത്തു വയറിൽ ധ്വാനിക്കുന്നു എന്നു വിചാരിച്ചു പാപപുരുഷനെ ധ്വാനിക്കുക.

അനന്തരം രംശപരൻ രംപാപപുരുഷനെ വായുവിനേക്കാണ്ടു ശോഷിപ്പിക്കട്ടെ എന്നുവിചാരിച്ചു “ഓം യം” എന്നു പതിനാറുതജപിച്ചു വലത്തേമുക്കുടാശ്വാസംമേൽപ്പോട്ടുകയറി രാശപരൻ അനയെക്കാണ്ടു ഭഹിപ്പിക്കട്ടെ എന്നു വിചാരിച്ചു “ഓം രാ,” എന്നുഅറുപത്തിനാലു തജപി

ചൂശപാസംകുണ്ടിപ്പിക്കുക. തദനന്തരം വായുവിനേക്കാണ് പാപഭസ്മം വെളിച്ചകളയിക്കട്ടേ എന്നുവിചാരിച്ചു “ഓം യം എന്നു മൂപ്പത്തിരണ്ടു ഉരു ജപിച്ചു ഇടത്തേമുക്കുടൈശ്വരം വിടുക. പന്നിടുത്തമുതേശ്വരി അമൃതധാരകെണ്ടു എന്നെത്തു ഭസനാക്കിച്ചെയ്യട്ടേ എന്നുവിചാരിച്ചു “ഓം വം, എന്നു മൂപ്പതു ഉരുജപിക്കുക.

17 “ഭൂതശുദ്ധി

വലത്തേമുക്കുടൈശ്വരപാസംമേൽപ്പൊട്ടുകയററി “ഓം. വം. രം. യം. ഹം., എന്നു പഞ്ചഭൂത ബീജങ്ങളെ ജപിച്ചു കുണ്ടിപ്പിച്ചു ഇടത്തേമുക്കുടൈ ശ്വരപാസംവിടുക.

18 “മാതൃകാന്യാസം”

“മാതൃകാമന്ത്രാണാം അന്തർയാമിനെ പ്രഷയേനമഃ” എന്നുശിരസ്സിലും “അനുഷ്ടുപേഹരന്ദ്രേണമഃ” എന്നുമുഖത്തിലും പരമാത്മനെ ദേവതായെന്നമഃ, എന്നു പുറയത്തിലും ന്യസിക്കുക.

ഓം അം നമഃ, ശിരസ്സ് ഓം ഞം നമഃ,
ഓം ആം നമഃ, മുഖപ്രദക്ഷണ ഓം ആം നമഃ, കവിതാരണ്ടം
ഓം ഇം നമഃ, ഓം ഹിം നമഃ,
ഓം യം നമഃ, കണ്ണുരണ്ടും ഓം ഐം നമഃ, ചുണ്ടുരണ്ടും
ഓം ഉം നമഃ, ഓം ഒം നമഃ,
ഓം ഊം നമഃ, കാതുരണ്ടും ഓം ഔം നമഃ, പൽനിരരണ്ടും
ഓം ഋം നമഃ, ഓം അം നമഃ, ശിരസ്സ്
ഓം ൠം നമഃ, മൂക്കുരണ്ടും

ഓം കം നമഃ, ഓം ഖം നമഃ, ഓം ഗം നമഃ, ഓം ഘം നമഃ.
ഓം ങം നമഃ. വലത്തു കൈ സന്ധികൾ

ഓം ചം നമഃ, ഓം ഛം നമഃ, ഓം ജം നമഃ, ഓം ധം നമഃ
ഓം ണം നമഃ., ഇടത്തുകൈ സന്ധികൾ.

ഓം ടം നമഃ, ഓം റം നമഃ, ഓം ഡം നമഃ, ഓം ളം നമഃ,
ഓം ണം നമഃ., വലത്തു കാൽ സന്ധികൾ

ഓം തം നമഃ, ഓം ഡം നമഃ, ഓം ഭം നമഃ, ഓം ധം നമഃ,
ഓം നം നമഃ, ഇടത്തു കാൽ സന്ധികൾ

ഓം പം നമഃ, വലതു പാദം ഓം ഫം നമഃ, ഇടതു പാദം.
ഓം ബം നമഃ, മുതുകു [പുറം] ഓം ഭം നമഃ, ഗുഹ

ഓം മന്ദമഃ,—ഈശം ഓം യന്മഃ,—മദ്ധ്യവയന
ഓം രന്മഃ,—തപക് ഓം ലന്മഃ,—ഓം ഹന്മഃ,—ഓം ശം
നമഃ,—ഓം ഷാന്മഃ,—ഓം സംനമഃ,—ഓം ഹം നമഃ,
ഓം ഉന്മഃ—ഓം ക്ഷന്മഃ. സപ്തധാതുക്കൾ.—
എന്നീ മേല്പറഞ്ഞ സ്ഥാനങ്ങളിൽ തൊട്ടുവന്നിരിക്കുക.

19 ആചനമന്ത്രം.

- 1 ഓം കേശവായനമഃ സുകേശൻ നമസ്കാരം.
- 2 ഓം നാരായണായനമഃ പാപഭൂപംസകൻ നമസ്കാരം.
- 3 ഓം മാധവായനമഃ മൂലപ്രകൃത്യാഭിസപാമിഷ്ട * ടി.
- 4 ഓം ഗോവിന്ദായനമഃ സർവ്വശീകരൻ ടി.
- 5 ഓം വിഷ്ണവേനമഃ സർവ്വപാപകൻ ടി.
- 6 ഓം മധുസൂദനായനമഃ കമ്മഭൂപംസകൻ ടി.
- 7 ഓം ത്രിവിക്രമായനമഃ ലോകത്രയക്രാന്തൻ ടി.
- 8 ഓം വാമനായനമഃ ലോകസുന്ദരൻ ടി!
- 9 ഓം ശ്രീധരായനമഃ മായാധരൻ ടി.
- 10 ഓം പുഷ്പികേശായനമഃ ഇന്ദ്രിയാധിപതിഷ്ഠ ടി.
- 11 ഓം പത്മനാഭായനമഃ നാഭിയിൽപത്മമുള്ളവൻ ടി.
- 12 ഓം ദാമോദരായനമഃ വയറിൽപൂമാലയുള്ളവൻ ടി.
- 13 ഓം സങ്കഷ്ണായനമഃ ശത്രുസംഹാരകൻ ടി.
- 14 ഓം വാസുദേവായനമഃ ജഗദാധാരൻ ടി.
- 15 ഓം പ്രഭുനായനമഃ പ്രകൃഷ്ടലവൻ ടി.
- 16 ഓം അന്നിഭുജായനമഃ അപ്രതിഹതശക്തിമാൻ ടി.
- 17 ഓം പുരുഷോത്തമായനമഃ പുരുഷശ്രേഷ്ഠൻ ടി.
- 18 ഓം അധാക്ഷായനമഃ ജിതേന്ദ്രിയൻ ടി.
- 19 ഓം നാരസിംഹായനമഃ ശൈല്യവൻ ടി.
- 20 ഓം അച്യുതായനമഃ നാശരഹിതൻ ടി.
- 21 ഓം ജനാർദ്ദനായനമഃ ദുഷ്ജനപീഡകൻ ടി.
- 22 ഓം ഉപേന്ദ്രായനമഃ ഇന്ദ്രരക്ഷകൻ ടി.
- 23 ഓം ഹരായനമഃ ഭക്താന്തിഹാരകൻ ടി.
- 24 ഓം കൃഷ്ണായനമഃ കോടിജന്മാജ്ജിതപാപനാശകൻ ടി.

20 ആചനമന്ത്രം.

കൈപ്പടം ഗോകണ്ഠാകൃതിയാക്കിപ്പിടിച്ച മദ്ധ്യരേഖ
യിൽ എത്രമാത്രം ജലാനിർക്കുമാ അത്രയും ആദ്യത്തെ മൂ
ന്നമന്ത്രാഭിച്യുതപ്രാവശ്യംകിടക്കുക. അടുത്ത ൪-ാം, ൫-ാം

കൈകഴുകുക. ൬-ം, ൭-ം ചുണ്ടുസന്മാജ്ജിക്കുക. ൭-ം, ൮-ം ഉ
 ന്മാജ്ജിക്കുക. ൯-ം ൧൦-ം മുട്ടുകാൽപ്രോക്ഷിക്കുക. ൧൦. ശിരസ്സു
 പ്രോക്ഷിക്കുക. ൧൧. കൈമുഖ്യിയാക്കിപ്പിടിച്ചു മൂക്കിനക്കീഴ് സ്ത
 ശിക്കുക. ൧൨-ം, ൧൩-ം പെരുവീരലും ചുണ്ടുനീവി
 രലുംകൂട്ടിരണ്ടുനാസികാവടങ്ങളും, ൧൪-ം ൧൫-ം ചെറുവീരലും
 നടുവീരലുംകൂട്ടി നേത്രമൂലങ്ങളും, ൧൬-ം ൧൭-ം തള്ളവീര
 ലും അണിവിരലും [മോതിരവീരൽ] കൂട്ടികണ്ണമൂലങ്ങളും, ൧൮-ം
 ൧൯-ം പെരുവീരലും, ചെറുവീരലും കൂട്ടി നാഭിയും, ൨൦. ഉള്ള
 കൈകൊണ്ടുപുറേയും, ൨൧. കരാഗ്രംകൊണ്ടുശിരസ്സും, ൨൨-ം
 ൨൩-ം എല്ലാവീരലുംകൂട്ടിരണ്ടുതോളുകളും, ൨൪. ശിരസ്സുസ്ത
 ശിക്കുക.

21 പ്രാണായാമം.

“ദശപ്രണവസംയുക്താം സപ്തപ്രാഹുതിഭിര്യുതാം
 ഗായത്രിംശിരസാസാധ്വം സംജപൻശ്ചാസപൂരണം
 “ദക്ഷിണാസയാകൃതപാ മന്ത്രം മനസി ചിന്തയൻ
 കാണ്ഡേയിതപാതതോവാമ നാസയാവിസൃജേത് പഠൻ”

“മന്ത്രം തമേവശനൈകേഃ പ്രാണായാമോയമീരിതഃ
 പൂരകഃ കണ്ഡേകരേചഃ പ്രാണായാമസൃലക്ഷണഃ”
 “പഞ്ചാംഗലഭിന്നാസാഗ്രഹീഡനം പ്രണവഭേദം
 മുദ്രേയം സർവ്വാപജ്ഞിവാൻ പ്രസ്ഥഗൃഹസ്ഥയേഃ”

അഞ്ചുവീരൽകൊണ്ടു മൂക്കിന്റെ അറ്റം പിടിക്കുമ്പോ
 ളെ പ്രണവം എന്നു പേരോടു കൂടിയ ഒരു മുദ്രയായിട്ടുതീരും. ഇ
 തു സർവാപങ്ങളേയും നശിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. വാനപ്രസ്ഥ
 ഗൃഹസ്ഥന്മാർക്കു വിശേഷിച്ചു വാധിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഇ
 പ്രകാരം മൂക്കറ്റം പിടിച്ചു ചെറുവീരലും അണി (മോതിര) വി
 രലും കൊണ്ടു ഇടത്തെ മൂക്കിൻ ചുറ്റും അടച്ചു പിടിച്ചു പത്തു
 കൊ, കാരങ്ങളാലും ഏഴു വ്യാഹുതികളോടുംകൂടിയ “ഗായത്രി”
 യെ ഒരു പ്രാവശ്യം മാനസികമായി ജപിച്ചു ൨ ലത്തെ മൂക്കുടൈ
 ശിരസ്സുവരെ ശ്വാസം വലിച്ചു കയറ്റി മേൽ മന്ത്രം ഒരു പ്രാ
 വശ്യം ജപിക്കുന്ന കാലം വരെ നിരത്തി കണ്ഡേപ്പിച്ചു പിന്നെ
 യും ഒരു പ്രാവശ്യം ജപിച്ചു ഇടത്തെ മൂക്കുടൈ ശ്വാസം വിടുക.
 ഇതു “പൂരക കണ്ഡേകരേചക” ലക്ഷണത്തോടു കൂടിയ പ്രാണാ
 യാമമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം മൂന്നു പ്രാവശ്യം പ്രാണായാമം ക
 ഴിക്കുക.

22 പാണ്ഡായാമത്രം

“ഓം ഭൂഃ ഓം ഭുവഃ, ഓം സ്വഃ, ഓം മഹഃ, ഓം ജനഃ
ഓം തപഃ, ഓം സത്യം, ഓം തത്സചിതുവന്ദേണും ഭഗ്നോദേവ
സ്യധീമഹി ധീയോയൈനഃ പ്രചോദതാൽ, ഓം ആപോ
ജ്യോതിരസോമൃതം ബ്രഹ്മഭൂദ്വസപരേതം ”

ഇതാകന്ത പത്തു പ്രണവങ്ങളോടും, ഏഴു വൃഹതി
കളോടും കൂടിയ ഗായത്രി.

ഇതിൽ ആദ്യം കാണുന്നത് പ്രണവവും, “ഭൂദ്വ” ഇ
ത്യാദികൾ വ്യാഹുതികളും, “തത്സചിതു”രിത്യാദി ഗായത്രിയും,
“ആപോസ്താജ്യോതി”രിത്യാദി ഗായത്രി ശിരസ്സും, ആകുന്നു.
എന്നാൽ ഇത് ജപിക്കുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ ഇതിന്റെ ജ
പ്തി, ഹനുസ്സ്, ദേവത മുതലായത് അറിഞ്ഞ് ആചരിക്കേ
ണ്ടതാണ്. ആയവനെ ഇനിപറയുന്നു.

23 പ്രണവജ്ഞാദി.

പ്രണവത്തിന്റെ ജ്ഞിപരബ്രഹ്മവും, ഹനുസ്സ് ഗായ
ത്രിയും, ദേവത പരമാത്മാവും ആകുന്നു. “ഓം പ്രണസ്യ
ഹരബ്രഹ്മണ്യേനമഃ” എന്നു ശിരസ്സിലും,—“ഓം ഗായത്രി
ഹനുസേനമഃ” എന്നു മുഖത്തിലും, “ഓം പരമാത്മനേ ദേ
വതായൈനമഃ” എന്നു ഹൃദയത്തിലും— നൃസിക്കണം.

24 വൃഹതിനാം ജ്ഞാദി.

“ഭരാദിസപ്തവ്യാഹുതീനാം അത്രി, ഭൂ, കത്വ, വസി
ഷ്ഠ, ഗൌതമ, കാശ്യപാം, ഗിരസഃ ജപ്തയഃ” “ഗായത്രിഷ്ഠി, ഗ
നഷ്ടപ്, ബൃഗതീ, പംക്തി, തൃഷ്ടപ്, ജഗത്യഃ, ഹനുാംസി”
“അഗ്നി, വായുപ, വാഗീശ, വരുണേ, സ്ര, വിശ്വദേവോ ദേ
വതഃ”

വ്യാഹുതികൾ ജ്ഞി.		ഹനുസ്സ്.	ദേവത.
ഓം ഭൂ.	അത്രി.	ഗായത്രി.	അഗ്നി.
ഓം ഭുവഃ.	ഭൂ.	ഉഷ്ണിക്	വായു.
ഓം സ്വഃ.	കത്വൻ.	അനുഷ്ടുപ്.	സൂര്യൻ
ഓം മഃ.	വസിഷ്ഠൻ.	ബൃഹതീ.	വാഗീശൻ.

* മേൽ പ്രസ്താവികൾ പറയുന്നിടത്തെയും നൃസിക്കേണ്ട
ത് ഇ പ്രകാരമാണെന്നതാണ്.

ഓം ജനഃ.	ഗൌതമൻ.	പക്ഷി.	രത്നൻ.
ഓം തപഃ.	കാശ്യാപൻ.	തൃഷ്ടപ്	ഇന്ദ്രൻ.
ഓം സത്യാ.	അംഗിരസ്സു.	ജഗതി.	വിശ്വവേദം.

25 വ്യാഘൃതിദ്ധ്യാനം.

ശേഷത, ശ്യാമ, പീത, പിംഗല, ലോഹിത, നീല, കനകചണ്ഡാഃ, അഭയാ, ക്ഷ, സൃഗ്, പാത്ര, വരഹഹസ്താഃ, സപവിത്ര, ചതുർഹസ്താഃ, സശ്വന്ദനാലുലംകൃതാഃ, നവ്വേദേണഭൃഷിതാഃ, സോപവീതാ, സ്തജടാ, ഭൂതാപാ.

എല്ലാ വ്യാഘൃതികൾക്കും നന്നാലു കൈകൾ ഉണ്ട്. അതുകൾ അഭയമുദ്ര, ജപമാല, ജലപാത്രം, വരഹാമുദ്ര, പവിത്ര എന്നിവകൾ വഹിക്കുന്നതായിട്ടു; വൃഷ്ടമാല, ചന്ദനം, ആഭരണം എന്നിവകളേക്കൊണ്ടു അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടതുകൂടിയും, യജ്ഞോപവീതത്തോടും, തടകളോടും കൂടിയതുകൂടിയും; ചെങ്കുപ്പ, കറുപ്പ, മഞ്ഞ, പിൻകുശം, ചുമപ്പ്, നീലം, സ്വർണ്ണചണ്ഡ, എന്നീ നിറങ്ങളോടുകൂടിയതുകൂടിയും ഭൂതാനിർമ്മണം. പ്രണവം പരബ്രഹ്മസപത്രപമായിട്ടും, ശ്രീനാരായണനായിട്ടും, ത്രിമൂർത്തികളായിട്ടും പരമപലധിധം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുണ്ട്. ഇപ്രകാരമെന്നെയാണു വ്യാഘൃതികളേക്കാലുള്ള അഭിപ്രായവ്യത്യാസവും. എന്നാൽ ഗുരുമുഖത്തിങ്കൽനിന്നും ഗ്രഹിച്ചപ്രകാരം ഒരത്ഭുവിടെ പറയുന്നു.

ഓം ഭൂഃ=ശക്തിയും പരമാത്മാവുതന്നെ.

ഓം ഭുവഃ=സ്ഥിതികാരണവും പരമാത്മാവുതന്നെ.

ഓം സുവഃ=എല്ലായിടത്തും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതും പരമാത്മാവുതന്നെ.

ഓം മാഹഃ=മുഴക്കുകളാൽ അനുഭവിക്കപ്പെടുന്നതും പരമാത്മാവുതന്നെ.

ഓം ജനഃ=എല്ലാലോകവും സൃഷ്ടിക്കുന്നതും പരമാത്മാവുതന്നെ.

ഓം തപഃ=എല്ലാവരേയും സംഹരിക്കുന്നതും പരമാത്മാവുതന്നെ.

ഓം സത്യാം=കാൽക്കാരണവും പരമാത്മാവുതന്നെ.

ഭൂതടന്ദീട്ടുള്ള ഏഴു ലോകമാണെന്നും മാഹാചിരാർലോചിക്കുന്നു.

26 “ഗായത്രിയുടെ ഗുണഗതി”

ഗായത്രിയുടെ ഗുണഗതി— വിശ്വാമിത്രൻ, ചരണസ്സ— ഗായത്രി—ദേവത—സവിതാപ്.

ഗായത്രി ആചാരത്തെക്കുറിച്ചും വ്യാഖ്യാനിക്കാനുമാകുന്നതിനാലും പാഞ്ഞതായി കാണുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ സാധാരണ നടപ്പുള്ള രണ്ടു മൂന്നു അർത്ഥങ്ങളെ വിചരിക്കുന്നു.

1. യാഗാനന്തരം നമ്മുടെ ജ്ഞാനങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നുവോ ആ, പ്രേരണയായിരിക്കുന്ന പരമാത്മാവിന്റെ സ്വരൂപത്തെ അർത്ഥമാക്കുന്നു.

2. യാഗാനന്തരം ‘തേജസ്സ്’ നമുക്ക് ഹൃദയംകൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്ന ജ്ഞാനങ്ങളെ തരുന്നവോ, ചേതനംചേതനസ്വരൂപമായിരിക്കുന്ന ജഗദ്ഭൂതിധാകാണ്ടു സന്തോഷിക്കുന്ന പരമാത്മാവിന്റെ പ്രസാദമായും, എല്ലാവരായും പ്രാപ്തിപ്പെടുത്തേണ്ടതുമായ തേജസ്സിനെ അർത്ഥമാക്കുന്നു.

3. ജഗദ്ഭൂതിധാതനായിരിക്കുന്ന സ്വാമിയുടെ യാഗാനന്തരം തേജസ്സ് അപ്രകാശപ്രാപ്തിയായിരിക്കുന്ന നമ്മുടെ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ പ്രബോധിപ്പിക്കുന്നുവോ ആ തേജസ്സിനെ അർത്ഥമാക്കുന്നു.

4. യാഗാനന്തരം സവിതാവു നമ്മുടെ ജ്ഞാനങ്ങളെ വേണ്ടപോലെ നടത്തിക്കുന്നുവോ ജഗദ്ഭൂതിധാതനായി സ്വയം പ്രകാശനായിരിക്കുന്ന അ പരമാത്മാവില്ലാത്തതും കൊണ്ടാടത്തക്കവിധത്തിലുള്ള ഭൂതിസ്സിനെ അർത്ഥമാക്കുന്നു.

5. ഭൂതിധാതനായ പരമ ഹൃദയത്തിൽ ഭൂതിധാതനായിരിക്കുന്ന പരമം, അവിജ്ഞാനങ്ങൾക്കും സന്തോഷത്തനകാരണമായിരിക്കുന്ന മഴപെയ്യിക്കുന്നവനുമായ സൂര്യന്റെ യാഗാനന്തരം തേജസ്സ് നമ്മുടെ ബുദ്ധിയെ സൽക്കർമ്മാനുഷ്ഠാനത്തിനുവേണ്ടി പ്രേരിപ്പിക്കുന്നുവോ ആ തേജസ്സിനെ അർത്ഥമാക്കുന്നു.

6. യാഗാനന്തരം ബ്രഹ്മജീവാത്മാവായി അനുപ്രവേശിച്ചു പാസനാസ്ഥനായ ഭേദബുദ്ധിയോടുകൂടിയവരായ നമ്മുടെ അന്തഃകരണവൃത്തികളെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നുവോ, സൂര്യസ്ഥിതിസ്ഥാനാധാരകാരണ ഭൂതമായും, സ്വയം പ്രകാശമായും വിളങ്ങുന്നതും.

നന്ദപരബ്രഹ്മത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മണ്ഡലത്തിൽ ഭൂതാനിക്ക്
തക്കതായ സ്വരൂപത്തെ സോഹം എന്ന അഭേദ ബുദ്ധി
യോടുകൂടി ഭൂതാനിക്കുന്നു.

[ശേഷം ഗുരുമുഖത്തിൽനിന്നും.]

27 “ഗായത്രിഭൂതാനം.”

“മുക്താവിദുമഹേമനീലധവളമരായൈർ
മുക്തവൈസ്രുക്ഷണൈഃ
യുക്താമിന്ദുകലാനിബന്ധമകടാന്തതപാത്ഥ
വർണ്ണാത്മികാം
ഗായത്രിംവരദാഭയാങ്കുശകശാശ്ശഭം
കപാലഗുണം
ശബ്ദചക്രമധാരവിന്ദയഗർഭംഹാസൈർ
വഹന്തിമദഭജ

ചന്ദ്രശല നിബന്ധിക്കപ്പെട്ട കിരീടത്തോടു കൂടിയവ
ളും, മുതൽ, പവഴം, നപണ്ണം, നീലം, വെളുപ്പു എന്നീവർണ്ണ
ങ്ങളുള്ള അഞ്ചുമുഖങ്ങളും, മുഖമാനക്കു മുമ്പു കണ്ണുകളും,
പത്തുകൈകളും, അതുകളിൽ പരമേശ്വര, അഭയമുദ്ര, തോട്ടി,
ചമ്മട്ടി, വെള്ളക്കപാലം, പശം, ശംഖ്, ചക്രം, രണ്ടുതാമര
പൂവ് എന്നിവകളെ ധരിക്കുന്നവളും, സർവ്വതപവണ്ണസ്വരൂപ
പിണ്ഡിയും ആയിരിക്കുന്ന ഗായത്രി ദേവിയെ ഞാൻ ഭജി
ക്കുന്നു.

28 “ഗായത്രിശിരസ്സിനേഃ ജ്ഞി ബ്രഹ്മവും, മനസ്സ് അ നന്ദവും, ദേവത പരമാത്മവുമാകുന്നു.

ഗായത്രിശിരസ്സിന്റെ ജ്ഞി ബ്രഹ്മവും, മനസ്സ് അ
നന്ദവും, ദേവത പരമാത്മവുമാകുന്നു.

പെരുപ്പവും, അഗ്നിയും, രസം, മുതലായ ഗുണങ്ങളും, അ
മൃതം, പ്രകൃതിയും, ഭാഗ്യവും, സാഗ്ഗ്യവും എല്ലാം പരബ്രഹ്മം
തന്നെ

പ്രാണായാമത്തിനുള്ളും പ്രണവങ്ങളുടേയും
പിന്നീട് വ്യാഹുതികളുടേയും, അനന്തരം ഗായത്രിയുടേയും,
തദനന്തരം ഗായത്രിശിരസ്സിനേയും, ജ്ഞി, മനസ്സ്, ദേവത,
ഭൂതാനം എന്നിവകളെ പൂർവ്വാങ്കുപ്രകാരം ആചരിച്ചതിനു
ശേഷമാണുനാസികാഗ്രം പിടിച്ചു പ്രാണായാമം ചെയ്യേണ്ടതു.

29 ദേശകാലസ്മരണനുകല്പാഃ

* അസ്തിത്വബ്രഹ്മാണാം, ഭൂലോകേ, ജംബുദ്വീപേ, ഭരത
ഖണ്ഡേ, ഭരതവർഷേ, ഭൂമൗകാരണ്യേ, അമുകദേശേ, ബ്രഹ്മ
ണോസ്ത്യ. പ്രതിയപരാദൈ, ഭാഗേപതവാഹരഹകൽപ്പേ, വൈവ
സ്വതമനപന്തരേ, അഷ്ടാവിംശതമേ, യുഗചതുഷ്ഠേ, കലൗയു
ഗൈപ്രഥമചരണേ, ബൌദ്ധാവതാരേ, ശാഖീവാഹനശങ്കേ, *
വർഷേ,.... അയനേ, ളാതൗ,.... മാസേ,.... പക്ഷേ,.... തിഥൌ,
വാസരേ,.... നക്ഷത്രേ ഏ. ചം. ഉണവിശേഷണ വിശേഷായാ
പുണ്യതിമാവദ്യു. സിദ്ധ്യുഷം. പ്രേരണയാ.
പ്രീത്യർത്ഥം, പൂജായജ്ഞംകരിഷ്യേ.

30 പൂണ്ണകുന്ദസ്ഥാപനപൂജനാദി

‘സ്ഥാപയേദക്ഷിണേ ഭാഗേ പൂജാദ്രവ്യാണിപൂജകഃ
സുചാസിതാംബുസന്ധുണ്ണം സവ്യേഷാദംസുശോഭനം
‘പ്രക്ഷാരണായകരയോഃ പാത്രം പശ്യാന്നിവേശയത്’

പൂജകൻപൂജാദ്രവ്യങ്ങളെല്ലാം തന്റെ, വലത്തുവശത്തു
സ്ഥാപിക്കണം - സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾ ചേർത്ത നിറക്കൊപ്പട്ട
രിക്കുന്ന കലവുള്ളത്തുവശത്തും, അതിനടുത്തു താഴെക്കക
ഴുകുവാനുള്ളപാത്രവും നിവേശിക്കണം.

ദേവൻറാവലത്തും തന്റെ ഇടത്തും ആയ ഭാഗത്തിൽ
ഗന്ധപുഷ്പാദികളെക്കൊണ്ടു ത്രികോണം വരച്ച ആധാരശ
ക്തിയായആവാഹിച്ചപൂജ ചുരുട്ടുപരിപൂണ്ണകുന്ദസ്ഥാപിക്കുക.
കുന്ദമുഖത്തിൽ തുളസീദളംകൊണ്ടു അറകോൺചക്രം വരച്ചു
‘ഓം വം. വം. വരണായ നമഃ’ ഇത്യുദി മന്ത്രംകൊണ്ടുവരണ
നെആവാഹിച്ച മുഖത്തിൽ വണ്ണവും, കഴുത്ത്, തലശിരസ്സും, ചു
വട്ടിൽ ബ്രഹ്മാവും, നടുവിൽ നവദുർഗ്ഗാദികളും ഉദരത്തിൽ എ
ല്ലാ ദുർഗ്ഗങ്ങളും, ഏഴുദീപുകളോടുകൂടിയ ഭൂമിയും, വെള്ളത്തി
ൽ ശിക്ഷ, കല്പം, വ്യാകരണം, ജ്യോത് ഷം, ചന്ദ്രസ്സു, നിരകർ ഏ
ന്നിത്തരങ്ങൾ പണ്ടോടുകൂടിയ ഗ്രഹ, നക്ഷത്ര സമം, അഥവ
ണം എന്ന നാലു വാദങ്ങളും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതാ ിട്ടു ദേവ

* ഈ ബ്രഹ്മാണസങ്കല്പം— ഈ ഭൂലോകത്തിൽ—
ജംബുദ്വീപിൽ— ഇത്യാദി അർത്ഥമാവാൻ കണ്ടു തുകുടാതെ
വർഷാദിസ്ഥാനങ്ങളിൽ അതാതുകളുടെ രേഖ ചേർത്തു വര
യേണ്ടതാകുന്നു.

പുജാർത്ഥമുള്ള അഭിഷേകസംഭാഷണദിഗതികളെ നശിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടായത്രി, സാവിത്രി, ശാന്തി; പുഷ്പമുതലായ ദേവതകളും, സർവ്വമുദ്രകളും; എല്ലാ നദികളും, അഖിലതീർത്ഥങ്ങളും, കൊട്ടാഴിയാലുള്ള നദികളും, ഗംഗാ, യമുനാ, ഗോദാവരി, സരസ്വതി, നന്ദി സിന്ധു, കാവേരി എന്നീ പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളും ഈ കലശത്തിൽ സന്നിധാനം ചെയ്യണമെന്നു ഭക്തിയോടുകൂടി വിചാരിച്ചു കലശം തൊട്ടു മണിയട്ടെ അടിയൽ ചെയ്യുന്ന മന്ത്രങ്ങൾ ജപിക്കുക.

31 കലശമന്ത്രം.

ഓം കലശസ്യ മുഖേ വർണ്ണഃ കണ്ഠേ ഞ്ജസമാശ്രിതഃ
 മൂലേ തത്ര സ്ഥിതോ ബ്രഹ്മാ മദ്ധ്യേ മാതൃഗണാസ്ത്വതഃ
 വ കർമ്മാതുസാഗരാ സർവ്വസപ്തപീപാവസുന്ധരാ-
 ധുഗേപദോമ രജഃ വ്യാസാമഃ വദോഹ്യമവുണഃ
 ന അംഗൈശ്ച സഹിതാ സർവ്വകലശാംബുസമാശ്രിതഃ
 അത്രായത്രി സാവിത്രി ശാന്തിഃ പുഷ്പികരീതമാ
 ഹ ആയാതുഃ പവപുജാർത്ഥാദിഗതികളും മകാരകാഃ
 സർവ്വമുദ്രാ സർവ്വതന്ത്രിയമാനിജലദാനദാഃ
 ആയാതുദേവപുജാർത്ഥ മഭിഷേകാർത്ഥ സാദ്ധയേ
 ഗംഗാപരമേശ്വരൈവ ഗോദാവരിസരസ്വതി
 നന്ദി സിന്ധു കാവേരി ജലേ സ്ഥിത സന്നിധിം കരു

അനന്തരം ഏകം, ഇലവർംഗം, തക്കോലം, കൊട്ടം, ജാതിക്കായം, രാമച്ചം, കുശപ്പല്ല, ചന്ദനം, അക്ഷതം, തുല്യസീയില, സുഗന്ധ പൂക്കൾ മുതലായ കലശവ്യഞ്ജനമൂലമന്ത്രം ജപിച്ചു കലശത്തിൽ സ്ഥാപിക്കുക. അനന്തരം വിഷ്ണു മോചനാർത്ഥം ക്ഷിപ്തം സപാഃ " എന്നമന്ത്രം കൊണ്ടു ഗർഭസ്ഥമുദ്രയും—അമൃതീകരണാർത്ഥം അമൃത വർഷിക്കുന്ന കായേന വന്നെ വന്ദിക്കുന്നു എന്നു വിചാരിച്ചു ഓം അമൃതപ്രാപിണ്യേ ധേനുപേനമഃ, എന്നു ധേനു മുദ്രയും—പവിത്രീകരണാർത്ഥം പാഞ്ചമുദ്രയെ വന്ദിക്കുന്നു എന്നു വിചാരിച്ചു ഓം നമോ ഭഗവതേ പാഞ്ചമുദ്രായ ഹ്രീം ഹ്രീം സപാഃ " എന്നു ശംഖ് മുദ്രയും ദിഗ്ബന്ധനാർത്ഥം കൗമാരകി എന്നു പേരോടുകൂടിയ വിഷ്ണു ഗദയെ വന്ദിക്കുന്നു എന്നു വിചാരിച്ചു ഓം നമോ ഭഗവതേ കൗമാരകി ഗദായേ ഹ്രീം ഹ്രീം സപാഃ " എന്നു ഗദാ മുദ്രയും സാരക്ഷണാർത്ഥം സുദർശനചക്രത്തെ വന്ദിക്കുന്നു എന്നു വിചാരിച്ചു ഓം നമോ ഭഗവതേ സുദർശനായ ഹ്രീം ഹ്രീം സപാ

എ നചക്രമുദയംകലശാപരി പിടിച്ചു പ്രദർശിപ്പിക്കുക.

അനന്തരം ഓം അന്നിതലായനമഃ ഓം പ്രദീപായ നമഃ ഓം സങ്കർഷണായനമഃ ഓം വാസുദേവായനമഃ” എ ന്നി മന്ത്രങ്ങളാകാണ്ടു പൂവാദിനാലു ദിക്കുകളിലും അന്നിത ലാദി ഭക്തന്മാരെ ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ചു മാറ്റളു സകല ദേ വതകളെയും യഥാശക്തി ആവാഹിച്ചു പൂജിക്കുക.

അല്ലയോ പൂർണ്ണകഭരമേ! അങ്ങു എന്റേ യശസ്സ്, ആയുസ്സ്, അറിവു, ഗ്രഹിച്ചതിനെ മറക്കാത്ത ബുദ്ധി, സമ്പ ത്തു, ശക്തി, യോഗ്യത, പാപനാശം, സുകൃതാഭിവൃദ്ധി ഇവ കളെ സാധിച്ചുതരണ മേ! എന്നുപ്രത്ഥിക്കുക.

പ്രാർത്ഥനാമന്ത്രം.

കലശഃകീർത്തിമായുഷ്ഠം പ്രജ്ഞാം മേധാംശ്രീയംബലം
യോഗ്യതാംപാപഹാനംച പുണ്യവൃദ്ധിംച നാമധേൽ
അനന്തരം കലശംതൊട്ടു അതാതുരൂപദേവത(ഇഷ്ടദേ വത) കളുടെ രൂപമന്ത്രം പഠ ഉജ്ജ്വലിക്കുക. ഇപ്രകാരം സം ക്ഷേപേണ കല്ശപൂജനം.

അഥ ശംഖാർച്ചനം.

ഗന്ധപുഷ്പാദികളെക്കൊണ്ടു ത്രികോണംവരച്ചുതന്നഭ്യേ ശംകുകാൽസ്ഥാപിച്ചു മേൽപ്രകാരം ആധാരശക്തിയെ ആ വാഹിച്ചു പൂജിച്ചു തദ്ദേവരിശംഖംസ്ഥാപിക്കുക.

ത്രൈലോക്യാധാനിതീത്ഥാനി വാസുദേവസ്വചാഞ്ജനയാ ശംഖേതിഷ്ഠന്തിവിശ്വേ നൃ തസ് മാച്ഛംഖംപ്രപൂജയേൽ.

മൂന്നു ലോകങ്ങളിലും യാതൊരു രീർത്ഥങ്ങൾ ഉണ്ടോ ആയവ ജഗദീശ്വരന്റെകൽപ്പനപ്രകാരം ശംഖിൽ സ്ഥി ത്തിചെയ്യുന്നു. ആയതുകൊണ്ടു ശംഖ് പൂജിക്കേണ്ടതുതന്നെ— എന്നുവ്ചാരിച്ചു ശംഖംതൊട്ടുവന്ദിക്കുക.

അങ്ങു പണ്ടു സമുദ്രത്തിൽ നിന്നും ഉണ്ടായതാകുന്നു. മ ഹാപിഷ്ഠവും അങ്ങു തുക്കയ്ക്കൽ ധരിക്കുന്നു. എല്ലാദേവന്മാരും അങ്ങു നമസ്കരിക്കുന്നു. അല്ലയോ പാഞ്ചജന്യമേ! ഇപ്രകാരം ഇരിക്കുന്ന അങ്ങേയ്ക്കു നമസ്കാരം. അങ്ങയുടെ നാദം ഒന്നു കൊണ്ടുതന്നെ പാതാളത്തിൽ വസിക്കുന്ന രക്ഷസന്ദ്രികളുടെ ഗർഭം ആയിരംകണക്കായി ഭേദിക്കുന്നു. ഭോ പാഞ്ചജന്യമേ

അങ്ങയ്ക്കു നമസ്കാരം. അങ്ങയുടെ നാദം കേൾക്കുന്ന മന്ത്രയിൽത്തന്നെ മേഘങ്ങളും ദേവന്മാരും അസുരന്മാരും മണ്ണുന. പതിനായിരം ചന്ദ്രന്മാർ കൂടിയുദിച്ചാൽ യാതൊരു ശാഭമുണ്ടാകുമോ തത്സമാനശോഭയുള്ള അങ്ങയ്ക്കു നമസ്കാരം. സൂര്യൻ ഉദിച്ചപ്പോൾ മഞ്ഞു എപ്രകാരം നശിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരം അങ്ങയുടെ ദർശനം കൊണ്ടുമാത്രം അകില പാപങ്ങളും നശിക്കുന്നസ്ഥിതിയ്ക്കു സ്പർശനംകൊണ്ടുള്ളകഥപറയണമെന്നുണ്ടോ? യാതൊരു ഈശ്വരഭക്തൻ ഈമന്ത്രാചൊല്ലി അങ്ങയെ കയ്യിൽഎടുത്തു ഭഗവാനെ അഭിഷേചിക്കുന്നുവോ അവാൻസുകൃതത്തിനു കണക്കില്ല. ഇപ്രകാരംഇരയ്ക്കുന്ന അങ്ങയ്ക്കു നമസ്കാരം. എന്നങ്ങനെ ജ്യാനിച്ച് ശംഖംതൊട്ടുമണിയടിച്ച് അടിമിൽ പറയുന്ന മന്ത്രങ്ങൾ ജപിക്കുക.

ശംഖനമസ്കാരമന്ത്രം.

- തപഃപുരാസാഗരോല്പന്നോ വിഷ്ണുനാപിധൃതഃകരേ
നമത സപുഷ്പഭാവശ്ച പാണ്ഡുജന്മ! നമോസ്തുതേ.
- 2 ഗർഭാഭവാരിനാരിണാം വിശിഷ്ടന്തേന ഹരസ്രധാ
തവനാദനപാതാല പാണ്ഡുജന്മ! നമോസ്തുതേ.
- 3 തവനാദനജീമൂതാ വിവേന്തിസുരാസുരാഃ
ശശാങ്കായുതദിപ്താഭ! പാണ്ഡുജന്മ! നമോസ്തുതേ.
- 4 ദർശനനാമിശംഖസ്യ കിംപുനഃസ്തർന്നേനതു.
വിലയംയാന്തിപാപാനി ഹിമവദ്ഭാസ്വരേ ദഭയേ
- 5 നതപാശാഖംകരേധൃതപാ മന്ത്രാനാനേനാവൈഷ്ണവഃ
യസ്സാപയതിഗോവിന്ദം തസ്യ പൃണ്യമനന്തകം

അനന്തരം ഉദ്ധരിണിക്കൊണ്ടു ശംഖത്തിലെ വെള്ളം ല്പികൾ പ്രതിലോമമായിട്ടു ജപിച്ച ശംഖം നറച്ച് ഉദ്ധരിണികൾ സ്ഥാപിച്ചു “ഓം സ. സോമായനമഃ” എന്നു മന്ത്രനേയും, “ഓം അം അർക്കായനമഃ” എന്നു സൂര്യനേയും, മദ്ധ്യത്തിൽ “ഓം വാ വരണായനമഃ” എന്നു വരണനേയും പൂജ്യത്തിൽ “ഓം പം പരബ്രഹ്മണേനമഃ” എന്നു പരബ്രഹ്മണേനേയും, “ഓം ഗം ഗംഗായനമഃ” എന്നു ഗംഗയേയും, “ഓം സാ സരസ്വതേനമഃ” എന്നു സരസ്വതിയേയും ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ച് പൂർവ്വാക്കരമുദകൾ പ്രശീലിക്കുക. *

* ശിവാഭിഷേകത്തിൽ ശംഖം വിരുദ്ധമാകുന്നു.

പിന്നീട് ശംഖടച്ചുപടിച്ചു അരത്തു ഇഷ്ടദേവതകളുടെ മൂലമന്ത്രം ഏറ്റു തൊട്ടു ജപിച്ച് ശംഖം വെള്ളം തുളസിദളംകൊണ്ട്, തന്നെയും പൂജാദ്രവ്യങ്ങളായും പ്രാർത്ഥിക്കുക. ഇപ്രകാരം സംക്ഷിപ്തശംഖസ്ഥാപനംഭി.

35 അഥ ധ്വജപാത്രസ്ഥാപനപൂജനാദി.

- 1 അച്ഛാപായുധദേവപ്രാർത്ഥനാനന്തരം പാത്രമേവ ചാ
- രംശേതപാചമനീയംസ്വാൽ സ്താനീയഞ്ചേഗ്നികോണകേ
- 2 മദ്ധ്യോദ്യമസർവ്വപാത്രാണാം ശുദ്ധതോയേനപുരയേൽ
- ഏകംസ്വാൽമധുപക്കേ നൃത് പുനരാചമനായച.

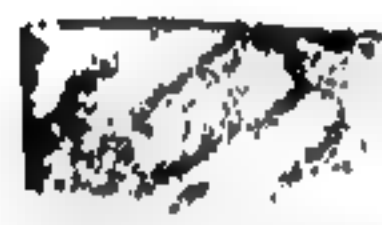
ഗന്ധപുഷ്പങ്ങളാകൊണ്ടു ചതുരശ്രാകാരമായി ഒരു മണ്ഡലം വരച്ചു ഏകദേശപ്രകാരം ആധാരശക്തിയെ ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ചു വായുകേണിൽ അച്ഛാപാത്രവും, നിരൂതികോണിൽ ആചമനീയപാത്രവും, അഗ്നികോണിൽ സ്താനീയപാത്രവും, പുനരാചമനപാത്രവും സ്ഥാപിച്ച് നാലുകോണിലുമുള്ള പാത്രങ്ങൾ കലശോദകംകൊണ്ടും, മദ്ധ്യപാത്രങ്ങൾ ശുദ്ധജലംകൊണ്ടും നിറയ്ക്കണം. പിന്നീട് പാത്രപാത്രത്തിൽ വിഷ്ണുകാന്തി, കരക, താമരപ്പൂവ്, ചന്ദനം, പൂഷ്പം മുതലായതും,— അച്ഛാപാത്രത്തിൽ കുശപ്പൂവ്, എളുപ്പ്, നെയ്യ്, ഗന്ധപുഷ്പാദികളും— ആചമനപാത്രത്തിൽ ഏലം ഇലവർഷം, തേക്കില മുതലായതും,— മധുപക്കപാത്രത്തിൽ പാൽ, തൈർ, നെയ്യ്, തേൻ, പഞ്ചസാര മുതലായതും,— പുനരാചമനീയപാത്രത്തിൽ ഏലം, ഇലവർഷം മുതലായതും മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു സ്ഥാപിക്കുക. അനന്തരം അച്ഛാപാത്രത്തിൽ ദാനമുദ്രയും, പാത്രപാത്രത്തിൽ അഞ്ജലിമുദ്രയും, ആചമനീയപാത്രത്തിൽ ഗോകണ്ഠമുദ്രയും, മധുപക്കത്തിൽ സൂകരീമുദ്രയും, പുനരാചമനീയത്തിൽ ഹംസീമുദ്രയും പിടിച്ചു പ്രദർശിപ്പിക്കുക.— തദനന്തരം അച്ഛത്തിൽ 'ഓം ശ്രീം ശ്രീനായനമഃ' എന്നു മഹാലക്ഷ്മിയേയും, പാത്രത്തിൽ 'ഓം സംസ്തവതേ' എന്നു സരസ്വതയേയും, ആചമനീയത്തിൽ 'ഓം ഭാരതൈത്യനമഃ' എന്നു ഭാരതീയേയും, സ്താനീയത്തിൽ 'ഓം വാ വാരുണൈത്യനമഃ' എന്നു വാരുണിയേയും, മധുപക്കത്തിൽ 'ഓം-ബ്രഹ്മണൈത്യനമഃ' എന്നു ബ്രഹ്മാവനേയും, പുനരാചമനീയത്തിൽ 'ഓം ശാ ശാന്തൈത്യനമഃ' എന്നു ശാന്തിയേയും യഥാശക്തി ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ച്, പ്രത്യേകം ദാരോ പാത്രംതൊട്ടു ഏറ്റു ഉരുവിതം മൂ

ലമന്ത്രം ജപിക്കുക. ഇപ്രകാരം സംക്ഷേപിച്ച് ഷഡ്ഛാത്രപൂജനം.

36 അഥപഞ്ചാമൃതസ്ഥാപനപൂജനാദി

- 1 മദ്ധ്യക്ഷീരംസ്വാദ്യോദിന്ദ്രസേന്ധവാദിഷ്ടമേൽ
ദധിപാമനദൈവത്വം ഗോവിന്ദക്ഷീരമേവ ച
- 2 ആജ, ചവർണ്ണദൈവത്വം മധുനിമധുസുന്ദരം
ശർക്കരചാച്ഛതംവിദ്വാ ദേതാഃ ഞാധിദേവതാഃ

ഗന്ധപുഷ്പാദികാണ്ട ചതുരഗ്രമണ്ഡലം വരച്ച് ആധാരശക്തിയെ ആവഹിച്ചു പൂജിച്ച് മദ്ധ്യ പാൽപാത്രവും, കിഴക്ക് ദൈർപാത്രവും, തെക്കു നൈപാത്രവും, പടിഞ്ഞാറു തേൻപാത്രവും, വടക്കു പഞ്ചസാരപാത്രവും സാധിക്കുക.

 പിന്നീട് ഗന്ധപുഷ്പാദികൾ ക്ഷേപിച്ച്, “ഓം ഗോവിന്ദായനമഃ” എന്നു പലൽ ഗോവിന്ദനേയും— “ഓം വന്ദനായനമഃ” എന്നു തൈരിൽ വാമനനേയും— “ഓം വിഷ്ണുനമഃ” എന്നു നെയ്യിൽ വിഷ്ണുവിനേയും— “ഓം മധുസൂദനായനമഃ” എന്നു തേനൽ മധുസൂദനനേയും, “ഓം അച്യുതായനമഃ” എന്നു പഞ്ചസാരയിൽ അച്യുതനേയും ശക്ത്യനുസരണം ആവഹിച്ചു പൂജിച്ചു ഓരോപാത്രംതൊട്ടു എട്ടെട്ടു ഉരുമൂലമന്ത്രം ജപിക്കുക.

ഇങ്ങനെ സമാന്തര പഞ്ചമൃതസാദനാദി

A വിഷ്ണുപക്ഷേപിറപൂജാ.

ഇനി പറയുവാൻ പോകുന്ന ദേവതകളെ ഞാൻഭക്തിയോടുകൂടി നമസ്കരിച്ചു നിങ്ങളെ ആവാഹിച്ചുപൂജിക്കുന്നു. നിങ്ങൾ വാത്സല്യത്തോടുകൂടി എന്റെപൂജനെ ഗ്രഹിച്ചു അനുഗ്രഹിക്കണമേ, എന്നു നല്ലതിന്മണ്ണം പ്രാർത്ഥിച്ചു അതതു സ്ഥാനങ്ങളിൽ യഥാശക്തി ആവാഹിച്ചുപൂജിക്കുക.

മൂലപീഠമദ്ധ്യത്തിൽ ഓം പം പരദേവതായൈ നമഃ
ദേവൻഠുടതുഭാഗം ഓം ഗും ഗുരുഭ്യോനമഃ
ദേവൻഠുലതുഭാഗം ഓം സം സർവ്വദേവതാഭ്യോ നമഃ
ദേവൻഠുടതുഭാഗം ഓം സം സർവ്വഗുരുഭ്യോനമഃ

തുപ്പാദത്തിൽ കീഴ്ഭാഗത്തു്

അഗ്നികോണിൽ ഓം ഗം ഗരുഡായനമ്
 നിരൂപികോണിൽ ഓം വെം വേലവ്യാസായനമഃ
 വായുകോണിൽ ഓം ദും ദുറ്റായനമഃ
 ഹിരണ്യകോണിൽ ഓം സം സരസ്വതൈനമഃ

തുപ്പാദത്തിൻമേൽഭാഗം

അഗ്നികോണിൽ ഓം ധം ധർമ്മാധിപതയേനമഃ
 നിരൂപികോണിൽ ഓം ജ്ഞാനാധിപതയേവേനമഃ
 വായുകോണിൽ ഓം വൈരാഗ്യാധിപതയേനമഃ
 ഹിരണ്യകോണിൽ ഓം ഐശ്വര്യധിപതയേനമഃ
 കീഴ്ഭാഗം ഓം അധർമ്മാധിപതയേനമഃ
 തെക്കുഭാഗം ഓം അജ്ഞാനാധിപതൈദുറ്റായനമഃ
 പടിഞ്ഞാറുഭാഗം ഓം വൈരാഗ്യാധിപതയേനമഃ
 വടക്കുഭാഗം ഓം അനൈശ്വര്യധിപതയേനമഃ
 പീഠത്തിന്റെ കീഴ്ഭാഗം ഓം പരമപുരുഷായനമഃ
 അതിനടുക്കളിൽ ഓം ആധാരരൂപിണൈശ്വരയേനമഃ
 അതിനുമേൽ ഓം വാം വായുജ്ഞായനമഃ
 തദുപരി ഓം ആം ആനന്ദായനമഃ
 അതിനുമേൽ ഓം പും പൃഥ്വിതൈവനമഃ
 അതിനുമദ്ധ്യം ഓം ക്ഷീം ക്ഷീരസാഗരായനമഃ
 തന്മദ്ധ്യം ഓം ശേപം ശേപതദീപായനമഃ
 തന്മദ്ധ്യത്തിൽ ഓം ദിവ്യരത്നാത്മകമഹാമണ്ഡലായനമഃ
 അതിനടുവിൽ ഓം പം പത്മയേനമഃ
 തന്മദ്ധ്യം ആരകോൺ ചക്രധ്വനിച്ഛ, ചക്രത്തിൻ മദ്ധ്യത്തിൽ
 സൂര്യമണ്ഡലം ധ്വനിച്ഛ അതിൽ ഓം നരായണായനമഃ
 അതിനടുക്കളിൽ ചന്ദ്രമണ്ഡലം ധ്വനിച്ഛ ഓം വിംവിഷ്ണവേനമഃ
 തദുപരി അഗ്നിമണ്ഡലം ധ്വനിച്ഛ ഓം അം അരസിഹായനമഃ
 ദേവാനാമുടത്തു പശുസത്വാഭിമാനൈ ഓം ശ്രീം ശ്രീയേനമഃ
 വലത്തുപശു രജോഭിമാനൈ ഓം ഭൂമൈനമഃ
 പിൻഭാഗം തമോഭിമാനൈ ഓം ദും ദുറ്റായനമഃ
 മുൻപശുപടികളിൽ ഓം ആം ആത്മനേനമഃ
 തെക്കു ഓം അം അനന്താത്മനേനമഃ
 പടിഞ്ഞാറു ഓം പം പരമാത്മനേനമഃ
 വടക്കു ഓം ഞാൻ ജ്ഞാനാത്മനേനമഃ

പിന്നീട്, ആദ്യം ധ്യാനിച്ച ഷഡ്കോണ ചക്രത്തിന്റെ
കിഴക്കു കാം വിം വിമലായൈ നമഃ
തെക്കുകിഴക്കു കാം ഉം ഉൽക്കണ്ഠയൈ നമഃ
തെക്കു കാം ഞം ജ്ഞാനായൈ നമഃ
തെക്കുപടിഞ്ഞാറു കാം ക്രീം ക്രിയായൈ നമഃ
പടിഞ്ഞാറു കാം യോം യോഗായൈ നമഃ
വടക്കുപടിഞ്ഞാറു കാം പ്ര പ്രഹരായൈ നമഃ
വടക്കു കാം സം സത്ത്വായൈ നമഃ
വടക്കുകിഴക്കു കാം ഇം ഹിംശായൈ നമഃ
കിഴക്കു കാം അം അനുഗ്രഹായൈ നമഃ
പീഠമാദ്ധ്യഃയാഗപിംസ്വരൂപാത്മനേകാത്മം അനന്തായ നമഃ

B ശ്ലോകപഞ്ചപിഠപൂജ.

ദേവന്റെ വലത്തുവശം

കാം മാതാപിതൃഭ്യോം നമഃ കാം ഉപമന്യുഭ്യേ നമഃ

കാം നാരദായ നമഃ കാം സനകാദിഭ്യേ നമഃ കാം ഗുരുഭ്യേ നമഃ

ദേവന്റെ ഇടത്തുവശം

കാം ഗംഗാണപതയേ നമഃ കാം ഭുംഭിട്ടായൈ നമഃ

കാം ക്ഷംക്ഷേത്രപാലായ നമഃ കാം സംസാരസ്വതൈ നമഃ

മദ്ധ്യത്തിൽ

കാം പാശാങ്കുശ വരദാഭയ ഹസ്ത രക്ത വർണ്ണാധാര
ശക്തൈ നമഃ അതിനു മേൽ—കാം ഹേമവർണ്ണ മഹാകാ
ലായ നമഃ കാം മഹാകുലായ നമഃ അതിനു മേൽ—കാം സഹ
സ്രശിരസേ, ശേഖരവർണ്ണായ, നീലാംബരധരായ, അനന്താ
യ നമഃ അതിനു മേൽ—കാം നീലവർണ്ണായ, ശംഖ, ചക്രധ
രായ, പരശുഹസ്തായ, സർവാഭൗഷഭോഷിതായ, സഹരിവാ
രായ, ശ്രീവരാഹായ നമഃ അതിനു മേൽ—കാം പ്രഥമീമ
ണ്ഡലാധിഭേദതായൈ പ്രിഹ്വാങ്കുശമരഭേദേ ഹസ്തായൈ പ്ര
ഥവൈ നമഃ കാം അമൃതാരണ്യായ നമഃ കാം ശേഖരഭീഷാ
യ നമഃ കാം നന്ദനോദ്യോനായ നമഃ കാം രത്നമണ്ഡലായ നമഃ
കാം കല്പവൃക്ഷായ നമഃ കാം സ്വർണ്ണരചിരീ, രത്നചിരീ,
ദിവ്യസിംഹാസനായ നമഃ അഗ്നികേന്ദ്രിൽ കാം രേക്കുറണ്ണ
വൃക്ഷഭോകാരായ നമഃ നിരൂതികേന്ദ്രിൽ—കാം ശ്വേത

പിതൃസ്ഥാനാകാരായ ജ്ഞാനായനമഃ വായുകോണിൽ—ഓം
 പിതൃസ്ഥാനാകാരായ വൈരാഗ്യാനനമഃ ഇശ്വരകോണിൽ
 ഓം കൃഷ്ണവസ്ത്രായ ശങ്കാകാരായ ഐശ്വര്യായനമഃ കിഴക്കു്
 ഓം അധർമ്മായനമഃ തെക്കു്—ഓം അജ്ഞാനായനമഃ പടി
 ണ്താർ—ഓം അചൈരാഗ്യാനനമഃ വടക്കു് ഓം അനൈ
 ശ്വര്യായനമഃ മദ്ധ്യത്തിൽ—ഓം സംസ്തപായനമഃ ഓം രം
 രജസനമഃ ഓം രം തമസനമഃ ഓം മം മായായനമഃ
 ഓം വിം വിദ്യായനമഃ ഓം അവ്യക്തചിത്തകന്ധായനമഃ
 ഓം ബുദ്ധതാലായനമഃ ഓം അഹങ്കാരവസ്ത്രാർത്ഥായനമഃ
 ഓം അം അർത്ഥമണ്ഡലായനമഃ ഓം ഐസാം—സോമ മണ്ഡലാ
 യനമഃ ഓം പം പാണ്ഡിമണ്ഡലായനമഃ ഓം അം ആത്മനേന
 മഃ ഓം ഉം അന്തരത്മനേനമഃ ഓം പം പരമാത്മനേനമഃ ഓം
 അം ജ്ഞാനാത്മനേനമഃ കിഴക്കു്—ഓം വാം വാമാദൈവനമഃ
 തെക്കുകിഴക്കു് ഓം ജ്യേഷ്ഠേഷ്ടായനമഃ തെക്കു്—ഓം ഭരണം
 ഭൗട്ടായനമഃ തെക്കുപടിഞ്ഞാർ ഓം കാം കാലായനമഃ
 പടിഞ്ഞാർ ഓം ബം ബലചികരണായനമഃ വടക്കുകിഴക്കു്
 ഓം ബം ബലപ്രഥമിനേനമഃ മദ്ധ്യത്തിൽ—ഓം സംസ്ഥി
 തദമനായനമഃ ഓം മം മനോന്മനായനമഃ ഓം നമോഭ
 ഗവതസകലഗുണാത്മനേ ശക്തിയുക്തായ അനന്തായയോ
 ഗപീശാത്മനേ സദാശിവായ സാംഗായസപരിവാരായനമഃ

38 പ്രാണാചാരനക്രമം

അരിയംപുവംഘൃട്ടത്തു് കൈകൂപ്പി ഹൃദയത്തോടുചേർത്തു
 പിടിച്ചു തന്റെഹൃദയം ഒരുതാമരമൊട്ടാണെന്നും, ആയതു
 അധോമുഖമായിരിക്കുന്നു എന്നും, അതിനെ ഞാൻപായുബ്ധി
 ജം കൊണ്ടു ഊർദ്ധ്വമുഖമാക്കിചെയ്യുന്നു എന്നും വിചാരിച്ചു
 'ഓം' എന്നു ആരതജപിച്ചു ഊർദ്ധ്വമുഖമായിസങ്കല്പിച്ചു
 ഇതിനെ ജ്ഞാനസൂത്രനേരക്കാണ്ടു വിടുത്തുന്നു എന്നുവിചാരി
 ച്ചു "ഓം ഞാ ജ്ഞാനാർത്ഥായനമഃ" എന്നുപര ഉരുജപിച്ചു വാ
 ട്നതായി നമോശിച്ചു തൻമദ്ധ്യത്തിൽ സഹസ്രാദിത്യ
 ശാഭയാടു കൂടിയവനായി, സച്ചിദാനന്ദമൂർത്തിയായി, സർവ്വ
 യുഗധാരിയായി, സർവ്വഭൗതികമായി, സർവ്വലക്ഷണസ
 മ്പന്നനായി, സർവ്വവ്യവസമതനായ, സർവ്വജ്ഞനായ, സർവ്വ
 വ്യാപിയായി, സർവ്വാധാരനായ, സർവ്വേശ്വരനായ, സർവ്വകര
 ണഭൂതനായി, സർവ്വഭവപൃച്ഛനായ, സർവ്വസുരപന്ദ്യനായ
 സർവ്വവിദ്യാധര, യക്ഷ, ഗന്ധർവ്വ, കിന്നരോ, ഗോദീസേവിത
 നായി, സർവ്വഭക്താർത്ഥി ഹരനായിരിക്കുന്ന രഹസ്യജ്ഞാതാവേ

ൻ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതായിവിചാരിച്ച് ബ്രഹ്മരസ്യപിരേ
ണ പുഷ്പത്തിങ്കൽ സമാഗതനാക്കി അതാതു മന്ത്രംചൊല്ലി
ആവാഹനമുദ്രകൊണ്ടു പ്രതിമയിങ്കൽ ആവഹിക്കുക.

39 ആവാഹനമന്ത്രം

“സഹസ്ര ശീഷ്തി ജക്.”

ആഗത്യാഗത്വഭേവേശ! തേജരോശേ! ഭഗല്ലതേ!

ക്രിയമാണാം മയാ പൂജാം ഹമാം സുരസതമ!

ഭോസപാമിൻ! ദേവന്മാർക്കു ഈശ്വരനായുള്ളോവേ! തേജ
സ്സമൃദ്ധമേ! ലോകക്ഷേപം! വന്നലും. വന്നലും, അല്ലയോ ഭേ
വശ്രേഷ്ഠ! എന്റെ ഈ പൂജസപി കരിച്ചു നശിപ്പിക്കണമേ

* 40 ഷണ്മുദ്രാ പ്രവർത്തനം.

ആവാഹനമുദ്രകൊണ്ടു	“ഓം ആവാഹിതേഭവേ”
സംസ്ഥാപനമുദ്രകൊണ്ടു	“ഓം സംസ്ഥിതേഭവേ”
സാന്നിദ്ധ്യമുദ്രകൊണ്ടു	“ഓം സന്നിധാ ഭവേ”
സാന്നിദ്ധ്യമുദ്രകൊണ്ടു	“ഓം സന്നിദ്ധഭവേ”
സന്മുഖീകരണമുദ്രകൊണ്ടു	“ഓം സന്മുഖേഭവേ”
അപകുണ്ഠനമുദ്രകൊണ്ടു	“ഓം അവകുണ്ഠിതേഭവേ”

§ A ആസനം.

“പുരുഷഏവേതി ജക്.”

നാനാരത്നസമായുക്തം കാത്മസപര വിഭൂഷിതം.

ആസനംഭേവഭേവേശ! പ്രീതും ത്വം പ്രതിഗൃഹ്യാതാം”

ഭോ! സപാമിൻ! ഭക്തന്മാർക്കു ഹൃദയത്തിൽ ക്രിഡിക്കു
ന്നവനേ! ദേവന്മാർക്ക് അധിപതിയായുള്ളോവേ! ലലപ്രകാ
രമുള്ള രത്നങ്ങൾ ചേർത്തു കെട്ടപ്പെട്ടതും, സ്വർണ്ണംകൊണ്ടു അ
ലങ്കരിയ്ക്കപ്പെട്ടതുമായ ഓം ആസനം നന്ദേഷ്വരേ ഓടുകുടി
ഗ്രഥിച്ചതല്ലേണമേ. എന്നു ജക്മന്ത്രവും ഇതും ജപി
ച്ചു മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു ഒരു പുഷ്പം തൃപ്തനേൽ സമർപ്പി
ക്കുക

* മുദ്രപിടിച്ചുകാണിക്കുമ്പോൾ അതാതുദേവതകളു
ടെ മൂലമന്ത്രംകൂടി ജപിക്കണമെന്നറിക.

§ ആസനാഭ്യുപചാരങ്ങൾകല്പിക്കുമ്പോൾ അതാതു മുദ്രക
ൾ പിടിച്ചുകാണിക്കേണ്ടതാണ്—

‡ B പാട്ടും.

ഏതാചാഗസ്യതിഗ്രക

“ഗംഗാദിസർവ്വതീർത്ഥേഭ്യോ മയാപ്രാർത്ഥനയാഹൃതം
തോയമതത്സുഖസ്പൃശംപാദ്യാർത്ഥംപ്രതിഗൃഹ്യാതം”

ഭോ! സ്വാമിൻ! ഗംഗാ, സരസ്വതി, ഋമുനാമുതലായ
പുന്യതീർത്ഥങ്ങളിൽനിന്നും എന്നാൽ ഭക്തിയോടുകൂടി
കൊണ്ടുപരപ്പെട്ടു, സ്പർശത്തിനു ഏറ്റവും സുഖകരവു
മായ രംജലം പാദ്യത്തിനായി പ്രതിഗൃഹിച്ചുരുളണമേ
എന്നു ഋഗ്വേദവും രാമവേദവുംജപിച്ച പാദ്യപാത്രത്തിൽ
നിന്നും ഒരു ഉദ്ധരിണി വെള്ളം എടുത്തു തൃപ്താഭിഷേകം
തുറകൊണ്ടു ക്ഷണിച്ചു ചോരാതെ പാത്രത്തിൽ ഒഴിച്ചു ഉദ്ധരി
ണി ശുദ്ധയാക്കി മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു ഒരു പുഷ്പം തൃപ്താഭി
ഷേകത്തിൽ സമർപ്പിക്കുക.

ഋഗ്വേദവും പാദ്യാദിമന്ത്രവും, ഉദ്ധരണതുപ്താഭി
ഷേകംകൊണ്ടു തുറകൊണ്ടു സമയത്താണ് ജപിക്കേണ്ടതഃ

‡ C അഷ്ടം.

ത്രിപാദാഭിർതിഗ്രക

“നമഃസുഭദ്രപദേവശഃനമഃസുധരണീധര!

നമഃസുപാകാത! ഗൃഹാണാഷ്ടംനമോസ്തുതേ

ഭോ! സ്വാമിൻ! സർവ്വപ്രകാശകാ! അഷ്ടൈശ്വര്യങ്ങളു
ള്ളവനേ! അങ്ങയ്ക്കു നമസ്കാരം സുന്ദരീകൾക്കു കാമുകനായി
ടുള്ളവനേ! അങ്ങയ്ക്കു നമസ്കാരം രംഅഷ്ടം സ്വീകരിച്ചുരുളു
ണ്ടോ അങ്ങയ്ക്കു നമസ്കാരം.

§ എന്നുഋഗ്വേദവും ഇതുംജപിച്ചു അഷ്ടപാത്രത്തിൽ
നിന്നും ഒരു ഉദ്ധരിണിവെള്ളം എടുത്തുതൃക്കൈകളാൽകൊണ്ടു
ചെന്നുകൊണ്ടു ചോരാതെ പാത്രത്തിൽ ഒഴിച്ചു ഉദ്ധരിണി
ശുദ്ധയാക്കി മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു ഒരു പുഷ്പം തൃപ്താഭിഷേകത്തിൽസമ
ർപ്പിക്കുക.

‡ പാദ്യംസമർപ്പിക്കേണ്ടത് അഞ്ചുപിമുദാകൊണ്ടാകുന്നു.

‡ അഷ്ടംസമർപ്പിക്കേണ്ടതു ദാനമുദാകൊണ്ടാകുന്നു.

§ ഇപ്രകാരംതന്നെമൽപായുന്നിടത്തെല്ലാമെന്നുഅറിയുക.

D * ആചമനീയം

തന്മാദിരാടിതിളക

കർപ്പുരചാസതംതോയം മന്ദാകിന്യാന മഹേതം
ആചമ്യതാംജഗന്നാഥ! മയഭരേ ഹിഭക്തേ ൪8

ഭോ! സ്വാമിൻ! ലോകങ്ങൾക്കുനന്മനായുള്ളോവേ! ഗംഗാനദിയിൽനിന്നും കൊണ്ടുവരപ്പെട്ടതും പച്ചക്കർപ്പുരചേർത്തുവാസനപടിപ്പിക്കപ്പെട്ടതും, ഭക്തിയേറിയതും ഞാൻ രാജനതുമായ ഈജലം ആചമിക്കണമേ—എന്നുജഗദ്മന്ത്രവും ഇതുംജപിച്ചു ആചമനീയപാത്രത്തിൽനിന്നുഒരുഉദ്ധരിണി വെള്ളമെടുത്തു തിരുമുഖത്തിനടുത്തുകൊണ്ടുചെന്നുകാണിച്ചു വേറൊരു പാത്രത്തിൽ ഒഴിച്ചു ഉദ്ധരിണി ശുദ്ധിയാക്കി മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു ഒരു പുഷ്പം തുപ്പാടങ്ങളിൽ സമർപ്പിക്കുക.

E (* സ്നാനം

യൽപ്പുരുഷേണേതേളക

* ഗംഗാചയമുനാപൈവ നമ്ഭദാചസരസ്വതി
തോയമേതൽസുഖസ്സർം സ്നാനാർത്ഥഃപ്രതി ഗൃഹ്യതാം

ഭോ? സ്വാമിൻ! ഗംഗാ, യമുനാ, നമ്ഭദാ, സരസ്വതി മുതലായ പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളിൽ നിന്നും കൊണ്ടുവന്നതും സ്വർന്നസുവർണ്ണമയമായ ഭംഗം ജലം തിരുനിരാട്ടിനായി പ്രതിഗ്രഹിച്ചുനശ്ചിക്കണമേ. എന്നു ജഗദ്മന്ത്രവും മന്ത്രവും ജപിച്ച് സ്നാനീയപാത്രത്തിൽനിന്നും ഒരുഉദ്ധരിണിവെള്ളമെടുത്തു മസുകോപരികൊണ്ടു കാണിച്ചു വേറൊരു പാത്രത്തിൽ ഒഴിച്ചു ഉദ്ധരിണി ശുദ്ധിയാക്കി മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു ഒരു പുഷ്പം തുപ്പാടങ്ങളിൽ സമർപ്പിക്കുക.

F പഞ്ചാമൃതസ്നാനം

“സാമന്ത്രശീഷഃ” എന്നു ജഗദ്മന്ത്രംകൊണ്ടു ചലേ,	
“പുരുഷ ഏവതി”	തൈരും,
“ഏതാവാനസ്യതി”	നെയ്യും,
“ത്രിപാദുഭയംതി,,	തേനും,

* ആചമനീയം=സമർപ്പിക്കേണ്ടത് ഗോകണ്ഠമുദ്രാകൊണ്ടാകുന്നു.

* സ്നാനം സമർപ്പിക്കേണ്ടത് ശംഖ് മുദ്രകൊണ്ടാകുന്നു.

“തന്യാദിരാടിതി,

പഞ്ചനരയം

അഭിഷേചിക്കുക, പിന്നീട്, വൃഷ്ടസൂക്തം, തദ്രസു
കരം മുഖായതുകൊണ്ടു കലശാദികായപ്രേഷം അഭിഷേ
ചിക്കുക.

G വസു Y1I

യതപുരുഷേണേതിഗ്ലക

“വസുഞ്ചനോമാദൈവത്വം ലജ്ജായാസ്മനിവരകം
വാസസപ്രതിഗൃഹ്യാതാം മയതേഭ്യസ്തമപ്തിതേ”

ഭോ! സ്വാമിൻ! വസു ചന്ദ്രൻ എന്ന ഭേദത
നോടുകൂടിയതും, നാണത്തെ മറയ്ക്കുന്നതുമാകുന്നു. ഞൻ
അങ്ങേയ്ക്കുതന്നെ ഇതാണ്ടു വസുണ്ടെങ്കിലും പ്രഹീതരുളണമേ എ
ന്നുഗ്രഹത്താലും മെന്തുവാജപിച്ഛമുലമന്ത്രംകൊണ്ടു തൃപ്താദ
ങ്ങളിൽക്കുറുപ്പും സമർപ്പിക്കുക.

ഉപവീതം

തന്യജിതഗ്ലക

‘ദാമോദര! നമസ്തേസ്തുത്രാഹിമാം ഭവനാഗരത്ത്
ബ്രഹ്മസുത്രഞ്ചോത്തരീയപ്രഹാണവൃഷ്ടോത്ത് മ!’

ഭോ! സ്വാമിൻ! ഉദരത്തിൽ വെച്ചുമാലയുള്ളോവേ! അ
ങ്ങേക്കുനമസ്കാരം. ഇതസംസാരമുദ്രത്തിൽനിന്നും എന്ന
രക്ഷിക്കണമേ: അല്ലയോപുരുഷശ്രേഷ്ഠ! ഇതാ പുണ്യരൂപം
മേൽ വസുപുരുഷനു ഇവായസീകരിച്ചുനമിക്കണമേ!
എന്നു ഗ്രഹത്താലും മെന്തുവാജപിച്ഛമുലമന്ത്രം കൊണ്ടു
തൃപ്താദങ്ങളിൽക്കുറുപ്പും സമർപ്പിക്കുക.

* ഗന്ധം

തന്യാദുജ്ഞായിതിഗ്ലക

‘പ്രീചണ്ഡാചനനാദിവം ഗന്ധശ്ചൈസുമനോഹരം
വഭേപനംസുരശ്രേഷ്ഠ! പ്രീതൃത്വം പ്രതിഗൃഹ്യാതം”

ഭോ സ്വാമിൻ! ഭേദഭേദോത്തമാ! പച്ചക്കറുപ്പുരം, ഗോരോമം
നകം മറ്റു ചുമയായസുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾ മേൽ രച്ചതും, മന
സ്സിനത്താൽ ഉപകരമായും അരിശ്രേഷ്ഠവുമായിരിക്കുന്ന ഭം
‘തൃപ്തനാപ്പച്ച’ നാത്താഷാർത്ഥം പ്രതിഗ്രഹിച്ചരുളണമേ.
എന്നുഗ്രഹത്താലും ഇതുംജപിച്ഛമുലമന്ത്രംചൊല്ലി രെ.പുഷ്പം
തൃപ്താദങ്ങളിൽസമർപ്പിക്കുക.

* ഗന്ധം സമർപ്പിക്കുന്നതുഗന്ധമുദ്രകൊണ്ടുവേണതാണു

അഷ്ടതാ

തസ്മദ്യജ്ഞാതീതിഗ്രീക

അഷ്ടതാശ്ചസുരശ്രോഷ്ടാ! കുങ്കമാക്താൻ സുരോഭനാൻ
മന്യാന പേദിതാൻദശ്യാഗൃഹാണപരമേശ്വര!

ഭോ! സ്വാമിൻ! ദേവദേവ, അത്യധികംകാത്തിയുള്ളോവേ
അനുഷ്ടുശ്ച സമ്പന്നനായുള്ളോവേ! കൈകൾമേൽനിന്നു നക്ക
പ്പെട്ടതുകളും, ഏറാവുംമംഗളകരങ്ങളും, എത്രയുഭേരിയോടുകൂ
ടിത്താൻസമർപ്പിക്കുന്നതുകളുമായൊരം അഷ്ടതങ്ങളെക്കൊള്ളാ
ണ്ടുതന്നെയുമെന്നു ഏഗ് മന്ത്രവും ഈമന്ത്രവുജപിച്ചുമൂലം മ
ന്ത്രാകാണ്ടുഅഷ്ടതംസമർപ്പിക്കുക.

* പുഷ്പം

തസ്മാദശാഹതിഗ്രീക

മാല്യാഭീനിസുഗന്ധീനി മാലത, ഭീനിചപ്രഭോ!

മന്യാഹ്വാനിപൂജാർത്ഥപുഷ്പാണിപ്രതിഗൃഹ്യാതാം

ഭോ! സ്വാമിൻ! ആശ്ചര്യകരമായ അ
വനാരത്തോടുകൂടിയോവേ! അങ്ങയുടെപൂജക്കായി എന്നാൽ
കൊണ്ടുപറപ്പെട്ടതുകളും, നല്ലപരിമളമുള്ളവയുമായ പാച്ചിപ്പൂ
വുതടങ്ങിട്ടുള്ള ഹരിതകളും പൂവുണ്ടുകളും സമീകരിച്ചുനഗ്ര
ഹിക്കുന്നതും എന്നുഏഗ് മന്ത്രവും ഈ മന്ത്രവുജപിച്ചുമൂലം
മന്ത്രാകാണ്ടു പുഷ്പംസമർപ്പിക്കുക.

* അഷ്ടോത്തരപൂജാ

ഓരോമന്ത്രം * കൊണ്ടുഓരോപുഷ്പംതൃപ്പാലങ്ങളിൽസമർപ്പി
ക്കുക, അനന്തരംമൂലമന്ത്രാകാണ്ടുആഭരണങ്ങളുംസമർപ്പിക്കുക.

അഥവിഷ്ണുപക്ഷേ ആവരണപൂജ

പ്രഥമാവരണം.

പീഠമദ്ധ്യത്തിൽ—ഓം ശ്രീനാരായണനമഃഐ, നമഃകൃ'ന്നര,
യന്നനേയും ദേവാനാമുടത്തുവശം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവളും
പൊൻനിറത്തോടുകൂടിയവളും, പീതാബരധരിച്ചവളും, നാ
നാപിധഭൂഷണങ്ങളാണുഅലങ്കരിക്കപ്പെട്ടവളും, കയ്യി
ൽതാമരപ്പൂധരിക്കുന്നവളും, ഗോപാലനത്തന്നെകടാക്കിപ്പുകാ
ണ്ടിരിക്കുന്നവളുമായമഹാപക്ഷിയെ ഓം ലംകഷ്ണയെന്നമഃ
എന്നും, വലത്തുപശംനിൽക്കുന്നവളും കരകുപോലശ്ശാമ
ളമായ നിറത്തോടുകൂടിയവളും, ലലപ്രകാരമുള്ള അലങ്കാര

* മന്ത്രം ഒട്ടുപിടിക്കണ്ടുകാൾക

ങ്ങളേക്കൊണ്ടു ശോഭിക്കുന്നവളും, കയ്യിൽ തൂണു പൂർവ്വം വെക്കുന്നവളും, ദേവനിൽത്തന്നെ ദൃഷ്ടിയുറപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവളുമായ ഭൂമിദേവിയെ “ഓം ധം ധരായൈ നമഃ” എന്നും ആവാഹിക്കുക.

ദ്രിതീയാവരണം.

“ഓം കൃംകൃദ്ധോക്തായനമഃ” എന്നു കിഴക്കുംഓരും മഹോക്തായനമഃ, പുനതെക്കും ഓംവിം വീരോക്തായനമഃ, എന്നു പടിഞ്ഞാറും “ഓം ഭൃം ഭൃതായനമഃ” എന്നു വടക്കും “ഓം സം സഹസ്രാതായനമഃ” എന്നു നാലു കോണുകളിലും അതതു ദേവതകളെ ആവാഹിക്കുക.

തൃതീയാവരണം.

ഓം പാം പസുദേവായനമഃ, എന്നു കിഴക്കും “ഓം സം സങ്കഷ്ണായനമഃ, എന്നു തെക്കും “ഓം പ്രം പ്രച്ഛ്ഛായനമഃ, എന്നു പടിഞ്ഞാറും “ഓം അം അന്നിഭസായനമഃ, എന്നു വടക്കും “ഓം മാം മായായൈനമഃ, എന്നു അഗ്നികോണിലും “ഓം ജം ജായായൈനമഃ, എന്നു നിരൃതികോണിലും “ഓം കൃം കൃത്യൈനമഃ, എന്നു വായുകോണിലും “ഓം ശാം ശാന്ത്യൈനമഃ, എന്നു ഈശകോണിലും അതതു ദേവതകളെ ആവാഹിക്കുക.

ചതുർത്ഥാവരണം.

“ഓം കേം കേശവായനമഃ, ഓം നാം നാരായണായനമഃ” എന്നു കിഴക്കും “ഓം മാം മാധവായനമഃ, എന്നു അഗ്നികോണിലും “ഓം ഗോം ഗോവിന്ദായനമഃ, ഓം വിം വിഷ്ണവേനമഃ” എന്നു തെക്കും “ഓം മം മധുസൂദനായനമഃ” എന്നു നിരൃതികോണിലും “ഓം ത്രിം ത്രിവിക്രമായനമഃ, ഓം വാം വാമനായനമഃ” എന്നു പടിഞ്ഞാറും “ഓം ശ്രീം ശ്രീധരായനമഃ” എന്നു വായുകോണിലും “ഓം ഹും ഹൃഷീകേശായനമഃ, ഓം പം പത്മനാഭായനമഃ” എന്നു വടക്കും “ഓം ഭം ഭാമോദരായനമഃ” എന്നു ഈശകോണിലും അതതു ദേവതകളെ ആവാഹിക്കുക.

പഞ്ചമാവരണം.

“ഓം മം മത്സ്യായനമഃ, ഓം ക്ലം ക്ലമായനമഃ” എന്നു കിഴക്കും “ഓം വം വരാഹായനമഃ, എന്നു തെക്കുകിഴക്കും “ഓം നം നാരസംഹായനമഃ, ഓം വാം വാമനായനമഃ” എന്നു തെക്കും.

ഓംഭാം ഭാഗ്ഗവായനമഃ, എന്നതെക്കുപടിഞ്ഞാറും “ഓം രാം
രാഘവായനമഃ, ഓം കൃം കൃഷ്ണായനമഃ” എന്നു പടിഞ്ഞാറും
ഓം ബും ബുദ്ധായനമഃ, എന്നു വടക്കുപടിഞ്ഞാറും “ഓം കം
കൽക്കിനേനമഃ, ഓം അം അനന്തായനമഃ” എന്നു വടക്കും
“ഓം വിംവിശ്വപത്രപായനമഃ” എന്നു വടക്കുകിഴക്കും അതാതു
ദേവന്മാരെ ആവാഹിക്കുക.

ഷഷ്ഠാപരണം.

“ഓം അം അനന്തായനമഃ” എന്നുകിഴക്കും “ഓം ബ്ര
ഹ്മണേനമഃ” എന്നതെക്കും ഓംപാം വായവേനമഃ, എന്നു പ
ടിഞ്ഞാറും “ഓം ഇംഇശാനായനമഃ” എന്നു വടക്കും ഓംവം
വാരുണേനമഃ, എന്നതെക്കുകിഴക്കും ഓം ഗാം ഗായത്ര്യാ
നമഃ” എന്നതെക്കുപടിഞ്ഞാറും “ഓം ഭാ ഭാരതൈനമഃ, എ
ന്നു വടക്കുപടിഞ്ഞാറും “ഓം ഗിം ഗിരിജായൈനമഃ. എന്നു വ
ടക്കുകിഴക്കും മുൻവശം ഓംഗരുഡായനമഃ, എന്നും ഇരുവശ
വും ഓം സൗം സൗപർണ്ണേനമഃ, എന്നും അതാതുദേവ
തകളെ ആവാഹിക്കുക.

സപ്തമംവരണം.

കിഴക്കു സ്വർഗ്ഗത്തിന്നു നാഥനായി, ദേവകൾക്കുരാജാവായ്
യി, ശചിദേവിയുടെഭർത്താവായി, വജ്രായുധത്തിന്റെ പ്ര
ഹർത്താവായി, ഐരാവതത്തിന്റെ സാമിയായി, ജയന്ത
ന്റെപിതാവായി, ഉവ്ശി, രംഭദരലായ ഭവേന്ദ്രീകൾക്കു ര
സികനായി, ഐശ്വര്യത്തിന്നു ഇരിപ്പിടമായി, വിഷ്ണുവിന്റെ
പാഷ്ഠനായിരിക്കുന്ന ഇന്ദ്രനെ “ഓം ഇം ഇന്ദ്രായനമഃ” എ
ന്നും—തെക്കുകിഴക്കു തേജസ്സിനധിപതിയായി, സപാഹാദേ
വിയുടെ പതിയായി, ശക്തി എന്ന ആയുധത്തിന്റെ പ്രയോ
ക്താവായി, അജ പാഹനനായി, സ്വധർമ്മകാരുനായി, വി
ഷ്ണു പാഷ്ഠനായിരിക്കുന്ന അഗ്നിയെ “ഓം രം അഗ്നിയേനമഃ”
എന്നും—തെക്കു ധർമ്മാധിപതിയായി, ശ്യാമലാപതിയായി
ഭണ്ഡാധിപതിയായി, മഹിഷാധിപതിയായി, വിഷ്ണു പാഷ്ഠ
നായിരിക്കുന്ന യമധർമ്മനെ “ഓം യം യമായനമഃ” എന്നും
തെക്കുപടിഞ്ഞാറു രാക്ഷസഭർത്താവായി, രാമസീഭർത്താവായ്
യി, അസിഭർത്താവായി, പുഷ്പകഭർത്താവായി, വിഷ്ണു പാഷ്ഠനോ
യിരിക്കുന്ന നിരൂതിയെ “ഓം നിം നിരൂതയേനമഃ” എന്നും—
പടിഞ്ഞാറു ജലത്തിന്നു അധിപതിയായി, ഭാഗീരഥീകന്ത

നായി, പാശായഹസ്സനായി, മകരമന്ത്രവാഹനനായി, വിഷ്ണുപാഷ്ടനായിരിക്കുന്ന വരുണനെ 'ഓം വാ വരുണായ നമഃ, എന്ന്—വടക്കുപടിഞ്ഞാറു ജ്ഞാനാധിപതിയായി ഭാരതിജാനിയായി, ഗദാധാരിയായി, മേഘവാഹനനായി, വിഷ്ണുപാഷ്ടനായിരിക്കുന്ന വായുവിനെ 'ഓം വം വായുവേ നമഃ' എന്ന്—വടക്കുനക്ഷത്രമണ്ഡലാധിപതിയായി, രോഹിണീകാന്തനായി, കയ്യിൽ ആമ്പൽ ധരിച്ചിരിക്കുന്നവനായി, രഥാത്രയനായി, വിഷ്ണുപാഷ്ടനായിരിക്കുന്ന സോമനെ 'ഓം സാ സോമായ നമഃ' എന്ന്—വടക്കുകിഴക്കു വിഭാധിപതിയായി, പാവ്തിവല്ലഭനായി, ത്രിശൂലപാണിയായി, വൃഷഭവാഹനനായി, വിഷ്ണുപാഷ്ടനായിരിക്കുന്ന ഈശനെ 'ഓം ഇം െശായ നമഃ' എന്ന്—തെക്കുപടിഞ്ഞാറു, പടിഞ്ഞാറു ഇതുകൾക്കുമദ്ധ്യേ നാഗാധിപതിയായി, വാരുണീകാമുകനായി, മുസലഹസ്സനായി, ക്ലൃപ്തപുഷ്പാധിപനായി, വിഷ്ണുപാഷ്ടനായിരിക്കുന്ന ആദിശേഷനെ 'ഓം ശേം ശേഷായ നമഃ, എന്ന്—വടക്കുകിഴക്കു, കിഴക്കു ഇതുകൾക്കുമദ്ധ്യേ സത്യലോകാധിപതിയായി, നരസംതീരമണനായി, അക്ഷമാലാധാരിയായി, ഹംസവാഹനനായി, വിഷ്ണുപാഷ്ടനായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മാവിനെ 'ഓം ബ്രം ബ്രഹ്മണേ നമഃ' എന്ന് ആവാഹിക്കുക.

ശിവപക്ഷേ ആചരണപൂജ.

പ്രഥമാചരണം. *

കിഴക്കു 'ഓം നീവൃന്ദായ നമഃ, തെക്കു 'ഓം പ്രം പ്രതിഷ്ഠായ നമഃ, പടിഞ്ഞാറു 'ഓം വിം വിദ്യായ നമഃ, വടക്കു 'ഓം ശാം ശാന്തയ നമഃ, മദ്ധ്യത്തിൽ 'ഓം ശാം ശാന്തിഭായ നമഃ.

ഭിതീയാചരണം

'ഓം നാ നന്ദിനേ നമഃ, കിഴക്കു 'ഓം കം കാലായ നമഃ, തെക്കുകിഴക്കു 'ഓം വം വരാഹായ നമഃ, തെക്കു—'ഓം വും വൃഷഭായ നമഃ, തെക്കുപടിഞ്ഞാറു 'ഓം ഭം ഭംഗരിദിനേ നമഃ, പടിഞ്ഞാറു 'ഓം സ്തം സ്തന്ദായ നമഃ, വടക്കുപടിഞ്ഞാറു 'ഓം

* ശൈവരണപൂജയിൽപ്പെട്ട ദേവതകളെ എല്ലാം ആവാഹിച്ച പ്രധാനദേവതയോടുകൂടി യഥാശക്തിപൂജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ഉം ഉമാനായനമഃ വടക്കു “ഓം ചാ ചണ്ഡേശ്വരായനമഃ” വടക്കുകിഴക്കു.

തൃതീയാചരണം.

“ഓം ഹിം വിഭേശായനമഃ, ഓം സുസുക്ഷ്മേശായനമഃ
ഓം വം വിഭേശായനമഃ, ഓം ഏം ഏകഭുജായനമഃ
ഓം ഏം ഏകനേത്രായനമഃ, ഓം ത്രിം ത്രിമുഖായനമഃ, ഓം
ശ്രീം ശ്രീകണ്ഠേശായനമഃ, ഓം ശിം ശിഖണ്ഡിനേനമഃ, ഓം
വാം വാമാനായനമഃ, ഓം ജ്യോം ജ്യേഷ്ഠായനമഃ, ഓം തം ത
ദായനമഃ, ഓം കാം കാലായനമഃ, ഓം കംകല വി
കരണായനമഃ, ഓം ബം ബലവികരണായനമഃ, ഓം
ബം ബലായനമഃ, ഓം ബം ബലപ്രമഥനായനമഃ,
ഓം മം മനോന്മനായനമഃ”.

ചതുർത്ഥാചരണം

“ഓം അം അന്നിമാനായനമഃ, ഓം മം മഹാമാനായന
മഃ” കിഴക്കു—ഓം ശം ശ്രീമാനായനമഃ, തെക്കുകിഴക്കു—
ഓം ലം ലക്ഷിമാനായനമഃ, “ഓം പ്രാം പ്രാപ്തായനമഃ”
തെക്കു—ഓം പ്രാം പ്രാകാശായനമഃ, തെക്കു വടക്കുതാൾ
ഓം ഇം ശംശായനമഃ, ഓം വം വശിതായനമഃ”
വടക്കുതാൾ—ഓം ബ്രാം ബ്രാഹ്മായനമഃ, വടക്കു വടക്കുതാ
ൾ—ഓം മാം മാഹേശ്വരായനമഃ, ഓം കേം കേയമാശ്വ
നമഃ” വടക്കു ഓം വൈം വൈഷ്ണവായനമഃ, വടക്കു കിഴക്കു
ഓം വാം വാരാഹായനമഃ, മദ്ധ്യത്തിൽ—ഓം ഇം ഇന്ദ്രാ
നായനമഃ, ഓം ചാം ചാമുണ്ഡായനമഃ, ഓം അം അ
സിതദൈവായനമഃ, ഓം രേം രൗദ്രദൈവായനമഃ ഓം
ഓം ചാ ചണ്ഡദൈവായനമഃ, ക്രോം ക്രോധദൈവായനമഃ
ഓം ഉം ഉന്മത്തദൈവായനമഃ, ഓം കം കപാലദൈവായന
മഃ, ഓം ഭിം ഭീഷണദൈവായനമഃ, ഓം സം സംഹാരദൈ
വായനമഃ” — മുൻ വിവരിച്ചസ്ഥാനങ്ങളിൽ

പഞ്ചമാചരണം.

“ഓം ഭം ഭവായനമഃ” ഓം ശം ശവായനമഃ, ഓം തം ത
ദായനമഃ, ഓം പാ പത്മപതയനമഃ, ഓം ഉം ഉഗ്രായനമഃ,
ഓം മാ മാധവനമഃ, ഓം ഭിം ഭീമാനായനമഃ” ഓം ഇം ഇശാ
നായനമഃ” പൂർവാദ്യേഷ്ടദിക്കുകളിൽ—ഓം അം അനന്തായന
മഃ, ഓം വാം വാസുകയനമഃ, ഓം ശം ശംഖായനമഃ, ഓം ചാം

പത്മായനമഃ, ഓം ത്ര്യംബകായനമഃ, ഓം കുംഭകോടകായനമഃ, ഓം അംഗശാപരായനമഃ, ഓം ധൃത്യരശ്മിയേനമഃ" മുൻവിചരിച്ച സ്ഥാനങ്ങളിൽ

“ഓം പും പൃഥ്വേനമഃ ഓം ഹൈം ഹൈന്ദവായനമഃ ഓം അം അജ്ഞനായനമഃ ഓം ശാം ശാകന്ദലയയേനമഃ ഓം ഓം ഭരതായനമഃ ഓം നം നരായനമഃ, ഓം രാം രാമയേനമഃ, ഓം കും കിലാചലായനമഃ" പൂർവ്വേഷ്വസ്ഥാനങ്ങളിൽ “ഓം ഹിം ഹിമാചലായനമഃ, ഓം ഉം ഉഷാചലായനമഃ, ഓം അം അസ്താചലായനമഃ, ഓം ഹൈം ഹൈമകുടായനമഃ, ഓം മം മലയാചലായനമഃ, ഓം വിം വിന്ധ്യാചലായനമഃ ഓം കും കനകാചലായനമഃ ഓം രം രജതാചലായനമഃ" പൂർവ്വാഷ്വസ്ഥാനങ്ങളിൽ

ഷഷ്ഠാവരണം *

അഷ്ടദിക്പാലകന്മാരെ ആവാഹിക്കുന്നതു് വിഷ്ണുപുഷ്പത്തിലെ സപ്തമാവരണത്തിൽ പറഞ്ഞതു പോലെ “ശിവപാഷ്പം” എന്നുഭേദം.

“ഓം ഐം ഐരവതായനമഃ ഓം പുഷ്പധരീകായനമഃ, ഓം വാം വാമനായനമഃ, ഓം കും കുമുദായനമഃ, ഓം അം അഞ്ജനായനമഃ, ഓം പും പൂഷ്പന്തായനമഃ, ഓം സാം സാവാഭൂമായനമഃ, ഓം സുംസുപ്രതീകായനമഃ"

കലചക്രാത്തദേവതാഃ

“ഓം ഓം ദിഗ്ഗായനമഃ, ഓം ഗം ഗണാധിപതയനമഃ, ഓം ക്ഷം ക്ഷേത്രാലായനമഃ, ഓം തിം തിമിദ്യേനമഃ, ഓം കും കരണദ്യോനമഃ, ഓം രാം രാശിദ്യേനമഃ, ഓം ലം ലഗ്നദ്യോനമഃ, ഓം മും മുഹൂർത്തദ്യേനമഃ, ഓം ഭിം ഭിന്നരം, ത്രിദ്യോനമഃ, ഓം പം പക്ഷേദ്യേനമഃ, ഓം മം മനേദ്യോനമഃ, ഓം ജാ ജുദ്യോനമഃ, ഓം ഭാം ഭയനാദ്യോനമഃ, ഓം വം വത്സരദ്യോനമഃ, ഓം മം മനദ്യോനമഃ, ഓം ജം ജംബുദ്വീപായനമഃ, ഓം പ്ലം പ്ലക്ഷദ്വീപായനമഃ, ഓം ശം ശാഖദ്വീപായനമഃ, ഓം കും കശദ്വീപായനമഃ, ഓം

* ആവരണദേവതകളെ പ്രധാന ദേവതയെക്കൂടി യോ പ്രത്യേകിച്ചോ ആവാഹിച്ചു പൂജിക്കുക.

ക്രോംക്രൗഞ്ചദീപായനമഃ, ഓംപുംപുഷ്പരദീപായനമഃ.
 ഓം ക്ഷാം ക്ഷാരസാഗരായനമഃ, ഓം ഇം ഇഷ്ടസാഗരാ
 യനമഃ, ഓം ക്ഷീം ക്ഷീരസാഗരായനമഃ, ഓം ഉം ഉദധയേന
 മഃ, ഓം പാം പാതാലായനമഃ, ഓം രം രസാതലായനമഃ,
 ഓം മം മഹാതലായനമഃ, ഓം തം തലാതലായനമഃ, ഓം
 സും സുതലായനമഃ, ഓം വിം വിതലായനമഃ, ഓം അം അതലാ
 യനമഃ, ഓം ഭ്രാഭ്രല്ലോകായനമഃ, ഓം ഭൂഭൂവർല്ലോകായനമഃ, ഓം
 സ്വം സ്വർല്ലോകായനമഃ, ഓം സംസത്യലോകായനമഃ, ഓം
 ധ്രാധ്രുവലോകായനമഃ, ഓം ശം ശതാനികായനമഃ, ഓം ഗം
 ഗഗായനമഃ, ഓം യം യമുനായനമഃ, ഓം ഗോംഗോ
 ദാപയ്നമഃ, ഓം ക്ലം ക്ലഷ്ണായനമഃ, ഓം വെം വേ
 ഞ്ഞായനമഃ, ഓം സംസരസ്വയ്ഞായനമഃ, ഓം രേം രേവാ
 ഞ്ഞായനമഃ, ഓം സിം സിന്ധുനദ്യായനമഃ, ഓം കാം കാവേ
 ഞ്ഞായനമഃ, ഓം കും കശ്യപായനമഃ, ഓം അം അത്രയേന
 മഃ, ഓം ഭാ ഭരദാജായനമഃ, ഓം വിം വിശ്വാമിത്രായനമഃ,
 ഓം ഗൌം ഗൗതമായനമഃ, ഓം ജം ജമദഗ്നയേനമഃ, ഓം
 വാപസിഷ്ഠായനമഃ.

കിഴക്കു-ഓം രം രശ്മിദായനമഃ, തെക്കു-ഓം യം യ
 ജുവ്ദായനമഃ, പടിഞ്ഞാറു-ഓം സാം സാമവേദായനമഃ,
 വടക്കു-ഓം അം അഥർവ്വായനമഃ, ഈശകോണിൽ-ഓം
 ഇം ഇന്ദ്രാസപുരാണോദ്യായനമഃ, വടക്കുകിഴക്കു, കിഴക്കുഇ
 തുക്കുടമദ്ധ്യേ ഓം ആം ആദിത്യായനമഃ, അതിനുവലത്തു
 ഓം അം അനയേനമഃ, ഇടത്ത് ഓം അം അദ്രായനമഃ, തെ
 ക്കുകിഴക്കു ഓം ചം ചന്ദ്രായനമഃ, അതിനു വലത്ത് ഓം
 അം അദിത്യായനമഃ, അതിനിടത്ത് ഓം ഗൌം ഗൌയ്നായന
 മഃ, തെക്കു-ഓം അം അം അംഗാരകായനമഃ, അതി
 നുവലത്ത് ഓം പും പൃഥ്വിതായനമഃ, ഇടത്ത് ഓം സ്തം
 സ്തായനമഃ, ഈശകോണിൽ ഓം ബും ബുധായനമഃ,
 അതിനുവലത്ത് ഓം ചം വിഷ്ണുവായനമഃ, അതിനിടത്ത് ഓം
 പും പുകുഷായനമഃ, വടക്കു-ഓം ബും ബൃഹസ്പതയേനമഃ,
 അതിനുവലത്ത് ഓം ഇം ഇന്ദ്രായനമഃ, അതിനിടത്ത് ഓം
 ബ്രം ബ്രഹ്മണായനമഃ, കിഴക്കു-ഓം ത്രം ത്രായനമഃ, അ
 തിനുവലത്തു ഓം ഇം ഇന്ദ്രാണായനമഃ, അതിനിടത്ത് ഓം
 ഇം ഇന്ദ്രായനമഃ, കിഴക്കു-ഓം ശം ശന്നൈശ്വരായനമഃ, അതി
 നുവലത്ത് ഓം പ്രം പ്രജാപതയേനമഃ, ഇടത്ത് ഓം യം യ

മായനമഃ, തെക്കുപടിഞ്ഞാറു കോം രഹഃപവേനമഃ, അതിനു
വലത്ത് കോം സം സപ്തഭൂതാനമഃ, ഇടത്ത് കോം മും മുത
വേനമഃ, വടക്കുപടിഞ്ഞാറു കോം കേം കേതവേനമഃ, അതിനു
വലത്തു കോം ബ്രഹ്മണേനമഃ, ഇടത്തു കോം ചിം ചിത്രഗു
പായനമഃ[†]

‡ യുപം.

“യൽപുരുഷമിതിഗ്രക”

ഖനസ്സതിരസോൽഭുതഃ ഗന്ധാശ്വോഗന്ധഉത്തമഃ
ആശ്രേയസർവ്വഭവാനാം യുപോയംപ്രതിഗൃഹ്യാതാം

ഭോ! സ്വാമിൻ! ഉത്തമവൃക്ഷത്തിന്റെ രസത്തിൽനി
ന്നും ഉണ്ടായതും, അഷ്ടഗന്ധം മുതലായ മറ്റു സുഗന്ധദ്രവ്യ
ങ്ങൾ ചേർക്കപ്പെട്ടതും, പരിമളങ്ങളിൽവെച്ചു ശ്രേഷ്ഠമായ
ടുള്ളതും, എല്ലാദേവന്മാർക്കും മകന്മാർക്കും യോഗ്യമായി
ടുള്ളതുമായ ഞ്ഞും വുക ഏർക്കണമേ! എന്നു യുപ
ക്കുറിയിൽ തീക്കുന്തളട്ടു അതിൽ സാമ്പ്രാണി, അ
ഷ്ടഗന്ധം, ഗുൽഗുലു മുതലായ സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾ ചേർത്തി
ച്ചിട്ടു വുകപ്പിച്ചു തിരുമുക്കിനടുത്തുകൊണ്ടുകാണിച്ചു ജഗ്ഗത്ര
വും, ഈമന്ത്രവും ചൊല്ലി പ്രാർത്ഥിച്ചു പ്രദക്ഷിണാകാരമായി
തിരുമുഖം മൂന്നുപ്രാവശ്യം ഉഴിഞ്ഞു മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു ഒരുപു
ഷ്പം തുപ്പാദങ്ങളിൽ സമർപ്പിക്കുക.

ദീപം *

“ബ്രാഹ്മണോന്മേധിഗ്രക”

സാജംത്രിവത്തിസംയുക്തം വഹ്നിനായോജിതമയോ
ദീപംഗൃഹാണദേവേശ! ത്രൈലോക്യതിമിരഃപഹ!

ഭോ! സ്വാമിൻ! ദേവന്മാർക്കു നാഥനായുള്ളവേ! മൂന്നു
ലോകങ്ങളിലുമുള്ള ഇരുട്ടിനെ നശിപ്പിക്കുന്നവേ! നെന്തൊ
ഴിച്ചു തിരിയുംവെച്ചു തീയുംകൊളുത്തികാണിക്കുന്ന ഞ്ഞും ദീപം
കണ്ടുരുളണമേ—എന്നു ദീപക്കുറിയിൽ നെന്തൊഴിച്ചു കുരു
പ്പുരത്തി പഞ്ഞികൊണ്ടു കപ്പുരപ്പൊടി ചേർത്തു തെരഞ്ഞു മൂന്നു
തരികൾ വെച്ചു തീകൊളുത്തി തുപ്പാദങ്ങൾക്കടുത്തുകൊണ്ടു
കാണിച്ചു ജഗ്ഗത്രവും ഈമന്ത്രവും ചൊല്ലി പ്രാർത്ഥിച്ചു

‡ യുപംസമർപ്പിക്കേണ്ടതു് യുപമുദ്രകൊണ്ടുവേണം

* ദീപം സമർപ്പിക്കുന്നതുദീപമുദ്രകൊണ്ടു വേണ്ടതാണു.

ച്ച് തിരുവടി മുതൽ തിരു മുടിവരെ പ്രദീക്ഷിണാകാരമാ യീ മൂന്നു പ്രാവശ്യം ഉഴിഞ്ഞു മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു ഒരു പൂജാ തുപ്പാദത്തിൽ സമർപ്പിക്കുക.

നൈവേദ്യം

“ചന്ദ്രമാണുതിഗ്രക”

“അന്നം ചതുർവിധം സ്വാദു രസൈഃ ഷഡ്ഭിസമന്നപിതം ഭക്ഷ്യഭോജ്യസമായുക്തം നൈവേദ്യം പ്രതിഗൃഹ്യതാം”

നാലുവിധമുള്ള അന്നത്തോടും, ആറുരസങ്ങളുള്ള ഭക്ഷ്യ ഭോജ്യങ്ങളോടുംകൂടിയ രുചികരമായുള്ള നൈവേദ്യം തിരുത്തുവാൻ നന്നായിരിക്കണം.

നൈവേദ്യസമർപ്പണക്രമം

ദേവൻ മുൻപശ്ചാ ചാണകംകൊണ്ടു ചതുഷ്കോണാചരച്ച അതിൽ മദ്ധ്യ ഗന്ധപുഷ്പംകൊണ്ടു ഒരു ശ്രീ ബിജാ എഴുതി തട്ടുപരി നൈവേദ്യപാത്രങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചു മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു നെയ്കടഞ്ഞു മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു തന്നെ പാത്രങ്ങളുംപ്രോക്ഷിച്ചു ഒരു തുളസീദളവും ജലവും വലതുകയ്യിൽ പിടിച്ചു നൈവേദ്യപാത്രങ്ങൾ തൊട്ടു എട്ടു രു മൂലമന്ത്രം ജപിച്ചു പൂജാ പാത്രങ്ങളിൽ നിക്ഷേപിച്ചു നവ്വിഷികരണാർത്ഥം ഗരുഡമുദ്രയും, അമൃതീകരണാർത്ഥം ധേനുമുദ്രയും, പവിത്രീകരണാർത്ഥം ശംഖമുദ്രയും, സംരക്ഷണാർത്ഥം ചക്രമുദ്രയും, വിപുലീകരണാർത്ഥം മേന്മമുദ്രയും പൂർവ്വാക്രമപ്രകാരം മന്ത്രങ്ങൾചൊല്ലിപാത്രോപരി പിടിച്ചു പ്രദർശിപ്പിച്ച് നൈവേദ്യപാത്രങ്ങൾ തൊട്ടു പന്ത്രണ്ടു ഉരുമൂലമന്ത്രം ജപിച്ച് ഋഗ്മന്ത്രവും യജുർമന്ത്രവും ചൊല്ലി പ്രാർത്ഥിച്ച് ഓരോപദാർത്ഥങ്ങളുടെ പേർഉച്ചരിച്ച് ഓരോതുളസീദളം തുപ്പാദങ്ങളിൽസമർപ്പിച്ച് ശംഖിൽകുറച്ചുവെള്ളമെടുത്തു “ഓം സതാ ന്താവുഃ സതാ പരിഷിഞ്ചാമി” എന്നുപരിഷേപിച്ച് കലശത്തിൽ നിന്നു എടുക്കപ്പെടുന്നു. അമൃതരസത്തോടുകൂടിയുള്ളരികുന്നാരം ആപോശനാഭീവിതുകകൊണ്ടു സമർപ്പിക്കുന്നു എന്നു ചൊരിച്ചു മൂലമന്ത്രം ചൊല്ലി ശംഖിലെവെള്ളം പാത്രം തരത്തിൽ ഒഴിച്ചു “ഓം പ്രാണായാമസ്വാഃ” എന്നു പ്രാണമുദ്രയും ഓം അപാനായസ്വാഃ ” എന്നു അപാനമുദ്രയും, “ഓം സമാനായസ്വാഃ” എന്നു സമാനമുദ്രയും, “ഓം വ്യാനായസ്വാഃ” എന്നു വ്യാനമുദ്രയും ഓം ഉദാനായസ്വാഃ, എന്നു ഉദാനമുദ്രയും

ജാതമുഖത്തിനടുത്തുപിടിച്ചുകാണിച്ച ഒരു പുഷ്പം തുപ്പാ
ദങ്ങളിൽ സമർപ്പിച്ചുപുതുക്കിപ്പോരോപ്രാചുര്യവുംശംഖിലെ
യെങ്കിലും പാത്രാന്തരത്തിൽ ഒഴിച്ചു ദേവകൾപെരുമെന്നതാ
യും, ഭഗവാൻ തിരുമുത്തേതു കഴിക്കുന്നതായും വിചാരിച്ചു
ഫലപ്രദമുലമന്ത്രംജപിച്ചു കേൾക്കുന്നതായും മനസ്സാ
ഹാ, എന്താശംഖിൽനിന്നു കറുത്തവെള്ളം വേറെക്കു പാത്രത്തി
ൽഒഴിച്ചു "ഓംഗണ്ഡ്യം സമർപ്പയാമി" എന്നു പിന്നെയും
ശാഖിലെവെള്ളംപാത്രങ്ങളുപ്രാചുര്യം പാത്രാനുരഞ്ജിതം
ചുറ്റുന്നവദ്യോവ്സർജ്ജിച്ചു ദേവനെറുത്തുചുറ്റിക്കൊടുത്തു
വെച്ചു മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടുസ്ഥലംപ്രോക്ഷിക്കുക. *

§ താമസം

“നാഭോരൂപീഭവതി”

പൂരിതം സമാധാനം നാഗചല്ലികലെയ്ക്കും

കർപ്പൂരമുണ്ണു സായുജ്ഞം താമസം പ്രാപ്തിഹൃതം

അടയ്ക്കുപൊട്ടിച്ചു കർപ്പൂരമുണ്ണുചേർത്തും വെറുപ്പാ
നാമുണ്ണുകഴിച്ചുതന്നു. എന്നാൽ മന്ത്രവും മന്ത്രവും
ജപിച്ചുവെറുപ്പാസമർപ്പിച്ചു മൂലമന്ത്രം കൊണ്ടുവെണ്ണി
തടയ്ക്കിൽ സമർപ്പിക്കുക.

നിരോജനം.

“വേദാഹമിതി”

ചന്ദ്രാദിത്യചന്ദ്രരണീവദ്യുതഗ്നിസുരൈശ്ച

തപഃമധസഞ്ജോതിഷിമാന്തികൃപ്രതാഗ്രഹൃതം.

ഭോ! സ്വാമിൻ! ചന്ദ്രനും, സൂര്യനും, ഭൂമിയും, മിന്നൽ
പ്പിണയും, അഗ്നിയും അപ്രകാരംതന്നെ എല്ലാ ജ്യോതിസ്സുക
ളുംഅങ്ങതന്നെ. എന്തെന്നാൽ ആത്മീയതയെപ്പറ്റിയുള്ളതാണു
മേ. എന്നാൽ ആത്മീയപാത്രത്തിൽകർപ്പൂരം വെച്ചുകൊടുത്തു
തുപ്പാദങ്ങൾക്കടുത്തു കൊണ്ടുകാണിച്ചുജ്ഞാതം മന്ത്രവും മന്ത്രവും
ജപിച്ചുപ്രാർത്ഥിച്ചു യഥാശക്തി * ചൈവദികതന്ത്രം

~~~~~
* നൈവേദ്യ സമർപ്പണം മറ്റൊരു കണ്മനയെപ്പറ്റി
അതാണ്.

§ താമസം സമർപ്പിക്കേണ്ടത് താമസമുദികളെക്കണ്ടുവേ
ണ്ടതാണ്.

ങ്ങളെക്കൊണ്ടു ആവാദപുഡംഘഴിയുക. അല്ലാത്തവക്കു, ഒരതട്ടത്തിൽ യഥാശക്തിമാവുവിളക്കുകൾ ഉണ്ടാക്കിവച്ചു നെ നിറുത്തി കരുപ്പുരത്തുപുഞ്ഞി കൊണ്ടുള്ളൊരോ തിരിയും വച്ചു പാത്രമദ്ധ്യേ ഒരുതേങ്ങയും വെട്ടിവച്ചു ഹഴം, വെറുല, പാക്കു, പൂഷ്പം, കുങ്കുമം മുതലായ ദ്രവ്യങ്ങളും ചേർത്തേണമുറകൾക്കു മധ്യേ കരുപ്പുരത്തും വച്ചുതീ കൊളുത്തി പൂവോക്കു പ്രകാരം ഘഴിയുക.

നമസ്കാരം.

യാനികാനി.

നമഃസർവ്വഹിതാത്മയ ജഗദാധാരത്രപിണേ!

സാഷ്ടാംഗോയം പ്രണാമോസ്തു മഹാദേവ! മയാംകൃതം

ഭോ! സ്വാമിൻ! എല്ലാവരാരും പൂജിക്കപ്പെടുന്നോവേ! പരമപദത്തിങ്കൽ വസിക്കുന്നോവേ! എല്ലാവർക്കും ഇഷ്ടത്തെ ചെയ്യുന്നവൻ, എല്ലാലോകങ്ങൾക്കും ആധാര ഭൂതനുമായിരിക്കുന്ന അങ്ങേയ്ക്കൊൻ സാഷ്ടാംഗം നമസ്കരിക്കുന്നു.

പുഷ്പാഞ്ജലി. *

‘യേഷാണനയജ്ഞമിതി ബ്രഹ്മ’

മന്ദാര നീലോല്പല കുന്ദജാത പുന്നാഗമല്ലി
കരവീര പങ്കജൈഃ

പുഷ്പാഞ്ജലിം ബിലപദൈർതുളസ്യ ദേവതപ-
ദം പ്രേണി വേശയാമി.

മന്ദാരപ്പൂവ്, കരിങ്കുവളപ്പൂവ്, കരുക്കുത്തിമുല്ല, പിച്ചിപ്പൂവ്, ചെറുപുന്നപ്പൂവ്, മുല്ലപ്പൂവ്, കണവീരപ്പൂവ്, താമരപ്പൂവ്, കുവളത്തില, തുളസിയില എന്നീ പുഷ്പത്രാദികളെ കൊണ്ടുതിരുവടിയിൽ പുഷ്പാഞ്ജലി സമർപ്പിക്കുന്നു.

ഹിരണ്യഗർഭേതി, യഥാശക്തി സുവർണ്ണപുഷ്പം.

മരത്രം=മുത്തുക്കുട. ചാമരം=വെൺചാമരം. ഭുജം=കണ്ണാടി. വൃജനം=ആലവട്ടം. ഗീതം=സംഗീതം. ഞ്ഞം=ആട്ടം. വാദ്യം=മുടംഗാദി. പാദുകം=മതിയടി. വേദപാരായണം=വേദോ. ചാരണം. ശയ്യ=കിടക്ക. ശിപിക=പല്ലക്ക. ഗജം=ആന. രഥം=തേരു. അശ്വം=കുതിര. വൃഷഭം=കാള. പത്മാകം=കൊടു കൂറ്റ പദാതി=കാലാർപ്പട. ഇത്യാദിരാജോപചാരങ്ങൾ സമർപ്പിക്ക

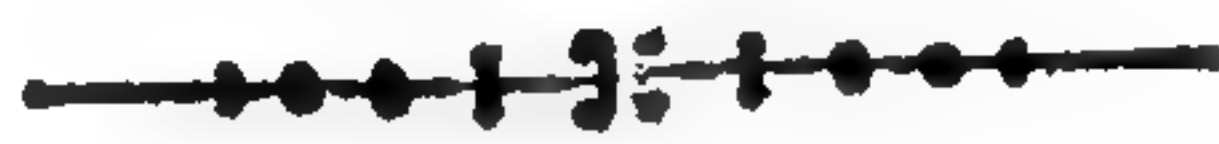

ക. അല്ലാത്തപക്ഷാതദർശനം അതാതുകളുടെ പേർ ഉച്ചരിച്ചുകൊ-
രോപ്യഷ്ഠാതഭപടിയിൽ സമർപ്പിക്കുക. *

യസ്യ സ്മൃത്യാനമോക്ത്യാച തപോയജ്ഞക്രിയാഭിഷ്ഠി-
ന്യാനാസംപൂർണ്ണതായാതി സദ്ഭ്യാവന്ദേരമച്യതം!

ഇത്യാദി ഉച്ചരിച്ചുപാത്ഥി ച പൂർവ്വാക്ഷപ്രകാരം ഭേ-
ശകാലസ്തരനാചെയ്യേ. ആയാതുഭേവാഹ്വന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു-
ന്നു ചക്ഷുസ്സനുചെയ്യേ.

ഏ) നിങ്ങളെ സംക്ഷേപിച്ചു സർവ്വസാമാന്യപൂജാവിധി.
ശുഭമസ്തു

ശ്രീ

പ്രകാരത്തരേണ സപ്രമാണ സർവ്വസാമാന്യ

പൂജാവിധിഃ.

ശ്രീഗണേശായനമഃ.

ഇത്യാമഭിഷ്ടദാം വന്ദേ ദുർഗ്ഗാദുർഗ്ഗതിനാശിനിം
വന്ദേ നപാചഭൂപാലം കൃപാലോകമലാപതിം.

ഭേവാഗാരപ്രവേശഃ.

യജ്ഞപാടംപരിക്രമ്യ പ്രജ്ഞാപ്രചരണൗകരൗ
ആചാരന്താദിദരഭേശസ്തോ ഗുരും ഭേദഞ്ചഭിഷ്ഠപതിൻ.
തൈപാപാപാവനോദാത്ഥം മന്ത്രോപനമുദീരയേൽ
ഈഹട്ഛട്ഛ ചബ്രുവൻക്രോധദുഷ്ട്യാവശ്വേഷ്വപശ്വേഷോഃ
ഏ പംക്തൗതമാഹാപാപം യത്തദുദരപതിഷ്ഠതി
പൂജനേത്യുക്തപാപസ്യ കാമഞ്ച തൽക്ഷണേഭവേൽ.
തതഃആചമാംകൃത്വാ സാമാന്യാഹ്വ്യം പ്രകൃഷ്ഠയേൽ.
(ഇതി സിദ്ധാന്തസംഗ്രഹേ.)

* അധികം രണ്ടാംഭാഗംസർവ്വമസാമാന്യപൂജാവിധിയാന-
ത്തിൽകണ്ടുകാൾക.

പൂജകൻ ദോഷാശ്ചിന്തയിൽ വലത്തുവെച്ച് കൈ, കൽ കഴുകി ആചമനംകഴിച്ച് ദോഷപ്രദേശത്തിന്നടുത്ത് ഒരു ആസനത്തിൽ ഇരുന്ന് തന്റെ ഗുരുനാമനെയും, ഇഷ്ടദേവതയെയും, ഇന്ദ്രാദ്യഷ്ടദിക്പാലന്മാരെയും ഹരിച്ച് പൂവാജ്ഞയായിരിക്കുന്ന പാപനാശത്തിനുവേണ്ടി

“ഓം ഫട് ഫട് തേനമഃ” “ഓം ഹ്രിംഫട്”

എന്നീ രണ്ടു മന്ത്രങ്ങൾ ഉച്ചരിച്ച് കോപത്തോടുകൂടി കണ്ണുതട്ടി തന്റെ ഇരുപശവും നോക്കണം. ഇപ്രകാരം ചെയ്യുമ്പോൾ തന്നിൽ യാതൊരു മഹാപാതകമുണ്ടോ ആയത് അകലത്ത് പോയി ഇരിയ്ക്കും. പൂജനത്തിൽ പാപരഹിതനായിരിക്കുന്നവന്റെ ഇഷ്ടം പൊടുന്നനവേ സാധിക്കുകയും ചെയ്യും. അനന്തരം ആചമനം ചെയ്ത് സാധാരണ അപ്പ്യം സൗകർഷ്യം.

സാമാന്യാർച്ചവിധി:

ത്രികോണവൃത്തഭൂമിംബം മണ്ഡലം രചനേ അ.ര.8 ആധാരശക്തിംസപുഷ്പ തത്രാധാരം വി.നി.ക്ഷേപേൽ അനുസ്മരണപാത്രം സംശോധ്യ ഹൃദയത്തോളം വൃദ്ധ്യേൽ നിക്ഷേപേ തീർത്ഥമാവാഹ്യ ഗന്ധദീപദീപനേ തു ഭഗവതേ ഭഗവതേ ദ്രാവിഡൈ സാമാന്യാർച്ചയിലേം സ്കന്ദം (ഇതി ഗൗതമീയം.

“ഫട്”—എന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു ഭൂമിയിൽ ജലം പ്രേക്ഷിച്ച് ത്രികോണ വൃത്ത ചതുരശ്രമണ്ഡലം വരച്ച് “ഓം ഹ്രിം ആധാരശക്തിംസപുഷ്പനമഃ”—എന്ന മന്ത്രം കേണ്ടു പൂജിച്ച് ആധാരം സ്ഥാപിച്ച് “ഫട്”—എന്നു ചരിച്ച് അർച്ചന ചെയ്തുകഴിച്ച് “നമഃ”—എന്ന മന്ത്രം ജപിച്ച് ജപം നിറച്ച്,

ഗംഗോപയമുനേ ചൈവ ഗോദാവരിസരസ്വതി നമ്ഭദേസി സുകാവേരി ജലേ സ്തംഭിതസ്തന്നിധി കര

എന്നു ജപിച്ച് അംകുശമുദ്രകൊണ്ടു സൂര്യമണ്ഡലത്തിങ്കൽ നിന്നും തീർത്ഥം ആവാഹിച്ച് “ഓം”—എന്നു ചരിച്ച് ഗന്ധപുഷ്പാദികൾ ഇട്ട ഭഗവതേ വിളിച്ചു കേൾക്കുക. ഇത് സാധാരണാർച്ചമെന്നു ജ്ഞാനികൾ പറയുന്നു.

പുരപൂജാ.

പുരപൂജാ: സൂനാപ്രേക്ഷ്യ തൻമദ്ധ്യേ വിഷ്ണുവേദേൽ

തദിഷ്ടിണേമാഹാലക്ഷ്മീം വാമേചാപിസരസ്വതീം
 ദ്വാരേന്ദ്രിയഞ്ചതന്മദ്ധ്യേ ശാഖയോദിക്ഷിണാന്ത്യേയഃ
 ഉരസ്ഥ്വഭാഗാന്തലംയാവൽ പഞ്ചപഞ്ചവിഭാഗകേ
 നാമോദ്ധ്വച്ഛൃംഭരംചിന്ദു യുക്താ നാമ ചണ്ഢേന്തകം
 സമുച്ചായ്യാഹുതേന ച ദേവാനേതാൻപ്രപൂജയേൽ
 ഗണപതിഷ്ഠേത്രപാല, തതശ്ചാപസുധാധരാ
 യുക്താശംഖനിധിംഭക്ഷേ വാമേ, വസുമതീയുതം
 പൂജയിതാപത്മനിധിം തദധോദിക്ഷവാമതഃ
 മായാശക്തിഞ്ചചിച്ഛക്തിം ഗംഗാഞ്ചയമുനാത്ഥമാ
 ധാധാരം ച വിധാതാരം ദംഭേഹരൈവനമസ്തപധഃ
 ആദൈതു പത്മിമദ്വാരേ പൂജാചേയം പ്രകാശിതാ
 നദീചാപിമാഹാകാലോ ദ്വാരയോർദിക്ഷവാമതഃ
 പൂജാപേപവമിദഗ്ദ്ധാരം പ്രാഗ്ഗൃഹ്യഞ്ചപ്രപൂജയേൽ
 ദ്വാരപാലൗക്രമാത്തേഷു ഗണേശവൃഷഭാചാപി
 ശ്വാഗിരീടസുമാസ്തന്ദ ഉമാചണ്ഡേശ്വരൗതഥാ
 വിഷ്ണോർനന്ദഃസുനന്ദശ്ച ചണ്ഡശ്ചാപിപ്രചണ്ഡകഃ
 ബലശ്ചപ്രബലശ്ചൈവ ഭദ്രശ്ചാപിസുഭദ്രകഃ
 ചക്രതുണ്ഡൈകദംശശ്ചാച മഹോദരശ്ചാനന്തൗ
 ലംബോദരശ്ചചികടാ ഗണേശദ്വാരപാലകാഃ
 വിഷ്ണോരജോധൃമുചണ്ണഃ ക്രമാൽ പത്മിമദ്വാരതഃ
 ദേവ്യാസുയ്യസ്യുഃയാഗീന്ദ്രോ ഷ്ടാഭേതാദ്വാരപാലകാഃ
 ബ്രാഹ്മിമാഹേശ്വരീചൈവ കൗമാരീവൈഷ്ണവീതഥാ
 വാരാഹീചതഥേന്ദ്രാണീ ചാമുണ്ഡാചശ്രീയാസഹ

“ഓം ഫട്” എന്നമന്ത്രംകൊണ്ടു് ദ്വാരം പ്രവേശിച്ചു് ദ്വാര
 രത്തിന്റേ മേൽഭാഗത്ത് “ഓംവിഷ്ണേശ്വരായ നമഃ” എന്നു
 വലത്ത്—മാഹാലാലാക്ഷ്മീ നമഃ,—എന്നു ഇടത്ത്, സംസാര
 സ്വയത്തുനമഃ, എന്നു ദ്വാരമദ്ധ്യത്തിൽ, ദ്വാരേന്ദ്രിയൈ നമഃ,
 എന്നു ഇരുവശവുംമേൽപ്പടിമുരൽചെറുപടിവരെ

വലത്തുവശം		ഇടത്തുവശം	
ഗംഗാഗണപതയേനമഃ	ടി	ക്ഷാക്ഷേത്രപാലനായ നമഃ	ടി
ശംഖസുധരായുക്തായ	}	വം. വസുമതീയുക്തായ	}
ശാഖനിധയേനമഃ		ടി പത്മനിധയേനമഃ	
മം മായാശക്തയേനമഃ	ടി	ചിം ചിച്ഛക്തിയേനമഃ	ടി
ഗംഗാശായേനമഃ	ടി	യം യമുനായേനമഃ	ടി
ധാധാരേ നമഃ	ടി	വിം വിധാരേനമഃ	ടി

“ഭം മഹാഹൈന്ദവനമഃ, അം അസ്രായനമഃ” എന്നു ചെറുപട്ടയിലും ഇങ്ങനെ പശ്ചിമപാരം മുതൽക്കു പ്രതിപാരം പൂജിക്കുക. അനന്തരം[†] പാരപാലനാദി പൂജിക്കണം.

പാരപാലപൂജ.

A. ശിവപാരപാലം.

“നം നന്ദിനേനമഃ—മം മഹാകുലായ നമഃ—ഗം ഗണേശായനമഃ—വം വൃഷായനമഃ—ഭം ഭംഗിനേനമഃ—സ്കം സ്കന്ദായനമഃ—ഉം ഉമായനമഃ—ചം ചണ്ഡേശ്വരായനമഃ”—എന്നു പശ്ചിമപാരം തുടങ്ങി അറുപതു പാരപാലനാദി ശിവകുലകാര്യം പൂജിക്കുക.

B. വിഷ്ണുപാരപാലം.

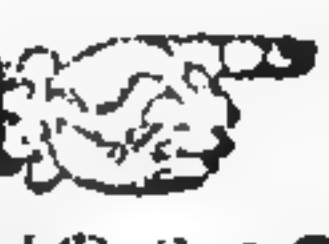
“നം നന്ദായനമഃ—സു സുനന്ദായനമഃ—ചം ചണ്ഡായനമഃ—പ്രം പ്രചണ്ഡായനമഃ—ബം ബലായനമഃ—പ്രം പ്രബലായനമഃ—ഭം ഭദ്രായനമഃ—സും സുഭദ്രായനമഃ” എന്നു പൂർവാക്ഷാനുസരണം പൂജിക്കുക.

C. ഗണേശപാരപാലം.

“വം വക്ത്രസ്ഥായനമഃ—എം എക ഭംഗ്രായനമഃ—മം മഹാഭരായനമഃ—ഗം ഗജനേനായനമഃ—ലം ലംബോഭരായനമഃ—വിം വിക്ടായനമഃ—വിം വിഷ്ണുരാജായനമഃ—ധും ധൂമ്രവണ്ണായനമഃ” എന്നു മേൽ പറ്റത്തുപോലെ പൂജിക്കുക.

§ D. സൂര്യപാരപാലം.

“ബ്രം ബ്രാഹ്മൈനമഃ—മാം മാഹേശ്വരൈനമഃ—കും കൗമാരൈനമഃ—വൈം വൈഷ്ണവൈനമഃ—വം വാരാഹൈനമഃ—ഇം ഇന്ദ്രാണൈനമഃ—ചം ചാമുണ്ഡായനമഃ—മം മഹാലക്ഷ്മൈനമഃ” എന്നു പശ്ചിമപാരം മുതൽ പ്രതിപാരം പൂജിക്കുക.

† അതാത് ദേവന്മാരുടെ പാരപാലനാദി പൂജിക്കേണ്ടതു്.

§ ഇതുതന്നെ ദേവിപക്ഷത്തിലും എന്നറിക.

E ത്രിപുരദപാരപാലാഃ.

“ഗംഗണേശായനമഃ, ക്ഷാക്ഷേത്രപാലായനമഃ, വംവ
ടുകായനമഃ, യോംയോഗിണ്യേനമഃ, ഗംഗാഭയേനമഃ, യംയ
മുനായേനമഃ, ലംലംകണ്യേനമഃ, സംസരസ്വതൈനമഃ” എ
ന്നു പൂർവ്വാകതപ്രകാരം പൂജിക്കുക.

വിഷ്ണുസ്തോത്രം.

തതശ്ചഭദ്രശികോവിഷ്ണുൻദിവ്യാനാലോകനേനച
അന്തരിക്ഷഗതഃസ്മാദഭയൈരസാദയേൽക്രമാൽ
പാർത്ഥിവാൻപാഷ്ടിഘാതൈശ്ചത്രാഭിരുത്സംയുതന്തതഃ
അംഗാസങ്കോച്യകിഞ്ചിത്തു ശാഖാംവാമഗതാംസ്പൃശൻ
പാദേനദക്ഷിണേനാഥപ്രവിശേദ്യഗാമണ്ഡലം

(ഇതിമേരുതന്ത്രം)

ദപാരപൂജാനന്തരം ഭേദികൻ, ഭ്യോവികൽനിന്നും ഉണ്ടാ
കുന്നദുരിതങ്ങളെ ദിഗ്വ്യുത്ഥിതകൊണ്ടും, അന്തരിക്ഷത്തിങ്കൽനി
ന്നും ഉണ്ടാകുന്നദുരിതങ്ങളെ അസ്രുജലംകൊണ്ടും, ഭൂമിയിൽനി
ന്നുണ്ടാകുന്നദുരിതങ്ങളെ കാലിന്റെ ഉപ്പുററികൊണ്ടു് ചവുട്ടി
യും ഇല്ലയോചയ്യണം.

ഇതിന്റെക്രമംകോംദിവ്യാൻവിഷ്ണുൻഉത്സാരയാമി, എന്നു
ചൊല്ലി മേൽപ്പോട്ടുനോക്കുക. “അന്തരിക്ഷഗാൻവിഷ്ണുൻഉ
ത്സാരയാമി, അസ്രായഹം” എന്നുവിചാരിച്ചു മേല്പോട്ടുവെ
ള്ളംഎറിയുക. “ഭൂമോൻവിഷ്ണുൻ ഉത്സാരയാമി, അസ്രായ
ഹം” എന്നുജപിച്ചുഇടത്തേക്കാലിന്റെ ഉപ്പുററികൊണ്ടു
ന്നുപ്രാവശ്യം ഭവൽചവുട്ടുക.

പിന്നീടുവലതുഭാഗം അല്പംകുനിഞ്ഞു ഇടത്തെകട്കുപ്പി
ട്ടിതൊട്ടുവലത്തുകാൽ ആദ്യംവെച്ചു അകത്തുകടക്കുക.

ബ്രഹ്മപൂജാ.

ബ്രഹ്മാണാംവാസ്തവധീശംച
നൈതത്ത്വം ദിശിപൂജയേൽ.

(ഇതിമേരുതന്ത്രം)

അകത്തുകടന്നു നിരുകോണിൽ “ഓംവസ്തുപുരുഷാ
യ, വാസ്തവധീശായ, ബ്രഹ്മണേനമഃ” എന്നു പൂജാക്ഷതങ്ങളെ
തൊണ്ടുപൂജിക്കുക.

പഞ്ചതൂലി.

പഞ്ചതൂലിംവിനാപൂജാ അഭിചാരായകല്പതേ
 ആത്മതൂലിഃസ്ഥാനതൂലിമന്ത്രസ്യശോധനംതഥാ
 ദ്രവ്യതൂലിഃദേവതൂലിഃശൂലിഃപഞ്ചവിധേരിതാ
 സസ്താനഭൂതസംതൂലി പ്രാണായാമാദിഃപ്രിയേ
 ഷഡ്യാഗാദ്യവിലസ്താസൈ രാത്നതൂലിരിതീരിതാ.

(ഇതിശ്യാമലാരഹസ്യേ)

ആത്മതൂലി, സ്ഥലതൂലി, മന്ത്രതൂലി, ദ്രവ്യതൂലി, ദേ
 വതൂലിഇങ്ങനെതൂലികൾഅഞ്ച്. ഇവയോടുകൂടാതെയുള്ള
 പൂജ സംഹാരപ്രവർത്തിക്കായ്ക്കൊണ്ടു സമത്വയായി ഭവി
 ക്കുന്നു. വാധിപ്രകാരമുള്ളസ്താനം, ഭൂതതൂലി, പ്രാണായാമം, ഷ
 ഡ്യാഗാദിന്യാസങ്ങൾ എന്നിവകളെക്കൊണ്ടു ആത്മതൂലി
 പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

A സ്ഥാനതൂലിഃ.

പഞ്ചഗവ്യാർഹതോയാഭ്യം പ്രോക്ഷയേനണ്ഡലാന്തരം
 സന്മാജ്ജനോപലേപാദ്യൈ ദ്രുപ്തേണോദരവൽകൃതം
 വിമലൈർധൂപദീപാദിപുഷ്പദാമാദീശോഭിതം
 പഞ്ചവർണ്ണമയം ചിത്രംസ്ഥാനതൂലിരിയംമതാ

ഇതിമേരുതന്ത്രേ

പഞ്ചഗവ്യം, അംഗ്യജലംഇവകളെക്കൊണ്ടു മണ്ഡപമേല്പും
 പ്രോക്ഷിച്ചു വിധിപ്രകാരം തുത്തളിച്ചു കണ്ണാടി
 യുടെ മദ്ധ്യഭാഗം പോലയുക്കിച്ചെയ്തു തൂലിമായധു
 വാപുകുദീപം(വിളക്കു) പൂമാല എന്നിവകളെക്കൊണ്ടു അ
 ലങ്കരിച്ചു വെള്ള, ചുമപ്പ്, പച്ച, മഞ്ഞ, കറുപ്പുഎന്നീപഞ്ച
 വർണ്ണപ്പാടികളെക്കൊണ്ടു ചിത്രമിടുന്നത് സ്ഥലതൂലിഎ
 ന്നപറയപ്പെടുന്നു.

B മന്ത്രതൂലിഃ.

ഗൃഹീതാമാതൃകാവർണ്ണാൻ മൂലമന്ത്രാക്ഷരാണിച
 ക്രമാൽക്രമാദപിരാവത്തി മന്ത്രതൂലിരിയംമതാ

അൻപത്തൊന്നു മാതൃകാവർണ്ണങ്ങളും അതാതുഭേദിത
 യാടമൂലമന്ത്രത്തിന്റെ അക്ഷരങ്ങളുംകൂടി ക്രമപ്രകാരം രാ
 രണ്ടുപ്രാവശ്യം ആവർത്തിക്കുന്നത് മന്ത്രതൂലിയെന്നപറയ
 ൈപ്പെടുന്നു.

c ദ്രുതശിരഃ.

പൂജാദ്രവ്യാണിസംപ്രേഷ്യ മൂലഃസ്രോത്രോവിധനേ 8

ഭർത്തൃമധേനമുദാഹ ദ്രുതശിരീര്യം മതാ.

അതാതുദേവതയുടെ മൂലമന്ത്രമുച്ചരിച്ച് പൂജാദ്രവ്യങ്ങളെനോക്കി അസ്രമന്ത്രംകൊണ്ടു ജലംപ്രാർത്ഥിച്ച് ധേനു മുദപിടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് ദ്രുതശിരീ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

d ദേവതശിരഃ.

മൂലമന്ത്രേണ ദീപ്താത്മാ സാമാന്യഃശ്ലോഭമേനച

ത്രിവാരംപ്രോക്ഷയേദിദപാൻ ദേവതശിരീരീരീതഃ.

തേജസ്വിയായി വിഭവനായിരുന്ന പൂജകൻ മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു ദേവതയെസമീകരിച്ച് ആ മന്ത്രംകൊണ്ടുതന്നെ നൂ പ്രാപശ്ച സാധാരണഃശ്ലോഭം ദേവതോപരിപ്രോക്ഷിക്കുന്നത് ദേവതശിരീ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

e പഞ്ചതൂലാകരണപ്രത്യുദ്ധായഃ.

പഞ്ചതൂലാവിധായേതഥ പശ്യാപ്തജനമരഭേ

പഞ്ചതൂലാവിഹീനേന നൽകൃതംനചതൽകൃതം.

ഇപ്രകാരം അഞ്ചുതൂലികളേയും വിധിപ്രകാരം ചെയ്ത് പിന്നീടു പൂജയാരംഭിക്കണം. ഇവയുടെ കൂടായുള്ള പൂജ നിഷ്ഫലമാകുന്നു.

f മണ്ഡപാന്തർമാർജ്ജനാദിഃ.

സാചീക്ഷ്യമൂലമനുനാ ഹൃന്ദ്രേണപ്രേഷ്യേതേതരഃ.

കർമ്മാത്താഡനമന്ത്രേണ കവചേനാചനേ ചഭയൽ.

ശ്രീപണ്ഡാഗരുചാഹ്വായ ധൂപിതൈസ്തേണസപ്താജപ്താത്മാദനസിദ്ധാർത്ഥ ദുർഭാസ്യേഷതാൻകശാൻ.

സലാജാൻവികരേൻമന്ത്രി പ്രത്യഹഃപ്ലാൻഹിമണ്ഡപേ.

(ഇതി മേഘതന്ത്രം)

നിമിത്തകോണിൽ ബ്രഹ്മാവിനെ പൂജിച്ചതിൽപിന്നീടു മൂലമന്ത്രമുച്ചരിച്ച് മണ്ഡപമദ്ധ്യംനോക്കി ഹൃദ്, എന്നുജലം പ്രാർത്ഥിച്ച് അതുകൊണ്ടുതന്നെ മർദ്ദമന്ത്രിച്ച് തുത്തം, ഛേം, എന്നു മന്ത്രിച്ച് ചന്ദനം, അകിൽ, കപ്പൂരം എന്നിവകളേക്കൊണ്ടു മണ്ഡപാന്തർഭാഗം പുകപ്പിച്ചുദൂരത്തങ്ങളെ നശിപ്പിക്ക.

ചന്ദനം, വെൺകടുകു, കറുക, ഭസ്മം, അക്ഷതം, കുശപ്പൂ, മലര ഇവകളേ ജപിച്ച് ഭേദേണാഭിമന്ത്രം ചെയ്തിവിതരുക.

മന്ത്രം

അപസ്പത്യ തേഭുതാ യേഭുതാഭുവി സംസ്ഥിതാ
യേഭുതാ വിപ്ലവത്താര ഭൂമനശ്ചതു ശിവജ്ഞയാ.

(ഇതി ശാരദായാം)

ഈ ഭൂപ്രഭുശക്തികൾ യാദൃതാഭൂതങ്ങൾ വസിക്കുന്നു
ഭുപാത്രയവദൂരദോഷകളെ. യാദൃതാഭൂതങ്ങൾ വിപ്ലവചെയ്യു
ന്നുപാത്രയപായല്ലാം ദൈവകർമ്മനയാൽ നശിക്കട്ടെ.

വികരൈകീകരണം.

മാജ്ജയദസ്രുമാത്രന കാൻമന്ത്രിദർമഷ്ടിനാ
ആസനായതുവലുന്ത്യാ ഈശാന സ്ഥാപയേ ചതാരം.

അനന്തരം “പട്” എന്നു ചരിച്ച് ഭൂപിടി ദർപ്പല്ല
കൊണ്ടു അവയെ തുത്തു പർവ്വതിയുടെ ആസനത്തിനു വേ
ണ്ട ഈശങ്കാണിൽ കൂട്ടി അതിൽ പർവ്വതി സ്ഥാപിക്കുക.

ദൈരവപ്രോത്സനാദിഃ.

സാപുഷ്ടിപഥാഥം ച ദൈരവപ്രോത്സനേദിതി
അനന്തരം ഭീപനാഥനായിരിക്കുന്ന ദൈരവനെ പ്രാ
ത്ഥിക്കണം.

പ്രാത്സനാമന്ത്രം.

അതിതീർണ്ണ! മഹാകായ! കല്പാന്ത ഭവനോപമ!
ദൈരവായനമസ്തുഭ്യാ മനുജാഭോതുമഹസി

മഹാക്രൂരനായി, പലിശ ശരീരത്തോടുകൂടിയവനായ
യുഗാപസാനത്തിങ്കലെ അഗ്നിയെപ്പോലെ ജ്വലിച്ചുകൊ
ണ്ടിരിക്കുന്നവനായ അല്ലഭ്യ ദൈരവസ്വപാമിൻ! അങ്ങ
ളെ നമസ്കാരം. ഇവിടെവെച്ചു പൂജാകർമ്മം നടത്തുവാൻ കപ്പന
നൽകണമേ.

ആസനവിധിഃ.

സംസ്കൃതചാസനസ്ഥാനമാസ്മീത്വിഹിതാസനം
ജലമാനീയസഭ്യേന സംസ്കൃതാത്മഭൂമാവിധി
(ഇതി ചൈവണ്ണവീകല്പേ)

അനന്തരം ആസനസ്ഥാനം സംസ്കരിച്ച് അതാതിനു
പാഞ്ഞുളള ആസനം വരിച്ച് ഇടത്തുവശമിരിക്കുന്ന ജല
പാത്രം മുൻപുകൊണ്ടുവന്നു വിധിക്കുതക്കവണ്ണം ജലസംസ്കാ
രചെയ്യുക.

തത്രജലശോധനാദി.

വായുബീജേനസംശോഭ്യ രഹ്നിബീജേനനിർദ്ദേശ
പ്ലാവയേജലബീജേന ഹായത്യാപ്രോക്ഷയേതര.ര.8
തദതാധേനപാമൃതീകൃത്യ പ്രണ്യവനാഭിമന്ത്രയേൽ
ആത്മവിദ്യാശിഖൈവസ്യാതൈപദ്പ്രണവാഭിശിരോന്തരൈകദ
തജ്ജലേനത്രാചമ്യ ആനന്ദംശോധയേതര.ര.8

അനന്തരം യം, എന്നവായുബീജംകൊണ്ടു ജലംവഴി
യാം ഋഗ്ഗം ശോഷിപ്പിച്ചു, രം, എന്നു അഗ്നിബീജംകൊണ്ടു
ഭൂമിപ്പിച്ചു, ചം, എന്നു വരണബീജംകൊണ്ടു പ്ലാവനം
ചെയ്തു, ഹായത്രികൊണ്ടു പ്രോക്ഷിച്ചു, യേനമുദകൊണ്ടു അ
മൃതീകരിച്ചു, ആജലംകൊണ്ടു —

ഓം ആത്മതത്ത്വപായസപാഹാ-ഓം വിദ്യന്തത്ത്വപായസപാഹാ-
ഓംശിവതത്ത്വപായസപാഹാ. എന്നീമന്ത്രനിർവ്വചനം
പ്രാവശ്യം ആചമനകഴിച്ചു — ഓം തസ്മൈവേ — എന്ന
മന്ത്രംകൊണ്ടു ആസനം പ്രോക്ഷിച്ചു അതിൽ തപ്തമുദകം
താമരച്ചു പ്രാർത്ഥിക്കുക.

പ്രാർത്ഥനാമന്ത്രം.

മേരുപുഷ്പ ഇഷിഃ പ്രോക്തം സുതലം മനഃ ശരീരം
കുർമ്മേന്ദ്രഭവതാപ്രോക്തം ആനന്ദേനവേദനവേദനേ
വനിതോഗശ്ചക്വമിഥിവേദേയുതപാനന്തര.ര.8.

പുഥുപീത മന്ത്രത്തിന്നു ഇഷിമേരു പുഷ്പവും, മനസ്സുസു
തലവും, ദേവത കുർമ്മവുമാകുന്നു.
ആനന്ദേവേദനതർക്കൽ വന്യയേഗ്രഹപിടിക്കേണ്ടശ്രമം.
പുഥുപീതിമന്ത്രസ്യമേരുപുഷ്പഞ്ചയേനമഃ— എന്നു ശിരസ്സിലും
സുതലമന്ദസേനമഃ— എന്നുമുഖത്തിലും,
കുർമ്മദേവതായൈനമഃ—എന്നുഹൃദയത്തിലും സ്മരിക്കുക.

തത്രആധാരശക്തി പ്രാർത്ഥനാ.

പുഥുപി! തപയാധൃതലോകാദേവി! തപവിഷ്ണുനാഭ്യതാ
തപഞ്ചധാരയമാന്വിത്യ പവിത്രഞ്ചാനനംകരു

പുഥുചക്രവർത്തിയൻ്റെ ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടവേ! ഭൂമിദേവി!
അവിടുന്നു ഈലോകങ്ങൾഎല്ലാം ധരിക്കുന്നു. അവടുത്തെ
വിഷ്ണുഭഗവാൻ ധരിക്കുന്നു. അവിടുന്നു എല്ലായ്പ്പോഴും അടി
യനെ ധരിക്കണമേ. അടയന്തരം ആനന്ദം ശുദ്ധമാ
ക്കിചെയ്യണമേ.

തത്ര ആധാരശക്തിപൂജാ.

മായാബീജസമുച്ചായ് ആധാരശക്തയേതദൃ
കമലാസനമഭാഷ്യേനമോനാപ്രപൂജയേൽ
ആത്മമന്ത്രേണാപചിശേദാസനേഭേരികോത്തമഃ.

അനന്തരം ഇതശ്ശ്രോഷ്ടൻ 'ശ്രീം ആധാരശക്തി കമലാ
സനായനമഃ, എന്നു ആസനംപൂജിച്ചു ആത്മമന്ത്രംജപിച്ചു
ആസനത്തിൽഇരിക്കുക.

ആസനസ്ഥിത്യാദിഃ.

വേദികായാമാനസപ്രാപ്തമുഖഃ സംഖിശേലമ
ബദ്ധപത്മാസനോമൗനീ ജ്ജുകായോജിതേന്ദ്രിയഃ
ഭേരികേന്ദ്രസ്തുസംസ്ഥാപ്യ പൂജോപകരണാനിച
ക്ഷേപിണേവമദാഭഗതു സ്ഥാപയേൽകലശംതുഭം
സുഗന്ധിജലസംപൂർണ്ണം ഹസ്തപ്രക്ഷാലനായച
പശ്ചാല്പാത്രംനിധായാഥ ദീപാൻപ്രജപാലയേച്ഛേദാൻ
അനന്തരം ഇതശ്ശ്രോഷ്ടൻ പൂജയ്ക്കായി പരിഷ്കരിച്ച ഭൂമി
യിൽ വിധിപ്രകാരം കല്പിച്ചിട്ടുള്ള ആസനത്തിൽ കിഴക്കോട്ടു
തിരിഞ്ഞ് പത്മസനം ധരിച്ച് ശരിയായി നിവർന്നിരു
ന്ന് ബാഹ്യവിഷയങ്ങളിൽനിന്നും ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ അടക്കി
അബ്ധിമാർദ്ദം ഉരയാക്കാതെ പൂജയ്ക്കു വേണ്ടതായ ദ്രവ്യങ്ങൾ
തന്നെ വലത്തുവശത്തും, സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾചേർത്തു പരിമ
ളപ്പെടുത്തിയജലാങ്കാണ്ടു നിറയ്ക്കപ്പെട്ടതും മംഗളകരമായമാ
രിക്കുന്ന കലശം ഇടത്തുവശത്തും, കൈകഴുവനുള്ള ജലപാ
ത്രം അതിന്റെ പിൻവശവും സ്ഥാപിച്ച് എണ്ണ, നെയ്യുമുത
ലായതൊഴിച്ചു വിളക്കുകളും ജ്വലിപ്പിക്കണം.

ഉദ. ഔഖംപ്രാപ്തം വോദാസപ്രസാദം സനമസ്ഥിതാം

ജത്യാദി വചനേന വടക്കോട്ടു തിരിഞ്ഞിരിക്കുന്നതി
ന്നു വിരോധമില്ലാ. സ്വസ്ഥികാസനവു ഹിതംതന്നെ.

സൂക്താഘൃപ്രകാരഃ.

തതഃ സംകല്പവിധൗ സൂക്തായാഘം നിവേദയേൽ

ശ്രീം ശ്രീം സഃ സഗ്രഹരാശിനഷ്ടരൂപമുച്യതേ.

തതശ്ചയോഗകരണ പരിവൃത്താസനേതിച

സംസ്ഥിതശ്രീസൂത്രായൈഷതേഘഃ സ്വാഹാമനസ്മതഃ.

(ഇതിമേരുതന്ത്രം)

അനന്തരംവിധിപ്രകാരം സംകൽപ്പംകഴിച്ച്സൂത്രം
യിക്കൊണ്ടു അഘംസമർപ്പിക്കണം.

സകലം.

ഓം അമൃതകൃപാദി—അമൃതദേവശർമ്മാ—അമൃത ഗോ
ത്രോ അമൃതശർമ്മക കുർതുകാമൃതദേവകദേവതായാപൂജാമഹം
കരിഷ്യെത്യാദി—ഓം ഹ്രീം ഹ്രീംസഃ സഗ്രഹ രാശി നക്ഷത്ര
യോഗ കരണ പരിവൃതാസന സ്ഥിത ശ്രീസൂക്തായൈഷതേ
ഘ്നാപാഹാ—എന്നീമുപ്പത്തിനാലു അക്ഷരങ്ങളോടു കൂടിയ
മന്ത്രം സൂക്ഷ്മരൂപം അഖ്യപ്രദാനത്തിൽ കൽപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള
താകുന്നു. രാമന്ത്രം കൊണ്ട് സൂക്ഷ്മനായിട്ട് അഖ്യം സമ
ർപ്പിക്കണം.

പൂജാപകരണശുദ്ധിപ്രകാരം.

യഥാ യഥത്തു സംസ്ഥാപ്യ സംസ്കൃതാത്താനിചാത്മവാൻ
പുഷ്പ നന്ദവദ്യ ഗന്ധാദിൻഹ്രാം ഹൃം ഹൃം ഹൃം ഹൃം ഹൃം
നാരായണവദ്യോദയോ സമയാചവിലോകയേൽ
അസ്പഷ്ടസൂര്യം ചാപിയദന്യായാർജ്ജിതം ച വാ.
തഥാ നിർമ്മാപ്യ സംസ്കൃതം കീടാദ്യാരോഹണം ചെയേൽ
തസാം നാശമായാതി നൈവേദ്യോദ്യവലോകനാൽ.

പുഷ്പം, നൈവേദ്യം, ഗന്ധം മുതലായ അത്തതു പൂജാ
ദ്രവ്യങ്ങൾ അതതു സ്ഥാനങ്ങളിൽ വഴിയാർവണ്ണം സ്ഥാപി
ച്ച് സംസ്കരിക്കണം. [അതായത്—ഓം ഹ്രീം ഹൃം ഹൃം ഹൃം ഹൃം എ
ന്നുചരിച്ച് നാരായണ വിടിച്ച് പൂജാദ്രവ്യങ്ങളെപ്പറ്റി ഓം ഭഗ
വതേ നമഃ എന്നാകണം.] ഇപ്രകാരം നോക്കുന്നതുകൊണ്ട് തൊട്ടു
വാൻ വെട്ടാത്തവ തൊട്ടുക, ന്യായമല്ലാത്ത സമ്പാദിക്കുക,
നിർമ്മാലംകൂടി ചേരുക, പുഴ മുതലായത് കയറി ഇഴയുക മുതലാ
യ എല്ലാദോഷങ്ങളും നശിക്കുന്നു.

ദീപദോഷോത്സാരണം.

അതാരമിതിമന്ത്രേണ ശിഖാംഭീപന്യ സംസ്കൃതേൽ
സതുസ്യാക്തീദോഭീപോ നിഷ്കൃന്യാദേ സുഖമുദേ.

അനന്തരം—രം, എന്നമന്ത്രംചൊല്ലി ദീപജ്വലയെ
സ്പർശിക്കണം. ഇതുകൊണ്ട് ദീപം ക്രവ്യാഭേദിതമായി മംഗ
ളാനന്ദങ്ങളെ നൽകുന്നതായിരിക്കും. (പാറ, പൂ, ഇള, മുടി,
രോമം മുതലായവ ദീപജ്വലയിൽ വീണു ലയിക്കുന്നതു
കൊണ്ട് ദീപത്തിന് ക്രവ്യാഭേദം വേർകുന്നു.)

കലശോദകാദിദോഷനിവാരണം.

ഘ്രാഞ്ചീജമുഷ്ണരൻമന്ത്രി ഭേദതീർത്ഥേന സംസ്കൃതേൽ
പാനീയം ഘടമദ്ധ്യസ്ഥം ദൃഷ്ട്വാസ്തമ്യക മസാധകഃ,

വാമേന പാണിനാധൃതാ വാമപാർശ്വമിതം ഘടം
പാത്രാധാരേണമന്ത്രേണ സംസ്കൃതം സംസ്കൃതപുരോജ്ജ്വലം
സ്വസ്തം ജ്ഞാതൃക്ഷരാവിന്ദ ചന്ദ്രാർദ്ധപരിയോജിതം
തല്പാത്ര നാമ ദൈവേന ച പുനഃ പാത്ര മന്ത്രകഃ.
യദജ്ഞാനാദേമദ്യാദി സംസ്കൃഷ്ടിരിഹ സംഗതം
യദന്യദൃഷ്ടം പാത്രേതോജ്ഞാപാജ്ഞാനതോഭവേൽ.
ഇത്യഭിദൃഷ്ടം നന്ത്യേൽ തൽപ്രിയേദേവപൂജനേ.

അനന്തരമന്ത്ര ശ്രോണിന്നബീജ ക്ഷരത്തെ ഉച്ചരിച്ചു
ദേവരീർത്ഥമാകൊണ്ടുകൂടേലുത്തരികൽ ഇരിക്കുന്ന ജലത്തെ
വഴിയാം വസ്ത്രം കൊണ്ടുനോക്കി തന്റെ ഇടതുവശം ഇരിക്കുന്ന മം
ഭത്തെ ഇടത്തക്കയ്യിലെടുത്തു പിടിച്ചു പാത്രാധാരമന്ത്രം കൊ
ണ്ടുജലം താട്ടു സംസ്കരിക്കുക. “ഓം ജം പത്രാധാരായ നമഃ”
എന്നു പാത്രമന്ത്രം. ഇങ്ങനെ സംസ്കരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് താ
ൻ അറിയാതെ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ള അമേദ്യാദി സ്പർശഭേഷ
വ്യം, പാത്രത്തിലോ വെള്ളത്തിലോ തന്നെ യാതൊന്നിട്ടു
ള്ള ശവസ്സുശാദി എല്ലാഭേഷവു സംഗരിക്കും.

ഗുരുനമസ്കാരം.

തതഃ കൃതാഞ്ജലി പുടോ വാമദക്ഷിണ പാർശ്വേഃ
ഗുരുഗണപതിനന്താ പുരഃ സ്തോത്രേണ വതാം.
അനന്തര തലയ്ക്കകെ കയ്യി പിടിച്ചു ഓം ഗുരുതഭ്യേന
മഃ, ഓം പം പരമഗുരുഭ്യോനമഃ, ഓം പരമരാവരഭ്യേനമഃ.
എന്നു ഇടത്തു വശത്തു ഗുരുക്കന്മാരേയും — ഓം ഗം
ഗണപതയേനമഃ എന്നു ഘണ പതിയേയും — ഓം ഇഷ്ടദേ
വതായൈനമഃ എന്നു ദിൻ വശത്തു ഇഷ്ടദേവതയേയും നമ
സ്കരിക്കുക.

കരശുദ്ധിഃ.

സുഗന്ധപുഷ്പാഞ്ജാദായ ചന്ദനകുമാന മന്ത്രവദി
ഏകാമന്ത്രേണ കരയോ രസ്രമന്ത്രേണ മദ്രയേൽ
തൽപുഷ്പം വാമഹസ്തേന സമാദായ ചമസ്തകം
ഭ്രമയേദ് പരിതസ്കരം ജപന്ന ശ്രായതൽപുനഃ
ഹൈം ഓം പൃഥ്വിം പരേ ശ്ലോകമിമം സ ച ന ഗദ്യതേ
ഇതി മേരുതന്ത്രം

അനന്തരം മന്ത്രജ്ഞനായിരിക്കുന്ന പൂജകൻ ഹൈ,
എന്നു ജപിച്ചു പരിമളമുള്ള രണ്ടുമൂന്നു പുഷ്പങ്ങൾ എടുത്തു ച
ന്ദനത്തിൽ മുക്കി— ഫടഃ— എന്നു ഉച്ചരിച്ചു രണ്ടാകെ കൊ

ണ്ടാതിരുമ്മി പിന്നെ അതിനെ ഇടത്തക്കയ്യിലെടുത്ത്
 'ഓം' എന്നുചൊല്ലി തലയ്ക്കു ചുറ്റും ഉഴിഞ്ഞു പിന്നീട്
 അതിനെ മണത്ത് ഐം ഓം, എന്നീ അക്ഷരങ്ങൾ ആ
 ദ്വിലം ചേർത്തു ഇതി പരയുന്ന ശ്ലോകം പഠിക്കണം.

ശ്ലോകം.

ഭൈസാവ്ചിലയംതാതു യൈമാഹിംസന്തിഹിംസകാഃ
 മൃത്യുരോഗഭയഭക്തോഃ പതന്തു രിപു മന്യഭകേ.

യാതൊരു ഹിംസകൾക്കും (ഹന്താക്കൾ) എന്നു ഹിം
 സിക്കുന്നുവാ(ഹനിക്കുന്നുവാ) ആയവ എല്ലാം നശിക്കു
 ടേ. മരണം, രോഗം, ഭീതി, ഭയങ്ങൾ എന്നിവ ശത്രുമുഖ്യാ
 വികൽ പതിക്കാട്ടു. ഇപ്രകാരം ശ്ലോകം ജപിച്ചു—ഹട്—
 എന്നുചരിച്ചു നാരാച മുദ്ര കൊണ്ടു പുഷ്പങ്ങൾ ഞ്ഞംകൊ
 ണ്ണിൽതുടുക.

ദിഗ്ബന്ധനാദിപ്രകാരം.

കരതാലോതതോസ്രമന്ത്രേണ കർച്ചാശ്ചാലത്രയംതതഃ
 ഊലേപാലേപമസ്രമന്ത്രേണദിഗ്ബന്ധമപിഭേദശികഃ.

തേനസംജനിതാതേജോ വഹ്നിപ്രകാരമുദ്രയോ
 രക്ഷോഭാത്മനിമൂലേന പ്രാണായാമത്രയംചരേൽ.

(ഇതിമേൽമന്ത്രം.)

അനന്തരം—ഹട്—എന്നു ചൊല്ലി ഊലേപാലേപക്ര
 മേണ (മേൽപ്പൊട്ടു മേൽപ്പൊട്ടു) മൂന്നുപ്രാവശ്യം കൈകൊ
 ട്ടുപിറന്നു—ഹട്,—എന്നുചരിച്ചു നാരാചമുദ്ര കൊണ്ടു
 ദിഗ്ബന്ധനാചെയ്തു അതുകൊണ്ടു ഉണ്ടായിട്ടുള്ള രേജസ്സി
 നെ വഹ്നിപ്രകാരമുദ്രകൊണ്ടു ആത്മാവികൽ (തന്നിൽ) വ
 ഴിയാവണ്ണം രക്ഷിച്ചു മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടോ, പ്രണവ്യംകൊ
 ണ്ടോമൂന്നു പ്രാണായാമങ്ങൾചെയ്യുക.

പ്രാണായാമപദോത്ഭവഃ.

പ്രാണോവായുഃശരീരസ്യ ആയാമസ്യസ്യനിഗ്രഹഃ
 പ്രാണായാമഇതിപ്രാപ്തോ ദ്വിവിധഃകഥ്യതേജസഃ.

[ഇതിസാരസമുച്ചയേ]

പ്രാണത്തിന്റെ ആയാമം=പ്രാണായാമം. പ്രാണ
 ന്=ഭേഹവായു. ആയാമം=നിഗ്രഹം. പ്രാണായാമം=വായു
 നിഗ്രഹം. ഇത് സഗർഭനിഗർഭഭേദേന രണ്ടുപ്രകാരം.

പ്രാണായാമാകരണേ പ്രത്യവായഃ.
 പ്രാണായാമൈവിനായദ്യുത കൃതകേമ്നിരത്കം
 അതായത്തേനകർത്തവ്യാഃ പ്രാണായാമഃ ശുഭഃ സ്വീഭഃ
 (ഇതി അഗസ്ത്യ സംഹിതായാം)

മൂന്നുപ്രാവശ്യം പ്രാണായാമം കഴിക്കാതെ യാത്രയ്ക്കു കേമം ചെയ്യുന്നുവോ അത് നിഷ്ഫലമായ് ട്ടു ഭവിക്കുന്നു. ആ യതിനാൽ നന്മയെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ പ്രയത്നേന മൂന്നു പ്രാവശ്യം പ്രാണായാമം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

പ്രാണായാമത്രയംകർത്താൻ മൂലേനപ്രണവേനവാ
 അഥവാമന്ത്രാബിജേന യഥോക്തവ്യാധിനാസുധീഃ
 (ഇതി കാലിതന്ത്രേ)

ബുദ്ധിമാനായിരിക്കുന്ന പൂജകൻ വിധിയിൽ തക്കവണ്ണം അതതു ദേവതകളുടെ മൂലമന്ത്രം കൊണ്ടോ അതിന്റെ ബീജംകൊണ്ടോ ഓം, കാരംകൊണ്ടോ മൂന്നു പ്രാവശ്യം പ്രാണായാമം ചെയ്യണം.

പ്രാണായാമേതംഗുലിനിയമഃ.
 കനിഷ്ഠാനാമികാംഗുലൈഃ യുക്താസാപുടധാരണം
 പ്രാണായാമഃസുവിജ്ഞേയ സുജ്ജനീമദ്ധ്യമേവിനാ
 (ഇതജ്ഞാനാഗ്നിദേവ)

ചുണ്ടോന്നിവിരൽ, നടുവിരൽ എന്നിവയോടുകൂടാതെ ചെറുവിരൽ, അണിവിരൽ, പെരുവിരൽ എന്നിവകളേക്കൊണ്ടു മുകളു പിട്ടിൽകൊളു പിടിക്കുന്നതായതൊന്നേ. അത് * പ്രാണായാമം എന്നറിയേണ്ടതാകുന്നു.

പ്രാണായാമവിധിഃ.
 പൂരകഃകുങ്കുമൈശ്വര്യവരേചകശ്ചേതസത്രിധഃ
 (ഇതിമേരുതന്ത്രേ.)

മേൽ പറഞ്ഞ പ്രാണായാമം പൂരക കുങ്കുമ രേചക, ഭേദേന മൂന്നു വിധം.

ഭക്ഷാംഗുഷ്ഠേന ഭക്ഷേച പ്രാണഃസംവീഡ്യ മന്ത്രവിൽ
 ഇഡയാ പൂരയേദപായം മന്ത്രാ ഷോഡശഭിഃക്രമേൽ.

§ ഇവിടെ പ്രാണായാമം എന്നുള്ള ബഹുവചനം കേപിഞ്ജലാധികരണ,ത്വായേന ശ്രീതപതനെ എന്നറിക.

* ഇത് കേവലം അംഗുലിനിസ്സയംമത്രം ഫ്രം ഇത്യാദി ശ്ലോകാന്തരത്തിൽ.

അംഗുഷ്ഠാനാമികാഭാഞ്ച ധൃതപാ നാസാഭയംതരഃ
തതസ്തു കുന്ദയേദപായം പുരകാണാം ചതുർഗ്ഗുണൈഃ.
അനാമയാതമാവചനാസംധൃതപാതു ഭക്ഷിണൈ
ഭാഗ്വിംശദ്ഭിസ്തമാത്രാഭി വായേശ്വരേചനംചരേൽ
ഇതിയാമലേ.

മന്ത്രജ്ഞനായിരിക്കുന്ന വൃജകൻ വെള്ളത്തുകൈ പെരു
വിരൽകൊണ്ടു വലത്തുകുളി പിട്ടിൽ അടച്ചുപിടിച്ച് ഇടത്തു
കുളിയിൽ ക്രമപ്രകാരം പതിനാറുമാത്രകാലംകൊണ്ടു വായുവിനെ
മേല്പോട്ടുവലിച്ചു കയറ്റിവെരുവ്വൽ,— മോതിരവിരൽ ഇവ
കളെക്കൊണ്ടുരണ്ടുകുളിയിലും അടച്ചുപിടിച്ച് അറുപത്തിനാ
ലുമാത്രാകാലംകൊണ്ടു വായുവിനെ കുന്ദിപ്പിച്ചു (അതാറുതുമേ
ൽപ്പോട്ടും കീഴ്പ്പോട്ടും വിടാതെ നിർത്തി) അണിവിരൽകൊ
ണ്ടു ഇടത്തുകുളിയിൽ അടച്ചുപിടിച്ച് മുപ്പത്തിരണ്ടു മാത്രാകാലംകൊണ്ടു
വലത്തുകുളിയിൽ ശ്വാസംവിടുക.

മൂലമന്ത്രസ്യ ജാപേന മാത്രാഷോഡശകേന ഹി
വാമനഃസാപുടേനൈവ പൂരയിതപാനിലംബലാൽ
പുനസ്തസ്യ ചതുഷ്ഠാ വൃത്യാവായംവികുന്ദ്യ ച
പുനർഭാഗ്വിംശദവൃത്യാ മൂലമന്ത്രസ്യ പവന്തി
നാസാപുടേന ദക്ഷേണ രേചയേൽസകലാനിലം
പ്രാകാരേണ ദശാനൈകഃ പ്രാണായാമൗ ഹി ജായതേ
ആവശ്യകം തത്രിയംഹി ഫലാധിക്യ സംസിദ്ധയേ

[ഇതി മഹാകാലസംഹിതായാം]

പതിനാറു മാത്രാകാലംകൊണ്ടു മൂലമന്ത്രജപിച്ച് ഇട
ത്തുകുളിയിൽ ശക്തിസമേതം വായുവിനെ മേൽപ്പോട്ടു വലിച്ചുക
യറ്റി മൂലമന്ത്രം അറുപത്തിനാലുപ്രാവശ്യം ആവർത്തിക്കു
ന്നകാലാവരെ കുന്ദിപ്പിച്ച് മേൽമന്ത്രം മുപ്പത്തിരണ്ടു പ്രാ
വശ്യം ആവർത്തിക്കുന്ന കാലംകൊണ്ടു വലത്തുകുളിയിൽ ശ്വാസം
വിടുക. ഇപ്രകാരം ചെയ്യുമ്പോൾ ഒരുപ്രാണായാമം ആകും.
അധികഫലപ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി നിശ്ചയമായിട്ടും മൂന്നുപ്രാ
ണായാമം ചെയ്യണം.

തതോരേചനമാഗ്നേണ പ്രാണായാമം പ്രപുരയേൽ
പുനഃഷോഡശമാത്രാഭിഃ കുന്ദേകഞ്ച സമാചരേൽ
ചതുഷ്ഠിതമെർമന്ത്രി നാസാപുടേന വിധൃത്യ ച
പുനശ്ചരേചയേദപായം ഭാഗ്വിംശൻമാത്രയഞ്ചയഃ

[ഇതിയാമലേ]

രണ്ടാമത്തെ പ്രാണായാമം മേൽപ്രകാരംതന്നെ എങ്കിലും ആദ്യംചിതമുള്ളാടേ ശ്വാസംരോചിച്ചുവോ അതുടൈവുരിപ്പിക്കുകയുണ്ടാകും. മൂന്നാമത്തേത് ഒന്നാമത്തതുപോലെതന്നെ.

പ്രാണായാമവിധായേതഥ ഭൂതശുദ്ധിഃസമാചരേൽ
ഭൂതശുദ്ധിവിവിന്യാസൗ വനായസ്പ്രപുജയേൽ
വിപരീതഫലംഭിദ്യാ ദക്ഷിണപുജനംയഥാ

ഇതിയാമലെ

ഇപ്രകാരം പ്രാണായാമംചെയ്യിട്ട് ഭൂതശുദ്ധിയെവഴിയായ്കാവണ്ണം ആചരിക്കണം. യാവെന്നാരുത്തൻഭൂതശുദ്ധിയേയും ലിവിന്യാസത്തേയും ആചരിക്കാതെ ഭേദതയെപ്പുക്കുന്നുവോ അവനായിക്കൊണ്ടു ആ ഭേദത പൈപരീത്യഫലംഭാനാചയ്യം. ദക്ഷിണവിതയായിരിക്കുന്നപുജപോലെ.

ഭൂതശുദ്ധിഃ.

പാദതോജാൻവർച്ചന്തം ചതുരശ്രംസമഭ്രുകം
ലായുതംപീതവണ്ണംച ഭൂസ്ഥാനംബ്രഹ്മദൈവതം
അധിഷ്ഠിതനിവൃത്യാപ്യ കലയാസ്ഥാനമുച്യതേ
ഉൽപ്പത്തേസ്മത്തുമ്പീജാനാ മേഘംരൂപംവിചിന്തയേൽ
ജാനേദാരാനാഭിപദ്യന്ത മപാംസ്ഥാനംസിതപ്രഭം
അർദ്ധചന്ദ്രനഭോഗ്രംച ദപയന്തൽപത്മലാഞ്ചരിതം
ഷട്കോണാബിന്ദുഭിഷ്ഠധ്വജി യ്വ ചരംവംബീജസംയുതം
പ്രതിഷ്ഠകലയായുക്തം ഭൂദയേതദപിണ്ണദൈവതം
നാഭ്യാദികണ്ഠപദ്യന്ത മാർകടന്തർദ്ദൈവതം
രാബീജയുക്തംകലയാ യുതംവിദ്യാപ്തയാതഥാ
ദീപ്തിമൽസസ്ത്രികോപേതം ത്രികോണാകാരതാംഗതം
മഹാപ്രപയസംസ്ഥാനം വഹ്നിതപംവിചിന്തയേൽ
കണ്ഠാദ് ഭൂമദ്ധ്യപദ്യന്തം ഷഡ്കോണാകാരതാംഗതം
ഷട്ബിന്ദുലാഞ്ചരിതംവൃത്ത വേഷ്ഠിതംകൃഷ്ണവണ്ണകം
വായുസ്ഥാനംശാന്തികലാ ധിഷ്ഠിതംശിവദൈവതം
യം,ബീജയുക്തംസർവ്വേഷാം പ്രാണരൂപംവിചിന്തയേൽ

ഭൂമദ്ധ്യാദീബ്രഹ്മരസ്രാന്ത മാകാശസ്ഥാനമുച്യതേ
വൃത്താകാരംധുമ്രവണ്ണം മഹോച്ചലപജലാഞ്ചരിതം
ശാന്തതീതാപ്യകലയാ ധിഷ്ഠിതംശിവദൈവതം
ഹ്രം,ബീജയുക്തംധ്യാതേയം ദേഹേഭൂതാനിവിന്യസേൽ

കാലടിമുതൽ മുട്ടുകാൽപരെഭൂമിസ്ഥാനമാണെന്നും— ആയതു ചതുരശ്രാകാരമായി വജ്രത്തൊടും, ലം, എന്നബീജത്തൊടും, മഞ്ഞൾനിറത്തൊടും, ബ്രഹ്മാവ എന്ന ദേവതയോടും, നിവൃത്ത എന്ന കലയോടുംകൂടിയതായി സകലജനങ്ങൾക്കും, നിഷ്പത്തിസ്ഥാനമായുമിരിക്കുന്നതായിട്ട് ഭ്യാനിക്കുക. അനന്തരം മുട്ടുകാൽതുടങ്ങി നാഭിയോളം ജലസ്ഥാനമാണെന്നും ആയതു രാജഗൃഹങ്ങളോടു കൂടിയ അർദ്ധചന്ദ്രാകൃതിയായി, പത്മത്തൊടും, ആരകോണുകളോടും, ആരബിന്ദുകളോടും, വം, എന്ന ബീജത്തൊടും, വെള്ളനിറത്തൊടും, വിഷ്ണുവെന്നദേവതയോടും, പ്രതിഷ്ഠയെന്ന കലയോടുംകൂടിയതായിട്ട് ഭ്യാനിക്കുക.

തദനന്തരം നാഭിതുടങ്ങി കഴുത്തുവരെ അഗ്നിസ്ഥാനമാണെന്നും, ആയതു ത്രികോണാകാരമായി പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സ്വസ്ഥികത്തൊടും, രം, എന്ന ബീജത്തൊടും ചമപ്പു നിറത്തൊടും, ഭദ്രൻ എന്ന ദേവതയോടും, വിദ്യയെന്ന കലയോടും കൂടിയതായി ബ്രഹ്മപ്രളയത്തിനു സ്ഥാനമായുമിരിക്കുന്നതായിട്ട് ഭ്യാനിക്കുക.

അതിൽപിന്നീട് കഴുത്തുതുടങ്ങി കൺപുരികമദ്ധ്യത്തോളം വായുസ്ഥാനമാണെന്നും ആയതു വൃത്താകാരമുപമപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഷട്കോണ ചക്രാകാരമായി ആരബിന്ദുകളോടും, യം, എന്നബീജത്തൊടും, കറുത്ത നിറത്തൊടും, ശിവൻ എന്ന ദേവതയോടും, ശാന്ത എന്ന കലയോടുംകൂടിയതായി സകല ജീവജാലങ്ങൾക്കും പ്രാണരൂപമായുമിരിക്കുന്നതായിട്ട് ഭ്യാനിക്കുക.

പുരികമദ്ധ്യംതുടങ്ങി ശിരസ്സുവരെ ആകാശസ്ഥാനമാണെന്നും ആയതു വൃത്താകാരമായി അത്യുന്നതമായിരിക്കുന്ന ഭൂപജത്തൊടും, ഹം, എന്ന ബീജത്തൊടും, ധൂമ്രവർണ്ണത്തോടും, ശിവൻ എന്നദേവതയോടും, ശമ്പ്രതീത എന്ന കലയോടുംകൂടിയതായിട്ട് ഭ്യാനിച്ചു പഞ്ചഭൂതങ്ങളെ ദേഹത്തിങ്കൽ നൃപ്പിക്കണം.

ധമ്മ കന്ദ സമുദ്ഭൂതം ജ്ഞാനനാല സു ശോഭിതം
പദ്മമന്തലുണ്ണികാസംസ്ഥം പ്രഭിപ്തലികാനിഭം.
സുഷുപ്തം വർത്തനാജീവം പരമാത്മനി യോജയേൽ
യോഗയുക്തേനവിധിനാ സോഹം മന്ത്രേണ സാധകഃ.

തത്രൈത്ര പസവ്ഭൂതാനി വിലീതാനി വിചിന്തയേൽ.

അനന്തരം സാധകൻ, സൂകൃതമാകുന്ന കിഴങ്ങിൽനിന്നു്

ഉണ്ടായതും, മോക്ഷബുദ്ധിയാകുന്ന വളയംകൊണ്ട് ശോഭിച്ചിരിക്കുന്നതുമായ ഹൃദയപത്മ മദ്ധ്യത്തിൽ ദീപജ്വാല പോലെ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നജീവനെ ജ്ഞാനമുക്തിവിധി പ്രകാരം സുഷുപ്ത വഴിയുടെ സോഹം, എന്നമന്ത്രംകൊണ്ട് പരമാത്മാവിങ്കൽ യോജിപ്പിച്ച്, അവർത്തനെന്ന എല്ലാഭൂതങ്ങളും അതിശയേന ലയിച്ചതായി വിചാരിക്കണം.

തത്സമസുതത്പാനി തത്രൈവപ്രവിലാപയേൽ
പൃഥ്വിമുപപതാവഹൗ വഹ്നിം വായോസമീഭണം.
പ്രവിലാപ്യ തഥാകാശേ ആകാശം പ്രകൃതൗ തത്.
അവരബ്രഹ്മ രൂപാന്താം മായാശക്തിാം പരാത്മനി.

ഏവംസമസുഹോദി പ്രപഞ്ചംപരമാത്മനി
പ്രവിലാപ്യവരബ്രഹ്മ രൂപേതിഃഷ്ടൽകീയൽക്ഷണം.

[ഇതിസിദ്ധാന്തസംഗ്രഹേ.]

അനന്തരം എല്ലാതത്വങ്ങളേയും പരമാത്മാവിങ്കൽ ലയിപ്പിക്കണം. അതായത്:—ഭൂമിയെ ജലത്തിലും, ജലത്തെ അഗ്നിയിലും, അഗ്നിയെ വായുവിലും, വായുവ്നെ ആകാശത്തിലും, ആകാശത്തെ പ്രകൃതിയിലും, വരബ്രഹ്മരൂപിണിയായതിരിക്കുന്ന ആ മായാശക്തിയെ പരമാത്മാവിങ്കലും ഇപ്രകാരം “പ്രഥവ്യപ്തേജോവായോകാശേ, ധന്ധരസത്ര പസ്യൽശബ്ദ, നാസികാജിഹ്വചക്ഷുസ്തക്ശത്രാത്ര, വാക്പാണിപാദപായുപസ്ഥപ്രകൃതി മനോബുദ്ധിഹകാര” ബ്രഹ്മ സമസുതത്വങ്ങളെ പരമാത്മാവിങ്കൽ പ്രകൃതിയെന്ന ലയിപ്പിച്ച് കുറച്ചനേരം പരബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തിങ്കൽതന്നെ സ്ഥിതിചെയ്യണം.

“ശരീരേവാമകുക്ഷിസ്ഥംചിന്തയൽപാപവൃത്തം”

[ഇതി മേരു തന്ത്രേ.]

അനന്തരം ഭേദത്തിങ്കൽ ഇടത്തേ വയറിലിരിക്കുന്ന പാപവൃത്തയെന്ന ചിന്തിക്കണം.

ബ്രഹ്മഹത്യ ശിരസ്തഞ്ച സ്വണ്ണസ്മയ ഭുജഭയം
സുരാപാന ഹൃദായുക്തം ഗുരുതൽപ്പ കടിഭയം.
തത്സംസർഗ്ഗ പദഭാഷ പംഗ പ്രതംഗ പാതകം
ഉപപാതകരോമാണം രക്തശൂത്രവിഭോചനം
ഖഡ്ഗചർമ്മധരംക്രൂര മംഗുഷ്ഠപരിമാണകം
അധോമുഖംമഹാഭിഷം ത്രക്ഷപാപംവിചിന്തയേൽ

[ഇതിമേരുതന്ത്രേ]

ബ്രഹ്മഹത്യയാകുന്ന ശിരസ്സോടും, പൊൻകുളവാകുന്ന രണ്ടുകൈകളോടും, കള്ളുകടയാകുന്ന ഹൃദയത്തോടും, ഗുരു സ്രീഗുരുനമാകുന്ന അരയോടും, മഹാപാതകങ്ങളാകുന്ന രോമങ്ങളോട കൂടിയവനും കൈകളിൽ വാളും തുകലും ധരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നവനും, ദുഷ്ടനും, അതീവേകരനും, കേവലിഷ്ടനും, കീഴ്പോട്ട മുഖത്തോടുകൂടിയവനും, പെരുവിരൽ പ്രമാണമായുമിരിക്കുന്ന പാപവൃത്തന്മാരെല്ലാം.

വാനസാപുടനാഥ പുരയിതാസമീരണം

സബിന്ദുവായുബീജഞ്ച ധൂമ്രവർണ്ണവിഭാവ്യച.

തദേവബീജംദേവേശി! പഞ്ചശരപാദമീരയേൽ

തദൽപ്പന്നേനവാതേന ശുഷ്കംഭം വിചിന്ത്യച.

സഹൈവരേചയേദായം തതോനസാപുടേനച.

വാമേനവായുമുത്തോച്യ സഹസ്രഃപരഭൃഗം.

വിഭാവ്യപരമത്മനം ചന്ദ്രരൂപംഭവേനേന

സാനസപാരംവായുബീജം പഞ്ചശരപാദമുച്യതേ.

തസ്മാച്ഛന്ദ്രാൻസുധാവൃഷ്ട്യാ ദേഹമാപ്യാവ്യസുന്ദരി

ഭൂബീജേനസനാദേന ശുദ്ധഃസംയോജ്യവിഗ്രഹം.

ചിന്തിതാനി യാനീന പഞ്ചഭൂതാനിവൈവപുരാ.

യഥാസ്ഥാനസ്ഥാപയിതാബ്രഹ്മ ബീജംപുനർമുക്തം.

അഹങ്കാരാഭിഭീസ്യതൈഃ സഹൈവപരമത്മനി

ജീവാത്മാനംസമാകൃഷ്ടസ്ഥാപയിതാഹൃദയബുജേ.

ദേവീത്രപഥമാത്മാനം ചിന്തയേൽ ക്ഷണപൂജിതം.

(ഇതി മഹാകാലസംഹിതായാം

അനന്തരം ഇടത്തേ മൂക്കു സുഷിരത്തിൽ യം, എന്ന വായുബീജാക്ഷരത്തെ കറുപ്പു ചമപ്പു നിറമായി വിചാരിച്ച് അതുതന്നെ പതിനാറു ജപിച്ച് ഇടത്തുമൂക്കുടെ ശ്വാസം വലിച്ചു കയറ്റി തൽബീജം അൻപതു ഉരു ജപിച്ച് ശ്വാസം കുറുപ്പിച്ച് അതിങ്കൽനിന്നും ഉണ്ടായിട്ടുള്ള വായുവിനെ കൊണ്ടു പാപവൃത്തന്മാരോട കൂടിയെരിക്കുന്ന ഭേഹം ശോഷിച്ചതായി വിചാരിച്ചു ആ ബീജംതന്നെ വീണ്ടും അൻപത് ഉരു ജപിച്ച് വലത്തെ മൂക്കുടെ ശ്വാസം വിട്ടു ക—അതിൽപിന്നെ വലത്തേമൂക്കിൽ രം, എന്ന അഗ്നിബീജം രക്തവർണ്ണമായി ധ്യാനിച്ചു അതുതന്നെ പതിനാറു ഉരു ജപിച്ച് വായുപുരണം ചെയ്തു തൽബീജം അരപത്തിനാ

* അതാത് ഇഷ്ടദേവത എന്നറിക.

ല' ഉരു ജപിച്ചു കണ്ടിപ്പിച്ചു പാപപുരുഷനാടുകൂടി ഭേദം മ
ഹിപ്പിച്ചു 'യം, എന്ന വായുബീജം അൻപതു ഉരു ജപിച്ചു
പാപദൂഷണത്താടുകൂടി ശാസത്തെ ഇടത്തമുക്കൂടെ വിടുക.

തന്നെത്തരം ഇടത്തമുക്കിൽ 'ഓം, എന്ന ചന്ദ്രബീജം
ശുദ്ധപണ്ണമായി ഭൂതാനിച്ചു ആബീജംതന്നെ പതിനാ
റു ഉരു ജപിച്ചു ശാസം മേൽപ്പോട്ടു വലിച്ചു കയറ്റി
ചന്ദ്രനെ നൊറിയിൽ നയിപ്പിച്ചു ആയിരം ഇതളുകളോ
ടുകൂടിയ പദം മദ്ധ്യത്തിങ്കൽ ഇരിക്കുന്ന പരമാത്മാവിനെ
ചന്ദ്രരൂപനായി വിചാരിച്ചു | ഭൂതാനിച്ചു 'വം, എന്നു വരുണ
ബീജം അറുപത്തിനാലു ഉരു ജപിച്ചു വായുവിനെ കണ്ടിപ്പി
ച്ചു നൊറിയിൽ ഇരിക്കുന്ന ചന്ദ്രകൽനിന്നു അമൃതവൃഷ്ടിയു
ണ്ടായി അതുകൊണ്ടു തന്റെ ഭേദം കഴുകി ശുദ്ധമാക്കിയതാ
യിട്ടു ധ്യാനിച്ചു 'ലം, എന്നു ചുമ്പീബീജം മുപ്പത്തു രണ്ടു ഉരു
ജപിച്ചു ഭേദം ദൃഢമായതായിട്ടു വിചാരിച്ചു വായുവിനെ വ
ലത്തേമുക്കൂടെ വിടുക.

അതിൽ പിന്നെ മുമ്പിൽ യാതൊരു പഞ്ചഭൂതങ്ങളെ
പരമാത്മാവിങ്കൽ ലയിപ്പിച്ചു പോ അവനെ അതതു സ്ഥാന
ങ്ങളിൽ സ്ഥാപിച്ചു 'ഹംസം' എന്നു ഉരിച്ചു മേൽപ്പറ
ഞ്ഞ അഹങ്കാരഭിത്തപഞ്ചഭൂതങ്ങളോടുകൂടി ജീവത്മാവിനെ പ
രമാത്മാവിങ്കൽ നിന്നും വഴിയാകും രണ്ടും ആകർഷിച്ചു ഹൃദ
യപത്മത്തിങ്കൽ സ്ഥാപിച്ചു കുറച്ചു നേരം തന്നെ ഇഷ്ടദേവ
താരൂപമായിട്ടു വിചാരിക്കണം.

പ്രാണപ്രതിഷ്ഠാപനം.

“ഭൂതശുദ്ധിം വിധായൈവം പ്രാണസ്ഥാപനമാചരേൽ”
(ഇതിമേരുതന്ത്രേ)

ഇപ്രകാരം ഭൂതശുദ്ധി ചെയ്യിട്ടു പ്രാണസ്ഥാപനമാ
ചരിക്കണം.

പ്രാണപ്രതിഷ്ഠയാ പശ്ചാ ജീവം ഭേദം നിയോജനേൽ
മുഖ വൃത്തം സമുച്ചാത്യ ഹംസസ്തു വിപരീതതഃ.
ഉധരേൽ ഹരമേശാനി വിദ്വയേം ത്ര്യക്ഷരീ ഭവേൽ
പ്രാണപ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രോയം സർവ്വകർമ്മണി സാധയേൽ.

(ഇതിമേരുതന്ത്രേ)

അനന്തരം പ്രാണപ്രതിഷ്ഠകൊണ്ടു ശരീരത്തിൽ ജീവ
നെയോജിപ്പിക്കണം—മുഖവൃത്തത്തെ ഉച്ചരാച്ചിട്ടു വൈഹരീ
ത്രേന “ഹംസ” എന്നു ചരിച്ചാൽ ത്ര്യക്ഷരീ വിദ്വയായിട്ടു ഭവീ
ക്കും ഇതുതന്നെ ആകുന്നു പ്രാണപ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രം. ഇതു എല്ലാ

കർമ്മത്തിങ്കലും സാധകമായിട്ടു ഭവിക്കുന്നു. ആയതുകൊണ്ടു ഇതിനെത്തന്നെ വൃകൺമാർക്കിപറയുന്നു.

ഓം സോഹം മമഃ പ്രാണാ ഇഹ പ്രാണാ ഇഹ സ്ഥിതാഃ.
ഓം സോഹം മമ ജീവ ഇഹ ജീവ ഇഹ സ്ഥിതാഃ.

ഓംസോഹം മമസർവ്വേന്ദ്രിയാണി വാങ്മനഃപക്ഷ്യത്രോത്രജിഹ്വാപ്രാണാഭിജ്ജഹാഗത്യ സുഖംചിരംതിഷ്ഠതുസ്വാഹാ.

“പ്രാണായാമത്രയംകൃതപാമാതുകന്യാസമാചരേൽ”

മൂന്നു പ്രാവച്യം പ്രാണായാമം ചെയ്യിട്ട് ലിവിന്യാസം ആചരിക്കണം.

മന്ത്രാമൃതപമായാന്തി വിന്യാസേനവിനഃലിപേഃ

സർവ്വമന്ത്രപ്രസിദ്ധ്യർത്ഥം തസ്മാദാഭൗലിവിന്യസേ.

ലിവിന്യാസം ചെയ്യില്ലെങ്കിൽ മന്ത്രങ്ങൾ മൂകങ്ങളായിട്ടു ഭവിക്കും. ആയതിനാൽ ഏലാമന്ത്രങ്ങളുടേയും ഫലപ്രാപ്തിക്കായിക്കൊണ്ടു ലിവിന്യാസം ചെയ്യണം.

അന്തർല്ലിവിന്യാസം.

മൂലാധാരധ്വജനിശ്ചിതപ്രാപ്തധ്വജശക്തികണ്ഡലി

ജപലപ്താചകസങ്കാശാ സൂക്ഷ്മാതേജഃസ്വരൂപിണി.

മൂലാധാരാക്ഷിരഃപദ്മം സ്പഷ്ടശരണിവിദ്യഭക്തിഭക്തി
തയാസ്പഷ്ടശരണിരഃപദ്മാദമൃതൈഃസ്വരൂപിണഃ.

നിശ്ചിതാൻ മന്ത്രകാവണ്ണാൻ സുഷുക്ലാ വർത്തനാതനം

സ്ഥാപയിത്വാസ്ഥിതാനേതാനേവംധ്യാതവ്യപ്രവിന്യസേൽ

കണ്ഠേചിത്തുജാപക്രാവ്ധിം പദ്മേഷോഡശ പത്രകം.

ഉദ്ധ്യാസ്യപ്രാശചാത്തത്ര സംസ്ഥിതാഃഷോഡശസ്വരഃ.

ഏകംസംചിന്ത്യതാരാഭിം വിന്ദയുഷ്ണനേമേന്തകം

വദന്തേസ്വരംച സർവ്വേഷു വണ്ണേഷപ്രപ്യേഷപദ്ധതിഃ

ഏദയേനാഹുതം ചക്രം ധ്യായേ ദ്വാദശ പത്രകം

പൂർവ്വാപത്രാന്തദ്വിലേഷു പ്രാശാൽ കാഭീൻ പ്രവിന്യസേൽ.

മണിപൂരംതത്ത്വചക്രം ചിന്തയേന്നാഭിമണ്ഡലേ

ദശപത്രം തത്രാധാഭി വണ്ണാൻപ്രാശാഭിചിന്തയേൽ.

സാധിഷ്ഠാനം ലിംഗ മൂലേ ചക്രം ഷഡ് ലക്ഷ്യമൃതേ

ചിന്തയേദ്ബാഭിലാം സൂത്ര ഷഡ് വണ്ണാനവിപുർവ്വൽ.

മൂലാധാരാഭിധ്വജം പദ്മകൃതിചതുർദ്ദലം

വംശം ഷം സം തത്രചിന്ത്യംപൂർവ്വാശാഭി ദലേഷുച.

ആജ്ഞാപ്രചക്രം ട്ട മദ്ധ്യേ ദ്വിദലം കമലാകൃതി

ഹാഷം ധ്യായേദയംകാഞ്ചോ മനസാകേവലേനതു.

സ്വപദമേനാമയാകാൽ വൃഷ്ടേണ സുരമുന്തിഷു.

(ഇതിമേന്തതഃത്ര)

കത്തി ആളിനിൽക്കുന്ന തീപോലെ പ്രകാശിച്ചും, മിന്നൽപോലെ തിളങ്ങി വിളങ്ങിയും, തേജോമയിയായും, അതിനേർമ്മുദാടുകൂടിയതായും ഇരിക്കുന്ന പരമകണ്ഡലി മൂലാധാരനാദം കേട്ടുനന്നു മൂലാധാരത്തിങ്കൽ നിന്നും ശിരഃകമലത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതായ് ടും അതിനാൽ സ്പർശിക്കപ്പെട്ട ആയിരം ഇതളുകളോടുകൂടിയ ശിരഃകമലത്തിങ്കൽ നിന്നും സുഷുപ്താപഴിയുടെ പുറപ്പെടുന്നതായും, ആനവ അമൃത മയങ്ങളായിരിക്കുന്ന മാതൃകാവർണ്ണങ്ങൾ തന്മൈരദേഹത്തെ അഭിവ്യാപിച്ചു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതായും ഭൃഗുനിച്ഛിതനി പരയുവാൻ പോകുന്ന പ്രകാരം ന്യസിക്കുക.

കണ്ഠത്തിൽ ശുദ്ധചക്രം എന്നു പേരോടുകൂടിയതും, മേൽപ്പോട്ടു മുഖത്തോടുകൂടിയതും, പതിനാറു ഇതളുകൾ ഉള്ളതുമായ കമലത്തെ ഭൃഗുനിച്ഛിത അതിൽ കിഴക്കേ ഇതൾ തുടങ്ങി ഹന്തു. ഇതളുകളിലും ക്രമപ്രകാരം അകാരാദി ഹന്തു. സ്വരങ്ങൾ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതായി ഭൃഗുനിച്ഛിത (പ്രണവാദിനാമാന്തകളായി സഞ്ചിതകളായിരിക്കുന്ന ഹന്തു സ്വരങ്ങളെ) മനസ്സാകാൻ ക്രമത്തിനു തക്കവണ്ണം ന്യസിക്കുക.

കാം അം നമഃ—കാം ആം നമഃ—കാം ഇം നമഃ—കാം ഊം നമഃ—കാം ഉം നമഃ—കാം ഘം നമഃ—കാം ഞം നമഃ—കാം ഘ്രം നമഃ—കാം ഞ്രം നമഃ—കാം ഞഃ നമഃ—കാം ഞഃ നമഃ—കാം ഞഃ നമഃ—കാം ഞഃ നമഃ.

ഇപ്രകാരം ഹന്തു സ്വരങ്ങളെയും ഉച്ചരിച്ചു കിഴക്കു തുടങ്ങി ഹന്തു ഇതളുകളിലും ന്യസിക്കുക.

ഇവിടെ പറയുന്ന വർണ്ണങ്ങളെ എല്ലാം ന്യസിക്കേണ്ട ക്രമം ഇതുതന്നെ ആകുന്നു.

ഹൃദയത്തിൽ അനാഹതചക്രം എന്നു പേരോടുകൂടിയ പന്ത്രണ്ടു ഇതളുകൾ ഉള്ള കമലം ഭൃഗുനിച്ഛിത അതിൽ മുഖിലത്തെപ്പോലെ കിഴക്കു തുടങ്ങി ഹന്തു ഇതളുകളിലും—

കാം കം നമഃ കാം ഖം നമഃ കാം ഗം നമഃ കാം ഘം നമഃ
കാം ഞം നമഃ കാം ചം നമഃ കാം ഛം നമഃ കാം ജം നമഃ
കാം ഞഃ നമഃ കാം ഞഃ നമഃ കാം ഞഃ നമഃ കാം ഞഃ നമഃ
എന്നീ പന്ത്രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളെ ന്യസിക്കണം.

നാദപ്രദേശത്തിൽ മണിപൂരകചക്രം എന്നു പേരോടുകൂടിയ

കൂടിയ പത്തുതളുകൾ ഉള്ളകമലം ഭൃംഗിച്ച് അതിൽ മേൽ
 പറ്റത്തോലകൾ കഴുകുക. ഇതിൽ ഉടങ്ങി പത്തു തളുകളിലും,
 ഓം ഡം നമഃ ഓം ഡം നമഃ ഓം ഞം നമഃ ഓം തം നമഃ
 ഓം മം നമഃ ഓം ഭം നമഃ ഓം ധം നമഃ ഓം നം നമഃ ഓം
 പം നമഃ ഓം ഹം നമഃ—എന്നീ (൧൦) പത്തു മന്ത്രങ്ങളെ
 ന്യസിക്കണം.

ലിംഗത്തിൽ സ്വാധിഷ്ഠാനചക്രം എന്നു പേരുള്ള കൂടി
 യത്തളുകളിൽ ഉള്ളകമലം ഭൃംഗിച്ച് അതിൽ ഓം ഖം നമഃ
 നമഃ ഓം ഭം നമഃ ഓം മം നമഃ ഓം ധം നമഃ ഓം നം നമഃ
 ഓം ലം നമഃ

എന്നീ ആറു മന്ത്രങ്ങളെ ന്യസിക്കണം

അനന്തരം മൂലാധാരചക്രം എന്നു പേരുള്ള കൂടിയ നാ
 ലുതളുകളിൽ ഉള്ളകമലം ഭൃംഗിച്ച് അതിൽ ഓം ഖം നമഃ
 ഓം ശം നമഃ ഓം ധ്വം നമഃ ഓം സ്വം നമഃ

എന്നീ നാലു മന്ത്രങ്ങളെ ന്യസിക്കണം.

ഭൂമദ്ധ്യത്തിൽ ആജ്ഞാചക്രം എന്നു പേരുള്ള കൂടിയ രണ്ടു
 തളുകളിൽ ഉള്ളകമലം ഭൃംഗിച്ച് അതിൽ ഓം ഹം നമഃ ഓം
 ഓം ക്ഷം നമഃ

എന്നീ രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളേയും ന്യസിക്കണം.

ഈ ന്യസാഭക്തവലം മനസ്സുകൊണ്ടുതന്നെ ചെയ്യേ
 ണ്ടതാണ്.

അഥവാ തന്റെ ദേഹത്തിൽ അണിവിരൽ കൊണ്ടും,
 പ്രതിമാദികളിൽ പൂജ്ഞകൊണ്ടും ചെയ്യണം.

ഇതിനനുനാദിതപം ഹേതുവായിട്ടു ജപ്യാദികൾ ഇ
 ല്ലാഭ്യം പരബ്രഹ്മമെന്നപോലെ

അഥ ബഹിർല്ലവിന്യാസഃ.

ജ്വലിർബ്രഹ്മാസമുദ്ദിഷ്ടം ഗായത്രി മന്ത്രം ഇതിതം

സരസ്വതീ സമാപ്താ താദേവതാ ദേശികേന്ദ്രമൈഃ

അക്ലിബ്ധാസ്വദീപ്തം നഗ്നൈഃ ഷഡ്ഗുണൈഃ ക്രമേ

ഷഡംഗാനി വിധേയാനി ജാതയുക്താനി ദേശികൈഃ

[ഇതി ശാരദാനാമം]

ബഹിർല്ലവിന്യാസത്തിന്നു ജ്വലിർബ്രഹ്മാവും, മന്ദസ്സു
 ഗായത്രിയും, ദേവതസരസ്വതിയും ആകുന്നു എന്നു ശ്രദ്ധേയം
 ഷുദ്ധാർ പായുന്നു. അനുസ്ഥാനത്തോടു കൂടിയ അകാരാദി
 ഹൃസ്വങ്ങൾ ആദിയും, സാനസാരാകാരാദി ലീലങ്ങൾ ഒട്ട
 റിലും ചേർത്തുകൊണ്ടു ആറുവർത്തങ്ങളെക്കൊണ്ടു ക്രമപ്രകാ

மஃனம், ஸபாஹாஹு த்யாதிருஷணிகஜேந்திரச் சிவஸ. இ
இஃ செய்வுளமை மூலநாமமாற்பரவு.

ആയതിന്റെയും

കാംതാസ്യ ശ്രീബഹിർമാതൃകാന്യാസസ്യ ബ്രഹ്മഭംഗം ജ്ഞ
യേനമഃ—ഏ,ന്ന ശരസ്വതി

ഗായത്രിഹരദാസനമഃ :—ഏകാമൃതത്തിൽ

മാതൃകാസരസ്വതൈനമഃ—എന്നു പുറയുത്തറിൽ

+ ഹൽദ്വാബീജോത്സവം-ഗൃഹ്യ-സ്വരേഭ്യോശക്തി
 ഭോനമഃ-പാദശ്യാഃ-വൃക്കിദ്യുഃകിലകേഭ്യോനമഃ. നയാ
 ഗോഷു.

അം കംഖംഗംഘംഞം ത്തം അംഗൃഷ്ഠംഭ്രാണമഃ *

ഇം ചാമരംജന്മം ഞം ഇം തജ്ജനിഭ്യം സ്വരം

ഉം സംസ്ഥാനം ഈ മദ്ധ്യമാറ്റം വരിക

എന്താ! മംഗളം നന്നം ഐശ്വര്യം അന്നാമികാഭ്യം ഹൃദം

ഒം പഠനത്തിനും ഒരു കണ്ടുപിടിത്തം വെച്ചു

അയ്യംപംചംശംവിംസഹസ്രം

കരതലകരപ്പച്ചാട്ടിറംവട്

வழங்கியிருப்பினும், அப்போது நான் அங்கே இருக்கவில்லை.

ഇപ്പോൾ വാക്യന ബ്രഹ്മരൂപത്തിലുള്ളതായ ഒരു
മലത്തിൽ മനോഹരസുന്ദരിയെ പ്രാപിക്കുന്നു

പഞ്ചാശല്ലി പിരിയ്ക്കുക. മുഖഭാഷ്യം രചിക്കുക. സ്ഥലം:

ഭാസ ഐശ്വര്യലിഖിതചന്ദ്രശങ്കരകവചാമാപിനഃശ.സു.നീം

മുദ്രാമക്ഷഗുണംസുധാശ്ശൃംഗലശംവിദ്വാഞ്ച ഹസ്താഭയൈഃ

വിഭാഗം: വാഗ്ദത്തം, നായനാ വാഗ്ദത്തം

അകാരാദി അബ്ജന്താനു വർണ്ണങ്ങളെക്കൊണ്ടു വേർതിരിക്കപ്പെട്ടമിഥ്യം, കൈ, കാൽ, വയറ്, മേയ്ക്കും എന്നിവകളോടു കൂടിയവളായും, ശോഭിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കരീടത്തിങ്കൽ കെട്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രക്കലനോടുകൂടിയവളായും, തടിച്ചു ഉതിനിൽക്കുന്ന മൃലകളോടുകൂടിയവളായും, കൈകളിൽ വരലമുദ്ര, ജപമാല, അമൃതകൊണ്ടുനിറയ്ക്കപ്പെട്ട പെന്ത

+ ബീജാദികൾ ഈ പാഠപരഞ്ചത്രിശ്ലോകീകൃതം ബ്രഹ്മയം
മനുസരിച്ചു ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

ഭൂമി അംഗുഷ്ഠാദി സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഐശ്വര്യം, ശിരസേ, ശിഖാരയ, കുചപായ; നേത്രത്രയായ, അസ്ത്രയഃ, നാഭകൾ ചേർന്നു ഐശ്വര്യാദി ഷഡംഗങ്ങളും ആചരിക്കുക.

കിടം, ചന്ദ്രാമണിവിദ്യ എന്നിവകളെ ധരികുന്നവരായും, പെട്ടപ്പുനിയത്തോടുകൂടിയവളായും, മുക്കുണിയായും ഇരിക്കുന്നമാതൃകാസരസ്വതിയെത്താൻ സേവിക്കുന്നു.

ഇനി ലിഖിതം തൃസിക്കേണ്ടസ്ഥാനങ്ങളെ പറയുന്നു.

അഥലീവിശ്വാസസ്ഥാനം.

ലലാടേ, മുഖവൃത്തേ, ക്ഷീ, ശ്രവോ, നാസാ, സുഗണ്ഡയോഃ
ഓഷ്ഠോ, ഭാഗ്ദന്തപംക്തോ, മൂർധ്നിവക്ത്രേ, ത്ര്യംസസ്ഥാനം
ബാഹോ, സന്ധിഷ്ഠി, സാഗ്രേഷ്ഠി, കപലഗ്ഗോ, പ്രസേതൃധീഃ
തപാഗ്ഗോ, പരമേശ്വരപർവ്വതപര്യോ, പൃഷ്ഠേ ശരീരേ
നാഭൗ, കർമ്മപവഗ്ഗോ, ഹൃദയം ശകുലം തരഃ
തൃസ്യയാഭി, ചതുർണ്ണം ശരീരം രതേ, ന്യസേൽ
പൃഥ്വി, കരമേ, രംഭ്രോ, ജ്ജരേ, വഭനേ, ധാ

[ഇതിമേരുതന്ത്രം]

* തൃസിക്കേണ്ടതെല്ലാം വർണ്ണങ്ങൾ വിസ്തൃതത്തോടുകൂടിയും അപസ്ഥാനം നമഃ, ശബ്ദാലോചനം വേണ്ടതാണ്.

വർണ്ണങ്ങളോടുകൂടി രതസ്ഥാനങ്ങളെപ്പറയുന്നു

അഃ നമഃ	നൊറിയിൽ	അഃ നമഃ	വലത്തുകവിൾ
ആഃ നമഃ	മുഖത്തിൽ ചുറ്റും	ആഃ നമഃ	ഇടത്തുകവിൾ
ഇഃ നമഃ	വലതുകണ്ണിൽ	ഏഃ നമഃ	മേൽച്ചുണ്ടു്
ഊഃ നമഃ	ഇടത്തുകണ്ണിൽ	ഐഃ നമഃ	കീറച്ചുണ്ടു്
ഉഃ നമഃ	വലത്തുചെവിയിൽ	ഓഃ നമഃ	മേല്പുൽനിര
ഊഃ നമഃ	ഇടത്തുചെവിയിൽ	ഔഃ നമഃ	കീഴ്പുൽനിര
ഈഃ നമഃ	വലത്തുമുക്കിൽ	അഃ നമഃ	രലയിൽ
ഊഃ നമഃ	ഇടത്തുമുക്കിൽ	അഃ നമഃ	മുഖം

കഃ നമഃ	വലത്തുതോൾ	ഡഃ നമഃ	ടി നെരിയറണി
ഖഃ നമഃ	കൈമുട്ട	ഡഃ നമഃ	ടി വിരൽമൂലം
ഗഃ നമഃ	ടി മണിബന്ധം	ണഃ നമഃ	ടി വിരൽപുറം
ഘഃ നമഃ	ടി അംഗുലീമൂലം	തഃ നമഃ	ഇടത്തുകാൽമൂലം
ങഃ നമഃ	ടി കൈവിരൽപുറം	ഥഃ നമഃ	ടി മുട്ടു്
ചഃ നമഃ	ഇടത്തുതോൾ	ഭഃ നമഃ	ടി നെരിയറണി
ഛഃ നമഃ	ടി കൈമുട്ടു്	ധഃ നമഃ	ടി വിരൽമൂലം
ജഃ നമഃ	ടി മണിബന്ധം	നഃ നമഃ	ടി വിരൽപുറം
ടഃ നമഃ	ടി അംഗുലീമൂലം	പഃ നമഃ	വലത്തുപള്ള
ഠഃ നമഃ	ടി കൈവിരൽപുറം	ഫഃ നമഃ	ഇടത്തുപള്ള
ഢഃ നമഃ	വലത്തുകാൽമൂലം	ബഃ നമഃ	പുറം (മുതുകു്)
ഢഃ നമഃ	ടി ടി മുട്ട	ഭഃ നമഃ	നാഭി (ചൊക്കിൾ)

മഃനമഃ	വയറു	ഷഃനമഃ	ടി ഇടുത്തുകൈ
യഃനമഃ	പുറയം	സഃനമഃ	മാർവു തുടങ്ങി
രഃനമഃ	വലത്തുതോൾ		വലത്തുകൾ
ലഃനമഃ	പിൻകഴുത്തു	ഹഃനമഃ	ടി ഇടുത്തുകൾ
വഃനമഃ	ഇടുത്തുതോൾ	ളഃനമഃ	മാർവുതുടങ്ങി വയറു
ശഃനമഃ	മാർവു തുടങ്ങി	ക്ഷഃനമഃ	മാർവുതുടങ്ങി
	വലതു കൈ		മുഖം വ്യവകം.

അഥമാതൃകാമുദ്രാഃ

ലലാടനാമികാമദ്ധ്യേ നൃസേച മുഖവൃത്തകേ
 തജ്ജനീമദ്ധ്യമാനാമാ പിന്നുസേചൈവനേത്രയോഃ
 തജ്ജന്ത്യാനമേസംഭോജ്യ നൃസേൽസാധകസത്തമഃ
 അഗ്രച്ഛംകണ്ഠയോന്ത്ത്യ കനിഷ്ഠാഗ്രഘൃകൈനസേഃ
 മദ്ധ്യമാംഗണ്ഡയോന്ത്ത്യ മദ്ധ്യമേമോഷ്ഠയേന്ത്ത്യനേൽ
 അനാമാഭിന്തയോന്ത്ത്യ മദ്ധ്യമാമുത്തമാംഗകേ
 മുഖനാമാംമദ്ധ്യമാഞ്ച ഹസ്തപാലേചപശപയോഃ
 കനിഷ്ഠാനാമികാമദ്ധ്യേ നൃസുവ്യഃപുഷ്ടരസുഥാ.
 താഃസാഗ്രഘൃദിനഭദേശേനവാഃകക്ഷാചപിന്ത്യനേൽ
 പുദസേസാധകീസവ മസയേയേ കകരസ്വലേ
 പുൽപുവഹസ്തപൽക്ഷി മുഖേഷുതലമേചച
 ഏതാസ്മാതൃകാമുദ്രാഃക്രമേണപരികീർത്തിതഃ
 അജ്ഞാതാപിന്ത്യസേച്ഛു ന്യാസന്ത്യാത സ്വനിഷ്ഠലഃ

(ഇത്യന്തർഗതേ)

ഇനിമേൽപ്പറഞ്ഞ ലിപികൾഇന്ന വിരൽകൊണ്ടു ഇ
 ന്നസ്ഥാനത്തെ നൃസിക്കണമെന്നുപറയുന്നു.

അണിവിരലും നടുവിരലുംചേർത്തു നെറ്റിയിലും
 ചുണ്ടോന്നി, അണിവിരൽ, നടുവിരൽ എന്നിവ ചേർത്തു
 മുഖവൃത്തത്തിലും
 അണിവിരലും ചുണ്ടോന്നിവിരലുംചേർത്തു കണ്ണുകളിലും
 പെരുവിരൽകൊണ്ടു ചെവികളിലും
 ചെറുവിരലും പെരുവിരലുംകൂട്ടി നാനാവൃട്ടങ്ങളിലും
 നടുവിരൽകൊണ്ടു ഇരുകവിൾകളിലുംമണ്ടകളിലും
 അണിവിരൽകൊണ്ടു മുഖത്തിലും
 നടുവിരൽകൊണ്ടു കൈ, കാൽഎന്നിവകളിലും
 ചെറുവിരൽ, അണിവിരൽ, നടുവിരൽ, എന്നിവകൊണ്ടു
 പാശ്ചാത്യഭാഗങ്ങളിലും മുതുകത്തും
 അവിരലുകൾപെരുവിരൽചേർത്തു നാഭിയിലും

അഞ്ചുപിരലുംകൂട്ടിവയറിലും, ഹൃദയത്തിലുംതോൾകളിലും
 പിൻ കഴുത്തിലും
 ഹൃദയാദിഹസ്തം, ഹൃദയാദിപാദം, ഹൃദയാദികക്ഷി, ഹൃദയാ
 ദിമുഖം എന്നിവകളിലെല്ലാം ഉജ്ജ്വലിക്കുകയും നൃ
 സിക്കുന്നു.

ഇതുകൾക്രമപ്രകാരം മാതൃകാമുദ്രകൾഎന്നുപറയപ്പെ
 ടുന്നു. ഇവയെ അറിയാതെയാവനെയെന്തെന്ന് നൃസംചെ
 യ്ക്കുന്നുവോ ആയതു അവന്നു കേവലംനിഷ്പ്രയോജനമായി
 ടുതന്നെഭവിക്കും.

പ്രകാരാന്തരേണ മാതൃകാമുദ്രാഃ

അംഗാഷ്ടാനാമികാഭ്യാന്ത നൃസസ്സർത്രസമ്മതഃ
 ഇത്യാദി പദ്യ പാഹിനീ പചനംകൊണ്ടു കേവലംചെ
 രുപിരലും അന്നിപിരലുംചേർത്ത് എല്ലാസ്ഥാനങ്ങളിലും നൃ
 സിക്കാമെന്നുകിട്ടുന്നു.

പുറപ്പെടുന്നാമയാവാപി മനസാവാന്യസേദസ്മൻ
 ഇത്യാദി മന്ത്രതന്ത്രപ്രകാരം, തത്ത്വം വാക്യംകൊണ്ടു പ
 ഷ്ടാനകാണ്ടുപ്രതിമാലകളിലും, അന്നിപിരലും ചെറുപിരലും
 ചേർത്തതന്റെദേഹത്തിലും, മേലഭാഗം മുതലായതുകളിൽ മന
 സ്സുകൊണ്ടും നൃസിക്കണമെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു.

മാതൃകാചതുർവ്വർണ്യം

ചതുർത്ഥമാതൃകാപ്രാക്താ കേവലംബന്ദുസംയുതാ
 സവിസർഗ്ഗാസോഭയാച . . . . .
 വിദ്യാകരീകേവലാച സോഭയാഭക്തിഭയേനീ.
 സവിസർഗ്ഗാപുത്രഭക്തിന ബന്ദുദർശിതദായിനീ.

മാതൃകാന്താസം “കേവലം, ബന്ദു സവിസർഗ്ഗാ, സോ
 ഭയാ” എന്നിങ്ങനെ നാലു വിധമുണ്ട്. അതിൽ “കേവ
 ലം” സ്വപ്രഭാവേനയുള്ള ലിപികളേ തന്നെ നൃസിക്കുന്നു.

അ. ആ. ഇ. റം—ഇത്യാദി കേവലവും
 അം. ആം. ഇം. ഇഃ—ഇത്യാദി * സബന്ദുവും
 അഃ. ആഃ. ഇഃ. ഇഃ—ഇത്യാദി ‡ സവിസർഗ്ഗവും
 അഃ. ആഃ. ഇഃ. ഇഃ—ഇത്യാദി † സോഭയവും

* സബന്ദു=അനുസ്വാരത്തോടുകൂടിയത്.

‡ സവിസർഗ്ഗം=വിസർഗ്ഗത്തോടുകൂടിയത്.

† സോഭയം=അനുസ്വാര വിസർഗ്ഗങ്ങളോടുകൂടിയത്.

ആകുന്നു.

ഇതുകളിൽ കേവലം-വിദ്യയേയും, സബിന്ദ-ധനത്തേയും, സഖാസർഗ്ഗം-പുത്രന്മാരെയും, സോഭനം-ഭക്തിയേയും നൽകുന്നതാകുന്നു.

പ്രകാരാന്തരേണ മാതൃകാന്താസക്രിമഃ

മായാലക്ഷ്മീബീജ പൂർവ്വാവഗ്ഭവാഭ്യോപവേഷ്യതഃ
 ത്രിതാരാഭ്യോരമാഭ്യോവന്യസുര്യഃ സാധകേന്ദ്രമൈഃ

സാധകശ്രേഷ്ഠന്മാരാൽ മേൽപറഞ്ഞ ലിപി നാമം മായാബീജാദിയാദിഭോലക്ഷ്മീബീജാദിയാദിഭോ, വാഗ്ഭവാദിയാദിഭോ, ത്രിതാരാദിയാദിഭോ, രമാദിയാദിഭോ ന്യസിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്. എന്നുകലാവതാരത്തിൽ പറയുന്നു.

മായാബീജാദി_____ശ്രീം അംനമഃ	} ഇത്യുദി.
ലക്ഷ്മീബീജാദി_____ശ്രീം അംനമഃ	
വാഗ്ഭവാദി_____എം അംനമഃ	
ത്രിതാരാദി_____ഓം ഓം ഓം അംനമഃ	
രമാദി_____ശ്രീ അംനമഃ	

രത്നലം

വാഗ്ഭവാഭ്യോ വാക്പ്രദാസ്യം ത്രിതാരാഭ്യോതുകമൈഃ
 ശ്രീബീജാഭ്യോമഹൈശപ്തദായിനിമാതൃകാസ്മൃതാ

[ഇതിസംഭാസാസാരോ
 ആദിയാകർഷണം, എന്ന ബീജാക്ഷരം ചേർത്തു ന്യസിച്ചാൽ വാക്പദപ്രദവും, 'ഓം ഓം ഓം, എന്നീ മൂന്നു പ്രണവങ്ങൾ ചേർത്തു ന്യസിച്ചാൽ അഭിഷ്ടവും, 'ശ്രീം, എന്ന ബീജം ചേർത്തു ന്യസിച്ചാൽ വലുതായ ഐശ്വര്യവും ലഭിക്കുമെന്നു സിദ്ധാന്തസാരത്തിൽ പറയുന്നു.

സൃഷ്ട്വാദിമാതൃകാന്താസക്രിമഃ

മാതൃകാത്രിതയം കുർവാൽസൃഷ്ടിസംഹാരകസ്ഥിതിം

[ഇതിവീരപുഡാമണൈഃ]

സൃഷ്ടി, സംഹാരം, സ്ഥിതി എന്നിങ്ങനെ ലിപിന്യാസം മൂന്നുവിധമുണ്ട്. ഇവമൂന്നും ചെയ്യണമെന്നുവീര പുഡാമണിയിൽ പറയുന്നു.

സൃഷ്ട്വസൃതപുഷ്ട്വാദിസ്ഥിതേസുൽപാലനം ഭവേൽ
 സംഹാരോദ്ദോഷസംഹാരതസ്യാത്രിതയമാചരേൽ

[ഇതികലാവതാരേ

സൃഷ്ടി പ്രകാരമുള്ള ലിപിന്യാസത്തിൽനിന്നു പുത്രാദി

[illegible][illegible]

‘ഈ, മാർട്ടി ‘അ, കാരാഞ്ഞാസ്സാസഭയ്ക്കീയതെന്തി
 സംഹാരസ്സാസനാമസ്സാൽ . . . . .

സമുദായത്തിന്റെ നേതൃത്വം

സ്ഥിതിക്രമേണദേവിയേ മേല്പറഞ്ഞപ്രകാരം ഭാഗ്യാ
 ച്ഛ് അനുസാരവ്യാസഗുണോടുകൂടി 'ഡ,കാരാദി വർണ്ണങ്ങ
 ളെന്ദ്രസ്ഥിതനേത് സ്ഥിതിസ്ഥാസമാകുന്നു എന്നു ശാരദയി
 ൽ പറയുന്നു.

പൂർവ്വാർച്ചനാഹ്നി പര്യന്താദ്യഃ ഷഡംഗം ജ്യാനമുചൃതേ

[ഇതിമേന്ദതന്ത്രേ]

സ്ഥിതിസംഹാരത്യാസങ്ങൾക്കു ഋഷി, മന്ദസ്തം, ദേവത, ശക്തി, ബീജം, കീലകം, അംഗുലീച്ചാപകം, ഹൃദയദിഷ്ടധംഗം എന്നി പത്തുപാദം മുൻപറയപ്പെട്ടവതന്നെ. ജ്യാനത്തിനുചുട്ടുത്യാസമുണ്ട്. അതുപറയപ്പെടുന്നു.

സംഹാരക്രമേണജ്യാനം.

അക്ഷസ്രജംഹരിണപോതമുദഗ്രടങ്ക്രം
വിദ്യാംകൈരവീരതം ദധതീംത്രാനേത്രാം
അഭോഭമേലി മരുണാമരവിന്ദസംസ്ഥാം
വർണ്ണേശ്വരിം പ്രണമതസ്തനദാരനദ്രാം

കരിടത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രക്കലയുള്ളവളും മൂന്നു കണ്ണുകൾ ഉള്ളവളും കൈകളിൽ ജപമാല, മാൻകുട്ടി, വലിയ ഉപ്പി, ചിന്താമണിവിദ്യ എന്നിവകളെ ധരിക്കുന്ന പട്ടംമുലയുടെ ചേരനം കൊണ്ടു താഴുന്ന പട്ടം, താമരയിൽ ഇരിക്കുന്നവളും, ചുവന്ന നിറമുള്ള പട്ടം ആയ സരസ്വതീദേവിയെ നമസ്കരിക്കുന്നു.

സ്ഥിതിക്രമജ്യാനം.

സിന്ധുരകാന്തിമമി ഓഭരണാംത്രാനേത്രാം
വിദ്യാക്ഷസ്രത്രമുഗ്രപാതവരദാധാനാം

സിന്ധുരത്തിൻറശോഭപോലെ ഇരിക്കുന്ന ശോഭയോടു കൂടിയവളായി, അനേകം ആഭരണങ്ങളുള്ളവളായി, മുകളിൽ യായി, കൈകളിൽ, ചിന്താമണി, ജപമാല, മാൻകുട്ടി, വരദമുദ എന്നിവകളെ ധരിക്കുന്നവളായിരിക്കുന്ന സരസ്വതീദേവിയെ ജ്യാനിക്കുന്നു.

ത്യാസാനാഹ്നപൂർവ്വം.

ത്യാസാഃ കാർത്യാസ്തപദഭഃ സ്ഥിതിസംഹാരസൃഷ്ടയഃ
സംഹാരസൃഷ്ടിസ്ഥിതിയോർഗൃഹസ്ഥസ്തുത്യസേൽക്രമാൽ
വാനപ്രസ്ഥാശ്വരതയഃ സൃഷ്ടിസ്ഥിതിലക്ഷക്രമാൽ

ബ്രഹ്മചാരികൾ ആദ്യം സ്ഥിതിക്രമേണയും പിന്നീടു സംഹാരക്രമേണയും അനന്തരം സൃഷ്ടിക്രമേണയും ലിഖിത്യാസാഹ്വയങ്ങളുണ്ടാകുന്നു എന്നും,

ഗൃഹസ്ഥൻ ആദ്യം സംഹാരക്രമേണയും പിന്നീടു സൃഷ്ടിക്രമേണയും അപസാനം സ്ഥിതിക്രമേണയും ത്യജിക്കണമെന്നും,

വാനപ്രസ്ഥന്മാരും, യതികളും ആദ്യം സൃഷ്ടിക്രമേണയും, അനന്തരാത്മതിക്രമേണയും, പിന്നീട് സംഹാരക്രമേണയും നൃസിക്കനമെന്ന് മേന്മയത്രെ അറിയാവുന്നതും.

* ന്യാസം കർമ്മാനുഷ്ഠാനം കർമ്മാകർമ്മവിശേഷങ്ങൾ വിശേഷിച്ചു കൽപ്പത്തിൽപറഞ്ഞപ്പോൾ നിന്നിരിക്കുന്ന സ്ഥാനങ്ങളിലെത്തുന്നതെന്നു വിശദീകരിക്കുന്നതാണ്.

കലാമാതൃകാ ന്യാസഃ.

പ്രാണൈകലാമാതൃകാ ന്യാസം തസ്യ ജ്ഞിഃ സ്മൃതഃ
പ്രജാപതിശ്ച ഗായത്രി ചന്ദ്രസ്യ സ്പാസ്തഭേവരോ
സാരസ്വതീ മതൃകാ ചോ വിനയോ ഗോഭീഷ്ടസിദ്ധയേ
താമരദർശനാശ്ച കവിശ്ച പ്രപഞ്ചോത്തരസ്ഥിതൈഃ

(ഇതിമേന്മതന്ത്രം)

അനന്തരം കലാമാതൃകയുടെ ന്യാസത്തെ പറയുന്നു—
ന്യാസത്തിന്റെ ജ്ഞി പ്രജാപതിയും, ചന്ദ്രസ്സു ഗായത്രിയും,
ഭേവര മാതൃകാ സാരസ്വതിയും ആകുന്നു. സർവാഭീഷ്ടസിദ്ധി
ക്കായിരിക്കട്ടെ വിനയോഗാ. ആദിയിങ്കൽ ഹൃദയവും,
കുടലിൽ ഭീഷ്മവും ചർമ്മം കരണ്യം വും, ഹൃദയാലി ഷഡം
ഗന്ധാസവും ചെയ്യണം.

നൃസി ക്ഷേണക്രമം.

ഓം അസൃഷ്ടികലാമാതൃകയാ പ്രജാപതയ ജ്ഞിയേ
നമഃ—ശിരസി— ഗായത്രി ചന്ദ്രസേനമഃ—മുഖേ—
മാതൃകാ സാരസ്വതീ മതൃകാ വിനയൈനമഃ—ഹൃദയേ
അം ഓം ആം അംഗുഷ്ഠാഭ്യാം നമഃ—ഇന്ദ്രാഭി
അഥ ഭുവാനം.

ഹാരസുപഭോമം രഥാംഗം ഗുണമേഹരിണഃ

പുനഃ കമ്പണ്ണമാലാ

ടാകം ശുഭം കലാലം ഭേദമമൃതലസഭേദം

കുംഭം പഹന്തി

മുക്താവിദ്യതപ്തയോദേഹ്വരീകരണജപാ

ബന്ധുരൈഃ പഞ്ചവക്ത്രൈഃ

ശുഭൈഷ്ഠ്യം വർഷാജനഗ്രാസകലശശിനിഭാം

ശാരദാതാം നമാമി.

നന്മുത്തം, മിന്നൽ, കാർമ്മേഘം, സ്ഫടികക്കൽ, ചെമ്പ്
ത്തിപ്പൂവ് എന്നിവകളേപ്പോലെ വർണ്ണിക്കാണ്ടു അതി

* അധികം ന്യാസങ്ങൾ രണ്ടാംഭാഗത്തിൽ

നോഹരങ്ങളായിരിക്കുന്ന അഞ്ചുമുഖങ്ങളും, മുഖമാനക്കു മു
മ്മുന്ന കണ്ണുകളും, തറകെ പത്തുതറകളും, അതുകളിൽ താമ
ര, ചക്ര, പാശം, മാൻ, പുസ്തകം, ജപമാല, വരത്തു, വെള്ള
ത്തലയോട്, ഭദ്ര എന്നിവകളെ വഹിക്കുന്നവളും, മുലകളു
ടെഭാരംകൊണ്ടു കനിയ്ക്കിരിക്കുന്നവളും, പതിനാലുകലകളെ
ക്കൊണ്ടു ചുറ്റുന്നതായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രനടുപ്പാലെ വിശദപ്രഭ
യായിരിക്കുന്ന സരസ്വതീദേവിയെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കു
ന്നു.

കലാനാമാഭി:

ഔദ്യോഗികതപഃതാമരപൂർവ്വതാമരകരോച്ഛാഞ്ചമന്ത്രകാം
ബിന്ദുയുക്താംഭദ്രതകലാനാമാച്ഛാഞ്ചമന്ത്രസാന്നിധ്യം
പൂർവ്വാകത്തുലാമാത്രാണാംന്യോസസ്ഥാനേഷുവിന്യസേൽ
നിവൃത്തിശ്ചപ്രതിഷ്ഠാചചിച്ഛാശാന്തിസുഗമേന്ധികാ
ഭീപിതാരോചികാചാപിമോചികാചപരാഭീധാ
സുക്ഷ്മാസുക്ഷ്മാമൃതാജ്ഞാനാമൃതാചാപ്തായനീതരഃ
പ്രാപിനീവ്യോമത്രപാചാനന്താസൃഷ്ടിഃസമൃദ്ധികാ
സ്മൃതിർഭയോതതഃകാന്തിർലക്ഷ്മീർഭൃതിഃസ്ഥിരാസ്ഥിതിഃ
സിദ്ധിജ്ഞാപാലിനീചശാന്തിരീശപരികരേതഃ
കാമികാവരദാചാന്നാഗ്രാഭിനീപ്രീതിസംയുതാ
ഭീഷാതീഷ്ണാഭമാരൈഭീഭയോ-

നിദ്രാചതന്ത്രികാ

കുലാസ്ത്യാൽക്രോധിനീചശ്ചാൽ

ക്രിയോൽക്കുരീനമൃത്യുക്താ

പിതാശ്ചൈതാനാപശ്ചാമ-

സിതാനന്തയാന്നിതാ

ഉൽക്കാകലാമാത്രാകൈവംസ്ഥാനേ-

കാരാഭികേന്ദ്രസേൽ

ഇപ്രകാരം ദേവിയെ ഔദ്യോഗികിച്ചിട്ടു ആദ്യം 'ഓം, കാർ
വ്യ, പിന്നെ 'അ, കാരാഭിവർണ്ണങ്ങൾ അനുസാരത്തോടുകൂ
ടിയും അനന്തരം അതാതുകലകളുടെ പേർ ചതുശ്ചന്ദ്രനുമായി
ടും ഭട്ടുവിൽ 'നമഃ, ശബ്ദവും ചേർത്ത മേൽ സൃഷ്ടിക്രമപിപി
ന്യാസത്തിൽ പറയപ്പെട്ട ലലാടാഭി സ്ഥാനങ്ങളിൽ സൂസി
ക്കുക.

അതായത്—“ഓം അം നിവൃത്തൈനമഃ,— ഓം ആം
പ്രതിഷ്ഠായൈനമഃ,— ഓം ഇം വിദ്യായൈനമഃ” ഇത്യാദി.

* കലാനാമുപുത്യാദിഃ.

തത്ര നാദാത്മനോജാതാഃ സ്വരജാസ്തു സഭാശിവൽ
 അപമാലാംപുസു കഞ്ചപാരഞ്ചാപികപാലകം
 ഹാരസ്തർദ്വധത്യഃ ശപതാഭാഃ ശപതാഭരണഭൂഷണഃ
 അകാരാദ് ബ്രഹ്മണാജാതാഃ കച ചക്ര കലാമശ
 പിതാ അക്ഷസ്രജം പദ്മമയഞ്ചകമണ്ഡലം
 ഹാരസ്തർദ്വധത്യഃ ശ്വേത്യയസ്താഃ പിതഗന്ധാന ലേപനാഃ
 വിഷ്ണോരകാരൽനം ജാതാഃ പൃതപർശ്വകലാഭര
 ശ്യാമാ അഭയശംഖാരിവരഹസ്താഃ സമീരിതഃ
 മകാരാദുദാതാജാതാഃ പഥവക്രകലാനവ
 ശരായുത്ര നിഭാഹാരസ്തർദ്വധത്യഃ ശ്വലമേവ ച
 കപാലഞ്ച പരാഭ്യുയാദധത്യ ഇതി സാധ്യകൈഃ
 ശകാരാദികപഞ്ചാനാമീശ്വരഭിന്ദതേഭേവൻ
 അഭയം ഹരിനം ടംകം വർഞ്ചകരചലവൈഃ
 ധേത്യോരകരവർണ്ണാഞ്ച ശ്വേത്യയസ്താനേ കലഞ്ചകേ

ശിവൻ നിർഗ്ഗണനായിട്ടും, സഗുണനായിട്ടുമുണ്ട്.
 നിർഗ്ഗണൻ പ്രകൃതിയിൽനിന്നും അന്ത്യനും, സഗുണൻ
 സകലനമാകുന്നു. നാദസ്വരൂപനായിരിക്കുന്ന ആ സഭാ
 ശിപകൾ നിന്നും വെളുത്ത നിർദ്ദത്താടും, ചെളുത്ത ആഭരണ
 ഞാളുകൾക്കുണ്ടു ലേപകരിക്കപ്പെട്ടതുകളും നന്നാലുകൈകളോടും,
 അതുകളിൽ ജപമാല, പുസുക്കും, കയർ, കലയോട് എന്നിവക
 ളെ ധരിച്ചും സ്വരജകളായിരിക്കുന്ന പരിനരക കലകളും—

അ, കാരസ്വരൂപനായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മാവിൽനിന്നും
 മഞ്ഞനിറത്തോടും മഞ്ഞനിറമുള്ള ചന്ദനം മുരലായതു പ
 ശിയുന്നന്നാലുകൈകളും, അതുകളിൽ ജപമാല, താമര, അ
 ഭയമുദ്ര, ജലപത്രം എന്നിവകളെ ധരിച്ചും 'ക, വക്ര' ച, വ
 ക്ര സംബന്ധികളായുമിരിക്കുന്ന പത്തുകലകളും—

ഉ, കാരസ്വരൂപനായിരിക്കുന്ന വിഷ്ണുവിൽനിന്നും ക
 രുത്തനിറത്തോടുകൂടിയും, കൈകളിൽ അഭയമുദ്ര, ശംഖ്, ച
 ക്രം, വരദമുദ്ര എന്നിവകളെ ധരിച്ചും 'ഭ, വക്ര' ത, വക്ര സംബ
 ധ്യികളായിരിക്കുന്ന പത്തുകലകളും—

മ, കാരസ്വരൂപനായിരിക്കുന്ന രുദ്രകൽനിന്നും ശരൽ
 കാലത്തിലെ ചന്ദ്രനെപ്പോലെ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്ക
 നതുകളും, കൈകളിൽ അഭയമുദ്ര, ശ്വലഃ, ര. ലയോട് വരദമുദ്ര

* ഇനിയും പലകലകൾ ഉണ്ട് അവ രണ്ടാംഭാഗത്തിൽ

എന്നവകളെ ധരിച്ചും പെ, വഴ്, യ, വഴ്സംബന്ധികളാ
യിരിക്കുന്ന ഒൻപതുകൾകളും—

ബിരുദപത്രപത്രമായിരിക്കുന്ന ഈശ്വരകൽനിന്നും വന്നുത്താട കൂടിയതുകൊണ്ടിരിക്കെ കളിൽ അഭ്യർത്ഥന, മാൻ, ഉളി, വരമുദയം എന്നിവകളെ ധരിക്കുന്ന ശാ, കാരാദി അഞ്ചു വർണ്ണങ്ങളുടെ കലകളും ഉണ്ടായത്.

കലാസ്വാസത്തിൽ ഇപ്രകാരം ഇതുകഴി പ്യാനിക്ക്
 ബോധമുണ്ടാകുന്നു എന്നു മേൽകത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

കൃഷ്ണപാതാളമാതൃകാസ്തോത്രം നൃപാസനോത്തമൻസമാചരേൽ
മൃഗമന്ത്രപ്രഭൃഷ്ടാദി കരംഗാഭിതരോന്മുഖേൽ

(ഇതിധാരമേ)

ഇപ്രകാരം മരുന്നാസംചെയ്ത് കല്ലെക്കുടയ്ക്കിയിരിക്കുന്ന മരുന്നാസങ്ങളെയും ആചരിക്കണം. അനന്തരം ഇഷ്ടദ്രവ്യമുപയോഗത്തിന്റെ ജ്യാമിതിയും കരപുരയ്ക്കെയും ന്യസിക്കണം. എന്നു ഡാമരശ്വരത്തിൽ പറയുന്നു.

ജയ് ഓം നമഃ ശിവായ! പശുതീർത്ഥദായാതകാൻ

ഈയി, ഹാസ്സ്, ദേവത ഇത്യാദിദി ചതുർത്വനമാ
 തിട്ട, ഒട്ടുപാൽ നമഃ, ശബ്ദചേതനം സൃഷ്ടിസ്തന്നാമെന്നായേ
 ഹിനീ നന്ത്രത്തിൽപാറുന്നു.

ജന്മദാതൃസ്തസ്മാന്നമഃ.

ജി. പി. ന്യായസേനമുഖ് നിദേശേ, മനസ്സു മുഖപങ്കജേ

രൂപനാഥഃ യനൈവ ചിത്തമുഗ്രഹേശ്വരഃ

ശക്തിപ്രദയോജ്ഞാവ സർവ്വേശ്വരീലക്ഷ്മണേ

(ഇതിനുശേഷം)

ജ്ഞി—ശിരസ്സിലും, ഛന്ദസ്സു—മുഖത്തിലും, വേദം—
ഹൃദയത്തിലും, ബീജം—ഗുഹ്യത്തിലും, ശക്തി—പാദങ്ങളി-
ലും, കീലകം—സർവാംഗങ്ങളിലും സ്പർശിക്കണമെന്നു ബ്രഹ്മ-
വൈഷ്ണവസംഗ്രഹത്തിൽ പറയുന്നു.

ജി.പി.എസ്. പാലിസി വർണ്ണപാത്രങ്ങൾ

ധാരാണ, മോചനം, തേജോവിജ്ഞാനപ്രാപ്തി, മോക്ഷം

(ഉതിമേശ്വരൻ)

ഈ ചിഹ്നം ഗുരുതപം ഹേതുവായിട്ടു ശിരസ്സിലും, ഛന്ദസ്സിൽ
വർണ്ണതപം ഹേതുവായിട്ടു മുഖത്തിലും, ദേവതയ്ക്കു ജ്ഞേയതപം
ഹേതുവായിട്ടു ഹൃദയത്തിങ്കലും ധാരണം ചെയ്തപ്പോൾ
നാമിന്നു മേൽകത്രാപര്യം.

ഋഷിഃ.

മഹാപരമേശ്വരായ നമഃ സാക്ഷാത്തപസാമനം
സാസാധനതിതുലാത്മാ സതസ്യഋഷിരീരിതഃ

(ഇതികലാനലതന്ത്രം)

യാചനാഭക്തൻ തപസ്സുകൊണ്ടു പരമേശ്വരനെ പ്ര
ത്യക്ഷനാക്കി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തിങ്കൽനിന്നും ആദ്യ
മായി മന്ത്രത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടു അതിനെ പഴിയോമണ്ണും സാധി
പ്പിക്കുന്നുവോ ആ തുലാത്മാവ് ആ മന്ത്രത്തിന്റെ ഋഷിഃ
ണ പരമപ്പെടുന്നതായി “കലാനലതന്ത്ര”ത്തിൽ പറയുന്നു.

ഋഗതാപിതിയാതോസ്തു ഋവണ്ണഃ പ്രാപകോമതഃ

ഷിച്ഛ്വാത്ഥസ്തുവിജ്ഞാന മതസ്തൽപ്രാപകസ്തുസഃ.

[ഇതിമേരുതന്ത്രം]

ഋഗതഃ എന്നുള്ള ധാതുവിങ്കൽനിന്നും ഉണ്ടായിട്ടുള്ള
താകുന്നു ‘ഋവണ്ണം’ ഇതിന്റെ അർത്ഥം ‘പ്രാപകൻ, എന്നു പ
റയപ്പെടുന്നു. ‘ഷിച്ഛ്വാത്ഥം’ എന്നവർണ്ണത്തിന്റെ അർത്ഥമാകട്ടെ
‘വിജ്ഞാനം’ താകുന്നു. ഇതുഹേതുവായ ഏതു വിജ്ഞാനപ്രാപകൻ
യാചനാഭക്തനോ അവൻ ഋഷി[ആദ്യമായി മന്ത്രാർത്ഥ
ജ്ഞാനത്തെ പ്രാപിക്കുന്നവൻ] എന്നുമേരുതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

ഋഷ്യാദിനമപരിജ്ഞാനേഭോഷഃ.

സദാചാരമന്ത്രതപനം ഹോനോജ്ജ്വലച്ചതേ

അഞ്ചരതപാൽ പദതപാച്ച മുഖേഹരദസമീരിതം

ഋഷിഹോനോപരിജ്ഞാനാനമന്ത്രപലഭോഗ്ഭവേൽ

കൌർണ്യപ്രജ്ഞാപിമന്ത്രാണാം വിനിയോഗമജാനന്തം.

(ഇതിബ്രഹ്മസ്യസൂക്തേ)

ഋഗ്വേദമന്ത്രതപങ്ങളുടേയും ഹോനം (മറവു) ഘേതുവാ
യിട്ടു ഹോസ്സു എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. അക്ഷരതപം ഘേതുവാ
യിട്ടു, പദതപം ഘേതുവായിട്ടും ഇതിന്റെ ന്യായം മുഖത്തിങ്ക
ലെന്നും വചിക്കപ്പെടുന്നു. മന്ത്രങ്ങളുടെ ഋഷി, ഹോസ്സു എ
ന്നിവകൾ അപര്യം അറിയേണ്ടതാകുന്നു. അല്ലാത്തപക്ഷം
ആ മന്ത്രങ്ങളുടെ ഘലം അനുഭവിക്കുകയില്ലാ. വിനിയോഗം
അറിയാതെ ഇങ്ങനാൽ മന്ത്രങ്ങൾക്കു ദുർബ്ബലതയും ഭവി
ക്കുമെന്നു ബ്രഹ്മസ്യസൂക്തത്തിൽ പറയുന്നു.

ഋഷ്യാദിനൃസമുദ്രഃ.

ഋഷിഹോനോഭവതാനാം ന്യാസേഹാഘലയഃസ്മൃതഃ.

ചതസ്ത്രോംഗഷ്ഠരഹിതഃ ശക്ത്യന്തംവിന്യസേത്തതഃ

കീലകാപ്യസുഹൃന്യാഭ്യം സർവ്വാംഗേസംധകംഗ്രഹീഷ.

വലത്തുകെ തള്ളവിരലാഴിച്ചു മറന്നാലുവിലും ശിരസിൽ ചേർത്തുപിടിച്ചാൽ ഋഷിമുദ്ര—മുഖത്തിൽ ചേർത്തുപിടിച്ചാൽ മരണാമുദ്ര—ഹൃദയത്തിൽ ചേർത്തുപിടിച്ചാൽ ദേവതാമുദ്ര—ഗുഹ്യത്തിൽ ചേർത്തുപിടിച്ചാൽ ബീജമുദ്ര—കാലുകളിൽ ചേർത്തുപിടിച്ചാൽ ശക്തിമുദ്ര—രണ്ടുകൈകൊണ്ടും പ്രത്യേകം ദോഹമാസകലം വ്യാപകം ചെയ്യുന്നതു് കീലകമുദ്ര.

ഇപ്രകാരം അതാതു മുദ്രകൊണ്ട് അതാതു സ്ഥാനങ്ങളിൽ അതാതിനെ നൃസിപ്പുക.

അംഗമുദ്രാഃ.

ഏകദശമദ്ധ്യമാനാമാതജ്ജനീഭിർ നൃഃസൽബുധഃ
മദ്ധ്യമാതജ്ജനീഭാഞ്ച ശിരസിസ്താസമാചരേൽ
അഗ്രഃശൃംഗശിഖായാഞ്ചഃശഭിഃ കവചേന്യസേഭഃ
നേത്രാഷ്ടതിസൂട്രിശ്ച സ്പാദസ്രമുലേപാലപഗാത്രഃശഃ
മദ്ധ്യമാതജ്ജനീഭ്യാംസ്വാ ലംഗമുദ്രാഃ സ്മൃതാഇമാഃ

നടുവിലും അണിവിരലും ചൂണ്ടുന്നിവിലുകൂട്ടി ഏകദശത്തിൽ ചേർത്തുപിടിക്കുന്നതു് ഏകമുദ്ര—നവിലും ചൂണ്ടുന്നിവിരലുകൂട്ടി ശിരസ്സിൽ ചേർത്തുപിടിക്കുന്നതു് ശിരോമുദ്ര—പെരുവിരലാഴിച്ചു മറന്നാലുവിലും ചുരുട്ടി രലകീഴായി കുടുമിക്കട്ടിൽ ചേർത്തുപിടിക്കുന്നതു്* ശിഖാമുദ്ര—ഏല്പാവിരലും വിടുത്തി തോളിന്നൊപ്പം പിടിച്ചു കണിക്കുന്നതു് കവചമുദ്ര—അണിവിരലിന്റെയും ചൂണ്ടുന്നിവിരലിന്റെയും അറകൂട്ടി അതന്മുകളിൽ നടുവിലറം ചേർത്തു രണ്ടുകണ്ണുകളും നടുവിൽ കൊണ്ടുകാണിക്കുന്നതു് നേത്രമുദ്ര—കൈപ്പടാരണ്ടുകൂട്ടി ചൂണ്ടുന്നിവിരലിന്റെ അറകത്തിൽ നടുവിലറം ചേർത്തു മേല്പോട്ടു മേല്പോട്ടായി മൂന്നുപ്രാവശ്യം തിരിപ്പിച്ചുകാണിക്കുന്നതു് അസ്രമുദ്ര.

ഷഡംഗാർത്ഥഃ.

ഏകദശയതിശബ്ദന ഏകസ്ഥോദേവഃ സവിഗ്രഹഃ
ഉച്യതേ നാമ ഇത്യസ്യ ജ്ഞാനാന്തദിഷ്ഠയം പരം
ശിരഃശഃസ്തോദേവതായാ ഉൽകൃഷ്ടതപാഭിധായകഃ
സ്വാഹേതിവിഷയാഃ സർവേ ദേവതായാം സമർപ്പിതാഃ
ശിഖായതൽസപത്രപതപം പഞ്ചപാവിരദിച്ചത
ദേവതായാപ്രാപകതപം കവചായാഭിധീയതേ
നേത്രശഃസ്തോദേവസ്യ നിത്യജ്ഞാനപ്രകാശ്യതേ
പൗഷധിതിതഃ ദേവോക്താ മന്ത്രശഃസ്തോദേവവാരണം

* മുൻകുടിയുള്ളവർ ശിരസ്സിനുപാൻവശം നൃസിപ്പുക

അനിഷ്ടസ്യ ഫട് ശബ്ദേന ദാഹകം തേജ ഉച്യതേ
ജ്ഞാനൈവ ച മാത്രാർത്ഥമംഗത്യാസംകരോതി യഃ
കരാസ്യ സ്യ സർവ്വർത്ഥ പുഷ്പതേത്ര ദൈശ്വര്യം

[ഇതി ബ്രഹ്മനസ്ത്യസ്യ കേതു]

ഏദയാ യനമഃ = മൃത്തിമാനായി ഏദയാത്തികൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഇഷ്ടദേവനായിക്കൊണ്ടുനമസ്കാരം (ദേവദീപ്യകസ്വാപകഷ്ടബാധാനുകൂലജ്ഞാനാനുകൂലപ്രാപാരം)

ശിരഃ സപാഹാ = ഇഷ്ടദേവന്റെ ഉൽകൃഷ്ടത്തിനായിക്കൊണ്ടു ഏദാൻതരചലവിഷയങ്ങളും ഞാൻ ദേവനിൽ സമർപ്പിക്കുന്നു.

ശിഖായൈ വഷ്ട് = ദേവന്റെ ഉൽകൃഷ്ടത്തിനായിക്കൊണ്ടു ഏദൻതരഹേം ദേവനിൽ സമർപ്പിക്കുന്നു.

കവചായ ഹു = ദേവന്റെ വ്യാപകമായിരിക്കുന്ന തേജസ്സിനായിക്കൊണ്ടു പ്രകാശംഭവിക്കട്ടേ.

നേത്രത്രയായ വൗഷ്ട് = ദേവന്റെ നിത്യജ്ഞാനത്തിനായിക്കൊണ്ടു പ്രകാശംഭവിക്കട്ടേ.

അസ്രായ ഫട് = അനിഷ്ടങ്ങളെ നിവാരണം ചെയ്യുന്നതയേദേവന്റെ അസ്രുത്തിനായിക്കൊണ്ടു തദാഹമായിരിക്കുന്നതേജസ്സഭവിക്കട്ടേ.

ഇപ്രകാരം അംഗമന്ത്രങ്ങളുടെ അർത്ഥമറിഞ്ഞു യാവനൊരുത്തൻ ന്യാസം ചെയ്യുന്നുവോ, സകലസിദ്ധികളും തനിയെ അപന്റെ കയ്യിൽ പന്നുചേരും. ദേവന്മാരാൽ പോലും പൂജിക്കപ്പെടുന്നവനായിട്ടു തീരും.

ഏദാദിഷു ഷഡംഗേഷു ജാതിഷ്ട് കേന വിന്യസൽ
നമഃ, സപാഹാ, വഷ്ട്, ഹു, വൗഷ്ട്, ഫഡേത, യേജാത യഃ

[ഇതി യാമലേ]

ഏദയാദി ആറു അംഗങ്ങളിൽ ആറു ജാതികളേക്കൊണ്ടു ന്യസിക്കണം—നമഃ, സപാഹാ, വഷ്ട്, ഹു, വൗഷ്ട്, ഫട്—ഇപ്രകാരം ജാതികൾ ആറ് എന്നു യാമലതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

ഷഡംഗമന്ത്രാഃ.

ഏദയാദിഷു വിന്യസേതംഗമന്ത്രാംസ്തതഃ സുധീഃ

ഏദയാ യനമപു വംശീരസേ വഹ്നി വല്ലഭാം.

ശിഖായൈ വഷ്ടിതുകതാ കവചായ ഹു മീരിതം

നേത്രത്രയായ വൗഷ്ട് സ്വാദസ്രായ ഫഡിതി ക്രമേൽ

[ഇതി ശാരദായാം]

ഏകായനമഃ-ശിരസേസ്തപാഹാ, ശിഖായൈ വ
ഷ്ട്—കവചായഹ്വ—നേത്രത്രയായവേഷ്ട്,—അസ്ത്രായ
ഹ്മസ്—എന്നിങ്ങനെ ആറു ഷഡംഗമന്ത്രങ്ങൾ. വിദ്വന്മാ
രായിരിക്കുന്നവൻ ഇവയെ ഏകയാദിസ്ഥാനങ്ങളിൽ നൃസി
ക്കണമെന്നു ശാരദാതിലകത്തിൽ പറയുന്നു.

ആഗമമാകുതമാഗ്നേ നന്ത്യാസാൻനിത്യംകരോതിയഃ
ദേവതാഭാവമാപ്നോതിമന്ത്രസിദ്ധിഃപ്രജായതൈ
യോന്ത്യാസകവചചരണോമന്ത്രംജപതിതംപ്രിയേ
ദൃഷ്ട്വാവിഷ്ണോഃപലായന്തേസിംഹാദൃഷ്ട്വായഥാഗജാഃ
അകൃതപാന്ത്യാസജാലംഽയാമുദ്ധാത്മാകുരുതേജപം
വിദാ ഏഃസഞ്ചാല്യതന്ത്രനംപ്രാദൈശ്വർദ്യഗൾ ശുഭ്ദം
ന്ത്യാസാനാംപ്രചുരതേപനപലനംമവിഭൂരിതാ
ഉക്തന്ത്യാസോനഹിത്യാജ്യസ്ഥധികംകമതശ്ചരേൽ
അംഗൈവിഹീനന്ത്യാമനോരംഗംതേനൈവകല്പരേൽ
(ഇതിമേരുതന്ത്രം)

യാചനാരുത്തൻ ശാസ്ത്രാദികളിൽ പറയപ്പെട്ടപ്രകാ
രം ന്ത്യാസംചെയ്യുന്നുവോ അവൻ തന്റെ ഇഷ്ടദേവതാസ്വ
രൂപത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. പൊട്ടുന്നനവേ അവൻ മന്ത്ര
സിദ്ധിയുണ്ടാകുന്നു. യാചനാരുത്തൻ ന്ത്യാസമാകുന്നച
ട്ടുകാണ്ടു ദേഹത്തെ മാച്ചിട്ട് മന്ത്രംജപിക്കുന്നുവോ ദുരിത
ങ്ങൾ അവനെ കണ്ടു, സിംഹത്തേക്കുണ്ടു ആനകളേപ്പോലെ
ചേടിച്ച് ഭൂമി മണ്ടുന്നു. യാതൊരു മൂഢാത്മാവും ന്ത്യാസങ്ങ
ളെ ചെയ്യാതെ മന്ത്രംജപിക്കുന്നുവോ അവൻ വിഷ്ണുജാൽ,
മാൻകുട്ടി പുലികളാൽ എന്നുപോലെ നിശ്ചയമായിട്ടും ഉപ
ദ്രവിക്കപ്പെടുന്നു. ന്ത്യാസങ്ങൾ അധികംചെയ്യേൽ അധിക
ഫലം. പാഞ്ഞിട്ടുള്ളന്ത്യാസം ഉപേക്ഷിക്കരുത്. അധികം
ആചരിക്കുന്നത് ഇഷ്ടംപോലെയുമാകാം— ഏതെങ്കിലും ഒരു
മന്ത്രത്തിന്നു അംഗങ്ങൾ പായപ്പെട്ടിട്ടില്ലെങ്കിൽ ആമന്ത്രാക്ഷരം
കൊണ്ടുതന്നെ അംഗങ്ങൾ കൽപ്പിക്കയുംവേണം. [മേരുതന്ത്രം]

പിറന്നുസഃ.

തതസ്തുയാഗപിറംബ്യാസ്വദേഹന്ത്യാസമാചരേൽ
ആധാരശക്തിപ്രകൃതിരത്മാകൃതമനന്തകം
വരാഹപ്രഥിവിഃക്ഷീരസിന്ധുഃദപീപചരണജം
മണിജംമണ്ഡപംകപ്പവാദപംമണിവേദികാം
രത്നപീഠംതന്മതാനിമന്ത്രിപൂജേചവിന്ത്യാസേൽ

(ഇതിയാമലേ)

അനന്തരം തന്റെ ശരീരത്തിൽ യോഗപീഠം
ചെയ്യണം. ആയത് —

ഓം ആധാരശക്തിശൈലം	ഓം പൃഥ്വിശൈലം
ഓം മൂലപ്രകൃതശൈലം	ഓം മണിമണ്ഡപായനം
ഓം ക്ഷ്മായനം	ഓം കൽപ്പവൃക്ഷായനം
ഓം അനന്തായനം	ഓം മണിവേദികായനം
ഓം വരാഹായനം	ഓം രത്നസംഹാരായനം

എന്നു ഹൃദയത്തിൽ ന്യസിക്കുക.

അംശം യോഗമയോവിദ്വാൻ പ്രാദക്ഷിണ്യേന ഭജേദ്
ധർമ്മം ജ്ഞാനം ചാലരാഗമൈശ്വര്യം വിനാശിനീകൃമാൽ
ധർമ്മം ദയം സ്മൃതം പാദപീഠം ശാന്താനിവാപദം
മുഖപാദം നാഭിപാദം പഞ്ചധർമ്മാഭിർവൃക്ഷയേൽ
അനന്തം ഹൃദയേ പദ്മം യസ്തൻ സൂര്യോദയാവകാൻ
ഏഷ സ്വസ്വപകലാന്ത്യഃ സർവ്വമാദ്യക്ഷരപൂർവ്വകഃ
അക്ഷരാദ്യന്ത്യസേതസൂര്യോദയാദന്ത്യനിശാകരം
മകാരാദ്യന്ത്യഃ സദാഹിംകലാമണ്ഡലസംയുതം
സതപതീം സ്മിൻ ഗുണാനന്ത്യസേതൈശ്വര്യം ശാന്തമ
സതപതീം സ്മിൻ ഗുണാനന്ത്യസേതൈശ്വര്യം ശാന്തമ
ആത്മാനന്തരാത്മാനം പരമാത്മാനം ശാന്തം
ആഭിജിതം ശാന്തസ്വശക്തിബിജപുഷ്പം
ജ്ഞാനാത്മാനം പ്രവിന്ത്യന്ത്യഃ സർവ്വവിദ്യമനുജം
ഏവം ഭഗവാനേവം ചിന്തയേദിഷ്ടഭവതാം

ഓം ധർമ്മായനം — വലത്തുകൾ — ഓം ജ്ഞാനായനം
ഇടത്തുകൾ — ഓം വൈരാഗ്യായനം — ഇടത്തുകൾ.
ഓം ഐശ്വര്യായനം — വലത്തുകൾ. — ഓം അധർമ്മായനം
മുഖം — ഓം അജ്ഞാനായനം — ഇടത്തുകൾ. — ഓം അ
വൈരാഗ്യായനം — വലത്തുകൾ. — ഓം അനന്തായനം.
ഓം പദ്മായനം. ഓം ആനന്ദകന്ധായനം. ഓം സംവി
ന്നായനം. ഓം സർവ്വതപാത്മകപദ്മായനം. ഓം പ്ര
കൃതിമയ പത്രോത്സവം. ഓം വികാരമയകേന്ദ്രോത്സവം.
ഓം പഞ്ചാശദപണ്ണബിജാശ്ച കണ്ഠികായനം. — ഓം അം
സൂര്യമണ്ഡലായ യോഗധർമ്മകലാത്മനേനം. — ഓം മം പഹ്നി
മണ്ഡലായ ദശകലാത്മനേനം — സം സതപായനം — രം
രജസേനം — താ തമസേനം — അം ആത്മനേനം — അം
അന്തരാത്മനേനം — പം പരമാത്മനേനം — ഹ്രീം ജ്ഞാനാ
ത്മനേനം. — എന്നീ മന്ത്രങ്ങൾ ഹൃദയത്തിലും ന്യസിക്കുക.

പിന്നീട് കേസരങ്ങളിൽ സ്വകല്പോക്ത പീഠശക്തി ക്ഷേത്രം സൃഷ്ടിച്ചു കണ്ണികയിൽ ഇഷ്ടദേവതാ യോഗപീഠ യനമഃ—ഇപ്രകാരം സ്വാസം കഴിച്ചു ഭേദരൂപമായിരിക്കുന്ന പീഠത്തിൽ * ഇഷ്ടദേവതയെ ഭൂതാനിഷ്ഠനും.

ഭൂതാനക്രമഃ.

ഭൂതാനം കർമ്മാത്തതോത്തതൽ കല്പോക്തനൈവ ചർമ്മനാ ആത്മനാ ഹൃദയാംഭോജേ കണ്ണികാ കേസരോജപലേ പ്രഹുഃപ്രസോമസൂക്യാഗ്നി മണ്ഡലനവിരാജിതേ സിദ്ധേഃ ശേഷദേവതാതത്ര വിദ്വാദാഗമബോധിരാം ഏവം തദ്വേദനം രഭി സഗുണം ഭൂതാനമുച്യതേ യജ്ഞീ പബ്രഹ്മണോരക്യാ സോഹംസ്വാമിരിവേദനേ തദവനിശ്ഠനം ഭൂതാന മിതി ബ്രഹ്മവിദ്വാദിഭഃ.

(ഇതി മേരുതന്ത്രം.)

അനന്തരം അതാതു കല്പങ്ങളിൽ പറയപ്പെട്ട മാർഗ്ഗമനുസരിച്ചു ഇഷ്ടദേവതയെ ഭൂതാനിഷ്ഠനും. ഭൂതാനം നേഗുണ മെന്നും “നിഗ്ഗുണ” മെന്നും രണ്ടു പ്രകാരം പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. സോമമണ്ഡലം, സൂര്യമണ്ഡലം, അഗ്നിമണ്ഡലം എന്നിവ കളകൊണ്ടുപ്രകാശിച്ചും അതിശയേന ചിട്ടനും മദ്ധ്യഭാഗത്തിലെ ബീജകോശം അല്പിദംകൊണ്ടു് ഉജ്ജ്വലിച്ചും ഇരിക്കുന്നതാൻ ഹൃദയകമലത്തിൽ വേദശാസ്ത്രാദികളെ കൊണ്ടു അറിയപ്പെട്ടപ്രകാരം നിജേഷ്ടദേവതയെ അറിയണം. ഇപ്രകാരം അറിയുന്നത് യാതൊന്നോ അതു് നേഗുണഭൂതാനമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

സോഹമെന്നുള്ള അഭേദബുദ്ധി ജീവബ്രഹ്മങ്ങളെ ഐക്യരൂപണ അറിയുന്നത് യാതൊന്നോ അതു് നിഗ്ഗുണഭൂതാനമെന്നു ബ്രഹ്മവിത്തുകൾ പറയുന്നു.

ഭൂതപാതാം ഗന്ധ പുഷ്പാദ്യൈർമാനസൈരപചരൈഃ സമ്പൂജ്യവിധിവൽപശ്ചാ . . . . .

ഇപ്രകാരം താൻ ഇഷ്ടദേവതയെ ധ്വനിച്ച് ഗന്ധം, പുഷ്പം, ധൂപം, ദീപം ഇത്യാദി മനസി കോപചാരങ്ങളെ കൊണ്ടു വിധിജ്ഞതക്കവണ്ണം പൂജിച്ചു ബാഹ്യപൂജ ആരംഭിക്കണമെന്നു ബ്രഹ്മദത്തരതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

തദന്തേതന്മയോഭൂതപാ ജപേദേഷോഅന്തരംശതം

മൂലം തൽസർവ്വസമ്പാദ്യ ദേവതയെ നിരോധയേൽ

~~~~~

* അതാതു ദേവതയുടെ പേർ ചേർത്തു പറയണം.

ഇപ്രകാരം മാനസപൂജ കഴിച്ചതിനുശേഷം ഇഷ്ടദേവതാ സൂത്രരൂപമായി ഭവിച്ചിട്ടു ദേവതയുടെ മൂലമന്ത്രം നൂറോളം ജപിച്ച് നിഖിലസ്വർഗ്ഗപ്രാപ്തിക്കായിക്കൊണ്ടു ആ ജപംദേവതയ്ക്കായി സമർപ്പിക്കണം.

കലശസ്ഥാപനവിധി:

അസ്ര നഭ്രമിംസംശോഭ്യ സാമാന്യാർഘ്യജലം
സ്വപാദമഞ്ചിന്ദ്രാഷ്ട്കോണവൃത്തവേദാസ്രമണ്ഡലം
സംലിഖ്യ മൂലമന്ത്രാനന്തദേവതാനാമകീർത്തയേൽ
പൂജയേൽ കലശാധാര മണ്ഡലായ നമഃണ നാ
ആധാരസ്ഥാപയേത്തത്ര ക്ഷാലിതംഹേതിമന്ത്രതഃ
യജേദശകലാഭിസ്തു വ്യാപ്തം ത്രാഗ്നിമണ്ഡലം
പ്രക്ഷാല്പ്യ കലശതത്ര സ്ഥാപയേദേവതാധിയാ
സൂത്രവിധിബദ്ധയജേത്തത്ര കലാപാദശസംയുതം
തൂലനപാദസാക്ഷം മൂലമന്ത്രേണപൂരയേൽ
ചന്ദ്രവിംബധ്വജത്തത്ര കലാഷോഡശസംയുതം
താരദാഗൈസ്രഭിമന്ത്രവിംബത്രിതയഃ ക്ഷേൽ
തീർത്ഥംതത്ര സമാവാഹ്വഹേതി പർവ്വപൂജകൈഃ
മന്ത്രൈഃ സംരക്ഷ്യാവകണ്ഠ്യസംവിക്രേഷ്ട്യേന്ദ്രവിൽ
പൂജയേദ്ഗന്ധപുഷ്പാഭ്യർച്ചനാദയേനസ്വരൂപോ
മന്ത്രേനാനന്തരേപേശി കലശഞ്ചാഭിമന്ത്രയേൽ

ഓം അസ്രായഹ്-എന്നുചൊല്ലി സാമാന്യാർഘ്യജലം കൊണ്ടു ഭൂമിയെ പ്രോക്ഷിച്ചിട്ടു ഗന്ധപുഷ്പംകൊണ്ട് ഷ്ട്കോണുപരച്ച് അതിൽപുറമെ വൃത്തംവീശി അതിനുപുറമെ ചതുരശ്രമഴിതി മൂലമന്ത്രംജപിച്ചു * ഇഷ്ടദേവതാകലശാധാരമണ്ഡലായനമഃ-എന്നു മണ്ഡലംപൂജിച്ചു ഫട്,-എന്നു ചുരിച്ചു കലശാധാരംകഴുകി മൂലമന്ത്രംജപിച്ചു * ഇഷ്ടദേവതാകലശാധാരം സ്ഥാപയാമിനമഃ-എന്നു ആധാരസ്ഥാപിച്ചു. മാ വഹ്നിമണ്ഡലായ ദശകലാത്മനേനമഃ- എന്നു ആധാരം പൂജിച്ചു ഫട്, എന്നു ചുരിച്ചു കലശംകഴുകി പുഷ്പമാല്യാഭി കൊണ്ടു മൂലമന്ത്രംചൊല്ലി *

~~~~~
* അഹിംസാപരമംപുഷ്പം പുഷ്പമിന്ദ്രിയനിഗ്രഹം
യോപുഷ്പാധർമ്മപുഷ്പാ ജ്ഞാനപുഷ്പഞ്ചമം
ഇത്യുക്തൈരതൈരഭ്യർച്ചൈഃപൂജയേൽപരദേവതാം
[ഇതി മാനസോപചാരപുഷ്പാണി]
* അതാതുദേവതയുടെ പേർപേർത്തുചൊല്ലുക.

മിനമഃ, എന്നു കലശം സ്ഥാപിച്ചു. അം സൂര്യമണ്ഡലാന്തരം
ഭരകലാത്മനനമഃ, എന്നു പൂജിച്ചു മൂലമന്ത്രം ചൊല്ലി ഇതു
ജലം കൊണ്ടു കലശം നിറച്ച്, ഓം ഉം സോമമണ്ഡലായഷോ
ഡശകലാത്മനനമഃ, എന്നു ജലം പൂജിച്ചു. —

ശാശ്വതവർണ്ണമേവ ശോഭാവരിസരസ്വതീ
നന്മഃ ദേവീസ്യ കാവേരി ജപേ സ്മിൻസന്നിധി കരു

എന്നു ചൊല്ലി അങ്കുശമുദ്ര കൊണ്ടു സൂര്യമണ്ഡലത്തിൽ
നിന്നും തിർത്ഥകരമായൊരു ചുഴി, ഫട്, എന്നു രക്ഷിച്ചു. ഹ്രിം, എ
ന്നു അപകണ്ഠനാമം ചെയ്തു മൂലമന്ത്രം ചൊല്ലി നോക്കി അതു
കൊണ്ടു തന്നെ ഷോഭിച്ചു പിന്നെയും മൂലമന്ത്രമുച്ചരിച്ചു * ഇ
ഷ്ടദേവ നാകലരാമതായനമഃ എന്നു ഗന്ധപുഷ്പാദികളേക്കൊ
ണ്ടു പൂജിച്ചു മത്സ്യമുദ്ര കൊണ്ടു അടച്ചു പിടിച്ചു, ഓം കലശസ്മൃദു
വേതുദേ, ജപിക്കുക.

മന്ത്രം:

ഓം കലശസ്മൃദുവേതുദേവീഷ്ടഃ കണ്ഠേരുദ്രസമാശ്രിതഃ
മൂലാസ്ത്വസ്ഥിതോ ബ്രഹ്മാ മദ്ധ്യമേതുഗണാസ്ഥിതഃ
കാഞ്ചനസാഗരാഃ സർവ്വ സപ്തദിപാവസുന്ധരാ
ഋഗപഃ ദാമയജുർവദഃ സാമപേദോഹ്യഥവന്ദഃ
അന്നാഗന്ധസമിതാഃ സർവ്വ കലശാഃ ബ്രഹ്മാശ്രിതാഃ

കലശമുപത്തിൽ വിഷ്ണുവും, കഴുത്തിൽ തുറന്നും, മൂല
ത്തിൽ ബ്രഹ്മാവും, മദ്ധ്യേ ഉമാ, കാർത്ത്യായനി, ഗൗരീ ഇത്യാദി
മാതൃകളും, ഉദരത്തിൽ ഏഴു നമുദ്രകളും, ഏഴു ദീപകളോടുകൂ
ടിയ ഭൂമിദേവിയും, ജലത്തിൽ ജ്യോതിഷം, വ്യാകരണം, ശി
ക്ഷാ, കല്പം ഇത്യാദി അംഗങ്ങളോടുകൂടിയ ഋക്, യജുസ്സ്,
സാമം, അഥവ്വം മുതലായ വേദങ്ങളും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

ഇതു ക്തപാമൂലമന്ത്രം മന്ത്രമേവ ധ്യാനം

കാമോദാപ്രദശ്ചാഥ ഭാവയേദ്ദേവതാത്മകം

ഇപ്രകാരം മേൽപ്പറഞ്ഞ ശ്ലോകമന്ത്രങ്ങൾ ജപിച്ചു പി
ന്നീടു ഇഷ്ടദേവതയുടെ മൂലമന്ത്രം എടുത്തു ജപിക്കണം. [അ
നന്തരം കലശമുദ്ര പിടിച്ചു കാണിച്ചു കലശം ദേവതാസ്വ
രൂപമായിട്ടു വിചരേണമെന്നു എന്നു സിദ്ധാന്തസാരം പറയുന്നു

ശാഖസ്ഥാപനവിധിഃ.

വൃത്തനവേഷിതം സമൃക് ത്രികോണം ചന്ദനാനഭസാ

തദ്ബന്ധിശ്ചതുരസ്രം ച വിദദ്ധ്യന്മത്സ്യമുദ്രയോ

സ്പാപൂജ്യഗാന്ധർഭോപാർഷ്ട്യമണ്ഡലായനമോണനാ

അന്താനിചതുരഗ്യാദി കോണേഷുപുരതസ്കഥാ
ദിക്ഷാപാസ്രംസമഭ്യർച്ചശംഖാധാരംപ്രവിന്യസേൽ
മൂലാന്തോചാദികാധാരപാത്രംസംസ്ഥാപയാമി ച
ഉക്തപദംചാദികാധാരം മണ്ഡലേസ്ഥാപയേദഥ
മം. രം. പർവ്വപ്രഭൃത്യക്തപാ വഭേദശകലാത്മനേ
ന്ദ്രേന്തംവഃഹനമണ്ഡപം ച ദേവനാമചകീർത്തയേൽ.
തഃതാർഘ്വപാത്രാധാരായനമഃപ്രേക്ഷതപ്രപുഷ്ഠേൽ.
വഃഹനർദ്ദശകലാഃചുഷ്ജസ്മൃതപ്രോക്താഃപ്രേക്ഷിണം
അസ്മദന്ത്രേണചാര. ര. 8 കനകദീപിനിർമ്മിതം
അച്ഛാദിപാത്രമഥവാശംഖമസ്മാണനാജലൈഃ
പ്രജ്വാല്യമുകദേവാഘ പരത്രാപ്രതിഷ്ഠാപയാമി.
ഏവമുക്തപാതദാധാരേസംസ്ഥാപ്യൈവ വേൽപുനഃ
അത്ഥമപ്രദപാദശേതികലാത്മനേവഭേൽതര. 8
സൂര്യമണ്ഡപമുച്ഛായ്വന്ദ്രേന്തംദേവസ്വനാമതു
അർഘ്വ പാത്രായചനമോമനനാനേനപുഷ്ഠേൽ
തൽപാത്ര മഥതത്രൈത്രവഭേവഃയം ഭൂമിമണ്ഡലം
ഷട്കോണതത്രാചാംഗാനിപുഷ്ഠേൽപൂർവ്വപുഷ്ഠതതഃ
കപാദപാദശസൂര്യസ്യപ്രോക്താഃപാത്രേപ്രേക്ഷിണം.

തതസ്സധാമനൈസ്സോനൈർമൂലാന്തേ മന്ത്രകാംപൻ
വിലോമാപുരയേൽതസ്മിൻപുഷ്ഠകാമനനാമനാ
ഉംസംകാമപ്രഭൃത്യക്തപാത്രേന്തംശേതികലാത്മനേ
നമഃ പഞ്ചദശാണാംയഥേന്ദ്രേന്തംശംഖപ്രപുരണേ
തന്തേതായംഗന്ധപുഷ്പാഭൈർചുഷ്ഠേത്യാതപാസമച്ഛയേൽ.
കലാഷോഡശകംചാന്ത്രംചശ്ചാത്സവ്വ. ലംസുച
പ്രാണപ്രതിഷ്ഠാക്രമീതപുഷ്ഠേന്തസാധകസ്മരഃ
അനേനായാദിപണ്ണാലാ ഭഗവത്പ്രദാഃകലാഃ
കഥാ പ്രാവസുദാഃസൗരാഷ്ട്രധന്താഃപാദശേരിരഃ
സൗമ്യാഃകാമപ്രദായത്വദൃഷ്ടോടശസപരജഃകലാഃ
പ്രാഗപൽതീർത്ഥംസമാവാഹ്യ മൂലമന്ത്രേണതത്രാ
സംയോജ്യനേത്രമന്ത്രേണപുഷ്പന്യസ്യശിഖാണനാ
പ്രദശ്ശാലിനീമുദ്രാമുദ്രയാധേനസംജ്ഞയാ
അമൃതീകൃത്യവിധിവൽസുധാബിജേനസാധകഃ
ജ്യോതേപഷ്ടദേവതാമന്ത്രസകലീകരണംചരേൽ
അംഗന്യാസേനചാസ്മാണകലായശ്ചാദിശോഭശ്ച
നേത്രമന്ത്രേണസംവിഷ്ണുമുദ്രയാശംഖസംജ്ഞയാ

അ പഷ്ടുദ്യ നതോദീപ്തമുദയോയോൻ ത്രയോ
 ഗന്ധപുഷ്പാദിഭിസ്സുരൂപജയേദിഷ്ടദേവതാം
 ഷഡംഗാനീചസംപൂജ്യമന്ത്രയേതമുലമന്ത്രതഃ
 അഷ്ടകൃതപസ്തതശ്ചാർഘ്യഹരാഭയേനസ്യമുദയോ
 അസ്രമന്ത്രേണസംരക്ഷ്യകവചേനാവകുണ്ഠയേൽ
 ഭർഗ്യേഭ്യോനമുദാംചബോധയേൽതസ്ഥദുദയോ

അനന്തരം ചലശത്തിനു ചലത്തും തന്റെ ഇടത്തുമാ
 യി അസ്രായഫട്, എന്നുചൊല്ലി സാമന്ത്യാർഘ്യജലംകൊ
 ണ്ട ഭൂമിയെ പ്രോക്ഷിച്ചിട്ട് മന്ത്രമുദ്രപിടിച്ചു ജലഗന്ധംചേ
 ത്ത്ത്രികോണവും, അതിന്റെ പുറമേ വൃത്തവും, അതിനു
 പുറമേ ചതുരശ്രവുംവെച്ച് * “ഓംഇഷ്ടദേവതാശംഖാധരേ
 മണ്ഡലായനമഃ” എന്നു ഗന്ധപുഷ്പങ്ങളേക്കൊണ്ടു മണ്ഡ
 ലംപൂജിച്ചുചതുരശ്രത്തിന്റെഅഗ്നികോണിൽ“ഓംഘോദയായ
 നമഃ” എന്നും നിമിത്തികോണിൽ “ശിരസേസ്തപഹോ” എ
 ന്നും വായുകോണിൽ “ശിഖായൈവഷട്” എന്നും രംഗ
 കോണിൽ “കവചായഹ്” എന്നും അതിൻ പുറമേ കിഴക്കു്
 “നേത്രത്രയായവൗഷട്” എന്നും അഷ്ടദിക്കുകളിൽ “അ
 സ്രായഫട്” എന്നും പൂജിച്ചു് “ഫട്” എന്നുചർച്ചു ശംഖു
 കാൽകഴുകി * ഇഷ്ടദേവതാശംഖാധരേസ്ഥാപയാമിനമഃ”
 എന്നു മൂലമന്ത്രംചൊല്ലി സ്ഥാപിച്ചു് “മം രം ധർമ്മപ്രദദശക
 ലാത്മനേസ്മയ്ജമണ്ഡലായഇഷ്ടദേവതാശംഖാധാരായനമഃ”
 എന്നു ശാഖുകാൽ പൂജിച്ചു് കിഴക്കു തുടങ്ങി പ്രദക്ഷി
 ണാകാരമായി അഗ്നികലകളെ പൂജിക്കുക.

മന്ത്രം.

“യം ധൃത്വാച്ചിഷ്ഠനമഃ— രം ഊഷ്മായൈനമഃ—ലം
 ജപലിന്ത്യൈനമഃ—വം ജപാലിന്ത്യൈനമഃ—ശവ്യസ്ഫലിം
 ഗിന്ത്യൈനമഃ—ഷസ്യശ്രിന്ത്യൈനമഃ—സംസുരൂപായൈന
 മഃ—ഹം കപിലായൈനമഃ—ലം ഹവ്യവഹായൈനമഃ—
 ക്ഷംകവ്യവഹായൈനമഃ”

അനന്തരം “ഫട്” എന്നു മന്ത്രംകൊണ്ടു ശംഖുകഴുകി
 “ഇഷ്ടദേവതാശംഖാ സ്ഥാപിയാമിനമഃ” എന്നു ശംഖുകർ
 ലിന്ത്യകളിൽ ശംഖു സ്ഥാപിച്ചു് “ഓം അർഘ്യപ്രദപാദശക
 ലാത്മനേസ്മയ്ജമണ്ഡലായഇഷ്ടദേവതാശംഖാധരേനമഃ”
 എന്നു ശാഖുപൂജിച്ചു ശംഖിൽ ഷട്കോണവും ഭൂമിംബവും

* അതാതു ഇഷ്ടദേവതയുടെ പേർചേർത്തു ഉച്ചരിക്കുക.

ധാനിച്ചിട്ടു ഷട്കോണകളിൽ 'ഓം ഹൃദയായനമഃ, ഓം ശിരഃസസ്തവാഹാ' ഓം ശിഖായൈവഷ്ട്, ഓം കവചായ ഹു, ഓം നേത്രയായവഷ്ട്, ഓം അസ്ത്രായഹട്' എന്നു പൂജിച്ചു കിഴക്കുതട്ടി പ്രക്ഷിണാകാരമായി സൂര്യന്റെ പന്ത്രണ്ടുകലകളും പൂജിക്കുക.

കലാമന്ത്രം.

കം ഭം തപിരന്ത്യനമഃ—ഖം ബം താപിരന്ത്യനമഃ
ഗാ ഫം ധൂമ്രായനമഃ—ഘാ പം മരീചൈനമഃ—ഞം
നാ ജപിരന്ത്യനമഃ—ചം ധം തൈച്ചൈനമഃ—ഛം ഭം സു
ഷ്ണായനമഃ—ജം മം ഭോഗദായനമഃ—ഡം തം
വിശ്വായനമഃ—ഞം ണം ബോധിരന്ത്യനമഃ—ടം ഡം
ധാരിരന്ത്യനമഃ—ഡം റം ക്ഷമായനമഃ—

അനന്തരം മൂലമന്ത്രംചൊല്ലി

ക്ഷാ—ഹം—സം—ഷം—ശം—വാ—ലം—രം—യം—മം
ഭം—ബം—ഫം—പം—നാ—ധം—ഭം—മം—തം—ണം—ഡം
ഡാ—റം—ടം—ഞം—ഡാ—ജം—ഛം—ചം—ഞം—ഘം—ഗം—
ഖം—കം—അഃ—അം—ഞം—ഓ—ഐ—എം—ഈ—ഊ—
ഈ—ഊ—ഊ—ഊ—ഊ—ഊ—ഊ—ഊ—ഊ—ഊ—
ലോമായിട്ടു ഉച്ചരിച്ചു "ഇഷ്ടദേവതാശംഖം അമൃതേന പൂര
യാമിനമഃ"—എന്നു തുലാജലാകാണ്ടു ശംഖം നിറച്ചു "ഉം
സംകാമപ്രദശോഡശകലാത്മനേ ച ന്രമണ്ഡലായനമഃ" എ
ന്നു ഗന്ധപുഷ്പാകാണ്ടു ശംഖിലജലം പൂജിച്ചു ചന്ദ്രന്റെ
ചതിനാദകലകളും പൂജിക്കുക.

കലാമന്ത്രം.

ഹം. അമൃതായനമഃ.—ആം. മാനദായനമഃ.

ഇം. പൃഷ്ഠായനമഃ.—ഇം. പുഷ്പൈനമഃ.

ഉം. തുഷ്പൈനമഃ.—ഉം. രത്നൈനമഃ.

ഋം. ധൂമ്രൈനമഃ.—ഋം. ശശിരന്ത്യനമഃ.

ൺ ചന്ദ്രികായനമഃ.—ൺ. കാന്തൈനമഃ.

ഐ. ജോത്സ്യായനമഃ.—ഐ. ശ്രീയൈനമഃ.

ഓം. പ്രിരന്ത്യനമഃ.—ഓം. അംഗദായനമഃ.

അം. പുണ്ണായനമഃ.—അം. പുണ്ണാമൃതായനമഃ.

എന്നിങ്ങനെ പ്രത്യേകിച്ചു പ്രാണപ്രതിഷ്ഠകഴിച്ച് പദ്മ
ദ്വാരപ്രാദികളേക്കാണ്ടു പൂജിക്കുക.

അനന്തരം ഗന്ധപുഷ്പാദികളിൽ—

“ഓം ഗംഗാധരമനോരമവ ഗോദാവരി നരസപതീ
നമോദേസിന്ധു കാവേരി ജലസ്മിതസന്നിധിംകരു”

എന്നുജപിച്ചു അങ്കുശമുദ്രകേണ്ടു സൂര്യ മണ്ഡലത്തിൽ
നന്നംതീർത്തും ആവഹിച്ചു “വൈരഹട്” എന്നുപുഷ്പമി
ട്ടു “വേഷട്” എന്നു ഗാലനീമുദ്രപിടിച്ചു കണ്ണെച്ചു വം, എന്നു
ധനു മുദ്ര പിടിച്ചു അമൃതീകരിച്ചു “ഉഷ്ടഭവതേ! ഇഹാ
ഗമാഗമ തിഷ്ഠതിഷ്ഠ സ്വാഹാ” — എന്ന് ഹൃദയത്തിങ്കൽ
നിന്നൊ സൂര്യമണ്ഡലത്തിങ്കൽനിന്നൊ ഇഷ്ടഭവതേ തയെ ആ
വാഹിച്ചു ആവാഹനാദി ആരമുദ്രകൾകൊണ്ടു “ഹൃദയേ
നമഃ” ഇത്യാദിഷഡംഗ മന്ത്രങ്ങളെ കൊണ്ടു സകലീകരിച്ചു
ഭരദിക്കകളിലും “ഓം അസ്മായഹട്” എന്നു സംരക്ഷിച്ചു
“കേചപായഹ്വം” എന്നുഅപകണ്ഡനം ചെയ്തു “വൈരഹട്”
എന്നുനാക്കി ശംഖമുദ്രകൊണ്ടു അവഴുഭിച്ച് യേനീമുദ്ര
കൊണ്ടു പ്രീപിച്ചു മൂലമന്ത്രാചാല്പി ഗന്ധപുഷ്പാദികളേ
കൊണ്ടുതുഷ്ടഭവതയെ പുജിച്ചുപിന്നെയും ഹൃദയായനമഃ, ഇ
ത്യാദിഷഡംഗങ്ങളെയുംപൂജിച്ചു മന്ത്രിമുദ്രകൊണ്ടു അഭ്യർത്ഥി
ച്ചു എടുത്ത മൂലമന്ത്രംജപിക്കുക. എന്നുനിലന്തെ സാരത്തി
ൽ പറയുന്നു.

പ്രോക്ഷണീപാത്ര സ്ഥാപനവിധിഃ

സ്വദക്ഷേപ്രോക്ഷണീപാത്രമാദായാദ്ഭിഃപ്രപുരയേൽ
കിഞ്ചിദർഘ്യാഞ്ചുസംഗൃഹ്യപ്രോക്ഷണ്യംഭസിയോജയേൽ
തതഃസാധാരകംപാത്രംപുരതഃസ്ഥാപയേദ്ഭിഃസുധഃ

[ഇതിയഥേല്പേ]

അനന്തരം ശംഖിലജലംകൊച്ചു കലശത്തിൽവീഴ്
ത്തി സാമാന്യാർഘ്യത്തിന്റെ വലത്തുവശംപാത്രപത്രത്തി
നുഅല്പംസ്ഥലംവിട്ടു സാമാന്യാർഘ്യജലംകൊണ്ടു വൃത്തവേ
ഷ്ടി മതായരിക്കുന്നത്രികോണമണ്ഡലംവരച്ചു. നമഃ എന്നുപു
ജിച്ചു “ഹട്” എന്നു പ്രോക്ഷണീ പാത്രംകഴുകി അതിൽസ്ഥാ
പിച്ചു “ഓംഗംഗാധരമനോരമവ” ഇത്യാദിമന്ത്രാചാ
ല്പജലാനിറച്ചു “ഓം”കാരംകൊണ്ടുതൂണുപ്രാവശ്യം അഭിമന്ത്രി
ച്ചു ധനു മുദ്ര പിടിച്ചുകൊണ്ടു അല്പംസാമാന്യാർഘ്യജലംഅ
തിൽവീഴ്ത്തുക.

അഥപാത്യാഭിദ്രവ്യാണി.

ഉഷിരംഭോചനംചൈവപാത്ര്യാലേത്രകല്പരേൽ

അനന്തരം രാമച്ചയും, ഗോഭോചനയും അതിൽപ്രാ
ത്രത്തിൽ കുൽപ്പിക്കണമെന്നു ഫേൽക്കാരിണീരത്രത്തിൽപ

യെന്നു.

പാദ്യഃശാമാകുടുംബ വിഷ്ണുക്രാനന്ദഭിരുച്യതേ.

നരസിംഗി, കരക, താമരപ്പൂവ്, വിഷ്ണുക്രന്തി എന്നിവ പാദ്യവ്യഞ്ജനമാകുന്നു എന്നു മേരുതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

കുശാഗ്രാനക്ഷതചൈവയവവ്രീഹിതിലാമ്പി

ആജ്യസംഭാഷ്മപുഷ്പാണിക്ഷിപേദർഷസ്യവത്രകേ.

ഭട്ട, പുതപ്പുചരങ്ങൾ, അക്ഷതം, യവം, * വ്രീഹി, എള്ള, നെയ്യ് വെൺകടക്, സുഗന്ധപുഷ്പങ്ങൾ ഇത്രയും അർഷോപയുക്തവ്യഞ്ജനമാകുന്നു എന്നു ചേൽക്കാരിണീതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതയവകുശാഗ്രതിലാമ്പിപാഃ

ദ്രവ്യാതുർഷ്ടപാത്രസ്യ പ്രോക്തംദ്രവ്യേഷ്ടകസ്മരാഃ

ചന്ദനം, പൂവ്, അക്ഷതം, യവം, ഭട്ടപ്പുര, എള്ള, കടക്, കരക എന്നിവ അർഷോപയുക്തവ്യഞ്ജനമാകുന്നു എന്നു മേരുതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

ജാതികർപ്പൂരകംകോല ബഹുലമലതമലകാൻ

പുണ്യതപായമാന്യായം ക്ഷിപേദോചമനീയകേ

ജാതിക്കാ, പച്ചക്കർപ്പൂരം, തക്കോലം, രാമച്ചം, പച്ചില എന്നിവ ക്രമപ്രകാരം പൊടിച്ചു ആചമനീയത്തിൽ ചേർന്നെന്നു ചേൽക്കാരിണീതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

ജാതിലവംഗതക്കോലൈർ മതമാചമനീയകം

ജാതിക്കാ, തക്കോലം, ഗ്രന്ധ എന്നിവ ആചമനീയോപയുക്തവ്യഞ്ജനമാകുന്നു എന്നു മേരുതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

മാക്ഷികശർക്കരസപ്പി—ദ്വീക്ഷിരയുതംതപാ

മധുപക്കം . . . . .

തേൻ, പഞ്ചസാര, നെയ്യ്, തൈർ, പാൽഇവകൾ മധുപക്കോപയുക്തവ്യഞ്ജനമാകുന്നു എന്നു ചേൽക്കാരിണീതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

ഹേമാദികംപോത്രസ്ഥം സ്നാനീയംജലമുച്യതേ

പൊൻ, ചെള്ളി, ചെമ്പ് ഇത്യാദികളേക്കൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള കലശത്തിലെ ശുദ്ധമായവെള്ളം സ്നാനീയജലമെന്നു മഹാകാലസംഹിതയിൽ പറയുന്നു.

ശുദ്ധാദിരദ്ഭിവിഹിതം പുനരാചമനീയകം

~~~~~

* ഉമിപോയാൽ ചുക്കുന്നിരിക്കുന്നധാന്യം

പുനരാചമനീയപാത്രം ശുദ്ധജലംകൊണ്ടു നിറയ്ക്കണമെന്നു മേരുതന്ത്രം പറയുന്നു.

അഥ പാത്രമന്തം.

തലപ്രമാണമംഗ്യ പാത്രം വേദാംഗുലോക്രിതം

വസപംഗുലവക്രവീത നേത്രാംഗുലചമ്യക്രിതം

അർഘ്യപാത്രത്തിന്നു (അട ട. ര. പ.) ഉള്ളംകൈവിന്ധനവും, നാലുവശ്ശ്ചൈവം ഭേദംതാകുന്നു. അപവാ വ്യവീരത്വിസ്യാരവും രണ്ടുവശ്ചൈവം ആകാം എന്നു സിദ്ധാന്തസാരത്തിൽ പറയുന്നു.

വസപംഗുലംവിഹീനമു പാത്രം നൈവചകാരയേൽ

എട്ടുവിരത്വിസ്യാരത്തിൽ കുറഞ്ഞു ഒരുപത്രവും ഉപയോഗിച്ചുകൂടാ എന്നു മഹാകാലസംഹിതയൽ പറയുന്നു.

വദ്യേൽപ്രോക്ഷണീപാത്രം തസ്മാസ്തന്നംനകാരയേൽ

ഇതിവാക്യേന പാദപത്രാദിക്വെല്ലാം അർഘ്യപാത്രംപോലെതന്നെ എന്നും, പ്രോക്ഷണീപാത്രം ഇതിൽനിന്നും കൂടിയിരിക്കേണ്ടതല്ലാതെ കുറഞ്ഞു കൂടെതന്നെ ഗ്രഹിക്കുക.

അഥ അർഘ്യാദിപാത്രഫലം.

സർവ്വകാമപ്രദം സപ്തം റൗപ്യമായുഃ സുതപ്രദം

സൗഭാഗ്യതാമ്രപാത്രേണ

അർഘ്യാദിക്വെല്ലാപാത്രങ്ങൾ സ. സ്തംഭാദിർന്നാൽ അഖിലാഭീഷ്ടങ്ങളും. വെള്ളിയാണെങ്കിൽ ഹിർണ്യായസ്സും നല്ലവത്രമാരും, ചെമ്പാണെങ്കിൽ സുഭഗതയും ഫലം എന്നു മേരുതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

പാത്രസ്ഥാപനവിധിഃ.

തൽപാശ്ചപാദപ്രദാനഞ്ച തല്പാശ്ചപർഘപ്രദാനകം

ആചമനതുതല്പാശ്ചപതദപാമേമധുപക്കം

പുനരാചമനീയം ച സ്താനീയം തൽക്രമേന്യസേൽ

പ്രോക്ഷണീപാത്രത്തിന്റെ ഇടത്തു ഇടത്തായിട്ടു ക്രമപ്രകാരം പാദപാത്രം, പാദപാത്രം, ചമനീയം, മധുപകം, പുനരാചമനീയം സ്താനീയം പാത്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുക.

സാമാന്യാർഘ്യാദിവിധിനാകർത്തുൽപാദാദിപാത്രകം

പാദാദിപാത്രങ്ങൾ മേൽ സാമാന്യാർഘ്യത്തിന്നു പറയപ്പെട്ടപ്രകാരം സ്ഥാപിക്കണമെന്നു “സിദ്ധാന്തസാരം” പറയുന്നു.

പാത്രം, പാത്രോക്തവസ്തുനിതർഷ്യേ, തർഷ്യോഭിതാനി ച
സ്നാനം ചാചമനം ചൈവ പാത്രാണി ചൈവ പരം
തൈരനപിതാനി കാര്യാണി പാത്രാണി ന കലാനി ച.

പാത്രം, തർഷ്യം, സ്നാനം, ആചമനം, മധുരം
എന്നീ പാത്രങ്ങളിൽ അതതിന്, മേൽപറയപ്പെട്ട ദ്രവ്യ
ങ്ങൾ ചേർത്ത് എല്ലാ പാത്രങ്ങളും നദ്രവ്യങ്ങളാക്കി ചെയ്യണം.
എന്നു “കാലസംഹിത”യിൽ പറയുന്നു.

ഏകൈകപാത്രം മുലേനാഹ്വയേ കൃത്യേ പാദേ മന്ത്രയേൽ
പ്രദർശയേൽ മന്ത്രം

അനന്തരം പ്രത്യേകിച്ച് ഓരോ പാത്രവും തൊട്ടു എ
ട്ടു ഉരു വീതം മുലമന്ത്രം ജപിച്ച് ധേനുരൂവിടിച്ചു കടന്നി
ക്കുക.

കിഞ്ചിത്തേനായം സമാദായ ചാന്നു പാത്രേഷു നിക്ഷിപേൽ

പൂജാദ്രവ്യാണി ചാത്മാനം പ്രോക്ഷയേത്തേ നവരീണാ

അനന്തരം ശംഖിൽനിന്നും കുറച്ചു വെള്ളം എടുത്ത് മ
നപാത്രങ്ങളിൽ വീഴ്ത്തി ആവെള്ളം കൊണ്ടുതന്നെ, തന്നേ
യും പൂജാദ്രവ്യങ്ങളേയും പ്രോക്ഷിക്കുക. എന്നു “ഭൈരവത
ന്ത്രം” പറയുന്നു.

കൃതപാഷ്ട്രധംഗന്നു സാചമന്ത്രമഷ്ടോത്തരം ശതം

ജപിതപാദപതായൈതമപ്തയേദർഷ്യതോയതഃ

അനന്തരം ഷഡംഗന്നു സാചെയ്തു ഇഷ്ടദേവതയുടെ
മുലമന്ത്രം നൂറോളം ഉരു ജപിച്ച് തർഷ്യജലം കൊണ്ടു ജപം
ദേവതക്കായി സമർപ്പിക്കണം.

അഥ പീഠപൂജാക്രമഃ.

ഗുരുപന്ദിതരിരുദക്പൂജാ മഹാഗണപതിസുപവാക്

പൂജേതദതലാഭിനി ദേവസ്യാധനസപ്തച

മണ്ഡകം ചാപിതസ്ത്യാലംപം തദുകോലാനലം തഥാ

അധഃ ക്ഷിപ്തശിലാത്രയം ശരശ്ചന്ദ്രനിഭപ്രഭാം

ആധാരശക്തപ്രയജേൽ പങ്കജദായധാരിണീം

മുഖ്നിതസ്ത്യാഃ സമാത്രയം ക്ഷമ്ബനീലാഭമർച്ചയേൽ

ഉരുലംബ്രമശിലാസീന മനന്തകന്ദസന്നിഭം

യജേഹകൃധരമുഖ്നി ധാരയന്തം വസുന്ധരാം

തമാലശ്യാമലാം തത്ര നീലോദീപമധാരിണീം

അച്ഛേതദേസുമതീം സ്ഫുരത്സാഗരമേഖലാം

തസ്ത്യാം രത്നമയം ദീപം തസ്മിൻ ശ്രമണിമണ്ഡപം

യജേല്ലപതത്രം സുസ്തിൻ സാധകാഭീഷ്ടസിദ്ധിഭാൻ

അധസ്താൽ പൂജയേതേഷാം വേദികാമണ്ഡലോജപലാം
 പത്മാദിദ്വയേതത്ത്വം പിറയ്മാദിഭിഃപുനഃ
 ധർമ്മവൃഷ്ടനംകരം ജ്ഞാനംകൃഷ്ണചന്ദ്രിഹവൽ
 ധൈര്യശുഭ്രവൽപീത മൈശ്വര്യംകൃഷ്ണഹസ്തിരൽ
 അധർമ്മാദിഞ്ചിത്രവണ്ണാൻ പിംഗ്യ ധനുരർച്ചയേൽ
 ആനേയാദിഷ്ടകാണേഷ് ദിഷ്ടചാഞ്ചുജംഭയജേൽ
 ആനന്ദകന്ദംപ്രഥമം സംവിന്നാലമനന്തരം
 സർവ്വതപാത്മകംപദ്മ മദ്യഭുജതലനന്തരം
 മന്ത്രീപ്രകൃതിപത്രാണി വികാരമയകേസരാൻ
 പത്മാശാപണ്ണബീജഃസ്യാം കർണ്ണികാഘോജയേതഃ
 കലാഭിഃപൂജയേത്സാധം തസ്മാസ്മയേന്ദ്രവചകം
 പ്രണവസ്ത്രീഭിഭാഗൈരഥസതപാദികൻ ഗുണൻ
 ആത്മാനന്ദരാത്മാനം പരമാത്മാനമർച്ചയേൽ
 ജ്ഞാനാത്മാനംചപിധിർവൽ പിംഗത്രാവനാനകം
 പിംഗകരീഃകേസരേഷു മദ്ധ്യേചനവരഭയോം
 കേസരേഷുതഥാമദ്ധ്യേ ഹൃദയാദിഷ്ടയഥാക്രമം
 തത്തന്മന്ത്രാകരപിംഗ്യ നവശക്തിഃപൂജയേൽ
 പിംഗത്രേണഗന്ധാദ്യൈഃ പിംഗദ്ധ്യേതരോച്ഛയേൽ
 ചതുർത്ഥീനമസായുക്കൈഃ സൈവഃസൈവരേവതുനാമഭിഃ
 മദ്ധ്യേപുഷ്പാഞ്ചലിഭ്യോൽ പിംഗത്രേണസാധകഃ
 മൂലമന്ത്രംസമുച്ഛാഞ്ച ഷഷ്ട്വർത്തംപിംഗനാമച
 മൂർത്തിചകല്പയാമീതി മൂർത്തിമദ്ധ്യേവിനിക്കീഴേൽ

[ഇതി ഭേദേരുപാദിതം തന്ത്രം]

ദേവൻഠവലത്തു്, ശുംഗുരുഭ്യോനമഃ, -ദേവൻഠവ
 ത്തു്, ശംഗണപതയേനമഃ, കീഴ്ഭാഗത്തിൽ ഹൈ അതലഭി
 സപ്തപാതാലേഭ്യോനമഃ, ഓംമണ്ഡുകായനമഃ, -ഓംകാലഗ്നി
 ഭിരോനമഃ—അതിനു മുകളിൽ “ശരശ്ചന്ദ്ര നിഭപ്രഭായൈ,
 പങ്കജദയധാരിണൈ, ഓം ആധാരശക്തയേനമഃ,,—അതി
 നുകളിൽ “നീലാഭായ, മഹാകൃഷ്ണായനമഃ,, അതിനുകളിൽ
 സഹസ്രാരിരസേ, ശേഖരവണ്ണായ, ചക്രധരായ, വസുന്ധരാ
 ധരായ, അനന്തായനമഃ, -തമാലശ്യാമലായൈ, വീലേന്ദ്രീവര
 ധാരിണൈ, സ്ഫുരത്സാഗര മേഖലായൈ, പൃഥിവ്യൈന
 മഃ,—ഓം രത്നദീപായനമഃ,—ഓം മണിമണ്ഡപായ നമഃ,
 ഓം സാധകാഭിഷ്ടദാതുഭ്യഃകല്പവൃക്ഷേഭ്യോനമഃ”—അതിനകീ
 ഴ്ഭാഗം, “മണിപേദികായനമഃ-ഓംരത്നസിംഹാസനായന
 മഃ” അഗ്നികോണിൽ,— രക്തവണ്ണവൃഷഭാകാരായധർമ്മായന

നമഃ" നിമിത്തമെന്നാണിത് "ശ്യാമവർണ്ണസിംഹാകാരായ ജ്ഞാനായ നമഃ,—ചായുക്കോണിൽ "പിതവർണ്ണഭൂതാകാരായ വൈരാഗ്യായ നമഃ—ഈശകോണിൽ "കൃഷ്ണവർണ്ണ ശങ്കരാകാരായ ഐശ്വര്യായ നമഃ,—കിഴക്കു ഭാഗത്തായ നമഃ. തെക്കു ഭാഗത്തായ നമഃ—പടിഞ്ഞാറു ഭാഗത്തായ വൈരാഗ്യായ നമഃ,—പടിഞ്ഞാറു ഭാഗത്തായ നമഃ,—പിതൃഭൂമിയിൽ ഉദ്യോഗാർത്ഥം "ഓം ആനന്ദ കന്യായ നമഃ,—ഓം സാവിത്രിയായ നമഃ;—ഓം സർവ്വതപശ്ചാത്തപ പദ്യായ നമഃ,—ഓം പ്രകൃതിയായ പരമേശ്വരായ നമഃ,—ഓം വികാരമയകേ സർവ്വേശ്വരായ നമഃ,—ഓം പഞ്ചാശദവർണ്ണബീജസ്വരവർണ്ണികായ നമഃ." (അതിൽ)

കോം സൂര്യമണ്ഡലായദോദശകലാത്മനേനമഃ—കോം സോ
മമണ്ഡലായ ഷോഡശകലാത്മനേനമഃ—കോം മംവഹ്നിമണ്ഡ
ലായ ദശകലാത്മനേനമഃ—സം. സതപായനമഃ —രം രജ
സേനമഃ—തം തമസേനമഃ—ആം. ആത്മനേനമഃ—അം
അന്തരാത്മനേനമഃ—പം പരമാത്മനേനമഃ ഐശ്വരാനാത്മ
നേനമഃ.”

അനന്തരം അതാതുദിക്കുകളിൽ അതാതു കല്പത്തിൽ പ
ര്യവെപ്പുദശകളിൽ പുജിച്ചു മദ്ധ്യത്തിൽ ഓംഹൃദയേവത
യോഹപിറായനമഃ, എന്നുമൊഴുകി പൂജിക്കുക.

ആവാഹനാദികംകഷ്ടാൽമൂർച്ഛാദൈനവധത്തൽ
 ആവാഹനംകഷ്ടാത്രിജപനുചമന്ത്രം
 സപർവ്വതാകാൽസൂക്ഷ്മരൂപേണഭേദമനുഗ്രഹമുത്തിഷ്ഠ
 സ്ഥിതഃപ്രപഞ്ചാഭിതപാസുഷ്ടാവർത്തനാസുധീഃ
 ആനീയഭവംസപസ്ഥാനാനാസികാരസ്യനിഗ്നം
 കരേപുഷ്പാഞ്ജാലാസ്ഥാപ്യതദഭ്യോഭേദമുച്ഛി
 ഭേദസ്യതേജസ്മൻമൃതാവോഹസ്ത്യാപ്യമുദ്രയാ
 സ്ഥാപയേദുച്ഛരൻമൂലമേതദ്രാവാഹനംമതം
 തതഃസംസ്ഥാപനംകഷ്ടാദിഹതിഷ്ഠേഹതിഷ്ഠച
 മൂലാഭേദഭേദതാനാമതസ്ത്യാന്തേചപരേദിതി
 ആസ്ഥാപനീയമുദ്രാചാർച്ചിതപാവിഭാവയേൽ
 ജാതഃസ്ഥിരോഭേദമുതിപശ്ചാത്തംപ്രാതഃയേദിതി
 ദേവേശഭക്തിസുഖഭേദസംചരണസംയുത
 യാചതാംപൂജയിഷ്യാമി താഭതംസുസ്ഥിരോഭവ
 ഹ്യവസ്ഥാപ്രാപ്തദേവേശംസന്നിധാപനമാചരേൽ
 മൂലമന്ത്രംസമുച്ഛായ് സംബുദ്ധന്താംചഭേദതാം

ഇഹതപംസന്നിധേഹീതി ചാഭക്തപാസ്വസന്നിധൗ
 സ്ഥിതാദേവം തോഷയേച്ച സന്നിധാപന മദ്യോ
 സന്നിരോധം തതഃ കർച്ചാൻമൂലമുച്ചായ്വദേവതാം
 സംബുദ്ധ്യന്താം സമുച്ചായ്വ സന്നിതാഭാഭവേതിച
 ദ്വിതീയരേൽ കൃപാപൂർണ്ണാം ഭക്തയോഗനിരോധിതാം
 പ്രതിമായാം സ്ഥിരീജാതാം ദേവതാമിതിചിന്തയേൽ
 സംമുഖീ കരണകർച്ചാൻ മൂലമുച്ചായ്വദേവതാം
 സംബുദ്ധ്യന്താം വദേൽപശ്വാ സംമുഖോഭവഇത്യപി
 ഭ്യായേത്സപസംമുഖാംദേവം സുപ്രസന്നാനനാംബുജം
 സംമുഖീകരണീമുദാം ദർശയേ ദിതിതൽസ്മൃതാം
 തതഃതാവകണ്ഠനാകർച്ചാൻ മൂലമുച്ചായ്വദേവതാം
 സംബുദ്ധ്യന്താമചകണ്ഠി തോഭുവതിപ്രദശയേൽ
 അചകണ്ഠനമുദാംച പ്രദർശ്വചിന്തയേദിതി
 ഭക്ത്യാസം മോഹിതംദേവം വിസ്മയോൽഫുല്ലലോചനം
 സകലീകരണംചൈത ദേവസ്വപ്നാദയാദിഷു
 ഷഡാംഗമന്ത്രാൻ വിന്യസ്യ മൂലമുച്ചായ്വദേവതാം
 സംബുദ്ധ്യന്താം ചസകലീ കൃതോഭവദേത്തതഃ
 ഭ്യായേദംഗിനിദേപേതു പ്രതിഷ്ഠാതംഗദേവതാഃ
 ബലാസമ്യഗ്ധേനമുദാം ദേവമുഖ്നിപ്രവർണ്ണം
 ജായതേചാമൃതസ്യേതി ഭ്യായന്നഘോഭകേനച
 ത്രിഃസിഞ്ചേൻമൂലമന്ത്രേണ മൂലംസംബോധനാന്തംച
 ദേവനാമാമൃതീകൃതഃ ദേവതിച വദേദിത്ഥം
 അമൃതീകരണംസ്മൃതം പരമീകരണം വക്ഷ്യേ
 മഹാമുദാം ചണ്ഡന്ധയേൽ ഉച്ചായ്വൻമൂലമന്ത്രംച
 പൂർവ്വപരമാകൃതി കൃതോഭവേതിച പ്രോക്തപാ
 ഭ്യായേദേവസ്വമസ്യകേ പരമാമൃതവൃഷ്ടിംച

[ഇതി മേരുതന്ത്രേ]

അനന്തരമുത്ത്യാദിയിൽ ആവാഹനാദികത്തെ ചെ
 യ്യണം. അത്ഭുൻഘ തുവിധമുണ്ട്.

1 മൂലമന്ത്രമുനളത ജപിച്ചു ഇഷ്ടദേവൻ സ്വസ്തലോക
 ത്തൽനിന്നും സൂക്ഷ്മരൂപത്തോടുകൂടിവന്നിട്ട് മൃത്തിയിൽഇരി
 കുന്നതായിവ്ചാരിച്ചു ദേവനെ സ്വസ്ഥാനത്തിൽനിന്നും
 സുഷുപ്താ നാഡിപഴിയായിമുക്ക സുഷിരത്തിൽ വരുത്തിതൻ
 കയ്യിലിരിക്കുന്ന പൂജാഞ്ജലിയിൽ സ്ഥാപിച്ചു പൂജ്ഞേ
 വന്നൊഴിരസ്സിൽസമർപ്പിച്ചു ആവാഹനീമുദ്ര പിടിച്ചുകേണി

ച്ച മൂലമന്ത്രാചൊല്ലിദേവന്റെ തേജസ്സ് പ്രതിമയിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നു. ഇത് “ആവഹനം”.

2 അനന്തരം സംസ്ഥാപനീ മുദ്രപിടിച്ചു കാണിച്ച മൂലമന്ത്രാചൊല്ലി “ഇഷ്ടദേവതേ! ഇഹതിഷ്ഠേഛതിഷ്ഠ” എന്നു ചരിച്ചു ഇഷ്ടദേവതപ്രതിമയിൽ സ്ഥിരയായി ഭവിച്ചു എന്നു വിചാരിച്ചു; സകലആചരണ ദേവതകളോടുകൂടിയവനായി, ഭക്തികൊണ്ട് നിഷ്പ്രയാസേന ലഭിക്കുന്നവനായിരിക്കുന്ന ഹേദേവനാഥാ! ഞാൻ എതുവരെ അങ്ങയെ പൂജിക്കുന്നുവോ അതുവരെ അവിടുന്ന് സുസ്ഥിരനായ് ഭവിക്കൂണ്ടേ! എന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുക. ഇത് “സംസ്ഥാപനം”.

3 അനന്തരം സന്നിധാപനീ മുദ്രപിടിച്ചു കാണിച്ച മൂലമന്ത്രാചൊല്ലി “ഇഷ്ടദേവതേ! തപഃ ഇഹ സന്നിധേഹി സന്നിധേഹി” എന്ന് ഉച്ചരിച്ചു തന്റെ സന്നിധിനേതിൽ ദേവൻ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതായി വിചാരിച്ചു ആ മുദ്രകളേറ്റെന്നു ദേവനെ സന്തോഷിപ്പിക്കുക. ഇത് “സന്നിധാപനം”.

4 അനന്തരം സന്നിരോധനീ മുദ്രപിടിച്ചു കാണിച്ച മൂലമന്ത്രാചൊല്ലി “ഇഷ്ടദേവതേ! സന്നിരദ്ധാവേ സന്നിരദ്ധാവേ” എന്നു ചരിച്ചു യോധരിപൂർണ്ണയായിരിക്കുന്ന ഇഷ്ടദേവതയെ ഭക്ത യോഗം കൊണ്ടു തടഞ്ഞു പ്രതിമയിൽ സ്ഥിരയാക്കിയതായി വിചാരിക്കുക. ഇത് “സന്നിരോധനം”.

5 അനന്തരം സംമുഖീകരണീ മുദ്രപിടിച്ചു കാണിച്ച മൂലമന്ത്രാചൊല്ലി “ഇഷ്ടദേവതേ സംമുഖീകൃതാഭവ” എന്നു ചരിച്ചു ഇഷ്ടദേവൻ പ്രസന്നനായി തനിക്ക് അഭിമുഖനായിട്ട് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതായി ചാരിക്കുക. ഇത് “സംമുഖീകരണം”.

6 അനന്തരം അവകുണ്ഠനീ മുദ്രപിടിച്ചു കാണിച്ച മൂലമന്ത്രാചൊല്ലി “ഇഷ്ടദേവതേ! അവകുണ്ഠിതാഭവ” എന്നു ചരിച്ചു ദേവൻ ഭക്തികൊണ്ടു സമോഹിച്ചു വിസ്തൃതത്തോടുകൂടിക്കണ്ണുകൾ വാകസിപ്പിച്ചു നോക്കുന്നതായി വിചാരിക്കുക. ഇത് “അവകുണ്ഠനം”.

7 അനന്തരം ഇഷ്ടദേവന്റെ ഹൃദയാഭി സ്ഥാനങ്ങളിൽ “കോ ഹൃദയാരതമഃ, ഇത്യാദി ഷഡംഗമന്ത്രം നൃസിച്ച് മൂലമന്ത്രാചൊല്ലി “ഇഷ്ടദേവതേ! നകലകൃതാഭവ” എന്നു ചരിച്ചു അവയവിധായിരിക്കുന്ന ഇഷ്ടദേവനിൽ അംഗദേവതകൾ സ്ഥിരകളായി ഭവിച്ചു എന്നു വിചാരിക്കുക. ഇത് “നകലീകരണം”.

8 അനന്തരം ദേവന്റെ ശിരസ്സിനുമുകളിൽ ധേനുദ്രവപ്പിച്ചുകാണിച്ച അമൃതം വഷളാകുന്നു എന്നു വിചാരിച്ചു മുലമന്ത്രം കൊണ്ടു മൂന്നു പ്രാവശ്യം അർഘ്യജലം പ്രേഷിച്ചു പാണ്ഡ്യം ധേനുദ്രവപ്പിച്ചുകാണിച്ച് മുലമന്ത്രം ചൊല്ലി “ഇഷ്ടദേവതേ! അമൃതീകൃതാഭവ” എന്നു ചരിക്കുക. ഇത് “അമൃതീകരണം”

9 അനന്തരം ഇഷ്ടദേവന്റെ ശിരസ്സിനുമേൽ മഹാദ്രവപ്പിച്ചു കാണിച്ച് മുലമന്ത്രം ചൊല്ലി “ഇഷ്ടദേവതേ! ഹരികൃതാഭവ” എന്നു ചരിക്കുക. ഇത് “ഹരികരണം.”

[എന്നും മേൽത്തന്ത്രം പറയുന്നു.]
അഥ ആവാഹനാദി

മുദ്രാലക്ഷണാദി.

ഹസ്താഭ്യാമജ്ഞലിം ബദ്ധ്വാനാമികാമുലപവ്വണി
അംഗുഷ്ഠാനിഃക്ഷിപേത്സേയം മുദ്രാതപാവാഹനീമതഃ
അധോമുഖീതപയം വൈസ്യാൽസ്ഥാപിനീതിനിഗദ്യതേ
ഉച്ഛിതാംഗുഷ്ഠമുഷ്ടോസ്ത സന്ധോഃശാൽനന്നധരേണീ
അന്തഃ പ്രവേശിതാംഗുഷ്ഠാ സൈവസന്ധോഃധിനീമതഃ
ഉത്താനമുഷ്ടിയുഗലാനുരൂപീകരണീഭവേൽ
സ്വപ്രഹസ്തകൃതാമുഷ്ടീർ ലിംഗാധോഽമുഖതജ്ജനീ
അചക്രണമുദേയ മഭിതോഭാമിതഃസതി
ദേവതാംഗേ ഷഡംഗാനാം ന്യാസഃസ്വാൽ സകലീകൃതിഃ
അന്യോന്യാഭിമുഖാല്ല്യ കറീഷ്ഠാനാമികഃപുനഃ
തഥാതജ്ജനീമദ്ധ്വാ ഭേദനമുദ്രാമുദ്രപ്രദം
അന്യോന്യഗ്രഥിതാംഗുഷ്ഠാപ്രസാരിതപരംഗുലിഃ
മഹാമുദേയമുദിതാ
പ്രഃയാജയേദിമാമുദ്രാ ദേവതാഹ്വാനകർമ്മണി

[ഇതിലക്ഷണസംഗ്രഹേ]

1 രണ്ടു കൈകളും കൂപ്പി വിടുത്തി അണിവിരൽ മുലത്തിൽ പെരുവിരൽപുറം ചേർത്തുകാണിക്കുന്നത് “ആവാഹനീ”മുദ്ര.

2 ഇതുതന്നെ കമലാങ്കുലം കാണിക്കുന്നത് “സംസ്ഥാപനീ”മുദ്ര.

3 കൈരണ്ടും ചുരുട്ടി പെരുവിരൽ നിവർത്തി കൂട്ടിപ്പിടിച്ചുകാണിക്കുന്നത് “സന്നിധാപനീ”മുദ്ര.

4 ഇതുതന്നെ പെരുവിരൽ രണ്ടും ഉള്ളിൽ കടത്തിപ്പിടിച്ചുകാണിക്കുന്നത് “സന്നിരോധിനീ”മുദ്ര.

5. ഇതു തന്നെ മലർത്തിപ്പിടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് "സം
മുഖീകരണീ" മുദ്ര.

6. ഇടത്തുകൈ ചുരുട്ടി കമഴ്ത്തി ചൂണ്ടുന്നത് വിരൽ
നിവർത്തിച്ചാലും കുറക്കിക്കാണിക്കുന്നത് "അവകണ്ഠന" മുദ്ര.

7. ഹൃദയാദിസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഷഡംഗ മുദ്രകളെക്കാ
ണ്ടു ഷഡംഗ മന്ത്രങ്ങൾ സ്തുതിക്കുന്നത് "നക്ഷത്രീ" മുദ്ര.

8. കൈപ്പടം രണ്ടും പരസ്പരം അഭിമുഖമായി കൂട്ടി
വിരലുകൾ കോത്തുപിടിച്ചു കമഴ്ത്തി വലത്തുകൈ ചെറുവിര
ലും ഇടത്തുകൈ അ നിവരലും, ഇടത്തുകൈ ചെറുവിരലും
വലത്തുകൈ അന്നിവിരലും, വലത്തുകൈ ചൂണ്ടുന്നിവിര
ലും ഇടത്തുകൈ നടുവിരലും, ഇടത്തുകൈ ചൂണ്ടുന്നി വിര
ലും വലത്തുകൈ നടുവിരലും തമ്മിൽ കൂട്ടിപ്പിടിച്ചു കാണിക്ക
ുന്നത് "ഭ്രമര" മുദ്ര.

9. കൈപ്പടം രണ്ടും ഭേവന്നു അഭിമുഖമായി പിടിച്ചു
പെരുവിരൽ രണ്ടും കൂട്ടിപ്പിണച്ചു മറ്റു വിരലുകൾ വിടുത്തി
പ്പിടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് "മഹാമുദ്ര".

ഇപ്രകാരം പറയപ്പെട്ട റും മുദ്രകൾ ഭേവരഃപരന ക
ർമ്മത്തിൽ പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാകുന്നു. തൽക്കാരംസ്ഥാപിക്കു
ന്നത് പ്രതിമയാണെങ്കിൽ * പ്രാണപ്രതിഷ്ഠ കഴിക്കണം.

വിധായഭേവതാമുതൽ മൂലന്ത്യാസമശേഷതഃ

ആസനാദിപ്രസൂനാന്താ നപചാരാൻ സമപ്തയേൽ

അനന്തരം ഭേവമുതൽയിൽ മൂലമന്ത്രത്തിന്റെ ന്യൂനസ്വ
ങ്ങൾ ആശ്രയം ന്യസിച്ച്, ആസനം, മുതൽ, ചുഷ്ണ, വരര
യുള്ള ഉപചാരങ്ങൾ സമപ്തിക്കണം.

ഉപചാര സംഖ്യാ.

ഗന്ധാപുഷ്പാത്മാധുപം ദീപംനൈവേദ്യമവച

ഏതപഞ്ചോപചാരാശ്ച കൈവല്യമലഭാരിനഃ

ഗന്ധം, പുഷ്പം, ധൂപം, ദീപം, നൈവേദ്യം ഇങ്ങനെ
ഉപചാരങ്ങൾ അഞ്ച്. ഇതുകൾ മോക്ഷപ്രാപ്തിയെ നൽകു
ന്നതു കളാകുന്നു എന്നു "നവരത്നോദയത്തിൽ" പറയുന്നു.

പാത്രമംബുതമാസ്നാനം മധുപക്കചമരമാ

ഗന്ധാദഃയാനിവേദ്യാന്താ ഉപചാരാദശക്രമാൽ

പാത്രം, അംബു, സ്നാനം, മധുപക്കം, ആചമനം, ഗന്ധം,
നൈവേദ്യം, മരമാം, ഉപചാരങ്ങൾ പത്തു.

* പ്രാണപ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രം കഴിഞ്ഞ്.

പുഷ്പം, ധൂപം, ഭീപം, നൈവേദ്യം ഇലുകൾ ഉപചാരങ്ങ
ൾ പത്തു എന്നു മേഘാകാലസ്ഥിതിയിൽ പറയുന്നു.

പാദ്യമർച്ചാചമനീയം സ്നാനചതപായനക്രമം
ഗന്ധപുഷ്പഞ്ചധൂപം ച ഭീപം നൈവേദ്യം മന്ദാച
പുനരാചമനീയഞ്ച ഭക്തൈരതാൻസംപ്രദക്ഷതെ

പാദ്യം, അർച്ചം, ആചമനം, സ്നാനം, ഗന്ധം, പുഷ്പം,
ധൂപം, ഭീപം, നൈവേദ്യം, പുനരാചമനീയം ഇലുകൾ ഉ
പചാരങ്ങൾ പത്തു എന്നു 'സംസ്കൃത'യിൽ പറയുന്നു.

പാദ്യമർച്ചാചമനീയം പുനരാചമനീയം
ഗന്ധാക്ഷതപ്രസൂനാനി ധൂപഭീപനീവേദ്യകം.
താമസലാഭോദശപ്രാക്താ ഉപചാരാഃ പ്രവൃജന്തേ.

പാദ്യം, അർച്ചം, ആചമനം, സ്നാനം, പുനരാചമനീയം,
ഗന്ധം, അക്ഷതം, പുഷ്പം, ധൂപം, ഭീപം, നൈവേദ്യം, താമസ
ലം എന്നിങ്ങനെ ഉപചാരങ്ങൾ പത്തുണ്ടാണ് എന്നു 'കല്പ
രത്നാവലി'യിൽ പറയുന്നു.

ആസനം സ്വാശതം പാദ്യ മർച്ചാചമനീയകം
മധുപക്ഷാചമസ്നാന വസനാഭരണാനി ച
സുഗന്ധസുമനോധൂപ ഭീപനൈവേദ്യചരണം
പ്രയജയദ്യുക്തം ച ഉപചാരാഃ സുഷോധശ.

ആസനം, സ്വാശതം; പാദ്യം, അർച്ചം, ആചമനം, മ
ധുപക്ഷം, ആചമനീയം സ്നാനം, വസ്രം, ആഭരണം, ഗന്ധം,
പുഷ്പം, ധൂപം, ഭീപം, നൈവേദ്യം, ചരണം എന്നിങ്ങനെ
ഉപചാരങ്ങൾ പതിനാറാണ് 'നവരത്നശാസ്ത്ര'ത്തിൽ പ
റയുന്നു.

ആസനം സ്വാശതം പാദ്യ മർച്ചാചമനീയകം
സ്നാനവാസോപവീതം ച ഗന്ധപുഷ്പം ച ധൂപകം
ഭീപമനം ചതപ്പനം മർച്ചാനലേപനം ചൈവ
നമസ്നാനവിസർജ്ജനം—

ഇങ്ങിനെ ഉപചാരങ്ങൾ പതിനെട്ടു എന്നു 'രേശര'
ത്തിൽ പറയുന്നു.

ആസനാഭ്യഞ്ജനേതദുദാത്തനനിരീക്ഷണേ
സന്മാനം ചൈവ സുപ്തിരാദഃ സ്തവനാവാഹനേതഥാ
പാദ്യാർച്ചാചമനീയേ ച സ്നാനീയമധുപക്ഷൈര
പുനരാചമനീയം ച വസ്രം യജ്ഞോപവീതകം
അചകാരം ഗന്ധപുഷ്പ ധൂപഭീപൗതമൈവ ച •

താമ്രലാണിചന്ദനവേദ്യംപുഷ്പമാലാരത്നൈഃപ
 അർദ്ധലപനശഃശുച ചാമരംപുഷ്പനരന്ദ്രം
 ആഭർദ്ദംനാമൈവ നസ്തോരോപ്യനന്ദനം
 ഗീതവാദ്യചിതനാനി സ്മൃതിഹോമപ്രദക്ഷണം
 ഭക്തകാഷ്ടപ്രദാനംച തതോദേവവിസർജ്ജനം
 ഉപചാരാഇമേഷേണൈവ ഷട്ത്രിശൽസുരഭ്യജനേ.

ഇങ്ങനെ മുപ്പത്താറ് ഉപചാരങ്ങൾ എന്നു "സുന്ദരീ
 രഹസ്യ"ത്തിൽ പറയുന്നു.

ഏകപഞ്ചമ, ഷഷ്ഠ, ഷട്ട, ഭഗ, ദ്വൈത, ഷോഡശ,
 ചതുർവിംശതി സംഖ്യാകാ ദ്വൈത്രിശദപാതരോധികഃ
 ഷട്ത്രിശഷ്ടചതുഷ്ഷഷ്ടി രൂപചരോഃപ്രകീർത്തിതാഃ

ഒന്ന്, അഞ്ച്, ആറ്, എട്ട്, പത്ത്, പന്ത്രണ്ട്, പതിനാൽ,
 ഇരുപത്തിനാല്, മുപ്പതിരണ്ട്, മുപ്പത്താറ്, അറുപതിനാല്,
 ഇത്ര സംഖ്യകൾ ഉണ്ട് എന്നു "ഉപചാരലക്ഷണം"
 ത്തിൽ പറയുന്നു.

ഭ്യാനമാവാഹനംചൈവ സ്വപശതദ്രവ്യം
 ആനംപാദ്യമല്ലാച തരസ്തപാചമനീയകം
 മധുപക്തരഃസ്നാനം വസ്ത്രംഗന്ധസൂര്യക്ഷതഃ
 ഭൂഷണഞ്ചോപവിതംച പുഷ്പംധൂപദീപകഃ
 ഭോജനംചൈവപാനീയംക്ഷണാരംഭത്തികരന്ദ്രം
 തദുപജ്യാജ്ഞലിഃപ്രോക്താപ്രദക്ഷണനമസ്കൃതീ

ഇത്രയും ഉപചാരങ്ങൾ സാധാരണ ഉപകരിച്ചു എന്നു ലക്ഷണം
 ത്തിൽ പറയുന്നു.

ഉപചാരേഷുസർവ്വേഷു യൽകിഞ്ചിദ്ദർശ്യഭേദേൽ
 തത്സർവ്വംമനസാഭ്യാതപാപുഷ്പക്ഷേപണകല്പയേൽ

എല്ലാ ഉപചാരങ്ങളിൽ വെച്ചും ഏതെങ്കിലും ഒന്നു കിട്ടാ
 തെ വന്നാൽ അതിനെ മനസ്സുകൊണ്ടു വിചാരിച്ചു ഒരുപുഷ്പം
 സമർപ്പിച്ചാൽ മതി എന്നു "കുലോഡ്നീശ" രത്നത്തിൽ
 പറയുന്നു.

അഥ ഉപചാരനമുപ്തം വിധിഃ.

ദേവസ്ത്രവാമഭാഗേതു ദദ്യാൻമൂലേന ചസേനം
 ചൈവ്യാദേവയംവാസ്ത്രംചേദേവകൗശേയരൈരജനം
 ഷഡ്വിധംചാനന്ദപ്രാക്തംദേവതാപ്രീതികാരകം

ദേവതോഷ്ണൈതചയ്യുന്നതായ ആനന്ദം ആരവിധമാകുന്നു

പുഷ്പം = സുഗന്ധപുഷ്പങ്ങളെ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതു്

ഉദാതമയം = ചന്ദനാദികളെ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതു്.

ന. പാസ്ത്രം = കരുപ്പുറത്തിന്റേതുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയത്
 ര. ചാമ്മാ = മാൻ, പുലി, ഇത്യാദിമൃഗത്തുകൾ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയത്

മ. കൗശലം = വെളിച്ചംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയത്
 ന. കരുതനം = പാൻ, വെള്ളി ഇത്യാദികൊണ്ടുണ്ടാക്കിയത്

മൃഗമന്ത്രം താഴെക്കൂടി ദേവന്റെ ഇടത്തുകാശത്താണ്. ആസനം സമപ്തം ഭേദമില്ലാത്ത സാരസംഗ്രഹത്തിൽ പറയുന്നു.

ഋഗ്വേദം ഇതിനുമുഖത്തെ സ്വാഗതംപരികല്പയേൽ
 ദേവതയേ ആവാഹിച്ചുധ്യാനിച്ച് പിന്നീടുമുഖമന്ത്രം ചൊല്ലി സ്വാഗതംകല്പിക്കുന്നതെന്നും മേൽമന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

പാത്രം പാദാഞ്ചലം ജപ്തം ദേവന്മുഖമുദയാണാം

പാത്രം = നെടും എന്ന മന്ത്രം കൊണ്ടു തുല്പാദനത്തിൽ സമർപ്പിക്കുന്നതെന്ന് അനുമാലയിൽ പറയുന്നു.

ഹസ്താബ്ജം യാസ്യം താദൃശം ദർശനം തോയൈഃ സുവസിതൈഃ
 അർച്ചാ സുഗന്ധമപ്തം കൊണ്ടു തുല്പാദനത്തിൽ സമർപ്പിക്കുന്നതെന്നും അനുമാലയിൽ പറയുന്നു.

അർച്ചാ ദിശോത്തഃ തമുർദ്ധ്വനി ശരോമന്ത്രേണപൂജകഃ.

അർച്ചാ = സ്വപാഹ്വ എന്ന മന്ത്രം കൊണ്ടു ശീരസ്സിൽ സമർപ്പിക്കുന്നതെന്നും അനുമാലയിൽ പറയുന്നു.

അർച്ചാ മുർദ്ധ്വനി സ്വാഹാ മന്ത്രേണ സാധകൈഃ.

എന്നു മഹാകാലസംഹിതയിലും പറയുന്നു.

പാത്രം പൂജനം താദൃശം ദർശനം ജപതഃ

സ്വധയാ ച മനീയം ച തേനൈവ മധുപർക്കകം.

പാത്രം = നെടും എന്ന മന്ത്രം കൊണ്ടും, അർശലം = സ്വപാഹ്വ എന്ന മന്ത്രം കൊണ്ടും; ആചമനവും, മധുപർക്കവും ചെയ്ത് എന്ന മന്ത്രം കൊണ്ടും സമർപ്പിക്കുന്നതെന്ന് സിദ്ധാന്തസാരത്തിൽ പറയുന്നു.

സ്വധാമന്ത്രേണ വചനേ ദദ്യുദോചമനീയകം.

ആചമനം = സ്വപാഹ്വ എന്ന മന്ത്രം കൊണ്ടും,

സ്വധാണനാതതഃകർച്ചാ മധുപർക്കം മുഖാഞ്ചലം.

മധുപർക്കം = സ്വപാഹ്വ എന്ന മന്ത്രം കൊണ്ടുതിരുമുഖത്തിൽ സമർപ്പിക്കുന്നതെന്ന് അനുമാലയിൽ പറയുന്നു.

തേനൈവ മനനാകർച്ചാ ദദ്യുദോചമനീയകം.

“സ്വാഹാ” എന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടുതന്നെ ആചമനവും സമർപ്പിക്കണമെന്നു ശ്രോത്രഭക്താലകൗത്തിൽ പറയുന്നു.

ആദൗമന്ത്രം സമുച്ഛേദ് ഹസ്യാഭ്രവം സമർച്ചയേൽ
സാപ്രദാനം തദന്തേതു ത്യാഗാർത്ഥകപദംതതഃ.

ഏവംകൃമണ ഭേദേശി ഉപചാരാൻ പ്രകല്പയേൽ.

ആദ്യം മൂലമന്ത്രവും ഹിന്നീട്ട് ദേവദണ്ഡംമുതൽക്കു നായിട്ടും ഒടുവിൽ “നമഃസ്വാഹ്വിസ്വാഹാ” ഇത്യഭിസംഗ്രഹം തഥാപദവുഃചത്ത് ഉച്ചരിച്ച് ഉപചാരങ്ങൾ സമർപ്പിക്കണമെന്നു കേലസാരത്തിൽ പറയുന്നു.

സ്താനാചാഃസാലങ്കാരം ഗന്ധപുഷ്പാഹാരേർപ്പയേൽ.

സ്താനം, വസ്ത്രം, ഭൂഷണം, ഗന്ധം പുഷ്പം:—എന്നിവ “നമഃ” എന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു സമർപ്പിക്കണമെന്നു നി.ബ.ന്ധത്തിൽ പറയുന്നു.

വസ്ത്രലക്ഷണം.

അഹരിദംമലഹീനംച സദശയന്നധരീതം

കാർപ്പാസജംചാകൗശേയം രാംഗവചാ വിശിഷ്ടേ.

ദപാരത്തോടും അഴുക്കോടും കൂടാത്തതും, കരയോടുകൂടിയതും; കുരുപ്പരത്തിന്റേത്, പൂക്കുട്ടിലേ നൂൽ, മന്ദരോമം എന്നിവകളിൽപച്ച് ഏതെങ്കിലും ഒന്നുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതുമായ വസ്ത്രംശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു.

വിഷ്ണുവിനു മഞ്ഞപ്പട്ടം—ശിവൻ, സരസ്വതി, ഹർഷനാഥൻ ഇത്യാദികൾക്കു വെള്ളവസ്ത്രവും; ശങ്കരി, സൂര്യൻ, വിഷ്ണുൻ, ഭൌമൻ. സൗഗതൻ ഇത്യാദികൾക്കു ചമപ്പവസ്ത്രവും, ദൈരവൻ തുടങ്ങിയുള്ളവർക്കു കറുത്തവസ്ത്രവും, താഡാദികൾക്കു നീലവസ്ത്രവും ഇഷ്ടമാകുന്നു.

തൈലാദിദൃഷിതാദോഗാഃ സഹിത്രാദ്ബലേത്യുതഭേദേത പരകീയാചാരദ്വ്യാ ജിർണ്ണാഭായുഃക്ഷയോഭവേൽ.

ഭയാദപിപദ്ഭവേത്തരഃ മലിനാൽ കാന്തിഹീനതാ.

വസ്ത്രം ഏണ്ണമുതലായത് വീണ്ടു ദൃഷ്ടിച്ചാൽരോഗവും, ദപാരത്തോടുകൂടിയതിന്നാൽ ഉപദ്രവവും, അന്യനുള്ളതായിത്തന്നാൽ ദാരദ്വ്യവും, പഴുക്കിപ്പെട്ടിഞ്ഞിരുന്നാൽ അല്പായുസ്സും, വന്തിരുന്നാൽ ആപത്തും, മുഷിഞ്ഞിരുന്നാൽ കാന്തിനാശവും ഹലം.

അഥ ഗന്ധഃ.

സംഘർഷഃ പരിമലഃ ക്ഷോഭജഃ വാണീസഭവഃ

കൃഷ്ണസാരാദിധാനശ്ച ഗന്ധഃപഞ്ചവിധോമതഃ.

സംഖർഷജം=അർച്ച ചന്ദനം മുതലായത്.

പരിമലം=സുഗന്ധവ്യഞ്ജനം മർദ്ദിച്ചു ചേർത്തത്.

ക്ഷോഭജം=പച്ചക്കപ്പൂരം മുതലായത് പൊടിച്ചു ചേർത്തത്.

വാനിസംഭവം=കസ്തുരി തുടങ്ങിയ ജീവ ചേർത്തത്.

കൃഷ്ണസാരം=അത്തർ മുതലായവ ചേർത്തത്.

എന്നിങ്ങനെ ഗന്ധം അഞ്ചു വിധമുണ്ട്. എന്നു 'സീദ്ധാന്തസാര'ത്തിൽ പറയുന്നു.

അഥ കർദ്ദമഃ.

യോക്ഷം, ദൈവം, ച ഗന്ധം കർദ്ദമം ത്രിതയം മതം
ധർമ്മം, ത്വം, മോക്ഷം, കാമാണാം സാധനം ദേവതാർപ്പിതം.

യോക്ഷം, ദൈവം, ഗന്ധം—എന്നിങ്ങനെ കർദ്ദമം
മൂന്നു വിധം. ഇത് ദേവതയ്ക്കു സമർപ്പിച്ചാൽ 'ധർമ്മം, ത്വം, കാ
മം, മോക്ഷം'ങ്ങൾ സിദ്ധിയ്ക്കുമെന്ന് 'സീദ്ധാന്തസാര'ത്തിൽ
പറയുന്നു.

കുരാഗ മദ കഷോപി കാലാ ഗുരു സിതാഭാകൈഃ

പ്രാമാദകൃദു പതാൻതം വിജ്ഞേയോ യക്ഷകർദ്ദമഃ

സ ധൃ പഃരാചനായുക്തോ ദേവകർദ്ദമ ഉച്യതേ.

പടീരയുൾപ്പെട്ട പണ്ടോ വിജ്ഞേയേ ഗന്ധർവ കർദ്ദമഃ.

കസ്തുരി, തക്കോലം, കാരകിൽ, പച്ചക്കപ്പൂരം എന്നീ
വ ചേർത്തുണ്ടാക്കുന്നത് യക്ഷകർദ്ദമം. ഇത് ദേവന്മാർക്കു പ്രീ
തികരമാകുന്നു. ഇതിൽത്തന്നെ ഗോരോചന ചേർത്താൽ ദേ
വകർദ്ദമം ആകുന്നു. ദേവകർദ്ദമത്തിൽ ചന്ദനം കൂടി ചേ
ർത്താൽ ഗന്ധകർദ്ദമം. എന്നു 'സീദ്ധാന്ത സാര'ത്തിൽ
പറയുന്നു.

അഥ പുഷ്പഭാജഃ.

പുഷ്പാപഞ്ചവിധം പ്രോക്തം പരംചാപര മേവച

ഉത്തമം മദ്ധ്യമം ഹീനം തേഷാം വക്ഷമിലക്ഷണം

പരംസു ചർണ്ണപുഷ്പം സ്ത്രീൗത്തസദായോഗ്യമപഹി

അപരം രജതം പുഷ്പം താമ്രജം ച പ്രകീർത്തിതം

സദാ യോഗ്യം മേദമപി ത്രിവർണം ചൈതന്യ വർഷം

തളസീ കേതകീ പദ്മം കർവീരം ച മാലതി

പരഞ്ചൈതാന്യുത്തമാന്യാഹുഃ മദ്ധ്യമാനിതമാഭശ

മല്ലികാ കുന്ദ മന്ദാര തഗരാജ്ജനകിംതുകാഃ

പാരിജാതമശോകം ച ബിചപം ചംബകമേവച.

ഏതദ്ഭിന്നം സുചർണ്ണം ച സുഗന്ധം ഹീനമുച്യതേ

പരം, അപരം, ഉത്തമം, മദ്ധ്യമം, ഹീനം എന്നിങ്ങനെ പൂജാ അഞ്ചുവിധമുണ്ട്. അവയുടെ ക്ഷണപരമം.

സ്വസ്തം കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ പൂജം പരമപൂജമാകുന്നു. ഇത് ഒരിക്കലും നിഷ്കാല്യമാകുന്നതല്ല. ഇതു കൈപ്പൂജ എന്നും ആചരിച്ചു പൂജിക്കുന്നതെന്നും തരക്കേടില്ല.

വെള്ളി ചെമ്പ് ഇവകളേക്കൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കുന്നതാൽപ്പരം അപരപൂജയാകുന്നു. ഇത് സ്വസ്തപൂജം പോലെ എപ്പോഴും യോഗ്യമാണെങ്കിലും മൂന്നു വർഷത്തിലധികം ഉപയോഗിക്കുന്നത് യുക്തമല്ല.

തുളസി മീല, കൈതപ്പൂവ്, താമരപ്പൂവ്, കണവീരപ്പൂവ്, പിച്ചകപ്പൂവ് എന്നിവയെങ്കിലും ഉത്തമപൂജയാകുന്നു. ഉപമൂന്നു വർഷം വരെ ഉപയോഗിക്കാമെന്നു പക്ഷാന്തമുണ്ട്.

മുല്ലപ്പൂവ്, കരുക്കത്തിമുല്ലപ്പൂവ്, മന്ദാരപ്പൂവ്, തകരപ്പൂവ്, നിർമ്മൽനിർവ്വവ്, പ്ലാശിൻവ്വവ്, പരിജാതപ്പൂവ്, അശാകപ്പൂവ്, കൂപളത്തില, ചെമ്പടപ്പൂവ് ഇവ പത്തും മദ്ധ്യമപൂജയാകുന്നു. ഇവ ഒരു വർഷം വരെ ഉപയോഗിക്കാമെന്നു പക്ഷാന്തമുണ്ട്.

ഇതുകൂടാതെ നിന്നു അന്യങ്ങളും, നല്ലനിറവും മണവുമുള്ള പൂക്കൾ ഹീനങ്ങളാകുന്നു. എന്ന് “മേരുതന്ത്ര”ത്തിൽ പറയുന്നു.

അഥ നിഷിദ്ധപൂജാണി.

നാർപ്പായദ്ഭൂമിപതിതം കോരകം കൃമിഭക്ഷിതം
അംഗലഗ്നം സമാശ്രിതം ജാനം പശുഷിതം രഥം,
ഉഗ്രഗന്ധമഗന്ധച കൃമിഭക്ഷാദി ഭൂഷിതം
അശുദ്ധപാത്രപാണിംഗ വാതസംഭിദ കത്സിതം ഭിദം.
ആനീതം തന്നിഷിദ്ധം സ്തോത്രം

താഴെ വീണ്ടു കിടക്കുന്നതോ, മൊട്ടയോടുകൂടിയതോ, പൂഴ് മുതലായത് കടിച്ചതോ, ഭേദത്തിൽ പറ്റിയതോ, മണത്തതോ, മുഷിഞ്ഞതോ, തലേദിവസം കൊണ്ടുവന്നതോ, അധികം മണമുള്ളതോ, തീരേമണമില്ലാത്തതോ, പൂഴ്, തലമുടി എന്നിവകളെക്കൊണ്ടു ഭൂഷിച്ചതോ, അശുദ്ധമായ പാത്രത്തിലോ, കയ്യിലോ, മറ്റു അവയവങ്ങളിലോ മുണ്ടുകളിലോ വെച്ചു കൊണ്ടുവന്നതോ, നിന്ദിതന്മാരാൽ കൊണ്ടുവരപ്പെട്ടതോ ആയ പൂജാ സാധനം നിഷിദ്ധമാകുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള പൂജാകൊണ്ട് ദേവനെ പൂജിക്കരുതെന്ന് “മേരുതന്ത്ര”ത്തിൽ പറയുന്നു.

അധാമുഖാപ്തിതാനെഷ്ടം പുഷ്പാഞ്ജലിവിധൗനതത്
 സാധാരണ പുഷ്പം കീഴ്ജോട്ടു മുഖമായി സമർപ്പിക്കു
 ന്നത് വിരുദ്ധമാകുന്നു. പുഷ്പാഞ്ജലി സമർപ്പിക്കുമ്പോഴുകൂടെ
 ഞം ദോഷം ബാധിക്കുന്നതല്ലാ.

നപയ്യുഷിതഭോഷോന്ധി തുലസീവിലപ ചപകേ
 തുളസിയില, കൂപളത്തില, ചെമ്പകപ്പൂവ് എന്നി
 വളിൽ പയ്യുഷിത ഭോഷമില്ലാ.

കേതകീകടാജനേനം നവർവയാക്ഷരൈർഹരിം

നദുവയാ യജേദ്യുതം വിപുലശ്ചൈർഭദരം

ലാഭോദരംതുളസ്പാപ

കൈതപ്പൂവ്, കടകപ്പാലപ്പൂവ് എന്നിവകളെക്കൊണ്ടു
 ശിപനേയും, ചെറുതുളസി, അക്ഷരം ഇവകളെക്കൊണ്ടു വി
 ണ്ണുപനേയും, കറുകൊണ്ടു ദുർഗ്ഗയേയും, കൂപളത്തിലൊക്കൊണ്ടു
 സൂര്യനേയും, തുളസിയിലൊക്കൊണ്ടു ഗണപതിയേയും പൂജിക്കുക
 ഞ്ഞാൽ മേൽതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

ദുർവാരംദാബിലപഹൈത്ര സുലസീവജ്ജിരൈഃ ഇതൈഃ
 ജപാജഃ സമചാജഃ പൂജാജഃ ശോഭതരൈസ്തൃണാധിപഭ
 മാലതീ കുന്ദ മന്ദാര കുമുദൈഃ ശാരദാം യജേൽ
 നീലോൽപ്പലമശോകംച ബന്ധു കന്ദോഡിമന്ദമാ
 കരചീരം ജപാവുഷ്ടാ പദ്മം കോകനം രഥാ
 കേതകാമല്ലികാക്ഷംച ത്രിസന്ധ്യാ ചരവേഷ്പ്രിയം
 കനകം കുമുദാ കുന്ദം തഗരാ കണ്ടകാരികാ
 ഗിരികണ്ഠീബിലപത്രം നിഷ്ഠലരവി പൂജനേ
 ജായാരികസുമംപദ്മം കൈരവംനഗരകേസരം,
 ഹതീസേവന്തികാദ്രോണ പുഷ്പാനീലോല്പലംരഥാ
 അക്ഷപുഷ്പമപാമാഗ്ന മുന്മത്തംകടജംരഥാ
 ശമീപുഷ്പാവിലപത്രം ഹരസ്യാതീവചല്ലഭം
 കേതകംച ജപാവുഷ്ടാ ശിരീഷംദമനംരഥാ
 വിഭീതകംചാതിമുക്തം സജ്ജബന്ധുകയുമികാഃ
 വിഷ്ണുക്രാന്താമപിശേപതാം വജ്ജയേച്ഛിവപൂജനേ
 മാലതീമല്ലികായുമീചംബകംനാഗകേസരം
 പാടചാകുന്ദമന്ദാരം കൽഹാരമതിമുക്തകം
 കർണ്ണികാരം കുരുവകംകുടുംബംകരവീരകം
 തമാചവകലംനീലോൽപ്പലംകുമലകൈരവേ
 സേവന്തികാഃകതകീച മേനമുനി പുഷ്പകം
 ധാതീപുഷ്പാ ശമീപത്ര മപാമാഗ്നസ്യാപത്രകം

മുട്ടുനാഞ്ചെവട്ടുവാണാ മഹേശ്വര ശതപതാകാ
 മഞ്ജരീസഹകാരസ്വ തുലസിചഹരേപ്രിയാ
 ഉന്മത്തമർപ്പുഷ്പം ച നഗ്നസ്ഥമതിലോഹിതം
 യദപ്ലവ്വസാഗന്ധാതപജ്ജയദപിഷ്ഠ പുഷ്പനേ
 രാശതപുഷ്പാവിലപത്രം ഹൃസ്വഹസ്വനിവേദയേൽ
 വർജയേൽ കതകംപുഷ്പം അന്യസ്ഥം ചപുരവൽ

തുളസിയിലഴിച്ചു കറുക, കദളിവാഴയില, കൂവളത്തില
 തുടങ്ങിട്ടുള്ള മറ്റൊല്ലാപത്രങ്ങളേക്കൊണ്ടും, — വെളുപ്പ്, കറുപ്പ്
 എന്നിവണ്ണങ്ങളുള്ളതും, സ്ഥലത്തിലും, ജലത്തിലും ഉണ്ടാകുന്ന
 പയുമായ മറ്റൊല്ലാ നല്ല പുഷ്പങ്ങളേക്കൊണ്ടും ഗണപതിയെ
 പൂജിക്കാം.

പാച്ചകം, കുരുക്കുത്തിമുല്ല, മന്ദാരം, ആമ്പൽ എന്നീ പൂ
 ങ്ങളേക്കൊണ്ടു സരസ്വതിയെ പൂജിക്കാം.

കണവീരം, ചെമ്പരത്തി, താമര, ചെന്താമര, കരികൂ
 വളം, അശാകം, ഉച്ചമലരി, താളിമാതളം, കൈത, മുല്ല, എ
 തുക്ക, രാജമല്ലി എന്നീ പൂക്കളേക്കൊണ്ടു സൂര്യനെ പൂജിക്കാം.
 എന്നാൽ ഉന്മത്തിൻപൂ, ആമ്പൽപ്പൂ, കുരുക്കുത്തിമുല്ലപ്പൂ, തക
 രപ്പൂ, കണ്ടകാരിപ്പൂ, വിഷ്ണുകാന്തി, കൂവളത്തില ഇവകൾ സൂ
 ര്യപൂജനത്തിങ്കൽ നിഷിദ്ധങ്ങളാകുന്നു.

കണവീരപ്പൂ, താമരപ്പൂ, ആമ്പൽപ്പൂ, നാഗപ്പൂ, പിച്ചക
 പ്പൂ, ചേമന്തിപ്പൂ, വെൺതുമ്പപ്പൂ, കരികൂവളപ്പൂ എരുക്കിൻ
 പൂ, ചെറുകടലാടി, ഉന്മത്തിൻപൂ, കടകപ്പാലപ്പൂ, വഹ്നിമര
 പ്പൂ, കൂവളത്തില എന്നിവകളേക്കൊണ്ടു ശിവനെ പൂജിക്കാം.
 കൈതപ്പൂ, ചെമ്പരത്തിപ്പൂ, നന്ദമനിവകപ്പൂ, മക്കിപ്പൂ, താ
 നിപ്പൂ, അതിമുക്തം, വെങ്ങിൻപൂ, ഉച്ചമലര, വട്ടക്കുറിഞ്ഞി,
 വെളുത്തവിഷ്ണുകാന്തി ഇവകൾ ശിവപൂജനത്തിങ്കൽ വിരുദ്ധ
 ങ്ങളാകുന്നു.

പിച്ചകപ്പൂ, മുല്ലപ്പൂ, കുരുമുളിപ്പൂ, ചെമ്പകപ്പൂ, നാഗപ്പൂ,
 പാതിരിപ്പൂ, കുരുക്കുത്തിമുല്ലപ്പൂ, മന്ദാരപ്പൂ, സൗഗന്ധികപ്പൂ,
 മാധവിപ്പൂ, ചെറുകൊന്നപ്പൂ, ചെമ്പരത്തിപ്പൂ, കടമ്പിൻപൂ,
 കണവീരപ്പൂ, പച്ചില, എരഞ്ഞിപ്പൂ, കരികൂവളപ്പൂ, താമരപ്പൂ,
 ആമ്പൽപ്പൂ, ചേമന്തിപ്പൂ, കൈതപ്പൂ, മക്കിപ്പൂ, അകുത്തിപ്പൂ, ന
 ല്ലിപ്പൂ, വഹ്നയില, വൻകടലാടിയില, കറകുക്കുന്നു, മാവി
 ന്പൂ, പൂക്കല, തുളസിയില എന്നിവകൾ വിഷ്ണുവിനു അതി
 പ്രിയങ്ങളാകുന്നു. ഉന്മത്തിൻപൂ, എരുക്കിൻപൂ, മണമില്ലാ

തപു, അധികമണമുള്ളു, അധികമുപനിരമുള്ളവുഷ്ടം എന്നിവകൾ വിഷ്ണുപുജനത്തിൽ വജ്ജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ചുമപ്പനിമുള്ളവർക്കും, കൂപളത്തിലകൾ എന്നിവകളേക്കൊണ്ടു സിംഹമുത്തിയെ വൃജിക്കാം. കൈതപ്പു മുതലായതു വജ്ജിക്കുകയും വേണ്ടതാകുന്നു എന്നുപാത്മത്തിൽ പറയുന്നു.

കമലകരവിദൂരദൈവകുമുദേതുലനീദപയം
ജാതീദപയംകേതകേദേവ കൽഹാര ചമ്പകോൽപ്പല
കുന്ദമന്ദാരവുനാഗ പാടലാ നഗേചംപകം
അരഗപധംകണ്ണികാരാവാനീനവമല്ലികാ
സൗഗന്ധികം സകോരണ്ഡാപലാശാശാകമല്ലികഃ
ധുസ്തൂരസജ്ജംബിലച മജ്ജനമുനിവുഷ്ടകം
അന്യാന്യപിസൗന്ധിനിപുഷ്പാപത്രാണിഭേരികൈഃ
ഉപദാഷ്ഠാനിപുജായാ മദദീദവിചക്ഷണഃ

ചെന്താമരപ്പവ്, ചെന്താമരപ്പവ്, അരദിരണ്ടിന്റേറയംപുവ്, ഉന്മത്താമരണ്ടിന്റേറയംപുവ്, [കണ്ണവീരം—നീർമരുത് എന്നു പക്ഷാന്തമുണ്ട്.] ആമ്പൽരണ്ടിന്റേറയംപുവ്, തുളസിയീല കൃഷ്ണതുളസിയീല, പിച്ച്വീരണ്ടിന്റേറയംപുവ്, കൈതരണ്ടിന്റേറയംപുവ്, സൗഗന്ധികപ്പവ്, ചെമ്പകപ്പവ്, ചെങ്ങഴിനീർപ്പവ്, മുല്ലപ്പവ്, പാരിജാതപ്പവ്, വുന്നപ്പവ്, താതിരിപ്പവ്, നാഗപ്പവ്, കെണപ്പവ്, ചെറുപുന്നപ്പവ്, തൊരിപ്പവ്, മാവിൻപ്പവ്, പ്ലാശിൻപ്പവ്, അശോകപ്പവ്, കടമുല്ലപ്പവ്, കൂപളത്തില, നീർമരുതിൻപ്പവ്, (കണ്ണവീരം) അഗ്നാത്പ്പവ് എന്നിവകളും ഇനിയും വേറെനല്ല മണമുള്ള പത്രവുഷ്ടങ്ങളും ഗുരുക്കന്മാരാൽ ഉപദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ആയവയൊക്കെയും ഉപയോഗിക്കേണ്ടവയാണ്, എന്നുശാരദാതിലകത്തിൽ പറയുന്നു.

പുഷ്പൈർഭവഃ പ്രസീദന്തിവുഷ്ടഭവായസംസ്ഥിതഃ
കിംചാതിബഹുതോക്തനവുഷ്ടസ്യാക്തിർമതല്ലികാ
വുഷ്ടമൂലം സേദ്ബ്രഹ്മാവുഷ്ടമദ്ധ്യേതുകേശവഃ

|| ൧൧ || “മണ്ഡമാല, കാളിതന്ത്രം, മത്സ്യസൂക്തം, കാളികാവുരാനന്ദം, മഹാകാലസംഹിത, ത്രിശങ്കരിരത്നം, വിദ്യാവലാതിജ്ഞാനാഗ്നം, കൈലാലവീര്യം—മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽവെകവകവുഷ്ടങ്ങളുണ്ടി ചൂപാഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ആയതു രണ്ടാംഭാഗത്തിൽ നോക്കിക്കൊൾക.

പുഷ്പാഗ്രേതുമഹാഭവഃ സർവ്വഭവഃ സ്ഥിരഃ ഹരഃ

തസ്മാൽപുഷ്പൈർസജേദേവനിത്യാഭക്തിയുതേനരഃ

പൂക്കളുകൊണ്ടു എല്ലാദേവന്മാരും സന്തോഷിക്കുന്നു, പൂവിൽഎല്ലാദേവന്മാരും ഇരിക്കുന്നു. വളരെപറയുന്നതുകൊണ്ടു ഒരു പ്രയോജനവുമില്ല. പൂജ്ഞം എന്നു ചുരുക്കുന്നതുതന്നെ അത് പ്രശസ്തമാകുന്നു. പൂക്കളുടെ ചുവട്ടിൽ ബ്രഹ്മവും, നടുവിൽ വാഷ്ണവും, അറ്റത്തു മേൽ ശിവനും, ഇതുകളിൽ മറെറല്ലാദേവന്മാരും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ആയതിനാൽ മനുഷ്യനായിട്ടുള്ളവൻ ഭക്തിയോടുകൂടി എല്ലാപ്പോഴും പൂക്കളുകൊണ്ടു ദേവനെ പൂജിക്കണം. എന്നു യഥേതരന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

സർവ്വഭവൈഷ്ണവേപൂജാവിധി തവിഹിതൈരപി

കർത്തവ്യാസർവ്വഭവാനാം ഭക്തിയോഹേന്ദ്രകാരണം

ദേവീപൂജാസമാശ്വാജലജൈസ്ഥലജൈരപി

വിഹിതൈർവാനിഷിദ്ധൈർവാ ഭക്തിയുതേന മേഘസാ

വർഷഭങ്ങളായ മവിർഷഭങ്ങളായ മരിക്കുന്ന എല്ലാപൂക്കളുകൊണ്ടും എല്ലായ്പ്പോഴും എല്ലാദേവന്മാരെയും പൂജിക്കണം. ഈവിഷയത്തിൽ ഭക്തിതന്നെയാണ് മുഖ്യകാരണം. അപ്രകാരമെന്നനിഷിദ്ധാനിഷിദ്ധങ്ങളായും ജലത്തിങ്കലും സ്ഥലത്തിങ്കലും ഉണ്ടാകുന്നവയായ മരിക്കുന്ന എല്ലാവകുപ്പുങ്ങളുകൊണ്ടും എല്ലാദേവിമന്ദരെയും എല്ലായ്പ്പോഴും ഭക്തിയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന മനുഷ്യനോടുകൂടി പൂജിക്കാമെന്നു ക്രിയാസാരത്തിൽ പറയുന്നു.

പുഷ്പാഭാപ്രവചനൈർവാ തദഭാവേ ചകേരകൈഃ

തദഭാവേ ഹൈലൈപത്രൈർ തദഭാവേ തുലനൈരഭി

പൂക്കൾ കിട്ടാതെ ഇരുന്നാൽ ഇളംതളിരുകളേക്കൊണ്ടും, ആയത് ലഭിക്കാതെയിരുന്നാൽ മൊട്ടുകളേക്കൊണ്ടും, അതും കിട്ടാത്തപക്ഷം കായ്, കനി, ഇല എന്നിവകളേക്കൊണ്ടും, അതുകളുടേയും അഭാവം സത്തായ് തിരിക്കുമ്പോൾ പൂൽക്കുരുമ്പുകളേക്കൊണ്ടും പൂജിക്കാമെന്നു മേന്മരന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

അക്ഷതൈർവജ്രലൈർവാപി തദഭാവേ സർവ്വമപൈഃ

സർവ്വൈസ്സേഷാമപ്യലാഭേ മാനസം പൂജനം ചരേൽ.

മേൽപറഞ്ഞവ ഒന്നുതന്നെ കിട്ടാത്തപക്ഷം അക്ഷതം കൊണ്ടും, അതും കിട്ടാത്തപക്ഷം ജലംകൊണ്ടും, ജലവും കിട്ടിയില്ലാ എങ്കിൽ വെൺകട്ടുകൊണ്ടും, അതുകളുടേയും അലാഭം സത്തായ് തിരിക്കുമ്പിഷയത്തിൽ ഭക്തലാമനസ്സാകാണ്ടു

പൂജിക്കണമെന്നു 'മാലിനീ'രത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

അഥ ആവരണപൂജാക്രമഃ.

അഥ പൂജാപചാരാന്തേ കുര്യാദാവരണാച്ഛിനാ
പൂജാപചാരം കഴിഞ്ഞതിൽപിന്നീട് ആവരണപൂജ
ചെയ്യണം.

പ്രഥമമന്ത്രമുച്ചാതു ശ്രീപുഷ്പാംബാദികാംപദം
ഭഗവീയാന്തം സമുച്ചാതു പൂജയാമീതി പൂജയേൽ
ആദ്യം മൂലമന്ത്രചൊല്ലി 'ഓം ശ്രീപാദകാം പൂജ
യാമി' എന്നു പൂജിക്കണം എന്നു സിദ്ധാന്തസാരത്തിൽ
പറയുന്നു.

തതശ്ച മൂലമന്ത്രേണ ത്രിവാറംപൂജയേൽസുധീഃ
ഗൃഹീതപാജ്ഞാം മഹാദേവ്യാഃ പരിചാരാൻ സമർപ്പയേൽ
ഷഡ്ഗൗളൈഃ പ്രഥമഃ കല്പോ ഗുരുഭിസ്തുഭിപ്രീതിയകഃ
പരിചാരസ്ത്രിതീയഃ സ്വാല്പോകപാലൈശ്ചതുർത്ഥകഃ
തദനുസൃപഞ്ചമഃ പ്രാകത ഇതി സാമാന്യതഃ ക്രമഃ
അനന്തരം ബുദ്ധിമാനായിരിക്കുന്ന പൂജകൻ മൂലമന്ത്രം
കൊണ്ടു മൽപ്പാഞ്ഞ പ്രകാരം മൂന്നു പ്രാവശ്യം പൂജിച്ച് † മഹാ
ദേവിയുടെ കൽപ്പനയെ സ്വീകരിച്ച് പരിവാരങ്ങളെ പൂജി
ക്കണം.

ആവരണപൂജാക്രമം സാധാരണമായി അഞ്ചുപ്രകാര
മായിട്ടു തന്ത്രജ്ഞന്മാരാൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അവയിൽ
ഒന്നാമത്തേത് ഷഡ്ഗൗളങ്ങളിലൊക്കൊണ്ടും, രണ്ടാമത്തേത് ഗു
രുക്കളിലൊക്കൊണ്ടും, മൂന്നാമത്തേത് പരിവാരങ്ങളിലൊക്കൊണ്ടും,
നാലാമത്തേതു ലോകപാലന്മാരേക്കൊണ്ടും, അഞ്ചാമത്തേത്
ആയുധങ്ങളെക്കൊണ്ടും ആകുന്നു. എന്നു സോ
മഭൂജംഗാവലിയിൽ പറയുന്നു.

പാദ്യാദിനാതഥാപശ്യാൽ പൂജയേദംഗദേവതാഃ

അനന്തരം അപ്രകാരം പാദ്യം, അർഘ്യം, ഇത്യുദ്യുപ
ചാരങ്ങളിലൊക്കൊണ്ടും അംഗദേവതകളെ പൂജിക്കണമെന്നു
'യാമലതന്ത്ര'ത്തിൽ പറയുന്നു.

... അന്നുകോണാദൗ ഹൃദയാദീതി പൂജയേൽ

നേത്രമുഗ്രദിശാസപസ്രം ഭൃഗാതമ്വാതംഗദേവതാഃ

തുഷാരസ്ഫടികശ്യാമ നീലകൃഷ്ണഭൂഷണാച്ഛിഷഃ

വരദായധാരിണ്യഃ പ്രധാനതനവസ്മിയഃ

† മഹാദേവീ സ്ഥാനത്തിൽ ഇഷ്ടദേവതയുടെ പേര്.

അഗ്നിശാസനവായവ്യ മദ്ധ്യദിക്ഷുക്രമാൽസ്ഥിതാഃ

“ഓം ഹൃദയായനമഃ” എന്നു അഗ്നികോണിലും, “ഓം ശിരസേസ്തപാഹാ” എന്നു രശ്മികോണിലും, “ഓം ശിഖായൈവഷ്ട” എന്നു നിമിത്തകോണിലും, “ഓം കവചായഹ്വ” എന്നു വായുകോണിലും, “ഓം നേത്രത്രയായവൈഷ്ട” എന്നു മുൻവശത്തും, “ഓം അസ്രായഹ്വ” എന്നു ഏല്പാദിക്കുകയും* പൂജിക്കണം.

ക്രമപ്രകാരം മേൽപറഞ്ഞ സ്ഥാനങ്ങളിൽ വരദേവ, അദയദേവ, എന്നീ പകളെ ധരിക്കുന്നവരായി, മഞ്ഞ, സ്ഫടികം, ശ്യാമളം, നീലം, കറുപ്പു, ചുമപ്പ് എന്നീ നിറങ്ങളോടുകൂടിയവരായി, പ്രധാനമായിരിക്കുന്ന ശരീരത്തോടുകൂടിയവരായി, അംഗദേവതകളായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീകൾ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതായിട്ട് പ്രാണിക്കണമെന്ന് “മേന്ദരത്ര” ത്തിൽ പറയുന്നു.

അദീഷ്ടസിദ്ധിമേദേഹി ശരണാഗതവത്സല!

ഭക്ത്യാ സമർപ്പയേതുദ്യ പ്രഥമാവരണാർച്ചനം

ഇതിപുഷ്പാഞ്ജലിംഭദ്രാൽ പ്രണമേദിതിഭക്തിരഃ

പ്രസ്താവരണമേവം തത്തന്നാർച്ചസമർപ്പയേൽ

ശരണംപ്രാപിക്കുന്നവരിൽ വാത്സല്യമുള്ളവനായ ഹേസ്താമിൻ! ഞാൻ ഭക്തിയോടുകൂടി അങ്ങക്കായിക്കൊണ്ടു് ആദ്യത്തെ ആവരണപൂജ സമർപ്പിക്കുന്നു. അങ്ങ് എന്റെ എല്ലാ അദീഷ്ടങ്ങളേയും സാധിച്ചുതരണമേ. എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു് പൂഷ്പാഞ്ജലി സമർപ്പിച്ചു് ഭക്തിസമേതം നമസ്കരിക്കണം. ഇപ്രകാരം ഏല്പാ ആവരണങ്ങളും അതാതിന്റെ നാമധേയത്തോടുകൂടി സമർപ്പിക്കണമെന്ന് “തുണ്ണായാ” ശ്ലോകത്തിൽ പറയുന്നു.

പ്രീതിയാവരണം.

“ഓം ശ്രീഗുരുഭ്യോനമഃ” എന്നു വായുകോണിൽ “ഓം ശ്രീപരമഗുരുഭ്യോനമഃ”—മുൻവശത്ത് “ഓം ശ്രീപരാപരഗുരുഭ്യോനമഃ”—ഇരുകോണിൽ “ഓം ശ്രീരമേഷ്വിനരഭ്യോനമഃ”— വായുകോൺമുതൽ രശ്മാനുകോൺവരെ പൂജിച്ചു പൂർവാക്രമപ്രകാരം രണ്ടാമത്തെ ആവരണം സമർപ്പിക്കണം. എന്നു “ദീക്ഷാപ്രയോഗ”ത്തിൽ പറയുന്നു.

~~~~~
* ഇപ്രകാരം പൂജിക്കുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ അംഗദേവതകളെ പ്രാണിക്കണം.

പശ്ചാദ്യുച്ചിതാഃ സ്യുഃ കല്പോക്തഃ വൃത്തയഃ ക്രമാൽ
 അന്തയജ്ഞേഃ പ്രാകപാപാൻമൂലപാരിഷദാനപിതാൻ
 അനന്തരം അതാത് കല്പങ്ങളിൽ പറയപ്പെട്ട വൃത്തി
 കളെ പുജിക്കണം. പിന്നീട് മൂലപാരിഷദന്മാരോടുകൂട് ലോ
 കപാലന്മാരെയും പുജിക്കണം എന്നു ശാരദാതിലകത്തിൽ പ
 രയുന്നു.

ലോകപാലസ്താനപുജനഃ 8.

ഇന്ദ്രാസുരാധിപം പിതൃമൈരാവതഗതം വിഭാ	
സമന്വന്തേന തുഭിഭുജം പിതൃസ്രൂപരംഭജേ	... 1
അഗ്നിതേജോധിപം രക്തം ശ്വേതശക്തിധരം വിഭാ	
സുഭുഷണം മേഘപാഹം വന്ദേ രക്താംഗലോചനം	.. 2
യമപ്രേതാധിപം കൃഷ്ണം മഹിഷേന്ദരിനസ്ഥിതം	
കാലദണ്ഡധരം ക്രൂരവൃതഃ ഞ്ഞൈർഭയാനഭൈഃ	.. 3
രക്ഷോധിപം ചന്ദ്രിതം ശവാനനസമാശ്രിതം	
ധൂമ്രാഭം ധ്വംഗഹസ്തം ച പിംഗലശ്ശത്രുക്ഷർമ്മകം	... 4
മകരേസാസ്ഥിതം വിദ്യുനിയോസകരാഞ്ജനം	
ഇന്ദ്രാംഗം തുന്ദിലം വന്ദേ ചർണ്ണയദേസാംഭരതിം	... 5
വായുപ്രാണാധിപം ധൂമ്രരക്തകേശധരം ചരം	
വാതപ്രമീസമാത്രശ്ചാധവന്തം വേഗതോഭജേ	... 6
യക്ഷനാഥം കണ്ഠേരം ച നൃക്തം നൃക്തഗദാധരം	
നരസിംഹാസനാത്രശ്ചാമേഘലം ച ത്രിണീയുതം	... 7
വിദ്വാധിപം നീലലതൂലധരം വൃഷഭവാഹനം	
ത്രിനേത്രാഹാലനേത്രം ച ജടാഭൂധധരം സിതം	... 8
ഹാസാത്രശ്ചാഭേദപാം കുവ്ത്തന്തമഹംഭജേ	... 9
ഗൌരം നാഗാധിപം മൂർദ്ധ്വനിഹണാമണ്ഡലഭൂഷിതം	
പീനോത്തംഗം ച ക്രൂരമനന്തം വിശപഗംഭജേ	... 10

ദേവന്മാർക്കു അധിപതിയായി, സർവസമന്വനാ
 യി, ആയിരം കണ്ഠകളോടും, രണ്ടു കൈകളോടും
 കൂടിയവനായി, കയ്യിൽ മഞ്ഞനിറമുള്ള വക്ത്രായുധത്തെ ധരി
 ക്കുന്നവനായി ഭൂഐശ്വരാവതം എന്ന വാഹനത്തോടു കൂടിയ
 വനായി, മഞ്ഞനിറത്തോടു കൂടിയവനായിരിക്കുന്ന ദേവേന്ദ്ര
 നെ ഞാൻ ഭജിക്കുന്നു. എന്നു നാനാമാത്ര ഗ്ലോകാചാല്പി
 ഇന്ദ്രാസ്താനിച്ഛ ദേവന്മാർക്കു ഭജിക്കേണ്ടതിൽ ലോ ഇന്ദ്രാ
 യനമാ" എന്നു,—

.....
 ഭജേ.

തേജസ്സുകൾക്കുശുദ്ധിപനായി, സർവ്വപാമിയായി, നല്ല ആഭരണങ്ങളോടുകൂടിയവനായി, ചെളിനിറമുള്ള ശക്തിയെന്ന ആയുധത്തെ ധരിക്കുന്നവനായി, ചുമന്നിരിക്കുന്ന അവയവങ്ങളോടും, കണ്ണുകളോടും കൂടിയവനായി, † മേഷമാകുന്നവാഹനത്തോടു കൂടിയവനായി, രക്തവർണ്ണനായിരിക്കുന്ന അന്നിയെ ഞാൻസേവിക്കുന്നു എന്നുരണ്ടാമത്തെശ്ലോകംചൊല്ലി അന്നിയെശ്ചാനിച്ചു അഗ്നികോണിൽ “രം അഗ്നഃയനമഃ” എന്നും,—

പ്രേതങ്ങൾക്കുശുദ്ധിപനായി, പോത്തിന്റെമുകളിൽ ഇരിക്കുന്നവനായി, കയ്യിൽകാലദണ്ഡം എന്ന ആയുധത്തെ ധരിക്കുന്നവനായി, അതിഭയങ്കരനായി, പേടിയെ ഉണ്ടാക്കുന്ന അഭനകം കിങ്കരന്മാരാൽ ചുറ്റപ്പെട്ടവനായി, കുറുത്തനിറത്തോടു കൂടിയവനായിരിക്കുന്ന യമധർമ്മനെ ഞാൻശ്ചാനിക്കുന്നു എന്നു മൂന്നാമത്തെ ശ്ലോകംചൊല്ലി യമനെശ്ചാനിച്ചു അതക്കുളിയിൽ “മം യമഃയനമഃ” എന്നും,—

രാക്ഷസന്മാർക്കുശുദ്ധിപനായി, ശവമാകുന്ന ആസനത്തിൽ ഇരിക്കുന്നവനായി, കയ്യിൽചാർവരിക്കുന്നവനായി; പിഷ്ടശവർണ്ണങ്ങളായ താടീരോമങ്ങളോടും, പുരികമദ്ധ്യഭാഗങ്ങളോടുംകൂടിയവനായി, ചുമപ്പു, കുറുപ്പുനിറത്തോടു കൂടിയവനായിരിക്കുന്ന നിരൂതിയെ ഞാൻശ്ചാനിക്കുന്നു എന്നു നാലാമത്തെ ശ്ലോകംചൊല്ലി നിരൂതിയെശ്ചാനിച്ചു നിരൂതികോണിൽ “ക്ഷം നൈരൂതായനമഃ” എന്നും,—

ജലജന്തുക്കൾക്കുശുദ്ധിപനായി, മിന്നലിണക്കു പോലെ പ്രകാശിച്ചുകാണ്ടിരിക്കുന്ന കൈകളോടു കൂടിയവനായി, മകരമനമന്യുത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനായി, തൂങ്ങിക്കിടക്കുന്ന പശുവോടുകൂടിയവനായി, വെളുത്ത ശരീരത്തോടു കൂടിയവനായിരിക്കുന്ന വരുന്നനെ ഞാൻശ്ചാനിക്കുന്നു എന്നു അഞ്ചാമത്തെ ശ്ലോകംചൊല്ലി വരുന്നനെശ്ചാനിച്ചു പടത്തൊരു “വം വരുന്നായനമഃ” എന്നും,—

പ്രാണങ്ങൾക്കുശുദ്ധിപനായി, സർവ്വശ്രേഷ്ഠനായി, ചെരുമാൻപുറത്തു ഇരിക്കുന്നവനായി, രക്തവർണ്ണമുള്ള ദന്തംകൾ എന്ന ആയുധത്തെ ധരിക്കുന്നവനായി, ലോകമെട്ടുക്കും അതിവേഗം ഭട്ടപ്പറക്കുന്നവനായി, ചുമപ്പു, കുറുപ്പുനിറത്തോടു കൂടിയവനായിരിക്കുന്ന വായുവിനെ ഞാൻ

ദ്ധ്യാനിക്കുന്ന എന്നു ആരാമത്തെ ശ്ലോകം ചൊല്ലി വായുവിനെ ധ്യാനിച്ച് വായുക്കോണിൽ “യം വായവേനമഃ” എന്നും,—

യക്ഷന്മാർക്കധിപനായി നരസിംഹസ്തനളിൽ ഇരിക്കുന്നവനായി, വെള്ളനിറമുള്ളഗദയധരിക്കുന്നവനായി, മുഴുത്തുംമിനുത്തുമിരിക്കുന്ന ശരീരത്തോടുകൂടിയവനായി, വെള്ളനിറമുള്ളവനായി, ചിത്രീണി എന്നഭയ്യാസമേതനായിരിക്കുന്ന ക്ഷേരനെ ധ്യാനിക്കുന്ന എന്നു ഏഴാമത്തെ ശ്ലോകം ചൊല്ലി ക്ഷേരനെ ധ്യാനിച്ച് വടക്കു് സ്രം കണ്ടേരയനമഃ” എന്നും,—

വിദ്യകൾക്കധിപനായി, മുകുണ്ഡനായി, നെറ്റിത്തടത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രനേയും, ശിരസ്സിൽ ജടാഭൂടത്തേയും, കയ്യിൽ തൃശൂലത്തേയും ധരിക്കുന്നവനായി; ദൃഢചര വാഹനത്തോടുകൂടിയവനായിരിക്കുന്ന ഇശനെ ഞാൻ ധ്യാനിക്കുന്നു എന്നു ഏട്ടാമത്തെ ശ്ലോകം ചൊല്ലി ഇശനെ ധ്യാനിച്ച് ഈശങ്കാണിൽ “ഹം ഇശായനമഃ” എന്നും,—

എല്ലാലോകങ്ങൾക്കധിപനായി, എല്ലാവർക്കും മേലുള്ളതെ ചെയ്യുന്നവനായി, എല്ലാജ്യോഴും വേദപാരം ചെയ്യുന്നവനായി, ‡ ഹംസവാഹനത്തിങ്കൽ ഇരിക്കുന്നവനായി, കയ്യിൽ ചന്ദ്രാമരയെ ധരിക്കുന്നവനായി, പ്രസിദ്ധനായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മാവിനെ ഞാൻ ധ്യാനിക്കുന്നു എന്നു ഒമ്പതാമത്തെ ശ്ലോകം ചൊല്ലി ബ്രഹ്മാവിനെ ധ്യാനിച്ച് മുകളിൽ “ആം ബ്രഹ്മണേനമഃ” എന്നും,—

സപ്തങ്ങൾക്കു് അധിപനായി, പത്തിക്കൂട്ടങ്ങളേക്കൊണ്ടു് അലംകരിക്കപ്പെട്ടവനായി, ശിരസ്സുങ്കൽ ചക്രത്തെ ധരിക്കുന്നവനായി, രട്ടച്ചയന്നിരിക്കുന്നവനായി, വിശ്വവ്യാപകനായി, ഗൗരവർണ്ണനായിരിക്കുന്ന ആദിശേഷനെ ഞാൻ ധ്യാനിക്കുന്നു എന്നു പത്താമത്തെ ശ്ലോകം ചൊല്ലി അനന്തനെ ധ്യാനിച്ച് അധോഭാഗത്തിൽ “അം അനന്തായനമഃ” എന്നും ജപിച്ചുപൂജിക്കണമെന്നു “മേരുതന്ത്ര”ത്തിൽ പറയുന്നു.

വജ്രം ശക്തിം ദണ്ഡമസിം പാശമം കശകം ഗദാം ശൂലം ചക്രം പട്രം മേഘാമായുധാനിക്രമാദപി ദഃ ഇതുകൾ ക്രമപ്രകാരം ലോകപാലന്മാരുടെ ആയുധങ്ങളാകുന്നു.

“വം വജ്രായനമഃ, ശം ശക്തയേനമഃ, ദം ദണ്ഡായനമഃ,

§ കാള. ‡ അരയന്നം.

ഖാ ഖഡ്ഗായനമഃ, ഫം ഫാശായനമഃ, താം താങ്കശായനമഃ, ഗാ ഗാദായനമഃ, ശം ശുലായനമഃ, ഹം ഹതായനമഃ, ച, ചക്രായനമഃ—എന്നിപ്രകാരം മേൽപ്പറഞ്ഞ സ്ഥാനങ്ങളിൽ പൂജിക്കണമെന്നു 'ശാരദാതിലക'ത്തിൽ പറയുന്നു.

ഗുണശംഖടകഃ ക്ഷേത്രപാലം ച യോഗീന്ദ്രപാ

പൂവാദികൃമയോഗേന ഗന്ധപുഷ്പൈഃ സമച്ഛേൽ

അനന്തരാ 'ഗം ഗുണശായനമഃ, ഖം ഖടകായനമഃ, ക്ഷാ ക്ഷേത്രപാലായനമഃ, യോം യോഗീന്ദ്രനമഃ' എന്നു കിഴക്കുതട്ടങ്ങിയമാകുമ്പോൾ നാലുദിക്കുകളിലും ഗന്ധപുഷ്പങ്ങളേക്കൊണ്ടു പൂജിക്കണമെന്നു ആ നൃതന്ത്രങ്ങളിൽ പറയുന്നു.

പുനർമൂലം സമുച്ചാത്യ സാംഗായനസപരീതി ച

വാരായനമദേവ്യാശ്ച ചതുർവൃന്തമുദീരയൽ

നമസ്തുർച്ചയേദ് ഗന്ധപുഷ്പാദ്യൈഃ സാധകശ്രീധാ

ആചരണപൂജ കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നീടു ഇഷ്ടദേവതയുടെ മൂലമന്ത്രാചാര്യർ 'ഓം സാംഗായനസപരീവാരായനമഃ' * "ഇഷ്ടദേവതായനമഃ, ശ്രീപാദുകാംപൂജയാമി" എന്നു ഗന്ധപുഷ്പാദികളേക്കൊണ്ടു ഇഷ്ടദേവതയെ മൂന്നു പ്രാവശ്യം പൂജിക്കണമെന്നു മേൽതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

"കൃതപാവരണം പൂജാതുധുപദീപൗനിവേദയേൽ"

ഇപ്രകാരം ആചരണപൂജചെയ്തു അനന്തരം ധൂപദീപങ്ങളു സമർപ്പിക്കണം.

അഥ ധൂപദീപഃ.

ധൂപാദുപാദ് ഗുണശസ്തപ്തപ്രാകൃതസ്തഗൃഹ്യഃ

സ ജാദേവ്യാമഹാസ്തപ്തപ്രാസോദേവദാരുജഃ

വിഷ്ണുഃ കൃഷ്ണഗുരുശിരോമുരസ്തപ്തപ്രിയം മരം

ഗണപതയ്ക്ക് ഗുൽഗുലുവും—ദേവിയ്ക്ക് സന്ദ്രാണിയും—ശിവന് ദേവദാരനിഷ്പാസവും—വിഷ്ണുവിനു കരകിലും സുഗന്ധ ചന്ദനവും ഇഷ്ടമായിട്ടു തന്ത്രജ്ഞന്മാരാൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ആയതിനാൽത്തന്നെ പരമകുള ഇഷ്ടമായിട്ടുള്ള ദ്രവ്യങ്ങൾ വകുപ്പിച്ചു ധൂപം സമർപ്പിക്കണമെന്നു 'മേൽതന്ത്രത്തിൽ' പറയുന്നു.

ശുഭാർത്ഥം ഗവക്ഷ്യമാമിതൈശലേയം മലയേഭേഭവം

ന ചംകഷ്ടം സ ജാസമേകകാശാപ്രകല്പയേൽ

.....
* അതതുദേവതയുടെ പേർ മേൽപ്പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ശിലാജതപാത്രജടാമാംസിഭോഗപയംമരം

ഷട് മാങ്കികംസിതാചാഷ്ടേഃധൂപോയശങ്കരിമേഘനഃ

അനന്തരം ശക്തിയുടെ ഭോഗധൂപം ഹരയുന്നു. മുരാമാഞ്ചി, ചന്ദനം, നാഗുണം, കൊട്ടം, സാമ്പ്രാണി (ചെഞ്ചപ്പം) ഇവകാരോഭോഗം; കന്മദം, അകിൽ, ജടാമാഞ്ചി ഇവ ഇരണ്ടുഭോഗം, ആരഭോഗത്തേൻ, എട്ടുഭോഗം പഞ്ചനാര . . . . . ഈ ധൂപം ശക്തികളെ മേഘിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു.

ഹരീതകീസജ്ജരനമുരമാംസ്യഃകഭോഗകഃ

ലാക്ഷാത്രിഭാഗ ശ്വതപാരോഭോഗാഃശൈലജമൃസ്യയേഃ

പഞ്ചഭാഗാനവഃപ്രാക്താഷ്ടഭോഗംകഷ്ടമുച്യതെ

ഭാദരാംശോഗ്ദ്ധാദർശവിഷ്ണുവിഷ്ണുശോഗകഃ

കടക്കാത്തോട്ട്, ചെഞ്ചപ്പം, മുരാമാഞ്ചി, ഇവകാരോഭോഗം. അരങ്ങ് മൂന്നുഭാഗം. കന്മദം, മുത്തങ്ങ ഇവ നന്നാലുഭോഗം. നാഗുണം അഞ്ചുഭാഗം. കൊട്ടം എട്ടുഭാഗം. ശങ്കര [തേൻ] പത്തുഭാഗം ഇത് സൂര്യൻ, ശിവൻ, വിഷ്ണുശ്വരൻ, വിഷ്ണു എന്നിവരുടെ ഭോഗധൂപമാകുന്നു.

മധുസൂക്തംഗന്ധഗുഗ്ഗുലഗുരുശൈലജം

സാലാസൽവാസിദ്ധാഃപയശേഷഭവശോഗകഃ

തേൻ, മുത്തങ്ങ, നൈ, ചന്ദനം, ഗുഗ്ഗുല, അകിൽ കന്മദം, ചാളം, കുന്തുരുക്കം, വെൺകടുകു എന്നിവകൾചേർന്ന ധൂപം മറ്റുള്ള ദേവമാർക്കു പ്രിയമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. എന്നു മേരുത്താപായുന്നു.

ധൂപഭാജനമസ്മന്നസംപ്രക്ഷേപ്യർച്ചാഹാണനാ

അസ്മന്നപൂജിതാംലബ്ധാംവാചയൻഗുഗ്ഗുലംഭഹൽ

ധൂപപാത്രത്തിൽ തീക്കുന്ന് ഇട്ടു ഗുഗ്ഗുലു മുരലയെ ധൂപദ്രവ്യങ്ങളുചർത്തു വുകപ്പിച്ചു 'ഓംഫട്ട്' എന്നു ജലം പ്രോക്ഷിച്ചു 'നമഃ' എന്നു ഗന്ധപുഷ്പങ്ങളേക്കേണ്ടു പൂജിച്ചു, മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു അഭിമന്ത്രിച്ചു, ധേനുമുദ്രകേണ്ടു അമൃതീകരിച്ചു—ഓംഫട്ട്—എന്നമന്ത്രംകൊണ്ടു മണിപൂജിച്ചു, ഇടത്തുകൈകൊണ്ടു മണിയടിച്ചു ദേവൻ നാഭിപ്രദേശത്തിൽ ധൂപം സർപ്പിക്കുക. എന്നു രോഘവഭട്ടീയൻ അൽപായുന്നു.

'പുരാണനാഥവാസുനാലബ്ധാംസപൂജ്യവഭേരത'

'നമഃ—ഫട്ട്' എന്നീ മന്ത്രങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു

മന്ത്രം കൊണ്ടുമാനിപൂജിച്ചു അടിക്കുന്നതെന്നു 'മേരുതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

താദാജയഭുപനിപദാമന്ത്രമാതേഹ്നാഗ്രഹണീ
ഏകാദശാക്ഷരമാന്ത്രോഘണ്ഡായാഃ സർവ്വഭീഷ്ടഃ

ഓം ജയഭുപനിമന്ത്രമാഃ സ്വാഹാ— എന്നു പതിനൊന്നു അക്ഷരങ്ങളാടുകൂടിയ ഈ മണിമന്ത്രം സർവ്വഭീഷ്ടങ്ങളേയും നശിക്കുന്നതാകുന്നു എന്നു മേരുതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

ആചാരന്തർഘൃപേചപുഷ്പേനൈവേദ്യഭീപയോഃ
ഘണ്ഡാനാദോപകുവീതവിശേഷഃ ധൃപഭീപയോഃ
നാനയാചവിനാപൂജാകാരായൽസിദ്ധിലാലയോഃ

ആചാരത്തിങ്കലും, അർഘ്യത്തിങ്കലും ധൃപത്തിങ്കലും, പുഷ്പത്തിങ്കലും നൈവേദ്യത്തിങ്കലും ഭീപത്തിങ്കലും—വിശേഷിച്ചു ധൃപഭീപങ്ങളിലും—മണിനാദം ചെയ്യണം. സിദ്ധികളിൽ ആഗ്രഹമുള്ളവൻ മണിക്കൂടാതെ പൂജിക്കുന്നതെന്നു 'മേരുതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

അഥഭീപഃ.

“ഘൃതഭീപഃ പ്രഥമസ്തിലാതൈലസമുദ്ഭവഃ”

നൈവ വിളക്കു് ഉത്തമമെന്നും—നാല്പണ്ണവിളക്കു് മദ്ധ്യമമെന്നും—മാറമുള്ളവ അധമമെന്നും ചൂഡാമണിയിൽ പറയുന്നു.

വർത്തിഃ ശോഭതാമവാർത്താനപീതനാസിതാപിച
ബീജശൂന്യഞ്ചകാർപ്പാസം തദീയാസ്തന്മുചോപിച
വദാവാന്തതനഃതുക്താപർത്തികായാഘൃഗസ്യതേ
ജിണ്ണാചമലിനം വസ്ത്രാന്നൈവദദ്യാൽകദാചന

ഭീപത്തിന്നു ഉപയോഗിക്കേണ്ടതായ തിരിയൊളത്തതോ, ചുന്നുതാ ആയിരിക്കണം. മഞ്ഞനിറമുള്ളതും കുറത്തതും കൊള്ളുകയില്ലാ. തിരിയ്ക്കായി ഉപയോഗിക്കേണ്ടത് കുരുകളുത്തെ കുരുപ്പുറത്തിപ്പുഞ്ഞിയോ, ആനതിന്നെ നല്ലോ, പുതിയതും വെളുത്തതുമായ വസ്ത്രം ആയിരിക്കണം. ജിണ്ണിച്ചതും മുപ്പിഞ്ഞതുമായ വസ്ത്രം ഒരിക്കലും ഉപയോഗിച്ചുകൂടാ എന്നു “യാമചതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

നിവേദയൽപുരരാഭാഗേഗന്ധം പുഷ്പം ച ഭഷണം

വാരതസ്ത്വം മാധുപമന്ത്രോപാനതുലക്ഷണേ

ഭീപം ദക്ഷിണതോദ്ദ്യാൽപുരതോവന്നവമേദഃ

ഗന്ധം, വൃഷ്പം അപകാരം എന്ന് വകൾ ഭേദ
കൊണ്ടു മുൻപറഞ്ഞു. — 'യുഗം ഇടത്തുവശത്തും സമർപ്പിക്കേ
ണ്ടതാണ്. മുൻപശത്തും വലത്തുവശത്തും പാടല്ല. എ
ന്നാൽ 'പാ സമർപ്പിക്കേണ്ടത് വലത്തുഭാഗത്താണ്. മുൻ
പശത്തും ഇടത്തുഭാഗത്തും പാടല്ല എന്നു 'യഥേലരത്ന'
ത്തിൽ പറയുന്നു.

ശോസപ്പിഷാപാരൈചേനവർത്യാകുപ്തശർഭയാ
ഉദാച്ഛപ്രദശയദീപം നചഃമദാദിനാകപചിൽ
നമിശ്രീകൃത്യദ്യോത്തദീപം സ്നേഹാന്നമൃതാദികാൻ
കൃതാമിശ്രീകൃതാഃസ്തഥം താമിശ്രാനകരംപ്രജേത

പത്തു പിറന്നു നെയ്യോ നല്ലണ്ണയോ ഒഴിച്ചു കപ്പൽ
ചേർത്ത് തെരഞ്ഞിരിക്കളാവച്ചു തീ കൊളുത്തി ദീപം ഉയ
ർത്തിപ്പിടിച്ചുകാണിക്കണം. മേദാദിചേർത്ത് ഒരിക്കലും ദീപം
കാണിച്ചുകൂടാ. എണ്ണ നെയ്യ് മുതലായ സ്നേഹങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേ
ർത്ത് ദീപം കാണിക്കുന്നവൻ 'താമിശ്രാനകരം പ്രജേത'കെ
മേൽ തന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

അഗ്നൗഷ്ണാനദേവേശി യുതാദീപനിവേദയേൽ
പാരായതദ്രമാകാരമുദ്ഭാമ്യനയനാവധി

ദീപംവലത്തു കൊമ്പെഴുവിൽ അററുകൊണ്ടു പടി
ച്ചു. മാഃപ്രാച്യപരിപൂർക്കുന്നതുപോലെ ഭേദം കൊണ്ടു
കൾ വരെ ഉയർത്തി ഭൂമിയിൽ സമർപ്പിക്കണം.

പൂജയിത്യാസപമേത്രാനഘണ്ഡാന്തനഭേദം
ദിപാദ്യോത്തവിഭോധാ നാനാ പാദ്യപുണ്യരം

മേൽ പറഞ്ഞ മണിമന്ത്രംകൊണ്ടു മണപൂജിച്ചു അരി
ന്റെ നാദത്തോടുകൂടിയും വിഭോധം നൂത്തായ് നിർക്കും വിഷയ
ത്തിങ്കൽ പലപലപാദ്യങ്ങളോടുകൂടിയും* ദീപം സമർപ്പിക്കണ
മെന്നു മേൽതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

നമുപാവിതദേവദാ നാസനേ നഘഭേദമാ
യഥാ യഥാധാരാതംകൃതാതംവിനിവേദയേൽ

~~~~~

* യുനാഃശങ്കമഹാദോഷപുതിഗന്ധപ്രഹാരിതഃ

പരദാഃമാദജനനാശുപതുശ്ചഭിധീയതേ

ദിപ്താക്കാനമഹാഭാഗതഹേകാരപരിവർജനം

പാതപ്രകാരാചദിപതുശ്ചഭിധീയതേ

* ദീപപാത്രസംസ്കാരംധുപപാത്രത്തിനുള്ളതുപോലെ

ധൃപംഭൂമിയിലോ ആനന്തനീലോ അപ്രകാരത്തെന്ന്
ഘടനയിലോ വിതരണം ചെയ്യരുത്. ഉഴിയോവണ്ണം അതി
നെ ആധാരശതമാക്കി ചെയ്യിട്ടു നിവേദിക്കണം.

നൈവനിവാപയേദീപം ദേവാർത്ഥമുപകല്പിതാ
ഭീപഹന്താഭവേദന്ധഃകാണേ നിവാപയേദേവേൽ

ദേവനായിക്കൊണ്ടു കല്പിക്കപ്പെട്ടദീപം ദേവർക്കും അ
ണക്കർക്കും. ഭീപംഹരിജ്ഞനവൻകരുടനായിട്ടും അണജ്ഞന
വൻ കോങ്കണ്ണനായിട്ടും ഭവീജ്ഞം.

സർവാസഹാവസുമതിസഹതേനാചയത്വേ

അകാശ്ചേവാദോഽതം ച ഭീപതാപം തഥൈവ ച

ഭീപംസമപ്തി ചക്ഷുഃത്താൽ ആയതുഭൂമിയിൽ തട്ടിയിട്ടു
ന്നത് വലിയദോഷമാകുന്നു. ഭൂമീദേവി എല്ലാഅപരദോഷ
മെക്കമിക്കുന്നവളായിത്തന്നാലും കായ്മിലാതെത്തന്നെ കാല
കൊണ്ടുചവുട്ടുന്നതും ഭീപത്തിന്റെ ചുട്ടുമാകുന്ന ഈരണ്ടി
നെസൂചിക്കുന്നില്ലാ എന്നു “കാളപുരാണ”ത്തിൽ പറയുന്നു.

അഥ നൈവേദ്യം.

നിധായസ്വപണ്ണജേപാത്രേസംധാരതമണ്ഡലേ

നിധായചതുരസ്രേചസംസ്കൃതാച്ഛാസ്ത്രമാഗ്നീതഃ

അസ്രുമന്ത്രേണസംപ്രോക്ഷ ചക്രമുദ്രാഭിരക്ഷിതാ

വ്യായുബീജേ നസംശോഭ്യേവഹ്നിബീജേനതദുപഹൽ

സ്പഷ്ടാൻദക്ഷകരാഗ്രേണ സുധാബീജേനമന്ത്രഭേൽ

ധേനുരൂപംപ്രദശ്ചാഥഗന്ധ പുഷ്പൈഃ സമമുദേൽ

അനന്തരം ദേവതയുടെ പുരോഭാഗത്തിൽ സാമാന്യ
പുഷ്പമലംകൊണ്ടു ഭൂമിയെ പ്രോക്ഷിച്ചിട്ടു ചതുരശ്രമണ്ഡലരേ
ച്ചു അതിൽ സ്വപണ്ണം മുതലായതുകൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ളതും
ആധാരത്തോടുകൂടിയതുമായ നൈവേദ്യപാത്രം സ്ഥാപിച്ചു
അതിൽ യഥാസംഭവമായിരിക്കുന്ന നൈവേദ്യവുമാവച്ചു ആ
യതിനെ ശാസ്ത്രാനുസരണം സംസ്കരിയ്ക്കുക.

അതായത് “കോഫട്” എന്നു അർത്ഥമുള്ള മലംകടഞ്ഞു ചക്ര
മുദ്രപിടിച്ചു കാണിച്ചു സംരക്ഷിച്ചു യം എന്നു സംശോധിച്ചു
രം എന്നു ദഹിപ്പിച്ചു വചത്തുകൊണ്ടു അററുകൊണ്ടു തൊട്ടു വം
എന്നു മന്ത്രിച്ചു ധേനുരൂപിടിച്ചു കാണിച്ചു അമൃതീകരിച്ചു പി
ടുന്നതും പാത്രംതൊട്ടു എടുത്തു മലമന്ത്രം ജപിച്ചു ധേനുരൂപിടി
ച്ചു കാണിച്ചു “നമഃ” എന്നു ഗന്ധപുഷ്പാദികളേക്കൊണ്ടു പൂജി
യ്ക്കുന്നാമനു് സാരസംഗ്രഹത്തിൽ പറയുന്നു.

ദേവമദ്യേച്ഛുഷ്യാച്ച പൃഷ്പാഞ്ജലിമനസ്തധീഃ
 മേദപാത്രസ്ഥിതംദിപ്യാപരമാന്നംസുസംസ്കൃതം
 പത്മധാഷ്ടസാഃപതംഗാണമമസ്തഭയേ
 മൃചമന്ത്രാസമുച്ചാർജ്വസപാഹാത്തംജലമുച്യേൽ
 കരാട്രാസംസ്കൃതംപാത്രം നൈവദ്യേണേനമോഹദേ
 ദേവസ്യദക്ഷിണോഹസു ജലാദിതപാപരേദിതാ [ശ
 അമൃതാചന്ദ്രാണമസ്തപാഹേതിനവാക്ഷരം
 ദർശയദിമഹാസുനവികുചാലലസന്നിഭാ
 ഭർതൃതപാഗ്രാസമുദാപഞ്ചപ്രാണഹൃതിചരേൽ

മൃചമന്ത്രാകാണ്ട ദേവനെപ്പൂജിച്ചു മൂന്നുപ്രാവശ്യം പൃഷ്പാഞ്ജലി സമർപ്പിച്ചു ഭോ! സ്വാമിൻ! സുപണ്ഡിതനായിരിക്കാൻ ഇരിക്കുന്നത് അനിശ്ചിതമായും അഞ്ചുപ്രകാരം സംസ്കരിക്കപ്പെട്ടതും ആരും സന്ദർശിക്കുകയോടുകൂടിയതുമായ ഈ പരമന്നത്തെ എന്താ സിദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടുഗ്രഹിച്ചുരുളിയിരിക്കുന്നു. എന്തൊക്കെ ചെയ്തി പ്രാർത്ഥിച്ചു നൈവദ്യം തൊട്ട് മൂലമന്ത്രം ജപിച്ചു ഇഷ്ടദേവതയെയുടം യഥാസഭേപം നിവേദയാമി നമഃ സപാഹാ, എന്നു പഠിക്കുകയും വെള്ളമെടുത്ത് നൈവദ്യം സമർപ്പിച്ചു ദേവന്റെ പലത്തുകയ്ക്ക് ഓം അമൃതോപസ്മരനമസ്തപാഹാ, എന്നു ജപം സമർപ്പിച്ചു തന്റെ ഇടത്തുകൈകൊണ്ടു വലുത്തിരിക്കുന്ന ചെങ്ങുനിർവ്വഹണപ്രായാസമുദവിടിച്ചുകൊണ്ടു വലത്തുകൈകൊണ്ടു മുദ്രകളോടുകൂടി പ്രാണാഹുതി ചെയ്യണം.

പ്രാണാഹുതിമന്ത്രം.

ഓം പ്രാണായസപാഹാ—ഓം അപാനായസപാഹാ—ഓം ഉദാനായസപാഹാ—ഓം പ്രാണായസപാഹാ—ഓം സമാനായസപാഹാ.

അഥ പ്രാണാഹുതിമുദ്രാഃ.

സ്കന്ധം കനിഷ്ഠോപകനിഷ്ഠകദേവ
 സദാ ഉഷ്ണർദ്ധ്വനി പ്രഥമമുദ്രാ
 തഥാ പരതജ്ജനിമദ്ധ്യമേന്ദ്രാ-
 ദനാമികാമദ്ധ്യമിക്ഷേപമദ്ധ്യ
 അനാമികാതജ്ജനിമദ്ധ്യമാശ്വ
 തദപശ്ചാത്തമീ സകനിഷ്ഠികാസ്യാഃ
 സ്വാൽ പഞ്ചമീ മദ്ധ്യതഃപ്രതിഷ്ഠഃ
 പ്രാണാദിമുദ്രാ നിജമന്ത്രയുക്തഃ

ചെമ്പിരലും അന്നിപിരലും പെരുവിരൽവുമരത്തോടു കൂട്ടിച്ചേർത്തുപിടിച്ചു കണിക്കുന്നത് പ്രാണമുദ്ര.—ചുണ്ടോന്നിപിരലും നടുപിരലും പെരുവിരൽവുമരത്തോടു കൂട്ടിച്ചേർത്തുപിടിച്ചുകാണിക്കുന്നത് ഉദാനമുദ്ര.—അണിവിരലും ചുണ്ടോന്നിപിരലും നടുപിരലും പെരുവിരൽവുമരത്തോടു കൂട്ടിച്ചേർത്തുപിടിച്ചുകാണിക്കുന്നത് വ്യാനമുദ്ര.—നലുവിരലും പെരുവിരൽവുമരത്തോടു കൂട്ടിച്ചേർത്തുപിടിച്ചുകാണിക്കുന്നത് സമാനമുദ്ര.

തതഃ സപണ്ണാദിജപത്രേസുതായഃ ധേനുര്യുതായഃ
അമൃതീകൃത്യുഃ കവായ ദേയം മന്ത്രമിദം പരേൽ

അനന്തരം സപണ്ണാദിതലഃ യതു കണ്ടുണ്ടാക്കിപ്പുള്ളി പാത്രത്തിൽകാച്ചു നല്ലൊരളം മീഴ്ത്തി ധേനുര്യുവിടിച്ചു കാണിച്ചു അമൃതീകരിച്ചു അടയിൽ പറയുന്ന മന്ത്രം ചൊല്ലി ഇഷ്ടദേവനായിക്കൊണ്ടു സമർപ്പിക്കണം.

നമഃസു ദേവദേവശഃ! സർവ്വപ്രകാരം പരം
അന്യാനിവേദിതാശുലം പ്രകൃതിസ്ഥസുഗീരവം
പമാനസ സംപൂർണ്ണ! ഗൃഹാണ ജലമുത്തമം

അല്ലയോ ദേവന്മാർക്കു ഈശ്വരനായിട്ടുള്ളോവേ! അങ്ങങ്ങളു നമസ്കാരം. അല്ലയോ പരമാനന്ദം കണ്ടു നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നവരേ! സഭാവേന ഇരിക്കുന്നതും, നല്ലതെങ്ങപ്പോടുകൂടിയതും, അതിനിമ്നലമായിട്ടുള്ളതും, മറെറുള്ളദേവന്മാർക്കു സമർപ്പിക്കാപ്പടാത്തതും, എല്ലാ ദേവന്മാർക്കും സന്തോഷം ഉണ്ടാക്കുന്നതും, അതിശ്രേഷ്ഠമായുമാരിക്കുന്ന ഈ ജലത്തെ ഗ്രഹിച്ചുരുളണമേ.

ഉദാകത വാദേപതാവാരമേജലപത്രേനീപേശയേൽ
തതഃ പൂഷ്യാജപിംഭദ്യോ ദസ്യുമന്ത്രേണ ബന്ധനം
ദിശാമൃതാ രജപനികാം ദേവസ്യ പരിതേന്യേ സൽ
അമൃതാമകൈനവേദ്യം നമഃ ഇതച്ചുരേൽ പുനഃ
ധേനുര്യുപ്രദർശ്യാഥ ഭുജാനാദേവതാം സുരേൽ
അഃസ്ത്വാന്തരാശതാജപ്താ മൃഗ മന്ത്രം ദദേജലം
നൈവദ്യോത്തതപാചമനം ദതപഃ ഹേമവിധിചരേൽ

ഇപ്രകാരം പ്രാർത്ഥിച്ചു മേൽപറഞ്ഞ ജലപത്രം ദേവന്റെ ഇടത്തുവശം സ്ഥാപിച്ചു മൃഗമന്ത്രം കണ്ടുപുഷ്പങ്ങളെ മിസമർപ്പിച്ചു—ഓം ഹദ്—എന്ന അസ്യുമന്ത്രം കൊണ്ടു ദിഗ്ബന്ധനം ചെയ്തപ്പോൾ ദേവതയുടെ മുന്നേ മൃഗമന്ത്രം

ണ്ടുമാച്ചു—അമൃതാത്മകനൈവേദ്യംനമഃ—ഏ,ന്നുചർച്ച (ധ
നമുദ്രപിടിച്ചുകാണിച്ചു ഇഷ്ടദേവത തിരവർത്തു കഴിക്കുന്ന
തായിവിചാര ചു്കുണ്ടുചുന്തറൊടുമുലമന്ത്ര ജപിച്ചുജം
സമപ്പിച്ചു നൈവേദ്യവസാനനീകൽ—ഓം അമൃതാവധാ
നമസിസ്തപാഹം—എന്നു പുനരാചമനം സമപ്പിച്ചു ഹോമവി
ധിയാചരിക്കുന്നമന്നം മേരുതന്ത്രത്തിൽപറയുന്നു.

പേദികാരയാദിക്ഷഭാദഗ കൃതപഃസ്ഥണ്ഡിലമുത്തമം
സംസ്ഥാപ്യ പഹ്ംസംസ്കൃത്യവൈശ്വദേവസ്ഥാപരേൽ
യഥാവധിതതസ്സത്രഗന്ധാദ്യർദ്ദേവതാംയജേൽ
തത്ര പ്രണവപൂവാദിർഹുതപാപ്യാഹുതി ഭുപുരാ
ജ്ജഗ്രയാൻമുലമന്ത്രാപായസേനഘൃതേനച
പഞ്ചധിംശതഭിദപശ്ചാദ്ധുതപാപ്യാഹുതിഭിദപുനഃ
സാപുഷ്പതാംചന്ദനാദ്യഭിപീഠമുത്തന്തിയോജയേൽ
അന്നവിസൃജ്യശിഷ്ടേനപായസേനബലിഹാരേൽ
പാഷ്ടഭിദ്യത്വേനാദി പൂഷ്പാക്ഷത സമനപിതം.

അനന്തരം പേദികയുടെ വലത്തുവശം ഉത്തമമായിരി
ക്കുന്ന സ്ഥണ്ഡലമുണ്ടാക്കി യഥാവധിഅഗ്നിയെസ്ഥാപിച്ചു
സംസ്കരിച്ചുവൈശ്വദേവമാചരിക്കണം.

അതായതു്:—വിധിജ്ഞതകുപണ്ണം ആ അഗ്നിയിൽദേവ
തയെആചാരിച്ചു പാദ്യാദികളേക്കൊണ്ടും ഗന്ധപുഷ്പാദികളേ
ക്കൊണ്ടും പൂജിച്ചു നൈവേദ്യംകൊണ്ടും പായസം, ആല്യം
ഓംകാരത്തൊടുക്കിയ വ്യാഹുതികളേക്കൊണ്ടും ഏഴുപ്രാവ
ശ്വപുഷ്പമന്ത്രംകൊണ്ടുംഇരുപത്തഞ്ചുപ്രവശ്വവും;പിന്നെയും
ഓംകാരത്തൊടുക്കിയ വ്യാഹുതികളേക്കൊണ്ടും ഏഴു പ്രാവ
ശ്വവുംആഹുതി സമപ്പിച്ചു പഞ്ചേപചാരങ്ങളേക്കൊണ്ടും
ദേവതയെപൂജിച്ചുദേവതയെപീഠമുത്തിയിൽസംയോജിപ്പി
ച്ചുഅന്നയെ വിസൃജിച്ചു ശേഷിച്ചപായസംകൊണ്ടും—

“ഓംഇഷ്ടദേവതായാഃപാഷ്ടഭിദ്യഭിദ്യേബലിദനമഃ”—എ
ന്നു ദേവപാർഷ്വദമാക്കായിക്കൊണ്ടുഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതങ്ങളോടു
കൂടിബലിവിസൃജിക്കണമെന്നുമേരുതന്ത്രത്തിൽപറയുന്നു. *

ദേവതുപ്തമിതിധ്യാതവാനൈവേദ്യംഗൗരസാരകം
സംചിന്ത്യരക്ഷാദിഗ്ഭാഗേ പാത്രംതത്സ്ഥാപയേത്തതഃ
ഗോമയാദീഭിസുദസ്ത്രേണൈവേദ്യസ്ഥാനദശാധനം

* സമാപ്തവൈശ്വദേവതു ഭൂതേഭ്യോ ബലിമഹാരേൽ
ശുഭേണുബലിദാനാന്തേദിദ്യാദ്ഭൂതബലിം സുധീഭി

ഭേദപാപ്തംഗാഹിതം തു നിർമ്മാല്യഭോജിനേനമഃ
ഇതൈതശാസ്ത്രാവനിഷ്ഠിപ്രഹസ്യംപ്രകാലയേത്തരഃ
പുനരാചമനംദദ്യോൽകരോ ഭിത്തിനമേവച
ശുദ്ധമാചമനംദേതാസുഗന്ധൈസ്സന്ധയേൽക്കരൗ

അനന്തരം ഫട്ടത [മുഖചന്ദ്ര]മാറി നൈവേദ്യം യ
ഥേഷ്ടമാകും പണ്ണം ഭക്ഷിച്ചു ദേവൻ തൃപ്തനായിപ്പിന്നും, സാ
രാംശങ്ങൾ ദേവൻ സ്വീകർത്തുനിമത്തം നൈവേദ്യം ഗത
സാരമായിരിക്കുന്നു എന്നും വിചാരിച്ച് നൈവേദ്യം ത്രാസ
വിടനിന്നും മാറി നിറുതികോണിൽ സ്ഥാപിച്ച് "ഭം ഫ
ട്" എന്നു ചരിച്ച് ചങ്ങകപ്പത്തളിച്ചു ത്രാവട്ടസ്ഥലത്തു
ദ്ധിയാക്കി ദേവനെ ഉജ്ജ്വലം കുറെ കഴിച്ചെടുത്തു "ഭം ന
ർമ്മാല്യഭോജിനേനമഃ" എന്നു ജപിച്ച് അത്രെ ഇശകേണി
ൽ ഭക്ഷിച്ച് കൈകഴുകി മൂലമന്ത്രം കൊണ്ടു പുനരാചമനവും,
ശുദ്ധാചമനവും, കരഗന്ധവും സമർപ്പിക്കണമെന്നു മേരുത്ത
ത്തിൽ പറയുന്നു.

തഃതാദദ്യാ ചതാംബുലം,
ദർശയ ചതമാദശംകല്പയേഹരത്രചാമനൈഃ.

അനന്തരം മൂലമന്ത്രം കൊണ്ട് താംബുലം, കുണ്ഡുടി, ക
ട, വെൺചാമരം, ആലവട്ടം, പല്ലക്കമുതലായവയും സമർപ്പി
ക്കണം.

സർവാപകരണാദീനി മൂലാന്തേചനിവേദയേൽ
അശങ്കേതാമനസാദദ്യാൽ

മൂലമന്ത്രം ചാല്പി മറെറല്ലാ ഉപചാരങ്ങളും സമർപ്പിക്ക
ണം. ശക്തിയില്ലാത്തവൻ കേവലം മനസ്സുകൊണ്ടു സമർപ്പി
ക്കണമെന്നു ഗൌതമീയരന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

ഉപചാരമുദാഃ.

ആസന്നപദ്മമുദാസ്യാദ്ധസുഭവമധോമുഖം
മുദാദൃഷ്ടാകുശലപ്രശ്നേ തഃദവോൽപമുചംപുനഃ
മുദാസ്യാൽ സ്വാഗതേചാർഹ്യമുദാത്ഥാജലിതച്ചന്തേ
അനാമാംഗുഷ്ടഃ യാഗാച്ചസൈവോക്താപാദ്യമുദ്രികാ
ഉത്താനംദക്ഷഹസ്തുതൃതാനിമുതലംസുധീഃ
കനിഷ്ടഹിനഃ സയുക്താശ്ചതഃസ്ത്രാംഗുല്യുനതഃ
മുദാദൃഷ്ടാചമനേഃപ്രാക്താധോമുഖീചതപനാമയാ
സ്പൃഷ്ടാംഗുഷ്ടാഭോധനമുദാമധുചക്ഷേവരഃനനേ
ആധാമുഖീദക്ഷഹസ്തുതൃതാമുഷ്ടീഃകനിഷ്ടയാ

വിമുക്താസ്താനമുദാഗ്രാഗാദിതാപരമേശ്വരി
 ഉത്തമം ഭക്തിണാഹസ്തം കൃതപാതമദ്ധ്യമം പുനഃ
 അഗ്രഃപുനസ്തപുശഃദയാമദോവസ്രസ്യകീർത്തിരം
 ഏവൈ പാനാമികാസ്താമദോഭൂഷണനഞ്ജിതാ
 കനിഷ്ഠാസ്താമദോഭൂഷാമഹവീരസ്യമദികാ
 അധാമുഖംകരകൃതപാതജന്യശ്ചേതുയോജയേൽ
 അഗ്രഃപുനസ്തപുശഃദയാമദോവസ്രസ്യകീർത്തിരം
 അഗ്രഃപുനസ്തപുശഃദയാമദോവസ്രസ്യകീർത്തിരം
 യുപമദോവസ്രസ്യകീർത്തിരം
 മദ്ധ്യമാനാമികാസ്താമദോഭൂഷണനഞ്ജിതാ
 അഗ്രഃപുനസ്തപുശഃദയാമദോവസ്രസ്യകീർത്തിരം
 അനാമാഗ്രാസ്തപുശഃദയാമദോവസ്രസ്യകീർത്തിരം
 ഞാനപദ്യമദോവസ്രസ്യകീർത്തിരം

പഞ്ചമദിപുത്രോ അതുതന്നെ ആസനമുദ. കൈപ്പ
 ടാനുമാ കമുഷ്ടിപ്പിടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് കേശലമുദ. അ
 തുതന്നെ മലത്തിപ്പിടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് സ്വപ്രശ്നമുദ. ര
 ണുകയുക്തിപ്പിടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് അഞ്ചലിമുദ. അണിവി
 രൽ മുപത്തിൽപെരുവീരൽപുരം ചേർത്തുപിടിച്ചു കാണി
 ക്കുന്നത് പാദ്രമുദ. വലത്തുകൈലത്തി ഉള്ളുകൈരമുദ. ചെ
 രുവരാലാഴിച്ചു മാറനാലുപിരളുകകുട്ടി ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചു കാ
 ണിക്കുന്നത് ആചമനമുദ. അതുതന്നെ മമുഷ്ടി അണിവിര
 രൽ പുരംത്താഴ്ച ചെറുവീരൽപുരം ചേർത്തുപിടിച്ചു കാണി
 ക്കുന്നത് മധുപകമുദ. അഞ്ചുപിരലും ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ചു കമു
 ഷ്ടി ചെറുവീരൽ നവത്തിപ്പിടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് സ്തനമുദ
 കൈപ്പടംമലർത്തി നടുവീരൽപുരത്തിൽ ചെരുവീരൽപു
 രംചേർത്തുപിടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് വസ്രമുദ ഇതുതന്നെ
 അണിവിരൽപുരത്തിൽചേർത്തുപിടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് ഭൂ
 ഷണമുദ. ഇതുതന്നെ ചെറുവീരൽപുരത്തിൽചേർത്തുപി
 ടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് ഉപവീരമുദ. ചെരുവീരൽ പുരംകൊ
 ണ്ടു ചെറുവീരൽപുരംതെട്ടുപിടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് ശ.സ്വ,
 മുദ കൈപ്പടാകമുഷ്ടി മുണ്ടാണിവിരൽ പുരത്തിൽ ചെ
 രുവീരൽപുരം ചേർത്തുപിടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് പൂജമുദ.
 ചെരുവീരൽപുരംകൊണ്ടു മുണ്ടാണിവിരൽ പുരംതെട്ടു
 പിടിച്ചു കാണിക്കുന്നത് ധൂപമുദ. നടുവീരൽ, അണിവിര
 രൽ എന്നിവയുടെ മദ്ധ്യമുപത്തിൽ ചെരുവീരൽപുരംചേർത്തു

പിടിച്ചുകാണിക്കുന്നത് ഭീപമുദ്ര. മെരുവിൽമുഹൂർത്തം കൊണ്ടു തന്നെ വിരൽപുഹൂർത്താട്ടുപിടിച്ചുകാണിക്കുന്നത് നൈവേദ്യമുദ്ര. എന്നിപ്രകാരം മേരുരന്ത്രം തുടങ്ങിയുള്ള രന്ത്രങ്ങളിൽപറയുന്നു.

അഷ്ടാത്തര ശതം വാപി
ജപൻ മൂല മതന്ത്രിതാ
ദേവസ്വ ലക്ഷിണേ ഹസ്തേ
നോയം ഭതപാ സമുച്ഛേൽ.

അനന്തരം അതന്ത്രിതനായ് ഇഷ്ടദേവതയുടെമൂലമന്ത്രം ആയിരത്തെട്ടോ, നൂറോളമോ ജപിച്ച് ദേവന്റെ വലത്തുകയ്യിൽ ജലദാനം ചെയ്ത് ജപംസമുച്ഛിക്കണം. എന്നു മേരുരന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

തതശ്ച ദേവതാം ഭക്ത്യാ
പരിക്രമ്യ നമേൽ സുധീഃ

അനന്തരം ബുദ്ധിമാനായിരിക്കുന്ന പൂജകൻ ഭക്തിയോടുകൂടി ദേവതയെ വലത്തുപാർച്ച് നമസ്കരിക്കണമെന്നു യഥേലതന്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

നമസ്കാരം.

പദ്മം കരാഭ്യം ജനേഭ്യം
ശിരസാ വചസാ ദൃശാ
പഞ്ചാംഗോയം പ്രണാമഃ
സ്വാൽപൂജാസുപ്രവരാപിചെയ.

കൈ, മുട്ടുകാൽ, ശിരസ്സ്, വാക്ക്, കണ്ണ് എന്നിവകളോക്കൊണ്ടു ചെയ്യുന്ന നമസ്കാരം പഞ്ചാംഗമാകുന്നു. അഷ്ടാംഗനമസ്കാരം, പഞ്ചാംഗനമസ്കാരം എന്നീ രണ്ടും പൂജകളിൽ ശ്രേഷ്ഠങ്ങളാകുന്നു എന്നു കല്പലതാപറയുന്നു.

ഭ്രമണിപത്ര്യാകർഷ്ണ
കൃഷ്ണദൃഷ്ട നതിസുധീഃ
സഹസ്ര ജന്മജം പാപം
ത്വക്തപാദൈവകണ്ഠമപ്പോയൽ

യാതൊരു വിധാൻ കൃഷ്ണഭഗവാനെ കണ്ടെന്നായിൽക്കൊന്നു പടിപാലഭൂമിയിൽ പരിചിട്ട നമസ്കാരം ചെയ്യുമോ അപൻ ആയിരം ജന്മങ്ങളിൽനിന്നുമുണ്ടായിട്ടുള്ള പാപങ്ങളെല്ലാം പേജിച്ച് സാക്ഷാൽ ചൈതന്യലോകം പ്രാപിക്കുമെന്നു കല്പലതയിൽ പറയുന്നു.

പരമാണുനിയാവന്തിലലാഭേ പുരുഷസ്വത
പാർത്ഥ! വാൻഭവന്തിഹനമതോമധുസൂദനം

...താവതോബ്യാസൂവിപ്രേന്ദ്ര!
സപർഗ്ഗലോകേ മഹീയതേ

വിഷ്ണുഭഗവാനെ നമസ്കരിക്കണവനായ പുരുഷന്റെ
തൊറിയിൽ പാർത്ഥിപന്മാളായിരിക്കുന്ന എത്ര പരമാണുക്ക
ൾ (മൺപൊടികൾ) പറയുന്നുവോ അത്രയും വഷം അവൻ
സപർഗ്ഗലോകത്തിൽ ഭേവന്മാരാൽ പൂജിക്കപ്പെടുന്നു എന്നും
വിഷ്ണുധർമ്മത്തിൽ പറയുന്നു. *

ഇതി പ്രകാരാന്തരേണ സപ്രമാണസർവ്വസാമ്രാജ്യ

സംക്ഷിപ്തപൂജാവധിദി

സന്ദർശ്യം.

* അധികം ഭണ്ടാംഭേഗത്തിൽ കണ്ടുകൊൾക.

പ്രകാരാന്തരേണ

സദ്യസാമാന്യ

പുജാവിധിഃ.

കാംഗ്രീഗണശായനമഃ.

ദേവനനമസ്കരിച്ച് പുജാലയത്തിൽ പ്രവേശിച്ച്
പുഥിവിതപത്രേന്ദ്രസ്യ മേരുപുഷ്പജി. 8 കൂഞ്ചോഭേതാ
സുതലാനഷ്ട പാദനഃ മേരുപുഷ്പാസനപാനിയോഗഃ
പുഥി! തപയാധുതാലാകാ ദേവി! തപാപിണ്ഡനാധുതാ
തപഃപധാരയമൗ ദേവി! പവിത്രാ കരുചാസനം

കോട്ടേപസപഃ എന്നു ഉച്ചരിച്ച് ആസനത്തിൽ ഇരുന്ന്
അപൂജാദൃവ്യങ്ങൾ തന്റെ വലത്തുവശം സ്ഥാപിച്ച്, ദേ
വന്റെ വലത്തുഭാഗം നൈവിളിക്കൂ, ഇടത്തുഭാഗം എണ്ണുവി
ളിക്കൂ സ്ഥാപിച്ച്, ഇ ഋഭൂഭക്തകളേയും ഗുരുക്കന്മാരേയും ന
മസ്കരിച്ച് ദേവകാലങ്ങളെക്കീർത്തിച്ച് സംകൽപ്പം ചെയ്ത് (അ
പസപ്തം) ഇത്യാദി ജ്യോതം ചാല്പുരുതേസ്തേസരണമേയ്
[ദേവാനുരാത്ത നാതുധാനാ അപയാത്ത വിജ്ഞാദേവ
യജനാ രക്ഷസാ] എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ച ശ്ലോകമാതേതിനെ
അനുജപിക്കുക.

അഥമന്ത്രഃ

യേദേവമാതേത്യസ്ത തീർത്ഥാപ്താ വിശേഷദേവാ
ജഗദീമനശ്ചിന്താ നവാരണേവിനിയോഗഃ

കാദേവദോ മാതാമധുമൽ പന്നാരോപയഃ പി യുഷം
ദ്വാരാതിരദ്രവഹാഃ ഉക്തമനുഷ്ഠാൻവൃഷഭരോൻ

സപ്തസ്താൻ ആദിത്യൻ അനന്തമാസസ്യയേ

സ്വപ്നത്തിനും നിർമാത്രിയായിരിക്കുന്ന പുഥിവിയിൽ
തൊരു ദേവന്മാർക്കായിക്കൊണ്ടു മാധുർയ്വത്തോടുകൂടിയതും സാ
രഭൂതമായു ചിരിക്കുന്ന ക്ഷിരത്തെ രക്ഷിക്കുന്നു? അപ്രകാരം
നൈദീനയായ പാവുലാമലയായിരിക്കുന്ന ദ്രോഹം പി
യുഷാത്ത രക്ഷിക്കുന്നു. * അതബലമരായി, വൃഷ്ടിയുടെ

* ഭോയം സപ്തം ച വിസ്തീർന്നു ഉച്ചാദിപ്പിക്കുന്നു എന്നു സാരം.

ആഹത്താകളായി, നല്ലകണ്മത്തോടു കൂടിയവരായി, അഭി
തിപുത്രന്മാരായിരിക്കുന്ന ആദേവന്മാരെ അവിനശത്തിനാ
യിക്കൊണ്ടുസ്തുതിച്ചാലും.

ഏ പാപിത്രജന്മസ്യ വാമദേവേബുധന് സ്രിഷ്ടവ്
മനുഷ്യാന്യനിവാരണേ വിനിയോഗേ

ഈ പാപിത്ര വശപദവായ വൃദ്ധ്വരജൈവിയേമ
മനസാഹവിദ്ഃ ബുദ്ധസുതേസുപ്രജാവിരന്തേയസ്യമേ
പരയോരയിണാം

ലോകത്തെ പാലിക്കുന്നവനായി, എല്ലാവരുംസ്തുതി
ജ്ഞാപ്തനവനായി, വർഷകനായ്ക്കുന്ന ദേവനായിക്കൊ
ണ്ടു യജ്ഞസാധനങ്ങളായിരിക്കുന്ന ആജ്ഞികളെക്കൊ
ണ്ടും, മനസ്സുകൊണ്ടും, സ്തുതികൊണ്ടും പരിചരിക്കുന്ന—അല്ല
യോദധാ!ത്തങ്ങൾനല്ലസന്താനത്തോടും, വീര്യത്തോടും, വ
ർഷാചിരിക്കുന്ന ധനത്തോടും കൂടിയവരായിഭവിക്കണമേ.

ആഗമാത്മതുഭേവാനാം ഗമനാത്മതുഭേവാനാം

കുടുംബസ്ഥാപനം തത്ര ഭവതാഹ്വാന സന്നിധൗ.

എന്നു ഉച്ചരിച്ചു മണിയടിക്കുക. അനന്തരം ചന്ദനം
കൊണ്ടു മൂന്നുചുട്ടുകോണമണ്ഡലം ഉഭയനംസ്ഥമായ് വര
ച്ചുഗന്ധപുഷ്പങ്ങളെ കൊണ്ടുവൃജ്ഞം കേളിണി, സലത്തി
ൽ ശാഖകഴുകിവെള്ളം നിറച്ചുസ്ഥാപിച്ചു, മദ്ധ്യമണ്ഡല
ത്തിൽ അഷ്ടപാത്രവും, ഉത്തരമണ്ഡലത്തിൽ നിറച്ച ചെ
മ്പുകലശവും സ്ഥാപിച്ചു ഗന്ധപുഷ്പദികളെക്കൊണ്ടു വൃജ്ഞ
ച്ചശംഖത്തൊട്ടനമസ്കരിച്ചു ശംഖിതരീർത്വങ്ങളെ സ്കർക്കുക.

മന്ത്രം

പൃഥിവ്യാനന്തരീതിത്വം സ്ഥാപനാണിഹരാണിഹ
താനിഹീർത്വമാനശംഖേസ്മിൻ വാശനുബ്രഹ്മശന്തേ

ഭൂമിയിൽസ്ഥാപനങ്ങളായും ജംഗമങ്ങളായും യാവചി
ലതീർത്വങ്ങളുണ്ടോ ആയവയെല്ലാംബ്രഹ്മശ.നനംഹേതു
വായിട്ടും ശംഖിൽ പ്രവേശിക്കട്ടെ. എന്നശ്ലോകമൊ
ല്ലതീർത്വംസ്കരിച്ചു ശംഖമുദ്ര, അഷ്ടമുദ്ര, കലശമുദ്ര എന്നീ
മുദ്രകൾക്രമപ്രകാരം പിടിച്ചുകൊണ്ടിച്ച് ഓരോ കലശസ്യമുഖേ
വർഷ്ണ; ഇത്യാദിമേൽപ്പറഞ്ഞശ്ലോകങ്ങൾ ചൊല്ലി കലശഭേ
വകളെ സ്കരിച്ചുപ്രണവത്തോടു കൂടിയ വ്യാഹൃതികളെ ഉച്ച
രിച്ചു ശംഖിലൊഴുക്കുകൊണ്ടു വൃജ്ഞങ്ങളെയുംരണ്ടെ
യും പ്രോക്ഷിച്ചു ഓരോ ചന്ദനമണ്ഡലായനമുദ്ര എന്നനമസ്കര

അപ്തം ചതുർത്ഥാദത്യാ ഹഞ്ചദ്യം ച നീരകം
 ഷഷ്ഠാസ്താനപ്രദയം തു സപ്താദവസ്രമവച
 യജ്ഞോപവീതമഞ്ജത്യാ നമത്വ ചാനലേഹനം
 പുഷ്പാദശ്വാദാത്യാ മേകാശ്വ തൃശ്വകം
 ചാദശ്വാദീപകം ഭട്ട്യാ തൃയോദശ്വനിവേദനം
 ചതുർദ്ദശ്വാനമസ്താരം പഞ്ചദശാപ്രദീക്ഷണം
 ഉചാനനം തുഷോഡശ്വാ ഉപചാരം സുഷോഡശ
 ദക്ഷിണാഹിയമാശക്തി ഷോഡശാതുപ്രദീയതൈ
 വനപ്രദീക്ഷണം കൃത്യ ജപം കർത്തവ്യം നമോഹിരഃ
 യമാശക്തിജപിതപാതു സൂക്തം തന്നെ സുനിവേദയേൽ

പുരുഷസൂക്തത്തിലെ ഋക്കളിൽ:—

ഏകാമതേതതുകൊണ്ടു ആവാഹനവും ഏകാമതേ തു
 കൊണ്ടു ആസനവും നവമതേതതുകൊണ്ടു പാപ്യവും രാമ
 തേതതുകൊണ്ടു അപ്തവും ഉപമതേതതുകൊണ്ടു ആചമനം
 യവും നവമതേതതുകൊണ്ടു സ്നാനവും ഏകാമതേതതുകൊണ്ടു
 വസ്രവും വ്യവമതേതതുകൊണ്ടു യജ്ഞോപവീതവും നവമ
 തേതതുകൊണ്ടു ചന്ദനവും ഏകാമതേതതുകൊണ്ടു പുഷ്പവും
 ഏകാമതേതതുകൊണ്ടു ധൂപവും ഏകാമതേതതുകൊ
 ണ്ടദീപവും നവമതേതതുകൊണ്ടു നൈവേദ്യവും പരമ
 തേതതുകൊണ്ടു നമസ്താരവും ഏകാമതേതതുകൊണ്ടു പ്രദ
 ക്ഷിണയും നവമതേതതുകൊണ്ടു ഉപചാരവും യഥാശ
 ക്തിദക്ഷിണയും സമർപ്പിക്കണം.

സ്നാനം, വസ്രം, നൈവേദ്യം ഇതുകൾ നമർപ്പിച്ചാൽ
 പിന്നീട് ആചമനവും സമർപ്പിക്കണം.

അനന്തരം വലത്തുവെച്ച് ശക്തികൾക്കവെണ്ണം സൂക്തം
 ജപിച്ച് ആജപാദേവനായിക്കൊണ്ടു നമർപ്പിക്കണം.

ഇതിലഘുപുരാണം

സംസ്കൃതപുരാവർധിഃ

ശുഭമസ്തു.

ശ്രീ. ദേവീപൂജാ.

ശ്രീദേവ്യേനമഃ.

* പുഷ്പാർച്ച പ്രകാരം അഗ്രോദ് കാഹരണം മുതൽ പഞ്ചമൃത പൂജ വരെ കഴിക്കുക.

അഥ ചീരപൂജാ.

ആധാരത്തിൽ “ഓം മംമണ്ഡു കായനമഃ, ഓംകാംകലാ ഗ്നിരുദ്രായനമഃ, ഓം കും കൂലപ്രകൃത്യൈനമഃ, ഓം ആം ആ ധാരശക്തൈനമഃ, ഓം ക്ലം ക്ലമ്നായനമഃ, ഓം അം അനന്താ യനമഃ, ഓം വം വരാഹായനമഃ, ഓം പും പൃഥിവ്യൈനമഃ, ഓം സും സുധാസമുദ്രായനമഃ, ഓം രം രത്നലിപായനമഃ, ഓം സും സുവണ്ണദീപായനമഃ, ഓം നം നന്ദനോദ്യുനായനമഃ, ഓം മം മണിമണ്ഡലായനമഃ, ഓം സ്വം സുവണ്ണമണ്ഡലായന മഃ, ഓം സും സുവണ്ണവേദികായൈനമഃ, ഓം രം രത്നസിം ഹാസനായനമഃ, ഓം ധം ധർമ്മായനമഃ, ഓം ജം ജനോ യനമഃ, ഓം വൈം വൈരാഗ്യായനമഃ, ഓം ഐം ഐശ്വര്യായനമഃ” കിഴക്കേട്ടങ്ങിട്ടുള്ള ദിക്ഷുകളിൽ—“ഓം അം അ ധർമ്മായനമഃ, ഓം അം അ ജനോയനമഃ, ഓം അം അ വൈരാഗ്യായനമഃ, ഓം അം അ ഐശ്വര്യായനമഃ” മദ്ധ്യത്തിൽ—“ഓം അം അനന്തായനമഃ, ഓം ഹം ഹർമ്മായനമഃ, ഓം അം അ ക്ലമണ്ഡലായനമഃ, ഓം ഉം ഉസോമണ്ഡലായ നമഃ, ഓം മം മണിമണ്ഡലായനമഃ, ഓം സ്വം സ്വതപായ നമഃ, ഓം രം രജസേനമഃ, ഓം തം തമസേനമഃ, ഓം അം ആത്മനേനമഃ, ഓം അം അനുരത്നനേനമഃ, ഓം ഹം പരമാത്മനേനമഃ, ഓം ഹ്രീം ജ്ഞാനേന്ദ്രനേനമഃ, ഓം മാ മായാത്മനേനമഃ, ഓം കം കലാതപായനമഃ, ഓം വിം വിദ്യാതപായനമഃ, ഓം ഹം പരതപായനമഃ.”

* പുഷ്പാർച്ച പ്രകാരം “ദേവ” സ്ഥാനത്തിൽ “ദേവി” എ ന്നു ദേദം.

യും, താമരപ്പുനിറത്തോടുകൂടിയവളായും, മഹത്തര ക്ഷേത്രത്തിൽ
കാഴ്ചപ്പെടുന്നവളായും, ഇരിക്കുന്നദേവിയെ ഞാൻ വിശേഷി
ച്ചും പൂജിക്കുന്നു.

5 അംബു. 'കോസ്താൻശ്രീ'

“ദധിഭുവാക്ഷതായുക്തം ഗന്ധരോയസമന്നപിതം

അംബുഗൃഹാണഭോ! ദേവി! മയഭക്താനിവേദിതം”.

അപ്പയോദേവി! ഞെർ, കരക, അക്ഷതം, മന്ദനം, ജ
ലാഹിനിപകളോടുകൂടിയിരിക്കുന്നതും അംബുഗൃഹിക്കണമേ

6 ആചമനം. 'ചന്ദ്രം ഭസ്മം ശ്രീ.'

'നാനാരത്ന പ്രഭാം ദേവി! നാരായണസമന്നപിതാം

നാരായണീം മഹാലക്ഷ്മീം വന്ദേഹം വിഷ്ണുവല്ലഭാം”.

വജ്രം, വൈഷ്ണവ്യം മുതലായ പലവിധ രത്നങ്ങളോടുകൂടിയ
ഭൂപാല ഇരിക്കുന്ന ശാഭോടുകൂടിയവളായും, ലോകരക്ഷാ
തന്ത്രം മനുഷ്യാവതാരമെടുക്കുന്ന എല്ലാ ദേവന്മാരോടുകൂടി മനുഷ്യാ
വതാരമെടുക്കുന്നവളായും, പൂജനരായിട്ടുള്ളവരെ കടക്കി
ക്കുന്നവളായും, ജഗദ്ഗ്യാപിനിയായും ജഗദ്ഗ്രേഷ്ടയായുമിരി
ക്കുന്ന ദേവിയെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

7 * സ്താനം ആദിത്യാർണ്ണ ശ്രീ.

ദധിമധപാജ്യസംയുക്ത ശർക്കരഭിഃ സമന്നപിതം

ഗാഭാഭകം സമാനീതം തപംഗൃഹാണ സുരേശ്വരി.

അപ്പയോദവനാഥേ! ഞെർ, തേൻ, നെയ്യ്, പാൽ,
പഞ്ചസാര എന്നിവകളോടുകൂടി ഞാൻ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള
ഓരോ ഗംഗാജലം സ്വീകരിക്കണമേ.

8 വസ്രം. ഉപൈതമാം ശ്രീ.

മുക്താമന്നിഗണപ്തം നഹുരൽകഞ്ചുകമുത്തമം

പിതാംബരം സോത്തരീയം ഗൃഹാണ പരമേശ്വരി!

അത്യാധികകാന്തിയോടുകൂടിയവളായും, അഷ്ടൈശ്വര്യ
സമ്പന്നയായും ഇരിക്കുന്ന ഹേ ദേവി! അനേകമുത്തമണ്ഡി
കളും, നവരത്നങ്ങളും ചേർത്തുകൊടുത്തുകൊടുത്തതും ഏറ്റവും
പ്രകാശിച്ചുകാണിരിക്കുന്നതും, ശ്രേഷ്ഠവുമായ രാമപുത്രം
മേൽവസ്രത്തോടുകൂടിയ പത്മിപ്പുറത്തും സ്വീകരിക്കണമേ.

* ആപോഹിഷ്ഠിമന്ത്രം കൊണ്ട് മലാളകൽ സ്തനം
ഹിരണ്യവണ്ണം ഇത്യാദി അഞ്ചു മന്ത്രം കൊണ്ടു പഞ്ചമുക്ത
സ്തനം എന്നറിക.

9 ഉപവസ്യ. ക്ഷുതപിപാശ്രീ.

“നാനാസിദ്ധിപ്രദം ഭേവി: നന്നഗുണവിരഭിനീം
നാനാ സൂത്രധരം ഭേവി: സർവ്വലോകമഹേശ്വരീ!”

ഭക്തന്മാർക്കുപലപ്രകാരമുള്ള സിദ്ധിയെ നൽകുന്നവളായും ഭക്തന്മാരുടെ ഹൃദയത്തിങ്കൽതന്നെ ക്രീഡിക്കുന്നവളായും, ശൗഭ്യമുദാർഭികളെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നവളായും, നന്നപ്രകാരങ്ങളായിരിക്കുന്ന സൂത്രങ്ങളെ ധരിക്കുന്നവളായും, ജഗത്പ്രകാശകനായും അവിള ലോകങ്ങൾക്കു നാഥനായും, ഇരിക്കുന്ന ഭേവിയെ ഞാൻ വന്ദിക്കുന്നു.

10 ആദരണം

“തപ്തകാഞ്ചനസങ്കാശം മഹാലക്ഷ്മീ: വരപ്രദം!

നാഥാദരണശോഭാശ്യാം വന്ദേ രാം വരദഭയോം”

തീയിൽ വെച്ചു പഴുപ്പിക്കപ്പെട്ട സ്വർണ്ണപോല പ്രകാശിച്ചു കാണിരിക്കുന്ന പളായും, മഹാജനങ്ങളിൽ ദർശിക്കപ്പെട്ട പളായും, സർവ്വഭീഷ്ടങ്ങളെ ഭാനം ചെയ്യുന്നവളായും; പലപ്രകാരമുള്ള ആദരണങ്ങളേക്കൊണ്ട് ശ്രേഭിക്കുന്നവളായും, കൈകളിൽ വരാദയമുദകളെ ധരിക്കുന്നവളായും, വേദശാസ്ത്രപ്രസിദ്ധയുമായിരിക്കുന്ന ഭേവിയെ ഞാൻ വന്ദിക്കുന്നു.

11 കണ്ഠസൂത്രം.

മഹാഗുണസമയുക്തം നാനാമണിനമനപിരം

കണ്ഠസൂത്രം മയാ നീതം ഗൃഹാഗ ഭക്തവത്സലേ!”

ആശ്രിതജനങ്ങളിൽ വാത്സല്യമുള്ളവളേ! എന്നാൽ കൊണ്ടുപരാപ്തതും, മൃതം, പവിഴം, രത്നമേതലായത് കോൽക്കെട്ടപ്പെട്ടതും, അനേകം പട്ടന്മാർ പിപിക്ഷളോടു കൂടിയതുമായ ഈ കണ്ഠസൂത്രം ഗ്രഹിച്ചുരുളണമേ.

12 ഗന്ധാ. “ഗന്ധപരാംശ്രീ.”

“ചന്ദനാഗ്രകർപ്പരകംകമരോചനൈസുഥാ

കസ്തൂർച്ചാദിസുഗന്ധൈശ്ച സർവ്വം ശേഷവിഭാഗേ”

അകിൽ, പച്ചക്കർപ്പര, ക്കാകമപ്പുറു, ചന്ദനം, ഗോരോചന, കസ്തൂരി മുതലായ സുഗന്ധവ്യഞ്ജനം ചേർത്തു അരച്ചിട്ടുള്ള ഈ ചന്ദനപ്പൂച്ച ഭേവിയുടെ സർവ്വംഗങ്ങളിലും ഞാൻ പൂശുന്നു.

13 അക്ഷതം

“അക്ഷതാന്നിർമ്മലാൻതു ധാൻമുക്താമണിനമപ്രഭാൻ

ഗൃഹാഗ്നചാന്മഹാദേവി! ഭേഹിമേനിർമ്മലാധിയം”

അപ്രയോ മഹാദേവി! മലിനത്തേടേ കൂടാത്ത ഭക്തളായും, ശുദ്ധങ്ങളായും, മുത്തമണികൾ പോലെ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതുകൊണ്ടുമാത്രം അർച്ചനയ്ക്കെ സപ്രീതികളായിട്ടു നിജ്ജ്വലിക്കുകയായ ബുദ്ധിയെ അർപ്പിക്കുന്നു.

14 പൂജാ. “മനസഃകാമശ്രീ”
“മന്ദാരപാരിജാതാദി-പാടലീകേതകാനിച
ജാതീയചമ്പകപുഷ്പാണിഗൃഹാണേ, മാനിശോഭഭേ”

ഹേ! കല്യാണി! മന്ദാരം, പാരിജാതം, താതരി, കൈത, പി
ച്ചി, ചമ്പകം മുതലായ ശരം വൃക്ഷങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കണമേ

15 ആവരണപൂജാ.

കിഴക്കു്—“ഓം ഹൃദയായ നമഃ” തെക്കു്—“ഓം ശിര
സേ സപാഹാ” വടക്കു്—“ശിഖായൈ വഷ്ട” വടക്കു്
“ഓം കവചായ ഹൃ” കിഴക്കു്—“ഓം നേത്രത്രയാ വൈഷ്ട”
“ഓം സർവ്വഭക്തകളിലും ഓം അസ്ത്രായ ഹൃ” —കിഴക്കു്—“ഓം
ബ്രഹ്മാ ബ്രഹ്മാർച്ചനമഃ” തെക്കു് കിഴക്കു്—“ഓം മാ മാഹേ
ശ്വരായ നമഃ” തെക്കു്—“ഓം കൈം കൈമാർച്ചനമഃ”
തെക്കു് വടക്കു്—“ഓം വൈം വൈഷ്ണവായ നമഃ” വ
ടക്കു്—“ഓം പാ പാർവതായ നമഃ” വടക്കു് വടക്കു്—
“ഓം ഇന്ദ്രായ നമഃ” വടക്കു്—“ഓം ചാ ചാമുണ്ഡാ
യൈ നമഃ” വടക്കു് കിഴക്കു് “ഓം മം മഹാലക്ഷ്മീയൈ നമഃ”
കിഴക്കു് തെക്കു് എടുക്കുകകളിലും “ഓം ഇന്ദ്രായ നമഃ, ഓം
അം അനന്ദായ നമഃ, ഓം യം യമായ നമഃ, ഓം നിം നിരൂത
യൈ നമഃ, ഓം വം വരണായ നമഃ, ഓം വാം വായുവേ നമഃ,
ഓം സോം സോമായ നമഃ, ഓം ഇം ഇശ്വരായ നമഃ”

16 ധൃപഃ “കർദ്ദമേനശ്രീ”.

ദശാംശാഗ്രശ്ശുദ്ധധൃപം ചന്ദനാഗുരുസംയുതം
സമപ്തീകാമയാഭക്ത്യാ മഹാലക്ഷ്മീ! പ്രഗൃഹ്യാതാം

എല്ലാവരായും പൂജിക്കുന്ന പട്ടം, എല്ലാവരായും
അർപ്പിക്കുന്ന ദർശിക്കുന്ന പട്ടമായ ഹേ! ദേവി! ദശാംശ
വൃന്ദം, ഗുഗുലു, ചന്ദനം, അകിൽ മുതലായ സുഗന്ധദ്ര
വ്യങ്ങളും ചേർത്തു പൂജിക്കുന്ന പട്ടം, ഭക്തിയോടുകൂടി ഞാൻ
സമർപ്പിക്കുന്നതായ ധൃപം സ്വീകരിക്കണമേ.

17 ദീപം. ആവരണശ്രീ.

“ഘൃതവർത്തസമാ യുക്തം മഹാതേജോമഹോജലം
ദീപം ദാസ്യമിഗിരിജേസുപ്രീതാഭിസംവദാ”

നെഞ്ച്, തിര! ഇപയോടുകൂടി കത്തിയാളി നിൽക്കുന്നതും
വലിയ തേജസ്സോടുകൂടിയതുമായ ദീപം ഞാൻ ഭേദിയ്ക്കായി
ഭാനുചെയ്യുന്നു. അല്ലയോ ഭേദി! അവിടുന്ന് നല്ല മന
സ്സോടുകൂടിയവളായി, എന്നിങ്ങ് എല്ലാ അഭിഷ്ടങ്ങളേയും നൽ
കുന്നവളായി തീരണമേ!

18 നൈപദ്യാ. ആർദ്രം യഷകരിശ്രീ.

അന്നാചതുർവിധം സപാദൂരസൈഷഡ്ഭിഃ സമന്നപിതം

നൈപദ്യാഗൃഹ്യതാം ഭേദി! ഭക്തിം മേഹ്യമലകേരം

അല്ലയോ ഭേദി! ആരസങ്ങളുള്ള നല്ല വിധം അന്ന
ത്തോടുകൂടിയതും, വളരെ രുചിയുള്ളതുമായ ഈ നൈപദ്യാ
ദ്യാ പ്രതിഗ്രഹിച്ച് ഭേദിയിക്കാല ഭക്തി എന്നും സ്ഥിരയാ
ക്കപ്പെടുന്നുമേ.

19 ഹസ്തപ്രക്ഷാളനം.

ഗന്ധതായം മഹാദിവ്യം സുപണ്ണകലശശ്രീതം

ഹസ്തപ്രക്ഷാളനായ പാനീയം തേനിവേദയേ

അനേകം സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾ ചേർത്തു മണം പിടിപ്പിക്ക
പ്പെട്ടതും, അതിശ്രേഷ്ഠമായും, പൊൻകലശത്തിൽ ഇരുന്ന
തുമായ ഈ ജലം ഞാൻ ഭേദിയ്ക്കു് കൈകഴുകുവാനായി വിവേ
ദിക്കുന്നു.

20 ഫലം.

ദ്രാക്ഷാകർജ്ജരകുളി പനസാമ്രുകപിത്ഥകം

നാലിദകരേഷു ജംബവാദി ഫലാനി പ്രത്യുഹൃതാം

അല്ലയോ ഭേദി! മുന്തിരീങ്ങാപ്പഴം, രുന്തപ്പഴം, കുളി
പ്പഴം, ചക്കപ്പഴം, മാമ്പഴം, വ്ളാർമ്പഴം, നളികേരം, കരമ്പ്
ഞാ പൽപ്പഴം മുതലായ ഹലങ്ങളെ പ്രതിഗ്രഹിക്കേണമേ,

21 താംബൂലം

ഏ പാലവാഗകസ്തുരികർപ്പുരൈവുഷ്ടവംസിതം

വടികാംമുഖവാസാത്മമപ്പയാമിസുരേശ പരി!

അല്ലയോ ഭേദനാഥ! ഏലം, ഇലവർണ്ണം, കസ്തുരി, പ
ച്ചക്കർപ്പൂരം മുതലായത് ചേർക്കപ്പെട്ടതും വിശേഷിച്ച് നല്ല സു
ഗന്ധങ്ങളാണുണ്ടു വാസന പിടിപ്പിക്കപ്പെട്ടതുമായ ഈ വ
ടികുടവിയുടെ മുഖവാസനയ്ക്കായി ഞാൻ സമർപ്പിക്കുന്നു.

22 ഭക്ഷണം.

ഐജാഫലസമുല്പന്നം തവാഗ്രസപണ്ണമീശപരി!

സ്ഥാപിതം തേനമേപ്രിതാപുണ്ണാൽ കരുതനോരഥം

അല്ലയോ അനുഷ്ടുപയ്ക്കു നമ്പനായ ഭേവി! എന്റെ
ഓം പൂജാകർമ്മത്തിന്റെ ഫലപ്രാപ്തിക്കായി ഭേവിയുടെ മന്ത്രം
കൊണ്ടുതാസുപണ്ണം സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു നന്നോ
ഷിച്ച് എന്റെ ആഗ്രഹങ്ങളെല്ലാം പൂർത്തിയാക്കിയെടുക്കുക!

23 നീരാജനം. “ശ്രീജൈജാതശ്രീ”

“കാല്പാസ പത്തിസംയുക്താഃ ശാഘതേന സമനധിതം
നീരാജനം മയാ ദത്തം ഗൃഹാണ പരമേശ്വരീ!”

അല്ലയോ അതിപ്രഭയാടുകൂടിയ ഭേവി! പതുവൻ
നെയ്യോടും, കുരുപ്പരത്തം കൊണ്ടുണ്ടാക്കിട്ടുള്ള തീരികളോടും
കൂടിയതും, ഞാൻ ദാനം ചെയ്യുന്നതുമായ ഈ നീരാജനം ഗ്ര
ഹിച്ചുരുളുന്നമേ.

24 നമസ്കാരം. “ആർദ്രോന്ദശ്രീ”

“നമഃ സുഭേവേ പേശി! നമസ്കേരം പ്ലവഭേ!
നമസ്കേവേ പേശി! നമസ്കേരം പ്ലവഭേ!”

അല്ലയോ ഭേവേ പേശി! നമസ്കേരം പ്ലവഭേ! അഭീഷ്ടങ്ങളെ
ദാനം ചെയ്യുന്നോ! അവിടുത്തേക്കു നമസ്കാരം. അല്ലയോ
ഭേവേ പേശി! പരമേശ്വരീ! ഇഷ്ടയായിട്ടുണ്ടോ! അവിടുത്തേക്കു
നമസ്കാരം.

25 മന്ത്രപുഷ്പം. “യഃ ശുചിഃ പ്രയഃ താ”

“ദോഷമാദരി! നമസ്കേസു നമസ്കേസു ലോക്യനായകി!
നമസ്കേസു മഹാലക്ഷ്മീ! ത്രാഹിമാ പരമേശ്വരീ!”

ഉദരത്തിങ്കൽ മാലയുള്ളവളേ! മൂന്നു ലോകങ്ങളെക്കൊന്നാ
ശ്വസിക്കുകയുള്ളവളേ! അവിടുത്തേക്കു നമസ്കാരം! അല്ലയോ മഹാ
ലക്ഷ്മീ! അവിടുത്തേക്കു നമസ്കാരം! അല്ലയോ പരമേശ്വരീ!
അവിടുത്തേക്കു നമസ്കാരം! എന്നെ രക്ഷിക്കണമേ!

26 പ്രാർത്ഥന.

“സ്വന്നം വാപ്യധികം വപിരന്മയാ മേഹതഃ കൃതം
സർവ്വതദസ്തു സാപൂർണ്ണതപത് പ്രസാദാനുഹേശ്വരീ!”

“ദേവ്യമാരോഗ്യവിജയം ഹേ ഭേവി! നമസ്കേതേ
ഭൂതപ്രേതപിശാഃ ച ഭൂതാരക്ഷേഭ്യശ്ച മഹേശ്വരീ!”

“ഭേവേ ഭൂതാനുഷേഭ്യേ ശ്വേതേഭ്യോരക്ഷമാം സദാ”

അല്ലയോ പരമേശ്വരീ! ഞാൻ അറിവില്ലായ്മ കൊണ്ടു
യാതൊന്നും കൂടുതലായിട്ടും, കുറവായിട്ടും ചെയ്യുവാൻ അതെ
ല്ലാം അവിടുത്തേക്കു ഗ്രഹമുണ്ടായി പരിപൂർണ്ണമായിത്തീരണ
മേ. എനിക്കു പണ്ടധനവും, ഭേഹസുഖവും, ജന്മവും തരണ

മേ അവിടുത്തുള്ള നമസ്കാരം. ഭൂതങ്ങളിൽ നിന്നും, പ്രേതങ്ങളിൽനിന്നും പിശാചുക്കളിൽ നിന്നും, ഭേവന്മാരിൽനിന്നും, മനുഷ്യരിൽ നിന്നും, മഹാപാപങ്ങളിൽ നിന്നും എന്നെ എല്ലാ പ്രാപ്തരക്ഷിക്കണമേ! എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു പൂജസമാപിക്കുക. *

ഇതി ലഘുപൂജാരണം "ദേവീപൂജാ"
സംപൂർണ്ണം.

ശ്രീ.

പുരുഷസൂക്തം

ഉത്തരാനുവാകം.

ശ്രീഗുണശായനമഃ.

അദ്ഭുതസ്തോത്രഃ പൃഥ്വിശ്ചൈവ സാച
വിശ്വകർമ്മണസ്തഥ വർത്തമാധി
തസ്യ തപഃ പാപിഭധദ്രുപമേരി
തൽപ്പുരുഷസ്യ വിശ്വമാജനമഗ്രേ.

വിശ്വഃ ഭാഗ്യഃ സഃ—ഈ കാണുന്ന ബ്രഹ്മണ്യം ജലത്തിൽനിന്നുണ്ടായി. ഇതിൽ പട്ടു, ദേവ, മനുഷ്യ, മൃഗ, പക്ഷി, മറ്റു പ്രാണികൾ ഭൂമിയിലെ അന്നരസംകൈന്ദ്ര്യം വൃദ്ധിയെ പ്രാപിച്ചു. അവരവരുടെ കർമ്മാനുസരണം ഭഗവാൻ സൃഷ്ടിക്കുവാൻ യോഗ്യതയനുരൂപമായി വൃദ്ധിക്കരങ്ങളേയുപ്രാപിച്ചു. പരമാത്മാവ് ഇതിനെ സൃഷ്ടിച്ചു രക്ഷിക്കുവാനായ ഇതിൽ അർത്ഥമായി വ്യാപിക്കുകയുണ്ടായത്. ആയതിനാൽ ഈ ജഗത്ത് പരമാത്മാവിനു ശേഷമാണ് ഉത്ഭവിച്ചതെന്നു ഞാൻ ആദ്യമായിട്ടുതന്നെ അറിഞ്ഞു.

വിദ്വാഃ ഭാഗ്യഃ സഃ—വിരാട് പുരുഷസ്വരൂപമെന്നു മേൽ പറഞ്ഞപ്പട്ടു ഈ ബ്രഹ്മണ്യം ജലഭൂമികളേക്കൊണ്ടു് ഉണ്ടായി. ഇതിൽ കഠിനാംശം ഭൂമിയും, മൃദാംശം ജലവുമാകുന്നു. ഇവ രണ്ടു കൂടിച്ചെന്നാണ് അണ്ഡമുണ്ടായത്. ഈ അണ്ഡം സർവ്വപരകൽനിന്നുണ്ടായി. സർവ്വപരൻ എന്നു പറയുന്ന

* അധികാരമുണ്ടാകാതെ ദേവീകല്പത്തിൽ കണ്ടുകൊൾക.

വൻ ഈ ബ്രഹ്മാണി അഭിമാനിയായി നിൽക്കുന്നപുരുഷനാകുന്നു. ആ സർവ്വേശ്വരൻ അണ്ഡത്തിലുള്ള ലോകങ്ങളെപ്പോലും സൃഷ്ടിച്ചു, അതുകളിൽ താൻ ദേവമനുഷ്യാദിരൂപനായിട്ടാലേയിട്ടു. മറ്റാപരത്തോടുകൂടിയ ഈ ജഗത്തു് സൃഷ്ടിക്കുന്ന കാലത്തിൽതന്നെ അനേകമായിട്ടു ജനിച്ചു.

പോഹമേതം പുരുഷം മഹാനം
ആദിത്യ പണ്ണിതമസഃ പുരസ്കാൽ
തമേവം വിദോനമുതഹാഭവതി
നാനൃപന്മാവിദ്യതേ അയനായ.

2

വിശി: ഭാ: സാ:—സകലജഗത്തിനും കാരണഭൂതമായ പ്രകൃതിമണ്ഡപത്തിനും അപ്പോൾ ഇച്ഛസത്വമയമായിരിക്കുന്ന ശ്രീപത്മത്തിൽ കോടി സൂര്യസമാനനായി പ്രകാശിച്ചുകാണ്ടിരിക്കുന്ന സഷോൽ പരമപുരുഷനെ ഞാൻ അറിഞ്ഞു. (എന്നു “വേദപുരുഷൻ” പറയുന്നു.) ഇപ്രകാരം വന്നൊരുത്തൻ ഈ ശ്രീപതിയെ ഉപായേവേയമായി അറിയുന്നുവോ, അവൻ ഈ ജന്മത്തിൽതന്നെ മേക്ഷണത്തെ പ്രാപിക്കുന്നവനായി ഭവിക്കുന്നു. മോഷം പ്രാപിക്കുന്നതിന്നു ഇതിൽനിന്നും അപരമായിട്ടു വേറെ ഒരു മർദ്ദ്യമില്ല.

പ്രജപതിശ്ചരതിശഭരതനഃ
അജായമനോബഹുധഃ വിജായതേ
തസ്യ ധീരാഃ പരിജാനന്തി യോനീം
മരീചീനാം പലമിച്ഛന്തി വേധവഃ

3

വിശി: ഭാ: സാ:—സിലോപായനായ പരമപുരുഷൻ തന്നിൽ അദ്വൈതത്തെയും ആഭിമുഖ്യത്തെയും ഉണ്ടാക്കുവാനായി സകലപ്രാണികളുടേയും ഉള്ളിൽ അനുയ്യാമയമായി സഞ്ചരിക്കുന്നു. താൻ ഈ ലോകത്തിൽ അവരരിയ്ക്കുന്നതുകൊണ്ട് മറ്റൊരു പ്രയോജനമുണ്ടല്ലെങ്കിലും തന്നെ വേറില്ലാത്ത ഗുണങ്ങൾ ഇവർക്ക് അനുഭവിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി യുഗംരോറം “ഐസിംഹ, രാമ, കൃഷ്ണാദൃഷ്ടനകാപതാരങ്ങളെ ചെയ്യുന്നു. ആ ശ്രീപതിയുടെ അവതാരങ്ങൾ ആശ്രിതജനങ്ങളെ രക്ഷിക്കുവാനാകുന്നതെന്നു ജ്ഞാനികൾ മാത്രമേ അറിയുന്നുള്ളൂ. ആയവർ നിത്യസ്മരിക്കുവാനായി പരമപദത്തെ ഇച്ഛിച്ചു അതിനായി ശ്രീപതിയുടെ അവതാര രഹസ്യങ്ങളെയും അറിയുന്നു.

വിദ്വാ: ഭാ: സാ:—ബ്രഹ്മാണി അഭിമാനിയായി

നിൽക്കുന്നപുരുഷൻ അതിൻമദ്ധ്യത്തിങ്കൽ ദേവമനുഷ്യാഭിശരീരത്തെ പരിഗ്രഹിച്ചു സഞ്ചരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വരൂപം ചിതാനന്ദമാകയാൽ ഉല്പത്തിരഹിതമാകുന്നു. എങ്കിലും മായയെ സ്വീകരിച്ചു അനേകരൂപമായ് ജനിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ യഥാർത്ഥസ്വരൂപം ജ്ഞാനികൾ അറിയുന്നു. അത്രിമുതലായ ജ്ഞിശ്ശ്രേഷ്ഠന്മാർ ഇദ്ദേഹത്തെ അരൂപിച്ചും കൊണ്ടുതന്നെ ലോകത്തെ സൃഷ്ടിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു് അഗ്രഹിക്കുന്നു.

യോഃഃവദ്യന്ത്രപത്തി യോദേവാനാംവരോഹിതഃ

പുഃവഃയാദേഃവദ്യോജാതനമോക്ഷപാഠബ്രാഹ്മയേ. 4

വിശ്വഃ ഭാഃ സഃ—യാതാതാ പരമാത്മാവു് നിത്യസ്മരികൾക്കൊണ്ണൊണ്ടു് ആയവരുടെ സർവ്വപാപങ്ങളും നശിപ്പിച്ചു് സ്വാന്തര്യത്തെ ദാനം ചെയ്തു് അർപ്പിച്ചു് ഉപചാരങ്ങളേയും താൻമുന്നിട്ടുനിന്നു അംഗീകരിക്കുന്നുവോ, ജാജപല്യമാനമായിരിക്കുന്ന ദിവ്യവിഗ്രഹത്തോടു കൂടിയ ആ പരമാത്മാവിനാണൊന്നു് ജനമസ്സാരം.

വിദ്വാഃ ഭാഃ സാഃ—യാതാതാസർവ്വേശ്വരൻ ഭേദതകളുടെ ഹൃദയകമലങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ചു് തദ്ഭൂപമായി പ്രകാശിക്കുന്നുവോ? യാവനൊരുത്തൻ ദേഹഭൂതവരായിരിക്കുന്ന ബുദ്ധസ്തിയായി ഭവിക്കുന്നുവോ? യാവനൊരുത്തൻ ദേവന്മാരിൽ നിന്നും മുൻപുജനിച്ചവനായ ബ്രഹ്മാപായിട്ടു ഭവിക്കുന്നുവോ? ആ സ്വരൂപകാശസ്വരൂപമായിരിക്കുന്ന സ്വരൂപത്തിനാണൊന്നു് ജനമസ്സാരം.

രുചാബ്രാഹ്മണയന്തഃ ദേവാതാഗ്രേതദബ്രവൻ

യതാസുചാബ്രാഹ്മണോവിദ്വാൻതസ്യദേവാതാസൻവശേ 5

വിശ്വഃ ഭാഃ സഃ—ഭഗവൽ കൈങ്കല്യപ്രേർത്ഥനയെഴിച്ചു് പൊതു പ്രഃയാജനത്തോടുകൂടാത്തവരായരിക്കുന്ന നിത്യസ്മരികൾ, ശ്രീപതിക്കു് എതിരായിനിന്നു് കൈങ്കല്യത്തെ പ്രാർത്ഥിച്ചു് ഭഗവൽസംബന്ധിനിയായിരിക്കുന്ന ശ്രീതിയെ ജനപ്പിക്കുന്നു? ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായിരിക്കുന്ന ഏവനൊരുത്തൻ ഇപ്രകാരം കൈങ്കല്യപ്രാത്ഥനയെ അറിയുന്നുവോ? അവൻ, ബ്രഹ്മാദൃതങ്ങിട്ടുള്ള സകലദേവന്മാരും സ്വാധീനന്മാരായി ഭവിക്കും.

വിദ്വാഃ ഭാഃ സാഃ—സൃഷ്ടികാലത്തിൽ ദേവന്മാർ ബ്രഹ്മസ്വരൂപമാണു് ആയതിനെ സംബോധിച്ചുപറഞ്ഞു. അ

ഞെന്നാൽ—അല്ലയോ പരമാത്മാവ! അങ്ങയുടെ സ്വരൂപം യാവാനാകത്തൻ അറിയുന്നുവേ? അവനബ്രഹ്മവുതുടങ്ങിട്ടുള്ള ദേവന്മാർ സ്വാധീനന്മാരായിട്ടു ഭവിക്കും. ബ്രഹ്മജ്ഞാനിതന്നെ പരബ്രഹ്മമാകയാലും, താൻതന്നെ ദേവന്മാർക്കു അന്തർാത്മാകയാലും തന്റെ സ്വാധീനത്തിൽ അവർ ഇരിക്കുമെന്നുസാരം.

ശ്രീശ്വാതലക്ഷ്മീശ്വപത്ന്യൗ അഹേരഃശ്രോപാശ്ച,
നക്ഷത്രാണിരൂപാ അശ്വിനാപ്യാപ്തം
ഇഷ്ടാമനിഷാണ അമുമനിഷാണ
സപ്തമനിഷാണ 6

വിശ്വഭാ: സ:—ഭൂമീദേവി, ലക്ഷ്മീദേവി എന്നീരണ്ടുപേരും അങ്ങയുടെ ഭായ്മരോകുന്നു. ഇവർ ഇരുവരും അങ്ങയുടെ ഇരുപശവും എല്ലാജ്ഞാഴും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. നക്ഷത്രംപോലെ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അങ്ങയുടെ ഹിപ്രവിഗ്രഹം ഏറവും അഴകോടുകൂടിയതായിട്ടു ഭവിക്കുന്നു. അങ്ങയുടെ തിരുമുഖം അശ്വിനീദേവകൾപോലെ അതിസുന്ദരമായിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരമിരിക്കുന്ന ഹിപ്രവിഗ്രഹത്തോടുകൂടിയ അങ്ങയുടെ വിഷയത്തിൽ ഞാൻ പ്രാർത്ഥിച്ച കൈങ്കല്യവും മാത്രം എല്ലാഇഷ്ടങ്ങളും തന്നെ അരുളണമേ.

വിദ്വാ: ഭാ: സ:—ലജ്ജയ്ക്കു അഭിമാനനിരയായിരിക്കുന്ന ദേവതയും, ഐശ്വര്യത്തിന്നു അഭിമാനനിരയായിരിക്കുന്ന ദേവതയും അങ്ങയ്ക്കു ഭായ്മരായിരിക്കുന്നു. പകലും രാത്രിയും അങ്ങയുടെ ശരീരത്തിന്റെ ഇരുവശങ്ങളായിട്ടു ഭവിക്കുന്നു. നക്ഷത്രങ്ങൾ ശരീരമായിട്ടും, അശ്വിനീദേവകൾ മുഖമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ഞാൻ പ്രാർത്ഥിച്ച തത്വജ്ഞാനവും, ഈലോകത്തിലുണ്ടാകുന്ന പത്ന, ധനം മുതലായ എല്ലാവരേയും തന്നെ അരുളണമേ.

ഇതിലഘുപൂജാരത്നേ

പുരുഷസൂക്തം ഉത്തരാനവാകം

സാപൂർണ്ണം.

ശ്രീ നാരായണസൂക്തം.

സഹസ്രരീഷംഭേവം വിശ്വാക്ഷം വിശ്വശംഭുവം
 വിശ്വപന്നാരായണം ദേവ മക്ഷരം പരമം ഭൂഭൂ
 വിശ്വതഃ പരമാനിത്യം വിശ്വപന്നാരായണം ഹരിഃ
 വിശ്വപദമേവദോവൃഷ്ടി സുഭിശ്വപമുപജീവതി
 പതിം വിശ്വസ്യാത്മേശരം ശാശ്വതം ശിവമച്ഛതം
 നാരായണം മഹാജ്ഞയാ വിശ്വാത്മാനംപരായണം
 നാരായണഃ പരബ്രഹ്മതത്വം നാരായണഃ പരഃ
 നാരായണഃ പരാജ്യോതിരാത്മാ നാരായണഃ പരഃ
 ജയച്ചകിഞ്ചിജഗന്യസ്ത്വൻ ദുശ്ശരേശ്വരേതേവിവാ
 ത്താതർബ്ബഹിതൃതത്വസംവ്യാപ്തനാരായണഃ സ്ഥിതഃ
 ത്താനതമപ്യയംകവിം സമുദ്രേന്തം വിശ്വശംഭുവം
 പദമേകാശപ്രദികാശം ഹൃദയംചാപ്യുധാമുഖം
 ത്താധാനിഷ്ട്വാപിതസ്ത്വന്ത നാഭോമുപരിതിഷ്ഠതി
 ഹൃദയാ വിജാനീയാ ദ്വിശ്വസ്യായതനമഹൽ
 സന്തതം സിരാഭിസ്തു ലംബത്യാകോശസന്നിഭം
 തസ്ത്വാനസൃഷിരം സൂക്ഷ്മതസ്ത്വൻസം പ്രതിഷ്ഠിതഃ
 തസ്ത്വമദ്ധ്യേ മഹാനന്നിവിശ്വാർച്ചിവിശ്വതോമുഖഃ
 സോഗ്രഭൂപിഭജൻ തിഷ്ഠന്നാഹാരമജരഃകവിഃ
 സതാപയതിസഃസഹ മാപാതേലമസുകഃ
 തസ്ത്വമദ്ധ്യേവഹ്നിശിഖാ അണീഃയാൽപാഠ്യവസ്ഥിതഃ
 നീലഃതായമദ്ധ്യസ്ഥാ വാദ്യല്ലേഖേവഭാസപരാ
 നീചാരജ്ജ്വലതനപീപീതാഭാസ്ത്വന്തന്ത്രപമാ
 തസ്ത്വാശ്ശിഖായാമദ്ധ്യേ പരമാത്മാവ്യവസ്ഥിതഃ
 സബ്രഹ്മസശിവഃസ്തസ്രസ്തോക്ഷരഃപരമസ്സരഃ.

[ഇതിഹൃദകാദശോനവാകഃ]

സഹസ്രരീഷം=ആയിരം തലയുള്ളവനും—ദേവം=
 പ്രകാശിച്ചാകാണ്ടിരിക്കുന്നവനും—വിശ്വാക്ഷം=എല്ലാവരേറ
 യുംകാണുന്നവനും—വിശ്വശംഭുവം=എല്ലാവരിനും മേക്ഷം
 ചെയ്യുന്നവനും—വിശ്വപദം=എല്ലാ വസ്തുക്കൾക്കും ആത്മാവാ

യിരിക്കുന്നവനും — ദേവം = അതിൻഭാഷയെ ഉറവനും — അ
ക്ഷരം = നശമില്ലാത്തവനും — പരമം = സർവ്വശ്രേഷ്ഠനും — പ്ര
ഭം = ജഗത്സാമീയമായിരിക്കുന്നവൻ — നാരായണം = നാരായ
ണനാകുന്നു."

“വിശ്വപരമം = എല്ലാവറ്റത്തു കേൾക്കേണ്ട ശ്രേഷ്ഠനാ
യിരിക്കുന്നവനും — നിത്യം = ഉല്പത്തിയില്ലാത്തവനും — നാ
രായണം = പ്രാപകനായിരിക്കുന്നവനും — വിഷ്ണു = വിഷ്ണുത
ന്നെ. ഇദം വിശ്വപരമം = ഇതുകേൾക്കുന്ന പ്രപഞ്ചം പ
രമം തന്നെ ആകുന്നു. തത്വിശ്വപരമം = അവൻ
അന്തരാത്മാവാകയാൽ പ്രപഞ്ചം അവനെ പ്രവിച്ഛ് ഉപ
ജീവിക്കുന്നു. വിശ്വസ്വ = പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ — പതി = നയേ
കനും — ആത്മേശ്വരം = എല്ലാ ആത്മാക്കൾക്കു നയേകനും —
ശാശ്വതം = ജനനമരണമില്ലാത്തവനും — ശിവ = ശിവൻ എ
ന്നു പറയപ്പെടുന്നവനും — അച്യുത = പ്രവിച്ഛവരെ കീ
ഴ് പതിപ്പിക്കാത്തവനും — മഹാജ്ഞാനം = ശ്രേഷ്ഠമായി അറി
യുന്നവനും — വിശ്വാത്മാനം = എല്ലാവറ്റത്തും ആത്മാവു — പാ
രായണം = എല്ലാവറ്റത്തു ഗതിയും — നാരായണം = നാരായണൻ
തന്നെ ആകുന്നു. പരബ്രഹ്മ = പരബ്രഹ്മവും — നാരായണം = നാ
രായണൻ ആകുന്നു. പരമേശ്വരം = ശ്രേഷ്ഠമായിരി
ക്കുന്ന യഥാർത്ഥവസ്തുവും നാരായണൻ ആകുന്നു. പരമേശ്വരം
നാരായണം = ശ്രേഷ്ഠമായിരിക്കുന്ന ജ്യോതിസ്സും നാരായണൻ
ആകുന്നു. പരമ ആത്മാനാരായണം = ശ്രേഷ്ഠമായിരിക്കുന്ന
ആത്മാവും നാരായണൻ ആകുന്നു. — അസ്മിൻ ജഗതി = ഞ
പ്രപഞ്ചത്തിൽ — യൽ കിഞ്ചിത് ദൃശ്യമേ = യാതൊന്നു കണ്ടുപെ
ടുന്നതും — ശ്രൗതേപി വ = അല്ലെങ്കിൽ കേൾക്കപ്പെടുന്ന
തും — തത് സർവ്വം = ആയതെല്ലാം — അനന്തം = ഉള്ളിലും — ബ
ഹിഷ്ഠം = പുറത്തുവെക്കലും — പൃഥ്വീ = പൃഥ്വിയിൽ — നാരായണം =
നാരായണൻ — സ്ഥിരം = സ്ഥിരനായിരിക്കുന്നു. അനന്തം =
അനന്തൻ എന്നു പറയപ്പെടുന്നവനും — അവ്യയം = നശര
ഹിതനും — കവാ = എല്ലാശബ്ദങ്ങളെ ഉച്ചരിക്കുന്നവനും —
സമുദ്രം = സമുദ്രത്തിൽ വസിക്കുന്നവനും — വിശ്വശംഭവം =
സകലത്തിനും നന്മ ചെയ്യുന്നവനും — നാരായണം = നാരായ
ണൻ ആകുന്നു. നിഷ്ഠാ = കഴുത്തിന്റെ മൂലഭാഗത്തിൽ — അ
ധഃ = കീഴ് — നാഭ്യം = പാക്കിളിൽ — ഉപരി = മേലും — വിത
സ്ത്വം = ചരവിരൽക്കൂട്ടി വരുന്ന ചാൺ അളവിൽ — പദ്മ

കോശപ്രതീകാശം=താമരമൊട്ടിനു സമാനമായി—അധഃപാ
 ഖം=തലകീഴായ്മിരിക്കുന്ന—ഏദയംചാപീ=ഏദയവും—തി
 ഞ്ഞി=ഇരിക്കുന്നു. തൻ=ആ-ഏദയാ=ഏദയത്തെ-വിശ്വസ്യ=
 ജഗദ്വസ്വരൂപനായിരിക്കുന്ന നാരായണന്റെ—മഹൽ=ശ്രേ
 ണ്യമായിരിക്കുന്ന—ആയതനം=ഇരിപ്പടമായിട്ട്—വിജാ
 നീയാൽ=അറിയണം. ആകോശസന്നിഭം=അല്പം മെന്തിരി
 കുന്ന താമരമൊട്ടിനു സമാനമായിരിക്കുന്ന ആ ഏദയം—

സന്തതം=എല്ലായ്പ്പോഴും—സിരാഭിഃ=അരമ്പുകളോടുകൂടി—
 ലംബതി=തൂങ്ങി നിൽക്കുന്നു. തസ്യ=ആ ഏദയപദമത്തി
 ന്റെ—അന്തഃ=നടുവിൽ—സൂക്ഷ്മം=സൂക്ഷ്മമായ—സു
 ഷിരം=ദാരുവും—അസ്മി=ഉണ്ട്. തസ്മിൻ=ആദപാരത്തി
 ൽ—സർവ്വം=എല്ലാപറ്റിനും ഇശ്വരനായിരിക്കുന്നവൻ—

പ്രതിഷ്ഠിതം=ഇരിക്കുന്നു. വിശ്വാർച്ചിഃ=എല്ലായിടത്തും
 ജാലദയാടുകൂടിയവനും—വിശ്വതാമുഖഃ=എല്ലായിടത്തും
 മുഖത്താടുകൂടിയവനും—മഹാൻ=ശ്രേഷ്ഠനായ്മിരിക്കുന്ന
 അഗ്നി=ജഗദാഗ്നിസ്വരൂപൻ—തസ്യ=ആ ഏദയ പദമ
 ത്തിന്റെ—മദ്ധ്യം=നടുവിൽ—വർത്തതെ=ഇരിക്കുന്നു. സ
 തു=ആജാഗാത്യാകട്ടെ—അജരഃ=അജരമായി—കവിഃ=കവി
 ച്ചാകൊണ്ട്—ആഹാരം=ഭക്ഷിക്കപ്പെടുന്നതിനെ—വിഭജ
 ന്=ഭുജനായിതിരിച്ച്—അഗ്രഭൂൽ=ആദ്യം തന്നെ ഭക്ഷിക്കുന്നു.

സ്വം=തന്റെ—ദേഹം=ശരീരത്തെ—ആപരേ ലമസ്യകഃ=
 ഉള്ളുകാൽമുതൽ തലവരെ—സന്തഃപയതി=മുട്ടിനെ ഉ
 ണ്ടാക്കുന്നു. തസ്യ=ആ അഗ്നിയുടെ—മദ്ധ്യം=നടുവിൽ—
 അഗ്നീദയാൽപാ=അത്യുല്പയം മേല്പോട്ടുപോകുന്നതായ്മി
 രിക്കുന്ന—വഹ്നിശ്ചൈ=അഗ്നിജപല—വ്യാവസ്ഥിതഃ=ഇരി
 കുന്നു. നിലതോയദമദ്ധ്യസ്ഥഃ=കർമ്മേഘത്തിൽ നടുവിൽ
 ഇരിക്കുന്നതും—ഭാസ്വരഃ=അതിരേജസ്സുള്ളതുമായ—വി
 ദ്വല്ലോചാഇവ=മിന്നൽപിണരെന്നപോലെയും—നീവരേ
 ശ്ലോകവൽ=നെൽനന്നിപ്പോലെ—തന്നീ=മെലിഞ്ഞതായും
 പീതാഭം=സ്വയംപ്രകാശമായും—തന്തുപഥം=സമാനത്തോ
 ടുകൂടാത്തതായും—സ്വാൽ=ഭവിക്കും. തസ്മാദഗ്നിശ്ചായാഃ=
 ആ അഗ്നിജപലയുടെ—മദ്ധ്യം=നടുവിൽ—രഥേന്ദ്രം=പ
 രമാത്മാവു—വ്യാവസ്ഥിതഃ=ഇരിക്കുന്നു. സഃ=അവൻ=ശി
 വഃ=ശിവാനന്താമി. സഃ=അവൻ—ഇന്ദ്രഃ=ഇന്ദ്രനന്താമി.

സഃ=അ പ.ൻ — അഷ്ടരഃ=ദാപരഹിതൻ. ഹരമഃ=ശ്രേഷ്ഠൻ — സ്വര.ട്=മർത്തിനനുവശ്യൻ.

ഇതി ലഘു പൂജാ രത്നേ

നാരായണസൂക്തം

സമുപ്തം.

അഥഭൂസൂക്തം.

ഭൂമിർഭൂതാദ്യവർത്താനം രക്ഷംമഹിതപാ

ഉപസ്ഥേതേഭേവ്യദിതേ.ഗിമന്നാദ്യായാദയേ (പ.)

വിശഃ ഭാ: സം:— [പ] ഭൂമീഭേവിഎന്നപറയുന്നവർക്കു മേൽ അധിഷ്ഠിതഭേവതയാകുന്നു. ഭൂമീഭേവിഎന്നപറയുന്നവർ അന്യന്മാർ തന്നെ എത്രതന്നെ ഉപഭൂവിച്ചുലും തന്നെ അവരെ ഉപദ്രവിക്കാതെ പെരുത്തിരിക്കുന്നതാകുന്നു. ആ ഭൂമിഭേവി ഭൂമിമുതൽ കീഴിലുള്ളലോകങ്ങൾ, സ്വർഗ്ഗമുതൽ മേലുള്ളലോകങ്ങൾ, നടുവിലുള്ള അനുരീക്ഷം എന്നീ മൂന്നുലോകങ്ങളുടെ രൂപത്തോടുകൂടിയവളായിഭവിക്കുന്നു. (അതുകൂടിത്തന്നെ അർച്ചാമിയായിത്തന്നെ ആലോകനമേയും അതുമൂലമായി അവിടെയുള്ള വസ്തുക്കളെയും കീഴോട്ടു വീഴാതെയു മിച്ഛാകാണ്ടിരിക്കുന്നു.) അതാതുകൂടിവസിക്കുന്ന പ്രാണികൾ മല പിസുജനാചയ്യക, ചെട്ടക, കുഴുക്കുക, ചവുട്ടക, ചാട്ടക, കാട്ടുകുരകളായ അനേകവിധകൾചെയ്യലും ആയ വാനപ്രസാദം ക്ഷമിച്ചു, അവർക്കു ഭേദമില്ലാത്തതും, ഇഷ്ടം പോലെക്രിഡ്കുന്നതിനുള്ള സ്ഥലവുമൊക്കെത്തോടു നന്നെക്കുന്നു. ഇപ്രകാരമിരിക്കുന്ന ഭൂമീഭേവിയെതന്നെ പരമത്വത്തിൽ ഭക്തിയുണ്ടാകുന്നതിനുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

[പ] അല്ലയോ ഭൂമീഭേവി! അവർക്കുതോക്കു വ്യപ്തിക്കുൽ, മേന്മ, മഹത്വം എന്നീമൂന്നുഗുണങ്ങൾ ഉണ്ടു്. അവയിൽ വ്യപ്തിക്കുൽ എന്നഗുണത്തോടു കൂടിയവളായി ഭൂമിയിൽ പ്രവേശിച്ചു അവിടെയുള്ള പ്രാണികൾക്കു യഥേഷ്ടമേന്മ സമ്മർശിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ പരപ്പോടു കൂടിയഭൂമിയായി ഭവിക്കുന്നു. മേന്മ എന്നഗുണത്തോടുകൂടിയവളായി അനുരീക്ഷ

ത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് നിരധരമായി നശ്വരക്കുന്ന സൂര്യൻ ചന്ദ്രൻമുതലായ ഗ്രഹങ്ങളെയും, പക്ഷികളേയും കീഴ്ജോട്ടു വീഴാത്തധരിക്കുവാനായിക്കൊണ്ട് അനുരീക്ഷലോകമായും വിജ്ഞാനം.

[൩] ഭൂമി എന്നുപറയുന്നത് ധന്യം അന്തരമായ ശ്രേഷ്ഠവസ്തുക്കൾ ഉണ്ടാകുന്നഭൂമി. പ്രോവ് എന്നുപറയുന്നത് ഭേദമർത്ത്യം ഡിക്കുവാൻഭേദം. അത്രഹിതന ഭേദം. അനുരീക്ഷം എന്നുപറയപ്പെടുന്ന രൂപീകരണമായി സൂര്യചന്ദ്രാദികൾ സഞ്ചരിക്കുന്നഭേദം. ഇതുകളിൽ അവ ധ്വനപ്രവേശിച്ചമേൽപ്പറയപ്പെട്ട ശ്രേഷ്ഠവസ്തുക്കൾ ഉണ്ടാകുന്നതിനായി ഭൂമിയെപരപ്പോടുകൂടിയും, സ്വർഗ്ഗത്തെ ഭേദമാർ ആഗ്രഹിക്കുന്നതുകൊണ്ടിടത്തൽ ഭേദമോടുകൂടിയതായും, അതീക്ഷാത ഗ്രഹ, നക്ഷത്ര, പക്ഷാദികളെ താങ്ങിക്കൊണ്ടു നൽകുന്നതുകൊണ്ടിടത്തൽ മഹത്വമോടുകൂടിയതാക്കിയും ചെയ്തു അതാതു സ്വരൂപത്തോടുകൂടിയവളായ ഭൂമി വിജ്ഞാനം. മേൽപ്രാപിച്ചു അവയെക്കൂടി ഭഗവാൻ അറിഞ്ഞ് അനുഭവിച്ച് ആനന്ദിക്കുന്നതായ ഈ ജീവന്മാവിന് ഭഗവാനിൽ ഭക്തിയുണ്ടാക്കിത്തരണമേ. (അഖിലലോകങ്ങളെയും അനുഭവിക്കുന്നതായ ഈ ആത്മവിനെ തിരുവടിയൽ സമർപ്പിക്കുന്നു. ഈ ആത്മാവിന് അന്നമുതലായ സകലസമ്പത്തുകളുമുണ്ടാക്കിത്തരണമേ.)

വിദ്വാൻഭാസാ:—ഇതത്രംകൊണ്ടു ഗർഭപത്ര്യാഗ്നിയെ മൂന്നുലോകസ്വരൂപമായിട്ടുസ്മാത്രംചെയ്യുന്നു. അല്ലയോ ഗർഭപത്ര്യാഗ്നിയേ! പരപ്പുകൊണ്ട് ഭൂമിയായും, ഭേദമോടുകൂടി സ്വർഗ്ഗമായും മഹത്വംകൊണ്ട് അനുരീക്ഷമായും ഭവിക്കുന്നു. ഗർഭപത്ര്യാഗ്നി സ്വരൂപമായ ഹേ! ഭൂമിയേ! നിന്റെമടിയിൽ അന്നാത്തഭൂമി ചുറ്റുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഗർഭപത്ര്യാഗ്നിയെ ഈ യാഗംചെയ്യുന്ന യജമാനൻ അന്നമുതലായ സമ്പത്തുകൾ ഉൾക്കൊണ്ടുവെണ്ടി സ്ഥാപനംചെയ്യുന്നു. നീ ജമനൻ സമസ്തസമ്പത്തും ഉണ്ടാക്കിത്തരണമേ.

അയംഗൗഃപ്രജ്ഞിരക്രമീസനനമരേരവേനഃ

വിതരംചപ്രയൻസുവഃ.

വിശി: ഭാ: സാ:—അല്ലയോ ഭൂമി! ഭേദം ഉണ്ടാകുന്നു ഇതിനെപോക്കിച്ച് സകലവസ്തുക്കളെയും പ്രകാശിപ്പിച്ചു ലോകത്തെ രക്ഷിക്കുന്ന സൂര്യനും, ലോകമതാവായ നന്ന

ഒരിടത്തുനല്ലാതെ അതിവേഗമായിച്ചെന്നു, സന്ധ്യലോക പാലകനായ മഹാവിഷ്ണുവിനെ രണ്ടു മൂർത്തികൾക്കു ലിവനം പ്രതിപ്രദിക്കണമെന്നു ചെയ്തുവരുന്നു.

വല്ല : ഭാ:സാ:—ആദിത്യസംഗ്രഹനയിരിക്കുന്ന ഈ ശാർവാപത്യാഗ്നി മൂന്നു ലോകത്തെയും ആക്രമിച്ചിരിക്കുന്നു. മാതരം=ഭൂലോകം പതരം=സ്വാർഗ്ഗലോകം—ഇപ്രകാരം ദേവതകളിൽ പാഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ശിഷ്ടമേൻ ചന്ദ്രൻ തുടങ്ങിയവർ

*ശ്രീശങ്കര മഹാരാജതിവാക്യം തംഗായശിശ്രിയെ

പ്രശ്നവചനമിതി. ന

വിശി:ഭാ:സാ:—ഇസ്മയൻ ഒരുനമിഷവും ഒഴിവില്ലാതെ അവിടുത്തെ പ്രദിക്കണമെന്നു കൊണ്ടു എല്ലാവരും ലുബ്ധതയെപ്പോലെയെന്നായി പ്രകാശിക്കുന്നു. ആയതിനാൽ വേദവും ആ സൂത്രസംഗ്രഹം ചെയ്യുന്നു. ആസൂത്രനാട്ടത്തു സാക്ഷാത് മഹാവിഷ്ണു എഴുന്നള്ളിയിരുന്നു ലോകമറിവിലേ നവീനമായി ലോകവുമടിക്കാതെ അറുപതുനാഴികയുണ്ടാകുന്ന നാടുകൂടിയ്ക്കിരിക്കുന്നു. വേദവും ആ മഹാവിഷ്ണുവിനെ തന്നെ സ്മരിക്കുന്നു. അപ്പയ്യോമഹാവിഷ്ണുവേ! അങ്ങയുടെ ഭജനം ചെയ്യാനാണ് എന്റെ പാപങ്ങളെ നശിപ്പിക്കണമേ.

വിശി:ഭാ:സാ:—ഒരുദിവസത്തിൽ മുപ്പതു മൂന്നു മണിയോളം ഉണ്ട്. ഇപ്പോൾ മൂന്നു മണിയോളം വേളയുണ്ട്. അതിനെ സ്മരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം ഇരിക്കുന്ന ഹേ! സൂര്യമേ! ഞാൻ എന്തു കരാചെയ്തിരുന്നാലും അതിനെ മനസ്സിൽ വെക്കാതെ വിട്ടുകളയണമേ. എന്നിൽ അനഗ്രഹമുണ്ടായി ഞാൻ തന്നെ മഹാവിഷ്ണുവിനെ അവിടുത്തെ കിരണങ്ങളെ കണ്ടു സ്വീകരിക്കണമേ.

അസ്പഷ്ടപ്രാണാദിപാനത്വം ശ്വാതിരോചനം

വ്യക്തപ്രാണാദിപാനത്വം. ൪

വിശി:ഭാ:സാ:—ഇമ്മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ ഭജനം പ്രാണാദി ക്ഷാടാശരീരങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ചു. അതിൽ വഴിയായി വായുമേൽ പറ്റിവരത്തക്കവണ്ണത്തിൽ ചെയ്യുന്ന പ്രാണാദി എന്ന വ്യാപാരത്തെയും, അത് വഴിയായി വായു കീഴ് പറ്റിവരത്തക്കവിധത്തിൽ ചെയ്യുന്ന അപാനാദി എന്ന വ്യാപാരത്തെയും ചെയ്ത് പ്രാണികളെ രക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് എല്ലാ രാജാക്കന്മാരെയും വലിയ അഴകോടു കൂടിയതായാട്ടം ശരീരത്തിനുള്ളിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു.

*മുപ്പതു സ്ഥാനങ്ങൾ (മൂന്നു മൂർത്തികൾ) മൂന്നു മൂർത്തികൾ (മൂന്നു മൂർത്തികൾ)

വിദ്വാ: ഭാ: സാ:—ഓം സൂര്യൻ തേജസ്സശ്വരോ
 ജ്വാസം ചെയ്യുന്നുതാഴെ സമാനമായി ഉദയാസ്തമയങ്ങളെ
 ചെയ്യാറുണ്ട്, ഭൂമിയിലും, സ്വർഗ്ഗത്തിലും, നടുവിലും സ
 ബ്ധരിക്കുന്നു. വലിയമണ്ഡലത്തിൽ വസിക്കുന്നവനായ സൂര്യ
 ന് രജമാനൻ സ്വർഗ്ഗത്തേയും കൊടുക്കുന്നു. [ആകാശത്തി
 ൽ സഞ്ചരിക്കുന്നവനും, സൂര്യരൂപം സ്തുതക്കപ്പെടുന്നവ
 നായ ഹേ! ശാർവത്യാഗ്നി! അവിടുത്തെ ആധാനം ചെ
 യ്യുന്നു.-എന്നുതാല്പര്യം.] അല്ലെങ്കിൽ, സൂര്യൻ തേജസ്സ് ശ
 രീരങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ചുറ്റുന്നതുപോലെ പ്രാണനെന്നും
 അപാനനെന്നും, വ്യാനനെന്നും, ഉദാനനെന്നും, സമനനെന്ന
 ൾ, അഞ്ചുവിധമായി സഞ്ചരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരമിരിക്കുന്ന
 കാൽത്തൊട്ടുകൂടിയ സൂര്യൻ ഉയരും മതൽ അസ്തമനംവരെ
 ആ കാശത്തിൽ ചിളങ്ങുന്നു.

യത്ത്യാകൃദ്ധഃ പരോവചമന്യനായഭവർത്യാ

സു കൽപ്പമാഗ്നി! തത്ത്വപുനസ്സോപാദീപയാമസി .ഭ.

വിശ: ഭാ: സാ:—ഇപ്രകാരം ലോകത്തെ സംരക്ഷിച്ച്
 ഒടുവിൽ മോക്ഷത്തേയും കൊടുക്കുന്നവനായ ഹേ! വിഷ്ണുഭഗ
 വൻ! അവിടുത്തെ ധ്യാനിക്കുന്നത് ശക്തിയില്ലായ്മയാൽ
 കോപിച്ചാകാണ്ട് ഇത്രനാളും വ്യാനംചെയ്യാതെ ഇരുന്നു
 പോയി. ഇനി എപ്പോഴും അവിടുത്തെ വ്യാനത്തേക്കുവി
 ധ്യാനം ചെയ്താൽ എന്ന അനുഗ്രഹിക്കണമേ. അങ്ങനാൽ അ
 നുഗ്രഹം കൊണ്ടുവന്നായി ഇനി എല്ലായ്പ്പോഴും വ്യാ
 നജ്ഞം.

വിദ്വാ: ഭാ: സാ:—അല്ലയോ ഭക്തിമന്ത്രി! ഹോമജ്ഞ
 ന്നിന് പൂർവ്വാധാരം മൂലമായത് ഉണ്ടാക്കത്തക്ക ധന്യ
 സമൃദ്ധിയല്ലയോകാണ്ടുള്ള ഭർത്സാശാൽ കോപിച്ചുകൊ
 ണ്ട് അങ്ങ ഉദാസനാചെയ്യുവതും. അതും അവിടുത്തെ
 അനുഗ്രഹത്താൽ അങ്ങ ആരാധിച്ചതായിത്തന്നെ ഉരണ
 മേ. ഇനിയും അവിടുത്തെ ആധാനം ചെയ്യാം.

യത്ത്യാകൃദ്ധഃ പരോവചമന്യനായഭവർത്യാ

ആദിത്യാവശേഷതദ്വേവാചസവശ്വസമാരഭൻ .സ.

വിശ: ഭാ: സാ:—ഞാൻ കോപിച്ച് അവിടുത്തെ വ്യാ
 നത്താൽ വിട്ടത് പിന്നീട് ഈ അകൃപ്തം കൊണ്ടു അവി
 ടുത്തക്ക് എന്നിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള കോപം ഭൂമിദേവിയോൽ
 നന്നു പിരിച്ചു. [എന്തെന്നാൽ അങ്ങ കോപിച്ചുകാലത്തി
 ൽ ഭൂമി അങ്ങ ദേവനടുത്തുവന്നുവെന്ന് പറഞ്ഞത് ആകോപ

ത്തെതീർത്തു. അപ്രകാരമിരിക്കുന്ന അങ്ങയുടെ സ്വരൂപത്തെ പന്ത്രണ്ട് ആദിത്യന്മാരും, വിശ്വദേവകളും, അഷ്ടവസുക്കളും ധ്യാനിക്കുന്നു. അവരെ അനുസരിച്ച് ഞനും അങ്ങേ ധ്യാനിക്കും.

വിദ്വാ: ഭാ: സാ:— അല്ലയോ ഹവനീയഗ്നി! ഞാൻ അങ്ങനേക്കാലംകൊണ്ട് ഉപാസനയെടുത്തു വിട്ടു. അതുതന്നെ അവിടുത്തെ തേജസ്സ് ഭൂമിയിൽ ലിനമായി ഭവിച്ചു. ആതേജസ്സിനെ ആദിത്യന്മാരും, വിശ്വദേവകളും ധ്യാനിച്ചു [ധരിക്കട്ടെ.]

മേദിനീദേവീ പസുന്ധരാസ്യാപസുധാദേവിവാസവി

ബ്രഹ്മചർച്ചസഃ പിതൃണാംശ്രോത്രംചക്ഷുർമനഃ १.

രത്നം മുതലായ ധനങ്ങളെ ധരിക്കുന്നവളായി, ആധനത്തെ പോഷിപ്പിക്കുന്നവളായി, ധാന്യരൂപം മേന്മിരിക്കുന്ന ധനത്തോടുകൂടിയവളായി പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഭൂമീദേവി എന്നിക്ക് അനുകൂലമായി ഭവിക്കട്ടെ. എന്റെ രക്ഷകന്മാക്കുമാർക്ക് കാത്, കൺ, മനസ്സ് മുതലായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും ബ്രഹ്മതത്ത്വത്തേയും നൽകട്ടെ.

ദേവീഹിരണ്യഗർഭിണീദേവിപ്രസുചരീ

സദനേസത്യായനസിദ ൮.

സത്യസ്വരൂപമായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മമാകുന്ന സ്ഥാനത്തോടുകൂടിയവളേ! സകലപ്രാണികൾക്കും വാസസ്ഥാനമായിരിക്കുന്നവളേ! ഗർഭത്തിൽ സ്വച്ഛത്തോടുകൂടിയവളായി, പ്രീഡിക്കുന്നവളായി, ഉൽകൃഷ്ടവസ്തുക്കളെ ഉണ്ടാക്കുന്നവളായി, വരം എന്നറിയിച്ചോടുകൂടിയവളായി, വിഷ്ണുപത്നിയായിരിക്കുന്ന അവിടുന്ന് എന്നിൽ അനുഗ്രഹംചെയ്തുതരുന്നരുളണമേ.

സമുദ്രപതീ!സാവിത്രി!അനോദേവിമംഗ്യംഗീ

മഃധാധരണീമഹോവൃതിഷ്ഠഃ ൯.

ശ്വാഃഗൗശ്വാഗോയജ്ഞേയജ്ഞേവിഭീഷിണീ

ഇരൂപതിപ്രാപിനീസുരസരർഹ ൧൦.

സമുദ്രത്തോടുകൂടിയവളായി, ജഗൽക്കാരണനായിരിക്കുന്ന വിഷ്ണുവിന്റെ ഭാര്യയായി, പ്രാണികളെ ജീവിപ്പിക്കുന്നവളായി, മഹത്വത്തോടുകൂടിയവളായി, സകലക്രിയകൾക്കും ആധാരയായി, അതിശ്രേഷ്ഠയായി, എല്ലാവരെയും ധരിപ്പിക്കുന്നവളായി, തേജോസരൂപിണിയായി, അമരശാസ്ത്രസ്വപ്നമായിരിക്കുന്ന ശ്രീമന്നാരായണന്റെ പത്നിയായി,

ദേവന്മാരാൽ സ്തുതിക്കപ്പെടുന്ന പരമേശ്വരൻ, ലോകമൊട്ടുക്കും പരമമായ രാജ്യം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന, ഭൂമിദേവി, ശിവരംഭരമായ ഉയർന്ന സ്ഥാനങ്ങളിലും, യാഗപ്രദമായ ശ്രേഷ്ഠകർമ്മങ്ങളിലും ഇരക്കു വായുവുമായി ജലശായിനിശ്ചിതധാരാജം സത്യാ- [നൃ. യോഗപരിമേദിനീദം പരമധാരാജം. ൧൧.]

വായുവുമായ മറ്റു ഭൂതങ്ങൾക്കു് ആധാരഭൂതനായി, സമുദ്രജലത്തിൽ കിടക്കുന്നവളായി, സന്ദർശനരൂപിണിയായി രാജ്യം മഹാലക്ഷ്മിയെ ധരിയ്ക്കുന്നവളായി, ജനനമില്ലാത്തവളായി, അർക്കാനകളുടെമേൽ വൃഷ്ടകടൽത്തോടുകൂടിയവളായിരിക്കുന്ന ആ ഭൂമിദേവി പ്രാണികൾക്കുമേൽക്കുസാധനങ്ങളായ അനുജാനങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതനുഭവത്തിൽ തന്നെ ആധാരമായിരിക്കുന്നു.

വിഷ്ണുപത്നീം ഹിംദേവീം മായവീം മധവപ്രിയം

ലക്ഷ്മീപ്രിയസസഖീം ദേവീം മമേച്ഛതവല്ലഭാം ൧൨.

മഹാവിഷ്ണു ജഗദ്രക്ഷണരത്നം രത്നജ്വലം അതിനു തന്നെ കൂടി അനുകൂലനായി നാം കാൽ സ്ഥിതിചെയ്തുകൊടുക്കുന്നവൾ—വിഷ്ണുപത്നി— മധവപ്രിയം = ശ്രീമഹാലക്ഷ്മിയോടുകൂടി സർവ്വേശ്വരൻ ഏകരസഭരനായിരിക്കുന്ന മയം ആ മഹാലക്ഷ്മിയുടെ സഖിത്വം ഇതാണ് തന്നെ സുതം മരുപായതുകൊണ്ട് വിഷ്ണുവിനെ ആനന്ദിപ്പിക്കുന്നവൾ—ലക്ഷ്മീപ്രിയസഖി= മഹാലക്ഷ്മിയുടെ ഉഷ്ണനാഭത്തോടു (രസമാനഗുണത്തോടുകൂടിയവൾ ദേവം സന്തതം കൈകൾ മറയ്ക്കുന്നതോടുകൂടെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവൾ. അച്ഛതവല്ലഭം = സർവ്വേശ്വരൻ ആശ്രയിതരായവർക്കു് പ്രദത്തവും കൈകൾക്കു് നേർത്തു് അവർക്കു് അർപ്പിക്കുന്നവൾ എന്നർത്ഥം. കാലത്തനുതകവണ്ണം അവൻ സന്തതം ജ്ഞാതകാലത്തിൽ പ്രയത്നിക്കുന്നവൾ—മായവി മഹാവിഷ്ണു പരനാഥനായിട്ടുള്ളവൾ ഇപ്രകാരമിരിക്കുന്ന ഭൂമിദേവി വായു ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു എന്നു സാരം.

ശ്രീനാഥിശ്വരാനാമമൃതസ്തഗോപാം

വൃന്ദാമസ്താമൃതപത്രണോമവാചാം

മഹാദേവിം വിഷ്ണുപത്നീമഭ്യർത്ഥാം

പ്രതീചീമേനാവിഷായജാവാഃ

വിശ്വദേവസ്തം — ഭൂമിദേവി എല്ലാവർക്കും മേൽക്കു് കൊടുത്തുരക്ഷിക്കുന്നവളാകുന്നു എന്നു ലോകത്തിൽ പ്രസിദ്ധമായി എല്ലാവരും കേൾക്കുന്നു. പരിശുദ്ധനായിരിക്കുന്നി

ആവാക്കിനെ ഞാനും കേൾക്കുന്നു. ദോഷമില്ലാത്ത വളരെയി
 ഗുണങ്ങളാണുണ്ടു പരിപൂർണ്ണയായിരിക്കുന്ന ഈ ഭൂമിദേവി
 യിൽ എന്താ ആത്മാവെന്നു സമർപ്പിക്കുന്നു.

വിദ്യാ: ഭാ: സാ: ശ്രവണനഷ്ടത്ര സ്വരൂപിണിയായി,
 കർമ്മാൻ സാന്നാഹവ, കൊടുക്കുന്നവളായിരിക്കുന്ന ഈ ഭൂമി
 ദേവിമുണ്ടു കീഴ്ത്തി ലോകത്തിൽ എല്ലാവരും കേൾക്കുന്നു ഞ
 നും കേൾക്കുന്നു. ദോഷമുണ്ടാകുകയാണുവളായി, ഗുണമുണ്ടാകു
 കൂടിയവളായി, ഞങ്ങൾക്ക് അഭയവയായി, വിഷ്ണുപത്നിയാ
 യായിരിക്കുന്ന ഈ ഭൂമിദേവിയെക്കൊച്ചുഞങ്ങൾക്കു ഗംഭീരമായൊരു

ത്രേധാവിഷ്ണുജഗായോപിചക്രമേ

മഹീംഭവാപൃഥ്വിമന്തരക്ഷം

തദപ്രാണൈശ്ശ്രവണമഹാനാ

വുന്യാദഗ്ദ്ധാകംജമാനാനകൃണപതീ

യാതാമഹാപിഷ്ണു ത്രിവിക്രമാവതാരമെടുത്തു ഭൂമി,
 ആകാശം, സ്വർഗ്ഗം എന്നിങ്ങനെ ലോകങ്ങളെയും ദൈവത
 രൂപങ്ങളെയും കാണു് അർച്ചു് ലോകത്തിലും, വേദത്തിലുംവ
 ലുനായ കീഴ്ത്തിയോടുകൂടിയവനായ സ്മാരകം ചെയ്യപ്പെട്ട
 നാദപരീതാന ആരാധിക്കുന്നവർക്ക് അത്യന്തമധായിരിക്കു
 ന്ന കീഴ്ത്തിയ നൽകുന്നവളായ ഭൂമിദേവി ആശ്രിതർക്ക് മോ
 ക്ഷദായാർജ്ജനവളായി ആമഹാ പിഷ്ണുവിനെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

ഇതിലഘുപൂജാരത്നം.

ഭൂസൂക്തംസമ്പൂർണ്ണം

അഥ നീളാസൂക്തം.

ഭൂമിദേവി

ഭൂമിദേവി

നീളാദേവി ശരണമഹം പ്രപദ്യേ ശൃണാഹി
 ഐതപതീ സവിതരാധിപരത്യുഃ വയസ്വതീ
 രതിരശാനാ അസ്തു ശുപാതിശാം വിഷ്ണു
 പത്നീ: പ്രാദാസ്യശാനാ സഹസോ യാമനോതാ

ബൃഹസ്പതിർമാതരിശോത വായുസ്സുദപാനാവാരാ
അഭിനോഗുണത്തുവിഷ്ണുഭോദിപോധന്തഃ
പൃഥിവ്യാംഅന്യേശാന ജഗതോ വിഷ്ണുപത്നീ.

അഹം=ഞനേ— നീളാഭേവി=നീളാഭേവിയിൽ— ശ
രണംപ്രപദ്യേ=ശരണംപ്രാപിക്കുന്നു. ഗുണാഹി=അല്ലയോ
നീളാഭേവി! ഹിതോപദേശംചെയ്യുന്നു:— സവിതഃ=ജഗ
ൽക്കാരണഭൂതനായിരിക്കുന്ന ഭഗവാനെ!— ആശാ=ചേ
തനര രക്ഷിക്കുന്നതിനുമേണ്ടി വ്യാപിക്കുന്ന രം നീ
ളാഭേവി— ഐതവതീ=നെയോടു കൂടിയവളായും— ആധി
പാത്യം=പ്രഭുത്വത്തോടു കൂടി ചേർന്നവളായും— വയസ്വ
തീ=പാലുള്ളവളായും— നദീ=തടാകം— അസ്യ=ഭവിക്ക
ട്ടെ. യാ=യാതൊരുനീളാഭേവി— ദിശാ=അപരധംചെ
യുന്നവർ സ്ഥലംകൊടുത്തു രക്ഷിക്കുന്നവരിൽ വെച്ച്— ധൃ
വാ=പ്രധാനയായും— (ശ്രീതരക്ഷണത്തിൽ അമലയായ
യും) വിഷ്ണുപത്നീ=മഹാവിഷ്ണുവിനു ഭാര്യയായും— അഘോ
രാ=കുറ്റമുള്ള സ്വരൂപത്തോടു കൂടിയവളായും— അസ്യ=രം
ജഗത്തിന്— ഇശാനാ=നിയമകയായും— സഹസ്രം=
ഹലത്തിന്— രംശാനാ=നിയമകയായും— മനോരം=മന
സ്സിനാൽ പൂജിക്കപ്പെടുന്നവളായും ഇരക്കുന്നുവോ? ഭീമഃ=
സ്വർഗ്ഗത്തിന്— വിഷ്ണുഭോദി=അവലംബമായും— പൃഥിവ്യാ=
ഭൂമിക്ക്— ധന്തഃ=ആധാരമായും— അസ്യ=ഇത— ജഗ. ര. ഃ= ജ
ഗത്തിന്— ഇശാനാ=നിയമകയായുമർക്കുന്ന ആ നീളാ
ഭേവിയും— ബൃഹസ്പതിഃ=ബൃഹസ്പതിയും— മാതരിശാ=വിഷ്
യവായുവും— വായുഃ=പ്രാണവായുവും— സുവാതാ=ചലി
പ്പിക്കുന്ന മറ്റുവായുക്കളും— നദീ=തടാകം— അഭിഗൃഹ്ണ
തേ=അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ!

ഇതിലഘുപുഴാരത്നം

നീളാസൂക്തം

സമ്പൂർണ്ണം.

ശ്രീ അഥ രാജ്യായഃ.

ഓം നമഃസ്തേഭ്യഃ ശിവായ ശിവായ ശിവായഃ

നമഃസ്തേഭ്യഃ ശിവായ ശിവായ ശിവായഃ മ.

അല്ലായ രാജാ! അവിടുത്തെ കോപത്തിനാജ്ഞാണ്ട് നമസ്കാരം. (അവിടുത്തെ കോപംശത്രുക്കളിൽരന്നെ പ്രസരിക്കട്ടെ. ഞങ്ങളിൽവേണ്ടോ.) പിന്നെ അങ്ങടെ ബാണത്തിനാജ്ഞാണ്ട് നമസ്കാരം. അപ്രകാരംതന്നെ അങ്ങടെ വില്ലിനാജ്ഞാണ്ടുംനമസ്കാരം. അങ്ങടെ അമ്പ്, വില്ല് എന്ന്വകളോടുകൂടിയ തൂക്കുകൾക്കൊജ്ഞാണ്ടും നമസ്കാരം. (ഇതുകൊള്ളാം ശത്രുക്കളിലാണ് പ്രവർത്തിക്കേണ്ടത് ഞങ്ങളിലല്ല എന്ന്സാരം.)

യാതെഽപ്യശിവതമശിവബഭൂവൈനഃ

ശിവാശരവ്യായതേചതയാനൈരദൃശയ മ.

അല്ലായ രാജാ! അവിടുത്തെ യാതൊരുബാണം ശാന്തമായി ഭവിച്ചുവോ? അപ്രകാരംതന്നെ അങ്ങടെ യാതൊരുവില്ല് ശാന്തമായി ഭവിച്ചുവോ? അപ്രകാരംതന്നെ അങ്ങടെ യാതൊരു ആവനാഴി ശാന്തമായിഭവിച്ചുവോ? അതുകൊണ്ടു ഞങ്ങളെ സുഖിപ്പിക്കണമേ. [ഭക്തന്മാരിൽ പ്രയാഗംസാധുചാക്കാരുത്തിനൽ അതുകൾക്കു ശാന്തതാം യാതെശ്ശിവാതന്തരഃപാരാപാപകൾനി

തയാനസ്തന്വാശന്തമയാശിരശന്തഭീചാകശീഹി മ.

അല്ലായ രാജാ! അങ്ങടെ യാതൊരു മുത്തി ഹിംസാ രൂപമായിരിക്കുന്ന അനിഷ്ടത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കത്തരായും, ഞങ്ങളെ ഹിംസിക്കാത്തതായും ഭക്തന്മാരായ ഞങ്ങളെ അനുഗ്രഹിക്കുന്നതായീട്ടും ഭവിക്കുന്നുവോ? കൈലാസത്തിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ടു നിത്യവും പ്രാണികൾക്കൊജ്ഞാണ്ട് സുഖത്തെ ചെയ്യുന്നവനേ! ഏറ്റവും സുഖത്തെരുണ്ടാക്കുന്നതായ അവിടുത്തെ ആ മുത്തിയെ പ്രകാശിപ്പിച്ചു ഞങ്ങളെ സുഖികളാക്കിച്ചെയ്യണമേ.

യാമിഷ്ടംഗിരശന്താനസുബിഭർഷ്യസുഖ

ശിവാംഗിരാത്രതാങ്കതമാഹിംസിഃപുരുഷ മ.

അല്ലയോ കൈലാസത്തൽ ഇരുന്ന പ്രാണികളെ സുഖിപ്പിക്കുന്നവനെ! അവിടുന്ന് യാതൊരു ബാണംശരങ്ങളിൽ താഴ്ന്നുപോകുന്നതാണ് തൃക്കയ്യിൽ ധരിക്കുന്നവൻ? കൈലാസപർവതത്തെ രക്ഷിക്കുന്നവനായ ഹേ തരോ! തൃക്കയ്യിൽ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ആബാണം ഞങ്ങളിൽ ശാന്തമാക്കിത്തരിയെന്നു മ. ഞങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് മനുഷ്യാനയം പത്തു, കാളി, പോഷ്, കുതിര എന്നിത്യാദികളേയും ഹിംസിപ്പിക്കരുത്—

ശാപനവചസാത്പാഗിരിശാഷ്ടാവദാമസി
യഥാനഃസർവ്വമിജ്ജഗദയക്ഷ്മംസുമനഃശരസൽ

അല്ലയോ കൈലാസപരികൾ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനെ! അവിടുത്തെ പ്രാപിക്കുവാനായി മംഗലകരമായിരിക്കുന്ന സ്തോത്രംകൊണ്ട് ഞങ്ങൾ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. ഏ, പ്രകാരം ഞങ്ങളുടെ സർവ്വമായിരിക്കുന്ന മനുഷ്യാപശ്വാദികളുംഗമജാതം രോഗാദിമാടുകൂടാതെയും, സൗമനസ്യത്തോടുകൂടുന്നതായിട്ടും ഭവിക്കാമാ, അപ്രകാരമാക്കി ചെയ്യണമേ.

അദ്ധ്യവോചദധിവക്താപ്രഥമൊദൈത്യോഭിഷക്
അഹിംശാസർവ്വാനുഭയേൻത്സർവ്വായതേയാന്യഃ

ദേവന്മാരിൽ പച്ച മുഖനായും, എല്ലാദേവന്മാരെയും സ്വരമേവ രക്ഷിക്കുവാനാണു് നമത്വനായും, (തന്റെ ധ്യാനംകൊണ്ടുതന്നെ സകലരോഗങ്ങളും നശിക്കുന്നുഎന്നു്) മേതുവായിട്ടു് ലോകവൈദ്യനായും* അഭിവർദ്ധനയുമായിരിക്കുന്ന തദ്ദേവൻ; പാമ്പ്, പുലി, കടുവാ എന്നിത്യാദി സകല ദൃഷ്ടജന്തുക്കളേയും എല്ലാ രാക്ഷസജാതികളേയും നശിപ്പിക്കുന്നവനായിട്ടു് എന്ന സർവാധികനെന്നു് പറയട്ടെ.

അസൗയസാമിത്രാണിതല ഉതബഭൂഃസുമംഗലഃ
യൈരചമാന്തരോ

യാതൊരു ഈ തദ്ദേവൻ മണ്ഡലമദ്ധ്യത്തിങ്കൽ ഇരിക്കുന്ന ആദിത്യരൂപനായിട്ടു ഭവിക്കുന്നുവോ? അവനും— ഉഭയകുലത്തിങ്കൽ ഏറ്റവും ചുരുപ്പ് വർണ്ണത്തോടുകൂടിയവനായും

* അധികാരമിത്യേവംസംബന്ധം പ്രമാണത്വക്
ഇതി.

[കാലകൂടിയ പരിഭവകനിമിത്തം] നീലവർണ്ണമാണ് രിക്ക
ന്ന കഴുത്തോടുകൂടിയ പനാടി [അവൻതന്നെ ഇത്രയും]

യെ ധരിച്ചു ആയിരം കണ്ണുകളോടുകൂടിയവനായി [പിന്നീട് അവൻ തന്നെ പർജന്യം] ഗർഭിക്കുന്ന മേഘമുത്തിയെ ധരിച്ചു വൃഷ്ടികത്താവാചിരിക്കുന്ന തദ്ദാനം ജ്ഞാതം നമസ്തേ. കൂടാതെ യാചചില ഈശ്വരൻ ഭൂതരൂപനായിരിക്കുന്ന പ്രാണികൾ ഉണ്ടോ അവരെ എല്ലാവരെയും ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

പ്രമുഖധനപനസ്തഥിഭായാമാർത്തിയേർജ്ജ്വരം

യാശ്ചാതഹസ്തഇഷ്ടവഃപരാതാഭഗവാവപ ൧൦

അല്ലായാ മഹാദൈശ്വര്യസമ്പന്നനായിരിക്കുന്നതദ്ദാനം! അത് അങ്ങനെയെ വില്ലിന്റെ രണ്ടുകേടുകളിലും അവസ്ഥിതയായിരിക്കുന്ന ഞാനിനെ മോചിച്ചാലും [അവരോപിച്ചാലും] അങ്ങനെയൊക്കെയിൽ യാതൊരുബാധയുമില്ലാത്തതും തുടർച്ചയും ഉപേക്ഷിക്കണമേ.

അപതന്ത്രധനസ്തഥിസഹസ്രാക്ഷശതേവയധ

നിശീയശല്യാനാമുവാശിവോനഃസുമനഃഭവ ൧൧

ഇത്രത്രഃപണ ആയിരം കണ്ണുകളോടുകൂടിയവനായി നമസ്കരിക്കുന്ന അപതന്ത്രധനാഴികളോടുകൂടിയവനായിരിക്കുന്ന ഹേ തദ്ദാനം! അത് വില്ലിന്റെ രണ്ടു അഗ്രങ്ങളിലും കെട്ടിയിരിക്കുന്നതാണ് അഴിച്ചുപച്ച് ബാണങ്ങളുടെ അഗ്രങ്ങളെ (ഇരുമ്പു മുതലായതുകൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കി പിടിച്ചിരിക്കപ്പെട്ടവ) അവനാഴികളിൽകൊട്ടി ഇട്ട് ഞങ്ങളെക്കൊട്ടി അനുഗ്രഹത്തോടുകൂടിയവനായി ശാന്തനായിട്ടു ഭവിക്കണമേ.

വിജ്യാധനഃകപദ്ദിനോവിശല്യേബലേണവനേ ഉത

അനൗനഃസ്വപ്തചതരഭരസ്യനിഷ്കഗ്മിഃ ൧൨

ജടാജടത്തോടുകൂടിയ ആ തദ്ദാനൻ വില്പ് ഞങ്ങളോടുകൂടാത്തതായി ഭവിക്കട്ടെ. അവന്റെ ആവനാഴിയും വെളിയിൽ ബാണാഗ്രങ്ങളോടുകൂടാത്തതായി ഭവിക്കട്ടെ. ഇവന്റെ ബാണങ്ങളും പിളർക്കുവാനാജ്ഞാതം അസമർത്ഥങ്ങളായി ഭവിക്കട്ടെ. ഇവന്റെ ബാണാധാരം [ബാണങ്ങളെ ധരിക്കുവാൻമാത്രം] കുറഞ്ഞതാണു സമർത്ഥമായി ഭവിക്കട്ടെ. [ഇവന്റെ വലിയൊരു വാളിനെ ധരിക്കുവാനാജ്ഞാതം തന്നെ സമർത്ഥമായി ഭവിക്കട്ടെ.]

യാതേഹതിർമിധുഷ്ടമഹസുബ ഭവതേധനഃ

തയാസ്താൻവിശ്വപതപ്തമയ ക്ഷയാപരിബ്ഭജ

അതിശയേന കാമങ്ങളെ അഭിവർദ്ധിക്കുന്നവനായ ഹേ തദ്ദാനം! അങ്ങനെയൊക്കെയിൽ യാതൊരുവകും മുതലായ ആയു

ധങ്ങളും ചിലിമുണ്ടാ? ഉപദ്രവത്തെ ചെയ്യാത്തതുകൊണ്ട്
ആ ആയുധങ്ങളോടും വില്ലോടുകൂടി അങ്ങു ഞങ്ങളെ
ചുറ്റുംനിന്നു രക്ഷിക്കണമേ [സർവ്വകാരണരക്ഷിക്കണമേ].
നമസ്സു അസുപായധായാനാതതായധുഷ്ണവ

ഉദാത്ത്യാമുതന്തനമൊബാഹുദ്വാരാതപനപനേ ഹർ
ഹേ അദ്വാ! അങ്ങയുടെ വില്ലിന്മേലേക്കാണ് അതായം സ്വരൂ
പേണപ്രവാരിപ്പാനാക്കുന്നുണ്ട് സമർത്ഥമായമിരിക്കുന്ന ബാ
ണത്തിനാക്കുന്നുണ്ടും നമസ്കാരം പിന്നെ അങ്ങയുടെ രണ്ടു
കൈകൾക്കൊക്കുന്നുണ്ടും നമസ്കാരം അപ്രകാരംതന്നെ അവർ
ത്തെ വില്ലിനാക്കുന്നുണ്ടും നമസ്കാരം.

പരിതെധനപിനോഹേതരസ്താൻവുണക്തുവിശ്വതഃ
അഥായഇഷ്ടധിസുവാറെഅസുനാഭധഹിതം
ഹേ അദ്വാ! അങ്ങയുടെ വില്ലിന്റെ ആയുധം (ഇരുമ്പു
മുതലായതുമാകാം) ഉണ്ടാക്കി ബാണത്തിന്റെ അഗ്രത്തിൽ ന
ല്ലത്തിൽ പൂർണ്ണം പിടിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു രാത്രി ആയുധവിശേഷം
ഞങ്ങളെ സർവ്വകാരണയും വർജ്ജിതന്മാരാക്കിയെടുത്തു (ഞ
ങ്ങളെ ബാധിക്കാതിരിക്കട്ടെ) പിന്നെ അവിടുത്തെ ആവനാഴി
കയും ഞങ്ങൾ ഇരിക്കുന്ന ഭൂമിയിൽനിന്നും വളരെ ദൂരത്തിൽ
സ്ഥാപിക്കണമേ. (ഇതിപ്രഥമാനുവാകഃ സമാപ്തഃ .
അഥാപിതിയാനുവാകഃ.

നമോഹിരണ്യബാഹവസേനാനൈദിശഃ പതയെ
നമോനമോ വൃഷ്ടഭ്യാഹരികേശഭ്യഃ പശൂനാം പതയെ ന
മോനമഃ സപ്താംജരായതപിഷിമതെപഥീനാം പതയെ നമോ
നമോ ബഭുജാശായവിവ്വാധി നെന്നാനാം പതയെ നമോ ന
മോഹരികേശായോപവീതിനൈവുഷ്ടനാം പതയെ നമോ നമോ
ഭുപന്യഃഹരൈവ ജഗതാം പതയെ നമോ നമോ * രഥോ
യാതതാപിനെ ക്ഷേത്രാണാം പതയെ നമോ നമഃ സൂതാ
യഹന്ത്യായ പനാനാം പതയെ നമോ നമോ രോഹിതായ സുപ
തയെ വൃഷ്ണാനാം പതയെ നമോ നമോ മന്ത്രിണൈഃ ബാണജായ
കക്ഷാണാം പതയെ നമോ നമോ ഭൂപന്തയെ വരിവസുതാ
യൗഷധിനാം പതയെ നമോ നമോ ഉച്ചൈഃ ഷോഭായക്രന്തയ
തൈപത്തിനാം പതയെ നമോ നമഃ കൃത്സ്നവിതയധാത
വെസതപനാം പതയെ നമഃ.

ഹിരണ്യബാഹവസേനാനൈദിശഃ = കൈകളിൽ സ്വ
ർണ്ണം കൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട വളമുതലായ ആഭരണങ്ങളോ
ടുകൂടിയവനായും യുദ്ധാവസ്ഥയിൽ സൈന്യത്തെ വഴു

യാകാം പണ്ണ, നയിപ്പിക്കുന്നവനായുമിരിക്കുന്ന [സ്കന്ദമൂർത്തി
ധരനായിരിക്കുന്ന] ഭദ്രനാഭയ്ക്കാണ് മമസ്കാരം. ഭിശാം
പതയനമഃ=ദിക്കുകളുടെ പതിയായിരക്കണക്കുള്ള പാലക
നായി, ഇന്ദ്രമൂർത്തിധരനായിരിക്കുന്ന ഭദ്രനാഭയ്ക്കാണ് മമ
സ്കാരം. ഹരികേശേഷ്ടഃ വൃക്ഷേഷ്ടഃ നമഃ=പലനിറമുള്ള ഇ
ലകളോടുകൂടിയ വൃക്ഷങ്ങൾക്കാണ് വൃക്ഷാകരരൂപ
ത്തിൽക്കൊള്ളാൻ മമസ്കാരം. പശുനാംപതയനമഃ=പ
ശുപാലകനായിരിക്കുന്ന ഭദ്രനാഭയ്ക്കാണ് മമസ്കാരം. മമ
മാധിപനാഭയ്ക്കാണ് മമസ്കാരം—ക്ഷേത്രജ്ഞന്മാരായിരിക്കുന്ന
വരസംസാരവന്ധ്യത്തിൽനിന്നും രക്ഷിക്കുന്നവനായ ഭദ്ര
നാഭയ്ക്കാണ് മമസ്കാരം) സസ്പിഷ്ണരായ തപിഷ്ഠിമന്തനമഃ=
ഇവിടെ സസ്പിഷ്ണരായ പാലകന്മാർ ഉണ്ടാകുന്നു. ബല
തൂണു=ഇളയപുല്ലുപിണ്ണരശബ്ദം=മണ്ണു, ചുമപ്പ്—എന്ന
നിറങ്ങൾ കൂട കലർന്നിട്ടുള്ള നിറത്തെ പറയുന്നതുകുന്നു. ഇള
യപുല്ലുപാലത്തെ, ചുമപ്പ് എന്നീ നിറങ്ങൾ കൂടി കല
ർന്നിറങ്ങാത്ത കൂടിയവനായി ഭിഷ്ണുനായിരിക്കുന്ന ഭ
ദ്രനായിക്കൊണ്ടു മമസ്കാരം—പഥിനാംപതയനമഃ=ശാ
സ്ത്രോക്തങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഭക്ഷിണോത്തര തൃതീയമണ്ഡല
കളുടെ പാലകനായിരിക്കുന്ന ഭദ്രനാഭയ്ക്കാണ് മമസ്കാരം—
ബലീപുരായവിവ്വാധിനനമഃ=കളിപ്പോട്ടത്തിൽ ഇരിക്കുന്നവ
നായി വശേഷം ചുംശതകളെ പിളർക്കുന്നവനായിരിക്കുന്ന ഭ
ദ്രനായിക്കൊണ്ടു മമസ്കാരം—അന്നാനാം പതയനമഃ=അ
ന്നപാലകനായിരിക്കുന്ന ഭദ്രനാഭയ്ക്കാണ് മമസ്കാരം—
ഹരികേശായ ഉപവീതിനനമഃ=നരയോടു കൂ
ടാത്തവനായും, കർത്തവ്യമുടിയോടുകൂടിയവനായും, മംഗള
ത്തിനായിരിക്കാൻ യജ്ഞസൂത്രത്തെ ധരിക്കുന്നവനായിരിക്കു
ന്ന ഭദ്രനാഭയ്ക്കാണ് മമസ്കാരം—വൃഷ്ടിനാംപതയന
മഃ=പരപൂർണ്ണനായിരിക്കുന്ന വൃഷ്ടിനായുടെ സ്വാ
മിയിരിക്കാൻ മമസ്കാരം—ഭവസൃഷ്ടേത്യനമഃ=സം
സാരത്തെപ്പറ്റി ആയുധത്തിനാണ് (സംസാരനശകനായി
രിക്കുന്ന ഭദ്രനാഭയ്ക്കാണ്) മമസ്കാരം—ജഗതാംപതയന
മഃ=ജഗദകരണകനായിരിക്കുന്ന ഭദ്രനാഭയ്ക്കാണ് മമസ്കാരം
—ആതനാവിന ഭദ്രാനമഃ=വിസ്മയിതനായിരിക്കുന്ന ധ
നുസ്താഭാഭ്യജനങ്ങളെ രക്ഷിക്കുന്നവനായ ഭദ്രനാഭയ്ക്കാണ് ന
മസ്കാരം—ക്ഷേത്രാണാംപതയനമഃ=ക്ഷേത്രപാലകനായിരി
ക്കുന്ന ഭദ്രനാഭയ്ക്കാണ് മമസ്കാരം—അഹസ്ത്യായ സ്മരായനമഃ=

ശത്രുക്കളോട് ഹനിക്കപ്പെട്ടവനോടുള്ള പരമപ്രിയതയെ നാമിസരേ
 മിത്രേരാളിപ്രസാദനായായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം.
 വനാനാം പതയനമഃ=വനപാലകനായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം
 കൊണ്ടുനമസ്കാരം—രോഹിതരസ്യ പതയനമഃ=ചുരു
 പ്പിനിറഞ്ഞൊട്ടു കൂടിയവനായും ജഗൽസ്വപ്നയെ മിരിക്കുന്ന അ
 ഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—വൃഷാണാം പതയനമഃ=വൃഷാപാ
 ലകനായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—മന്ത്രിണേ
 നമഃ=രാജനഭ്യേകല ആലോചനയ്ക്കു സമഞ്ജനായി മന്ത്രി
 പ്രസാദനായായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—വർണി
 ജായനമഃ=കുലവടക്കാർക്കു സ്വാമിയായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടു
 നമസ്കാരം—കക്ഷാണാം പതയനമഃ=വനഗരുക്കളോ
 യിരിക്കുന്ന ഗുല്യാദികളുടെ പാലകനായായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടു
 നമസ്കാരം—ഭൂപന്ത്രിനമഃ=ഭൂമിയെ യുണ്ടാക്കുന്ന അഭിപ്രായം
 കൊണ്ടുനമസ്കാരം—വരീര സ്മരയനമഃ=ധനകർത്താ
 വായായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—ഓഷധീനാം പ
 തയനമഃ=ഗ്രാമ്യരണ്യങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഓഷധികളുടെ പാ
 ലകനായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—ഉച്ഛൈർ
 ഘോഷായ ആക്രന്തയനമഃ=മുരുകാലത്ത് ഒരാൾ ഉച്ഛിരമാ
 യിരിക്കുന്ന ധ്വനിയെ കൂട്ടിയവനായും ശത്രുക്കളെ രോദിപ്പി
 ക്കുന്നവനായായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—പത്നീ
 നാം പതയനമഃ=പത്നീശബ്ദപാച്യന്മാരായി പാലകരിക
 ലായിരിക്കുന്ന യോഗ്യരുടെ പാലകനായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം
 കൊണ്ടുനമസ്കാരം—കൃത്സ്നവീതായനമഃ=സൈന്യവേ
 ഷ്ടതനായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—ധാവതെ
 നമഃ=പലായമാനങ്ങളായ പരകീരസൈന്യങ്ങളുടെ പുറമേ
 കൊടുത്തുവന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—സതാനാം പത
 യനമഃ=ശരണാഗതപാലകനായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടു
 നമസ്കാരം.

ഇതിദിനീയോനവാകഃസമാപ്തഃ.

അഥതൃതീയോനവാകഃ.

നമഃസഹമാനായനിവ്യാധിന ആവൃദ്ധിനീനാം പത
 യനമഃ=മാനമഃ കക്ഷാണാം പതയനമഃ=വനഗരുക്കളോ
 യിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—വനാനാം പതയ
 നമഃ=വനപാലകനായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—
 മന്ത്രിണേ നമഃ=രാജനഭ്യേകല ആലോചനയ്ക്കു സമഞ്ജനായി മന്ത്രി
 പ്രസാദനായായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—വർണി
 ജായനമഃ=കുലവടക്കാർക്കു സ്വാമിയായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടു
 നമസ്കാരം—കക്ഷാണാം പതയനമഃ=വനഗരുക്കളോ
 യിരിക്കുന്ന ഗുല്യാദികളുടെ പാലകനായായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടു
 നമസ്കാരം—ഭൂപന്ത്രിനമഃ=ഭൂമിയെ യുണ്ടാക്കുന്ന അഭിപ്രായം
 കൊണ്ടുനമസ്കാരം—വരീര സ്മരയനമഃ=ധനകർത്താ
 വായായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—ഓഷധീനാം പ
 തയനമഃ=ഗ്രാമ്യരണ്യങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഓഷധികളുടെ പാ
 ലകനായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—ഉച്ഛൈർ
 ഘോഷായ ആക്രന്തയനമഃ=മുരുകാലത്ത് ഒരാൾ ഉച്ഛിരമാ
 യിരിക്കുന്ന ധ്വനിയെ കൂട്ടിയവനായും ശത്രുക്കളെ രോദിപ്പി
 ക്കുന്നവനായായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—പത്നീ
 നാം പതയനമഃ=പത്നീശബ്ദപാച്യന്മാരായി പാലകരിക
 ലായിരിക്കുന്ന യോഗ്യരുടെ പാലകനായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം
 കൊണ്ടുനമസ്കാരം—കൃത്സ്നവീതായനമഃ=സൈന്യവേ
 ഷ്ടതനായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—ധാവതെ
 നമഃ=പലായമാനങ്ങളായ പരകീരസൈന്യങ്ങളുടെ പുറമേ
 കൊടുത്തുവന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടുനമസ്കാരം—സതാനാം പത
 യനമഃ=ശരണാഗതപാലകനായിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം കൊണ്ടു
 നമസ്കാരം.

മോ സിമദ്യോനകുതംചരദ്യുദ്യുക്തനാദാപരയെ നമോ
നമ ഉണ്ണീഷിണിഗിരിചരായകലുഞ്ചാനാം പരയെ നമോ
നമ ഇഷ്ടമദ്യോധനപാവിദ്യശ്ചവാനമേനമ ആരന്ധ്രാ
നേദ്യുഃ പ്രതിദധാനേദ്യശ്ചാപാനമോനമഃ ആയച്ഛദ്യോവി
സ്മദ്യുശ്ചാപാനമോനമോ സ്മദ്യോവിദ്യുദ്യുശ്ചവാന
മോനമ ആസീനേദ്യുഃശ്ചാനേദ്യശ്ചവാനമേനമ സ്വപദ്
ദ്യോജാഗ്രദ്യുശ്ചാപാനമോനമോ നമസ്തൃഷ്ടദ്യോധാവദ്
ദ്യുശ്ചവാനമോനമഃ സദാദ്യുഃ സഭാപതിദ്യുശ്ചവാനമേന
മോ അദാപദ്യോശ്ചപതിദ്യുശ്ചവാനമഃ

സഹമാനായനിര്യാധിനെ ആര്യാധിനീനാം പതയെ
നമഃ=പിരോധികളെ അഭിഭവിക്കുന്നവനായും വിരോധി
കളെ ഏറാവും പിളർക്കുന്നവനായും ശൂരസൈന്യങ്ങളുടെ പാ
ലകനായുമിരിക്കുന്ന അദനായിക്കൊണ്ടുനമസ്കാരം—കകഭാ
യ നിഷാഗിണനമഃ=പ്രധാനഭൂതനായിഖഡ്ഗപാണിയാ
യിരിക്കുന്ന അദനായിക്കൊണ്ടുനമസ്കാരം—സ്മേനാനാം പ
തയനമഃ=ഗുപ്തചോരന്മാരുടെ (ഒളിച്ചിരുന്നുകൊണ്ടിരുന്ന) പാ
ലകനായിരിക്കുന്ന അദനായിക്കൊണ്ടുനമസ്കാരം—നിഷ
ദ്യുഗിണഇഷ്ടധിമതനമഃ=പിരിയ്ക്കൽചെയ്യുന്നതിന്നു കയ്യിൽ
പിടിച്ചിരിക്കുന്ന ബാണത്തോടും തോളിൽ തൂക്കിയിട്ടിരിക്കുന്ന
ആവനാഴികയോടും കൂടിയവനായിരിക്കുന്ന അദനായിക്കൊ
ണ്ടു നമസ്കാരം—തസ്മകരാണാം പതയെനമഃ=പ്രകടചോര
ന്മാരുടെ പാലകനായിരിക്കുന്ന അദനായിക്കൊണ്ടുനമസ്കാ
രം—വഞ്ചതപരിവഞ്ചതനമഃ=യജമാനൻ വിശ്വസ്യനാ
യിതീന്ന് അദ്ദേഹത്തെ സംബന്ധിച്ചു കൊടുക്കൽ, വഞ്ചൻ
എന്ന് ത്രാദിപ്രപഹാരങ്ങളിൽ അദ്ദേഹമറിയാതെ 'തന്നിക്ക്'
ആവശ്യമുള്ള ഏതാനാദിവ്യം അപഹരിക്കുന്നത് വഞ്ചനം—
ഏഷാകായ്മങ്ങളിലും പാടെ തട്ടിച്ചെടുക്കുന്നത് പരിവഞ്ചനം—
ഏതദുഭയരൂപനായിരിക്കുന്ന അദനായിക്കൊണ്ടുനമസ്കാരം
സ്തായുനാം പതയെനമഃ=ഗുപ്തചോരന്മാരുടെ പാലകനായൊ
ണ്ടു നമസ്കാരം. *ഗുപ്തചോരന്മാർ രണ്ടുവിധം ഉണ്ടു്. ി
ദ്യോദേശത്തിങ്കൽ നിന്നും വന്നു് രാത്രിയെ അരുക്കു അറിയാതെ
കള്ളത്താക്കോൽ മുതലായ്കൊണ്ടു് കതകതുറന്ന് അകത്തു
കടന്ന് ദ്രവ്യം മോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നവർ— ഇവരെ സ്മ
നമാരേന്ന് പറയുന്നു. തന്റെ സ്വന്തം ആളുകളെപ്പോലെയി
രുന്ന് രാത്രിയെ പകലെ തരം കിട്ടുമ്പോൾ അരുക്കറിയാതെ
ദ്രവ്യമപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നവർ രണ്ടാമത്തെ വകകാ

രാകുന്നു. ഇപ്രകാരമാണ് സ്മാർത്തർ എന്നു പറയുന്നത്—(പ്ര
കടപോരന്മാർ= 'വെട്ടിക്കൊള്ളക്കാരാണെന്നു് ഏതാനും മാ
ളകൾ പറയുന്നു ന്ന്) — ന്ന് പരവനമഃ=പരണശീലനായി
രിക്കുന്ന തദാനായോണ് നമസ്കാരം * (യജമാനൻ വിശ്വ
സ്മനായിതീന് അ ദ്രുതിന്റെ വീട്ടിൽതന്നെ എപ്പോഴാ
ണ് നമുക്കു പന്നം കൊടുക്കാവുന്നതരം കിട്ടുന്നത്—എ
ന്നു് ഏകവിചാരത്താൽ തട്ടി നടക്കുന്നവൻ. നിപേത=കട, ക
മ്പോളം മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ ചുറ്റി നടന്നു് ആരുമറിയാ
തെ വല്ലതും കൊടുക്കുക കൊണ്ടുപോകുന്നതെന്നുള്ള ഏക
വിചാരത്താൽ നടക്കുന്നവൻ. പരിചരൻ—തദഭ്യേ രൂപ
നായിരിക്കുന്ന തദാനായോണ് നമസ്കാരം—ആരണ്യനാം
പരവനമഃ=ആരണ്യന്മാരുടെ പാലകനായോണ് നമസ്കാ
രം.*[ആരണ്യന്മാർ എന്നു പറയുന്നവർക്കു വഴിപോക്കരുടെ
ദ്രവ്യം പിടിച്ചു പറ്റിയ അവരെ ഉപദ്രവിക്കണമെന്നുള്ള വി
ചാരത്താൽ നടക്കുന്ന എല്ലാവരും കാട്ടിൽ ഉച്ചരിക്കുന്നതുള്ള
ന്മാരാകുന്നു.] സുകാവദ്യോ ജ്ഞാസദ്ഭ്യേനമഃ=സുകാവ
ദ്ഭ്യായം ജ്ഞാസത്തുക്കളായു മരിക്കുന്ന തദാനായോണ്
ന്മസ്കാരം[വജ്രം കൊണ്ടു തന്റെ ദേഹത്തെ രക്ഷിക്കു
ന്ന പർ=സുകാവദർ ... [മറ്റുള്ളവരെ കൊല്ലുവാൻ ആഗ്രഹി
ച്ചാകാണ്ടുരിക്കുന്നതുള്ളന്മാർ ജ്ഞാസത്തുക്കൾ] മുഷ്ണ
താപനായനമഃ=മുഷ്ണത്തുള്ളതെ പാലകനായിരിക്കുന്ന തദ
നായോണ് നമസ്കാരം.] [മുഷ്ണത്തുക്കൾ= കൃഷ്ണക്കാരാ
യ്ക്കു ന്ന് യജമാനന്റെ ധാന്യങ്ങളെ അപഹരിക്കുന്നവർ]
അസിമദ്ഭ്യേനമഃ പാദഭ്യേനമഃ=പാദഗോപാലികളായി
രാത്രിയിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതുള്ളവരുടെ പാലകനായോണ്
നമസ്കാരം പ്രകൃതാനാം പതയനമഃ=ജനങ്ങളെ കൊന്നു
വധം അപഹരിക്കുന്നവരുടെ പാലകനായോണ് നമസ്കാരം.
ഉഷ്ണീഷ്ണേന ഗർവ്വനായനമഃ=ഉഷ്ണീഷ്ണിയായും ഗിരിചരനാ
യായും ഭജന തദനായോണ് നമസ്കാരം—[ഉഷ്ണീഷ്ണീ=വലിയ
ഗുഹാശാലനാപ്പായ തപ്തായ മുതലായ പച്ച കെട്ടി ഗ്രാ
മത്തിൽ ഇങ്ങിനെ സഞ്ചരിച്ചു് മോഷ്ടിക്കുവാൻ തരം നോക്കി
നടക്കുന്നവൻ] ഗർവ്വചരൻ=മലകളിൽ വിഹർത്താവായ കൊ
ണ്ടുവരുവാൻ പോകുന്നവരുടെ മുഷ്ണമുതലായ പിടിച്ചു പറ്റി
ക്കുവാൻ തരം നോക്കി നടക്കുന്നതുള്ളന്മാർ—കലുഷാനാം പ
തയനമഃ=ഗുഹാശാലനായും ഭജന അപഹരിക്കുന്നവരുടെ പാ
ലകനായിരിക്കുന്ന തദാനായോണ് നമസ്കാരം—ഇഷ്ടമദ്ഭ്യേ

തക്ഷി കന്മാർ=ശില്പികൾ— രഥകാരന്മാർ=തേർപണയ
 ന്നവർ— കുലാലന്മാർ=കുശലന്മാർ— കുർമ്മന്മാർ=ചാണ
 കൊല്ലന്മാർ—[കൂലിദാസലഭം.യുന്നവർ] പുഞ്ജപുന്മാർ=പ
 ക്ഷിതകൃഷ്ണനഗരിപ്പിക്കുന്നവർ— നഷ്ടാദന്മാർ=2സ്വംഭുത
 ലായവായപട്ടിച്ചകല്ലുന്നവർ— ഇഷ്ടകൃത്തുക്കൾ=ബാ
 ണമുണ്ടാക്കുന്നവർ— ധനപ്രകൃത്തുക്കൾ=ചില്ലണ്ടകുന്നവർ
 മൃഗമുക്കൾ=ഃവടന്മാർ— ശ്വേതികൾ=പട്ടികളുടെ കഴുത്തു
 കെട്ടിയിരിക്കുന്നവർ വിടിക്കുന്നവർ— ശ്വേതകിൾ=പട്ടി
 കളിരക്ഷിക്കുന്നവർ.

* ഇതുപോലെ മറ്റുള്ളവയും ഇല്ലാതെയാക്കുക.

അഥ പഞ്ചമോനവാകഃ.

നമോദവായചതദായചനമഃ ശവായചപശുപതയെ
ചനമൊനീലഗ്രീവായചശിതികണ്ഠായചനമഃ കപർഭിനെ
ചവൃഷ്ടകേശായചനമഃ സഹസ്രാക്ഷായചശതധനചനമഃ
നമോ ശരിശായചശിവിവിഷ്ടായചനമോമീഡുഷ്ടായ
ചേഷ്ടമന്തചനമോ ധ്രുവായചവാനായചനമോ ബൃഹ
തചപർഷിയസച നമോവൃദ്ധായചസംവൃദ്ധചനച
നമോ അഗ്രിയാനചപ്രഥമായച. നമോ ആശവചാജി
രായചനമഃ ശീശ്രിയാനചശിഭായചനമഃ ഉർദ്ധായചാ
വസപന്ത്യാനചനമഃ സ്രോതസ്യാനചഭീപ്യാനച—

ഭവായചതദായചനമഃ=ഭവാനാജ്ഞാണ്ടം തദനാജ്ഞാ
ണ്ടംനമസ്കാരം.* ഭവൻ=എല്ലാപ്രാണികൾക്കുംജന്മഭൂമിയാ
യിട്ടുള്ളവൻ—തദൻ=കുറച്ചിലനുക്കാരണത്തുമായിരിക്കുന്നദുഃ
ഖത്തെനശിപ്പിക്കുന്നവൻ—ശവൻ=പഃപത്തെ നശിപ്പിക്ക
ുന്നവൻ— പശുപതി=പശുതുല്യനാരായിരിയ്ക്കുന്ന മൃഗ
പുരുഷന്മാരെ രക്ഷിക്കുന്നവൻ— നീലഗ്രീവൻ=കാളകൂട
ധാരണം ചെയ്തവനായിട്ടു നീലവസ്ത്രമായിരിക്കുന്ന കഴു
ത്തോടുകൂടിയവൻ— ശിതകണ്ഠൻ=ശപതപർണ്ണമായിരി
ക്കുന്ന കുണ്ഠപ്രദശത്തോടുകൂടിയവൻ (വിഷധാരണസ്ഥലി
മൊഴിച്ചുള്ള കുണ്ഠപ്രദേശം.) കപർഭി=ജടാജൂടമുള്ളവൻ—വൃ
ഷ്ടകേശൻ— മുണ്ഡതകേശൻ മൊട്ടയടിച്ചവൻ പാശുപതാ
ഭിഃപഷാഠകാണ്ടു കപർഭിതദ്യുഃ യത്യാദിവേഷംകാണ്ടു മുണ്ഡ
തഃകശതപദ്യു— സഹസ്രാക്ഷൻ=ആയിരംകണ്ണുള്ളവൻ—
ഇത് ഇന്ദ്രഃപഷാഠകാണ്ടാണ് ശതധനപാവ്=ആറുവില്ലുകൾ
ഉള്ളവൻ— ശിരീശൻ=കൈലാസത്തിൽ ഇരിക്കുന്നവൻ
*ശപിവിഷ്ണുൻ-മഹാവിഷ്ണുസ്വരൂപൻ*വിഷ്ണുശപിവിഷ്ടുഃഇ
ത്ശ്രോത്രമീശൃംഗമൻ=ഏകദവം വർഷിക്കുന്നവൻ— ഇഷ്ട
മാൻ=ബാണംധരിക്കുന്നവൻ— ധ്രുവൻ—മുണ്ടൻ— വാ
മനൻ=കൈ, കാൽ, വിരൽമുതലായ അവതവങ്ങൾ കരകി
യിരിക്കുന്നവൻ—ബ്രഹ്മൻ=ഭേദമെടുത്തുവരികുന്നവൻ— വ
ർഷിയാൻ=മുനങ്ങളെക്കൊണ്ട് സമൃദ്ധനായിരിക്കുന്നവ
ൻ— വൃദ്ധൻ=പയസ്സൻ— വൃദ്ധാവ്=കേൾപ്പിപ്പെട്ടവൻ—
അഗ്രിയാൻ=ലോകംസൃഷ്ടിക്കുന്നതിനു മുമ്പേയുള്ളവൻ— പ്ര
ഥമൻ=മുൻപൻ— ആതു=പൊടുന്നനവെ എല്ലായിടത്തും

* ഇതുപലവെ മാനുള്ള സ്ഥലങ്ങളിലുംകണ്ടുകൊൾക.

വ്യാപിക്കുന്നവൻ—അജിരൻ= വഴിനടക്കുവാൻ സമർത്ഥൻ
 ശീശ്രീയൻ=വേഗംനടക്കുന്നവൻ[യുതിയുള്ളവൻ]— ശീഭ്യൻ=
 ഒഴുക്കുള്ള സ്ഥലത്ത് ഇരിക്കുന്നവൻ (ഒഴുക്കുള്ളസ്ഥലത്തുനി
 ത്തന്നെ പൻഉർദ്യൻ=തിരമാലകളോടുകൂടിയവൻ— (നമു
 ത്തിൽനിന്നുപൻ) അവസ്ഥാന്യൻ=വെള്ളത്തിനുള്ളകുടി
 ല്ലാത്തസ്ഥലത്ത് ഇരിക്കുന്നവൻ)കുളം കിണർ മുതലായതിൽ
 ഇറങ്ങിയിരിക്കുന്നവൻ സ്രോതസ്സൻ=ഒഴുക്കുള്ളസ്ഥലത്തുഇറ
 ങ്ങിനിൽക്കുന്നവൻ— ഭീപ്യൻ=ഭീപിൽവസിക്കുന്നവൻ—
 [തുരുത്തുകളിൽപാർക്കുന്നവൻ.]

ഇതി പഞ്ചമോനവാകഃ സമാപ്തഃ.

അഥ ഷഷ്ഠോനവാകഃ.

നമോ ജ്യേഷ്ഠായ ചകനിഷ്ഠായ ച നമഃ പൂർവ്വായ ചാപ
 രജായ ച നമോ മദ്ധ്യായ ചാപഗന്ധായ ച നമോ ജഘന്ത്യായ
 ച ബുദ്ധ്നിയായ ച നമഃ സോഭായ ച പ്രതിസ്യായ ച ന
 മോ യായ ച ക്ഷേത്രായ ച നമോ ഉർവ്വായ ച വലായ ച ന
 മഃ ശ്ലോക്യായ ച വസാന്ത്യായ ച നമോ വന്ത്യായ ച ക്ഷ്യാ
 യ ച നമഃ ശ്രവായ ച പ്രതിശ്രവായ ച നമഃ അനുഷ്ഠേണായ
 ചാതുര്മായ ച നമഃ ശൂരായ ചാഭിമുഖൈ ച നമോ വർമി
 ണേ ച വരൂഥനൈ ച നമഃ ബിപ്ലിനൈ ച കവചിനേ ച നമഃ
 ശ്രതായ ച ശ്രതഃസനായ ച

ജ്യേഷ്ഠായ ചകനിഷ്ഠായ ച നമഃ=ജ്യേഷ്ഠനായം കനിഷ്ഠനായം
 മിരിക്കുന്ന അഗ്നാദിജ്ഞാൻ നമസ്കാരം.* ജ്യേഷ്ഠൻ=വിദ്വൈ
 ശ്വായാദികളെക്കണ്ട അധികനായിരിക്കുന്നവൻ—കനി
 ഷ്ഠൻ=അല്ലൻ [വിച്ഛാദ്യംസംമതലായുള്ളവൻ] പൂർവ്വ
 ജൻ=ലോകത്തിന്റെ ആദിയിൽ പ്രാമാന്യമായിട്ടു ജനിച്ചവൻ
 അവരജൻ= യുഗാവസാനത്തു്കൽ സംഹാരം ഭൂനായിതാ
 വതരിക്കുന്നവൻ—മദ്ധ്യൻ=മദ്ധ്യകാലത്തിൽ=ദേവൻ, മനു
 ഷ്യൻ, പശു, പക്ഷി, ഇത്യാദി രൂപേണ അവതരിക്കുന്നവൻ—
 അവഗന്ധൻ=ബാലൻ (കുട്ടി) ജഘന്ത്യൻ=പശുക്കളോടൊ
 ന്നിൽപശുക്കിടാവ് രൂപേണ ജനിക്കുന്നവൻ—ബുദ്ധ്നിയ
 ന്=മാങ്ങളോടൊപ്പമായിട്ട് കൊമ്പ് മുതലായ രൂപത്തോടുകൂടി
 ജനിക്കുന്നവൻ—സോഭ്യൻ=പുണ്യപാപങ്ങളോട് കൂടിയ

* ഇപ്രകാരംതന്നെ വേറെയുള്ളതെല്ലാം.

നഷ്ടം—പ്രതിസ്തംഭം=വിവാഹദിയുക്തകയ്ക്ക് കെട്ടുന്ന രക്ഷാപന്ധത്തിനയോഗ്യനായുള്ളവൻ—യമൻ=യമധർമ്മൻ പട്ടണത്തിൽ പാപിശ്ചകനാതിജനകുന്നവൻ—ഉർവായുൻ=ഉർവരാ—സകലസന്യാസജോടുകൂടിയഭൂമി. അതിനെ അർപ്പിക്കുന്നവൻ—[ധാന്യവിശേഷത്രയേണമവതരിപ്പിക്കുന്നവൻ]—ചലൻ=ധാന്യം മുതലായ കൂട്ടിയടുന്നഭംഗത്തിനെ അർപ്പിക്കുന്നവൻ—[കളഭം, ലയം, രൂപത്തോടുകൂടി അവതരിക്കുന്നവൻ] ഖോക്യൻ=വൈദികന്മാരുടെ പ്രതിപാദിക്കുന്നവൻ—ആസാന്യൻ=ഭവദന്തത്തെ പ്രദിവദിക്കുന്നവൻ—വനൻ=കാട്ടിൽ വൃക്ഷാഭ്യർത്ഥന അവതരിപ്പിക്കുന്നവൻ—കക്ഷ്യൻ=ഉണ്ടിയകാട്ടിൽ ലതത്രയേണമവതരിപ്പിക്കുന്നവൻ—ശ്രവൻ=കർമ്മപ്പെടുന്നവൻ [ശബ്ദസംഗ്രഹൻ]—പ്രതിശ്രവൻ=പ്രതാപനസംഗ്രഹൻ—ആശുഷേണൻ=ശ്രീപ്രഗാമിനിയാദികളെ നേനയോടുകൂടിയവൻ [വേഗത്തിൽ ചാരിക്കുന്നസ്ഥലത്ത്] ഓട എത്തുന്ന കാലാർഹതയോടുകൂടിയവൻ—ആരഥൻ=വേഗത്തിൽ ഓടുന്ന തേരോടുകൂടിയവൻ—ശുരൻ=യുദ്ധത്തിൽ പൈയുർജ്ജരൻ—അഭിവന്ദൻ=ശത്രുക്കളെ പ്രഹരിക്കുന്നവൻ—ഉർവി=മണ്ണു മണ്ണുവൻ (യുദ്ധത്തിൽ ശത്രുക്കളെ മോചിപ്പിക്കുന്നവൻ) ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ള ചട്ടയോടുകൂടിയവൻ—വരൂർ=ശുഭത്തോടുകൂടിയവൻ [ശുഭത്തെ മറച്ചുവെക്കുന്നവൻ] ബലി=ബലത്തോടുകൂടിയവൻ [യുദ്ധത്തിൽ ഉപയോഗിക്കേണ്ട രഥപ്പാവു തൊപ്പി മുതലായതോടുകൂടിയവൻ]—കവചി=ഹോത്തരക്കർമ്മകവിധത്തിലുള്ളപ്പോൾ മുതലായോടുകൂടിയവൻ—ശ്രവൻ=വേദബലി പ്രസംഗനാത്മകൻ—ശ്രവസേനൻ=ബന്ധിയിൽ പ്രസംഗനായിരിക്കുന്ന സേനയോടുകൂടിയവൻ.

ഇതി ഷഷ്ഠാനവാകഃ സമാപ്തഃ.

അഥ സപ്തമോനവാകഃ.

നമോ ഭൂമിയായ പാനഹയന്യായ ചനമോ ധൃഷ്ണവേദപ്രമുശായ ച നമോ മൃതായ ച ധർമ്മതായ ച നമോ നഷ്ടനൈഃ ച ഷിംധിമതൈ ച നമസ്തീക്ഷ്ണേ ഷവേ ച യഥ ച നമഃ സ്വായായ ച സുധനവനൈ ച നമഃ സൂര്യായ ച വസുധായ ച നമഃ കാട്ടായ ച നീപായ ച നമഃ സൂര്യായ സ

മൃഹാത്ത നശിപ്പിക്കുക— എന്നുള്ളത്യാതൊന്നോ? അതു ഹേതുവായിട്ട് “മുദ്ര”യെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഇത് എല്ലാകർമ്മഫലങ്ങളെയും സാധിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടു. എന്നു. യാമലതന്ത്രം പറയുന്നു.

മോദയന്ത് ഗൃഹാദിഭൂപാപൈഃ ഘോരവയന്തി ച

ഗൃഹാദികളെ സന്തോഷിപ്പിക്കുക എന്നുള്ളതു ഹേതുവായിട്ടും, പാപസംഘാതത്തെ നശിപ്പിക്കുക എന്നുള്ളതു ഹേതുവായിട്ടും “മുദ്ര”യെന്നു പറയപ്പെടുന്നു എന്നു “മേരുതന്ത്രം” ത്തിൽ പറയുന്നു.

അച്ഛായാംജ പകാലേചധ്യാനേകാമ്യ ചക്രമ്ണി
സ്താനേചാവാഹനേശംഖേ പ്രതിഷ്ഠായാംചരക്ഷണേ
നൈഃവദ്യേതമാന്യത്ര
സ്ഥാനമുദ്രാദശിതവ്യാസപസ്വലക്ഷണലക്ഷിതാഃ

വൃജ, ജപം, ധ്യാനം, കർമ്മകർമ്മം, സ്താനം, ആവാഹനം, ശംഖ്, പ്രതിഷ്ഠ, രക്ഷണം, നൈവേദ്യം എന്നീ സ്ഥാനങ്ങളിലും, അപ്രകാരംതന്നെ മറ്റുസ്ഥാനങ്ങളിലും അതാതു ലക്ഷണത്തെക്കൂടി യഥാഭാവം വിശദീകരിച്ചു കാണിക്കേണ്ടതാകുന്നു എന്നു യാമലതന്ത്രം പറയുന്നു.

1. ശംഖമുദ്രാലക്ഷണം.

വാരാഹമുഖം തുസംഗ്രഹ്യ ഭക്ഷിണേനതു മുഷ്ടിനാ
കൃതപാത്താനാതതോ മുഷ്ടി മഹാമുഖം തുപ്രസാരയേൽ
വാരാഹമുഖസുമാഗ്ദ്ധ്യാ സൗഖ്യകരാസുപ്രസാരിതാഃ
ഭക്ഷിണാഗ്രഹ്യസംസൃജ്യാ മുദ്രൈഃ ഷാശംഖസംജ്ഞിതാ

വലത്തുകൈ മുഷ്ടിയിൽ കാണു് ഇടത്തുകൈ തള്ളവിരൽ പിടിച്ചു് വലത്തുകൈ വിരൽ അഞ്ചു കൂടി ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ചു് അതിനുള്ളിൽ ഇടത്തുകൈ തള്ളവിരൽ കടത്തി വലത്തുകൈ മുഷ്ടി മലർത്തി തള്ളവിരൽ നിവർത്തി ഇടത്തുകൈ നാലുവിരലുകൂട്ടി നിവർത്തി വലത്തുകൈ തള്ളവിരലോടുകൂടി ചേർത്തു പിടിച്ചു കാണിക്കുന്നതു ശംഖമുദ്ര.

2. ചക്രമുദ്രാലക്ഷണം.

ഹാസ്യം തുസംഗ്രഹ്യ കൃതപാസംഖഗോസുപ്രസാരിതേ
കനിഷ്ഠാംഗ്രഹ്യകൗലഗണമുദ്രൈഃ ഷാചക്രസംജ്ഞിതാ
കൈപ്പടാരണ്ടം വിട്ടുത്തി പരസ്പരം അഭിമുഖമായി ചേർത്തു പിടിച്ചു് വലത്തുകൈ ചരവിരലും ഇടത്തുകൈ പെരുവിരലും; വലത്തുകൈ പെരുവിരലും ഇടത്തുകൈ ചരവി

രലും തമ്മിൽ തമ്മിൽ തൊട്ടുമാറ് രണ്ടുപ്രാവശ്യം തിരിച്ചും മറിച്ചും കാണിക്കുന്നത് ചക്രമുദ്ര.

3. ഗദാമുദ്രാലക്ഷണം.

അന്യോന്യാഭിമുഖാഹാരസൗകൃതപാതഗ്രാമിതാംഗലീ
അംഗലയുഗ്മദ്ധ്യമേഭ്യഃ സംലഗ്നേസുപ്രസാരിതേ
ഗദാമുദ്രേയഥാപ്രാതാ വിഷ്ണോഃ സന്തോഷവർണ്ണി
കൈരണ്ടും തമ്മിൽ തമ്മിൽ അഭിമുഖമായി ചേർത്ത് വി
രലുകൾ പരസ്പരം കോർത്ത് ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ച് നടുവീരൽരണ്ടും
നിവർത്തി ചേർത്തുപിടിച്ച് കാണിക്കുന്നത് ഗദാമുദ്ര. [ഇത്
വിഷ്ണുവിനു സന്തോഷത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നതാകുന്നു.]

4. പദ്മമുദ്രാലക്ഷണം.

ഹാരസൗകൃതസംമുഖാകൃതപാ സംന്നതാവുന്നതാംഗലീ
തലാഗ്രാഗ്രിതാംഗലീയൗ കൃതൈപയഃ പദ്മമുദ്രികാ
കൈരണ്ടും തമ്മിൽ തമ്മിൽ അഭിമുഖമേകമേകം ഉപ
ലാഭമുഖമാക്കി തള്ളവീരൽരണ്ടും ഉള്ളകൈമദ്ധ്യത്തിൽ ചേ
ർത്തുപിടിച്ച് കാണിക്കുന്നത് പദ്മമുദ്ര.

5. ഗന്ധശമുദ്രാലക്ഷണം.

ഹാരസൗകൃതപിമുഖാകൃതപാ ഗ്രാമയിതപാകനിഷ്ഠികേ
മിഥസുജ്ജ്വലിനികേശ്ലേഷ്ശേഷ്ശേഷ്വേഗഗുജ്വലൈരഥാ
മദ്ധ്യമേനാമികേഭേദേത ദൈവപക്ഷാവിവിചാലഭേദേത
ഏകാഗന്ധശമുദ്രാപ്രാ വിഷ്ണോഃ സന്തോഷവർണ്ണി
കൈരണ്ടും വിമുഖങ്ങളാക്കി ചെറുവീരൽരണ്ടും കൂട്ടിപ്പി
ണച്ച്, ചുണ്ടാണി വീരൽരണ്ടും നിവർത്തിചേർത്ത്, തള്ളവീ
രൽരണ്ടും താഴ്ന്നി കൂട്ടിച്ചേർത്ത് അണി വീരലും നടുവീരലും രണ്ടുപി
രുകൾ എന്നുപോലെ ഇളക്കിപ്പിടിച്ച് കാണിക്കുന്നത് ഗന്ധശ
മുദ്ര. [ഇത് വിഷ്ണുവിനു സന്തോഷത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നതാകുന്നു.]
അണിവീരലും, നടുവീരലും, തള്ളവീരലും ചേർത്ത് മറു
രണ്ടുവീരലും നിവർത്തിപ്പിടിച്ച് കാണിക്കുന്നത് മൃഗീമുദ്ര.
ചെറുവീരൽ നിവർത്തി മാറുവീരലുകൾ ചേർത്ത് പിടിച്ച്
കാണിക്കുന്നത് ഹംസീമുദ്ര.

ഏകാഗന്ധശമുദ്രാപ്രാ വിഷ്ണോഃ സന്തോഷവർണ്ണി

ഇതിലഘുപുജാരത്നേ മുദ്രാലക്ഷണഃ സമാപ്തഃ.

* (ധേനുമുദ്ര, തോനിമുദ്ര, ഋഷ്യാഭിമുദ്ര, ഷഡംഗമുദ്ര, മാ
തൃകാമുദ്ര, ആവാഹനാഭിമുദ്ര, ഉപചാരമുദ്ര മുതലായ അനേ
കം മുദ്രകൾ സമ്പ്രമാണപുജാവിധിയിൽ പഠഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു.)

ശ്രീ

പ്രാണപ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രഃ.

ഓം അസൃശ്രീപ്രാണപ്രതിഷ്ഠാമഹാമന്ത്രസ്യ ബ്രഹ്മവിഷ്ണു
മഹേശ്വരാജയഃ—ഋഗ്യജുസ്സാമാമർച്ചാണിമന്ത്രം സി-പ്രാ
ണശക്തിഭ്യേ പതഃ—

ആം—ബീജം. ഹ്രീം—ശക്തിഃ. ക്രോം—കീലകം. അ
സ്മിൻബിംബേ പ്രാണപ്രതിഷ്ഠാപനെ വിനായകഃ.

ഓം, ആം, ഹ്രീം, ക്രോം, അം, കം, ഖം, ഗം, ഘം,
ഞം, ആ, ഹ്രീ, ക്രോം—പുമാവൃപ് തേജോവാതപാകശോ
മ്മദന അഗ്നിഷ്ടാത്യാനമഃ. [ഘോരായനമഃ.]

ഓ, ആം, ഹ്രീം, ക്രോം, ഇം, ചം, ഛം, ജം, ഝം,
ഞാ; ഇ, ക്രോം, ഹ്രീം, ആം—ശബ്ദ, സ്പഷ, രൂപ, രസ, ശ
ന്ധാത്മന തജ്ജനിത്യാനമഃ. (ശരസസ്സപാഹാ)

ഓം, ആ, ഹ്രീ, ക്രോം, ഉം, ഓ, ഐ, ധം, ഡം, ണം;
ഉ, ക്രോം, ഹ്രീം, ആം—ശ്രോത്ര, തപക്, ചക്ഷു, ജ്ഞാപാ
ശ്രാണാത്മനേ മദ്ധ്യാത്യാനമഃ. (ശിഖായൈവഷ്ട്)

ഓം, ആം, ഹ്രീം, ക്രോം, എം, തം, ഡാ, ദാ, ധം, നാ;
എ, ക്രോം, ഹ്രീം, ആം—വാക്, പാണി, പാദ, പര്യ, പ
സ്ഥാത്മനേ അനാലികാത്യാനമഃ. [കവചായഹ്മ]

ഓം ആം, ഹ്രീം, ക്രോം, ഒ, ഖം, ഘം, ബം, ഭം, മം,
ഭം, ക്രോം ഹ്രീം, ആം—ചക്രവൃട്ടാനശനവസിസ്താനന്ദാത്മ
നേ കനിഷ്ടികാത്യാനമഃ (നേത്രത്രയയോ പരഷ്ട്),

ഓം, ആം, ഹ്രീം, ക്രോം, അം, ഞം, രം, ലം, വം, ശം,
ഷം, സം, ഹാ, ഷാ; അഃ, ക്രോം, ഹ്രീം, ആം,—മനോ, ബു
ദ്ധ്യ, മകാര, ചിത്ത, വിജ്ഞാനാത്മനേ കരതലകരപ്രഷ്ടാത്യാ
നമഃ [അസ്മായഹ്മ]

അപതാംഭോധിസ്ഥപോതോല്പസദരുണസങ്കോ

ജാധിത്രശ്ശാകരാജൈ

പാശാങ്കോദണ്ഡമഷ്ടഭുവമഗ്നമപ്യം

കുശംപഞ്ചബാണാൻ

ബിഭ്രാണസൃഷ്ണപാലംത്രിനയനലസിതാ

പിന്നാക്ഷോരുഹശ്ശോ

ദേവി! ബാലാർക്കവർണ്ണാഭേതസു ചകരി

പ്രാണശക്തിഃ പരാന്തഃ

ഓം, ആം, ഹ്രീം, ക്രോം, അം, യം, രം, ലം, വം, ശം,
ഷം, സം, ഹാ, ക്ഷം; അഃ, ക്രോം, ഹ്രീം, ആം—ഹംസഃ
സോഹം മമപ്രാണം ഇഹപ്രാണാഃ.

ഓം, ആം, ഹ്രീം, ക്രോം, അം, യം, രം, ലം, വം, ശം,
ഷം, സം, ഹാ, ക്ഷം; അഃ, ക്രോം, ഹ്രീം, ആം ഹാസഃസോ
ഹം മമജീവാ ഇഹസ്ഥിതഃ

ഓം, ആം, ഹ്രീം, ക്രോം, അം, യം, രം, ലം, വം, ശം,
ഷം, സാ, ഹാ, ക്ഷം; അഃ, ക്രോം, ഹ്രീം, ആം—ഹംസഃ സോ
ഹം മമസദേപന്ത്രിതാണി;

ഓം, ആം, ഹ്രീം, ക്രോം, അം, യം, രം, ലം, വം, ശം,
ഷം, സാ, ഹാ, ക്ഷം, അഃ, ക്രോം, ഹ്രീം, ആം—ഹംസഃ
സോഹം മമവാങ്മനശ്ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രജിഹ്വാശ്രോണപ്രാ
ണാഇഹാശത്വസ്വസ്ഥയേചരം, തിഷ്ഠതുസ്വാഹാ.

ഇതി ലഘുപൂജാരത്ന പ്രാണപ്രരിഷ്ടമന്ത്രഃ
സമാപ്തഃ.

ശ്രീ.

അഭ്യുത്തരശത നാമാവലി.

 ഇന്ദ്രപായുന മന്ത്രങ്ങളുടെ ആദ്യം "ഓം" കാരവും
അപസാനം "നമഃ" ശബ്ദവും ചർച്ച്
ഉച്ചരിക്കണമെന്നാലുക.

1. ഗണപതി.

ഓം വിഷ്ണുശായനമഃ—വിശ്വവരദായ—വിശ്വചക്ഷുഃ,
ഷം—ജഗൽപ്രഭുവേ—ഹിരണ്യഗുപായ—സർവ്വാത്മനേ—
ജ്ഞാനത്രപായ—ജഗന്മയായ—ഉഗ്രഭുവരേതസേ—മഹാബാ
ഹുവ—അമയായ—അമിതവിക്രമായ—വേദവിദ്യായ—
മഹാകാലായ—വദ്യാനിധയേ—അനന്തായ—സർവ്വജ്ഞായ

യ — സർഗായ — ശാന്തായ — ഗജസ്ത്രായ — ചിത്തേശ്വരായ —
 യ — പിതാജപായ — വിശ്വമൃത്തയേ — അമേയാത്മനേ —
 വിശ്വാധാരായ — സനാതനായ — പ്രിയായ — മന്ത്രിണേ —
 സ്വാധാരായ — സുരാധീശായ — സമസുസാക്ഷിണേ — നി
 ര്ദ്വന്ദ്വായ — നിർദ്വേഷായ — അമോഘവക്ത്രമായ — നിർ
 ലായ — പുണ്യായ — കുമഭായ — കാന്തിദായ — കാമരൂപി
 ണേ — കാമഃപാഷിണേ — കമലാക്ഷായ — ഗജാനനായ — സു
 മ്യായ — ശർമ്മായ — ഭൃഷകാധിപവാഹനായ — ശുദ്ധായ —
 ദീപ്തയുഗായ — ശ്രീപതയേ — അനന്തായ — മോഹവഞ്ജ
 തായ — വക്ത്രയുഗായ — ശുപ്തകണ്ഠായ — പരമായ — യോ
 ഗീശായ — യോഗധാജ്ഞേ — ഉമാസുതായ — ആപ്തഭയേ —
 ഏകദന്തായ — മാനാഗ്രീവായ — ശരണ്യായ — സിദ്ധനേനാ
 യ — സിദ്ധപദായ — കരുണായ — സിദ്ധയേ — ഭഗവതേ —
 അപ്സരായ — വിക്ടായ — കവിലായ — ധുന്ധിരാജായ —
 ഉഗ്രായ — ഭീമോദരായ — ശുഭായ — ഗണാഭ്യക്ഷായ — ഗണേ
 ശായ — ഗണാഭ്യായ — ഗണനായകായ — ജ്യോതിസ്സത്ര
 പായ — ഭൂതാത്മനേ — ധൃതികരവേ — അനുകൂലായ — കുമര
 ഗുരവേ — ആനന്ദായ — ഹേരംബായ — വേദസുതായ — നാ
 ഗമുക്താപചിതനേ — ദുദ്ധായ — ബാലഭൂവാങ്കുരപ്രിയായ
 യ — ഹാലചന്ദ്രായ — വിശ്വധരേ — ശിവപുത്രായ — വിനാ
 യകായ — ലീലാസേവിതായ — പൂർണ്ണായ — പരമസുന്ദരായ —
 വിപ്ലവധാരായ — സന്ദരവദനായ — നിത്യായ — വർദ്ധേ
 ഷ്വമപൂജിതായ — ദീപ്തപാദോസ്തായ — ഭക്തമന്ദരായ — ശുര
 മായ — രത്നസിംഹാസനായ — മണികണ്ഠലയണിയായ —
 ഭക്തകല്പാണായ — അമേയായ — കല്യാണഗുരവേ — നഹസ്ര
 ശീർണ്ണേ — മഹാഗണപതയേനമഃ.

2. വിഷ്ണു.

ഓം ശ്രീകൃഷ്ണായനമഃ — കമലനാഥായ — വാസുദേവാ
 യ — സനാതനായ — പസുദേവാത്മജായ — പുണ്യായ — ലീ
 ലാമാന്ദവിഗ്രഹായ — ശ്രീവത്സാകൗസ്തുഭധരായ — യശോ
 മാധവായ — ഹരയേ — ചതുർഭുജാത്മകൃഷ്ണാസി — ഗഢഃശം
 ഖാപുഷ്പായ — ദേവകീന്ദനായ — ശ്രീശായ — നന്ദഗോ
 പപ്രിയാത്മജായ — യമുനാവേശസഹാരിണേ — ബലഭീപ്രി
 യാനജായ — പുതനാജീവിതഹരായ — ശക്തസുരഭഞ്ജനായ —
 അദൃശജനാനന്ദായ — സച്ചിദാനന്ദവിഗ്രഹായ — നവനീത

വില്പിപ്താംഗായ—നവനീതനടായ—അനഘായ—നവനി
തനപാഹാരായ—മുഖകുന്ദപ്രസാദകായ—ഷോഡശശ്രീ സ
ഹസ്രായ—ശ്രീഭംഗലിതകൃതയേ—തുകവാഗമൃതഃഖ്വി
നപേ—ഗോവിന്ദായ—ഃശാവിദംഭതയേ—വത്സവടക
ചരായ—അനന്തായ—ധേനുകാസുരഖണ്ഡനായ—ത്രിണീകൃ
തത്രാനാചത്തായ—യമജാജ്ജനഭഞ്ജനായ—ഉത്താലതാലഭേ
ത്രേ—തമാലശ്ചമളാകൃതയേ—ഗോപഗോപീശ്വരായ—യോ
ഗിനേ—കോടിസൂര്യസമപ്രഭായ—ഇളാപതയേ—ഹരജ്ഞാ
തിഷേ—യാദവേന്ദ്രായ—യദുദഹായ—വനമംലിനേ—പീ
തചാന്ദസേ—പാരിജാതാപഹാരകായ—ശേഖർഭനാച
ലേഭാഭത്രേ—ഗോപാലായ—സുഖപാലകായ—അജയേ—നി
രഞ്ജനായ—കാമജനകായ—കഞ്ജലോചനായ—മധുശ്ലേ
മധുരാനാഥായ—ദാരുകാനായകായ—ബലിനേ—വൃന്ദാവ
നാത്ഃ സഞ്ചാരിണേ—തൃദശീകാമഭാഷണായ—മുഷ്ടികാസു
രചാണുരമപ്രയുദ്ധവിശാരദായ—സംസാരവൈരിണേ—കം
സാരയേ—മുരാരയേ—നരകാന്തകയേ—സ്യമന്തകമണിഹ
ത്രേ—നരനാരയേണാത്മകായ—കുബ്ജകൃഷ്ണാബരധരയേ—
മായിനേ—പരമപുരുഷായ—അനന്ദിബ്രഹ്മചാരണേ—കൃ
ഷ്ണാച്യസനകർഷകയേ ശിശുപാലശരമേത്രേ—ദുര്യോധ
നക്ഷലാതകായ—വിദൂരക്രൂരചരദായ—വിശ്വാനന്ദപ്രദർശക
യ—സത്യപാപേ—സത്യസങ്കല്പായ—സത്യഭാമാരതയേ—ജ
യിനേ—സുഭദ്രാപൂർവ്വജായ—വിഷ്ണവേ—ഭീഷ്മകുന്ദപ്രഭയകാ
യ—ജഗൽഗുരുവേ—ജഗന്നാഥായ—വേണനാഭവിശ്വരോ
ധായ—വൃഷഭാസുരവിലാസിനേ—ബലോസര ബലരഞ്ജകാ
യ—യുധിഷ്ഠിരപ്രതിഷ്ഠാത്രേ—ബഹുബഹാദരസേനകയേ—
പാർത്ഥസാരഥയേ—അപൃക്തയേ ശീതാമൃതമഹോദധയേ—
കാളീയഹണിമാണിക്യരഞ്ജിതശ്രീപാദാബ്ജയേ—ഭരതോ
ദരായ—യജ്ഞഭോക്ത്രേ—ഭക്തവന്ദ്രാധിനാശനായ—നരോ
ധനായ—പരബ്രഹ്മണേ—ചെന്നശംശനവാഹനായ—ജവ
ക്രീഡാസമാസക്തഃശാഘീവസ്ത്രാപഹാരകായ—പുണ്യശ്ലോ
കായ—തീർത്ഥപാദായ—വേദഭവദ്വായ—യോനിധയേ—സ
ർവ്വതാത്മകായ—സർവ്വഹരത്വവിണേ—പരപുരയനമഃ.

ഓ. ശിവൻ.

ഓംശിവായനമഃ—മഹേശ്വരായ—ശംഭവേ—വിനാ
കിനേ—ശശിഃശഖരായ—ചാമരേന്ദ്രായ—വിരൂപക്ഷായ—

കപർദ്ദിനേ—നീല ലോഹിതായ—ശങ്കരായ—ശുദ്ധമാണ
 യേ—ഘഡാഗ്നേ—വിഷ്ണു വല്ലഭായ—ശിവിവിഷ്ണായ—
 അബ്ധികാ നാഥായ—ശ്രീകണ്ഠായ—ഭക്ത വത്സലായ—ഭ
 വായ—ശവായ—ത്രിലോകേശായ—ശിതീകണ്ഠായ—ശിവ
 പ്രിയായ—ഉഗ്രായ—കാമരയേ—അന്ധകാസുര സൂനാ
 യ—ഗംഗാധരായ—ലലടാക്ഷായ—കാല കാലായ—കൃ
 പാനിധയേ—ഭീമായ—പരശുഹസ്തായ—മൃഗപാണയേ—
 ജടാധരായ—കൈലാസരാസനേ—കവചിന—കോരാ
 യ—ത്രപുരാതനായ—വൃഷഭായ—വൃഷഭാരുഡായ—ഭ
 സ്തോദ്യുതിതപിഗ്രഹായ—സാമപ്രിയായ—സര മനായ—
 ത്രയിമുത്തായ—അനീശപരായ—നവജനായ—പരമാത്മനേ—
 സോമസൂക്താഗ്നി ലോചനായ—ഹരിഷേ—യജ്ഞമനായ—
 സോമായ—പഞ്ചവക്ത്രായ—സദാശിവായ—വിശേഷശാ
 യ—വീരഭദ്രായ—ഗണാനന്ദമായ—പ്രജാപതയേ—ഹിരണ്യ
 രേതസേ—ദുർദ്ധായ—ഗിരീശായ—അനഘായ—ഭജംഗ
 ഭൂഷണായ—ഭഗ്നായ—ഗിരിധന്വനേ—ഗിരി പ്രിയായ—കൃ
 ത്തി വാസനേ—പുരാതനയേ—ഭഗവതേ—പ്രമഥാധിപാ
 യ—മൃത്യഞ്ജനായ—പക്ഷ്യാന്തരവേ—ജഗദ്ഗ്യാപിനേ—ജഗ
 ത്ഗുഹാവ—പ്രോമകേശായ—മഹാനേന ജനകായ—ചന്ദ്ര
 വിക്രമായ—ഭദ്രായ—ഭഗവതയേ—സ്ഥാണവേ—അഹർ
 ബ്ധാസ്ത്യാന—ഭദ്രിഗംബരായ—അഷ്ട മുത്തയേ—അനേകാ
 ത്വായ—സാതപികായ—ശുദ്ധവിഗ്രഹായ—ശാശ്വതാന—
 ഐന്ധ പരശവേ—അജായ—പാശ വിമോചനായ—മൃഡാ
 യ—പശുപതയേ—ഭേദായ—മഹാഭവായ—അപ്യായ—
 ഹായേ—പൃഷ്ഠാന്തഭിദേ—അഗ്നഗ്രായ—ലക്ഷാലപരഹരായ—
 ഹരായ—ഭഗവതോഭിദേ—അഗ്നിതായ—നഹസ്രാക്ഷായ—
 നാഹസ്രപതേ—അപാഗ്നി പ്രദായ—അനന്തായ—രാജകാ
 യ—പരമേശ്വര യനമഃ.

4 സുബ്രഹ്മണ്യൻ.

ഓം സുബ്രഹ്മണ്യനമഃ—ഗുഹായ—ഷണ്മുഖായ—ഹാ
 ല നേത്ര സുതായ—പ്രഭവേ—ഹിംഗുായ—കൃത്തികാ സുത
 വേ—ശിവിവാഹനായ—ഭവിഷ്യദ്ഭജയേ—ഭവിഷ്ണവേ—ശ
 ക്തിധരായ—പശിതാശായ—പ്രഭജനായ—തരകാസുര
 സംഹാരായ—രക്ഷോബലവിമർദ്ദനായ—മത്തായ—പ്രമത്ത
 യ—ഇന്ദുമത്തായ—സുരൈസ്സന്യസുരൈസ്സകായ—ഭോഭസ്യേനാ

പതയ — പ്രാജ്ഞായ — കൃപാലവേ — ഭക്തവത്സലായ — ഉ
 മാസുതായ — കഥാരത്ന — ക്രൈസ്തവഭാരണായ — സേനാനേ
 — അഗ്നിജന്മനേ — വശാഖായ — ശങ്കരത്നജായ ശിവസ്വാ
 മിനേ — ഗണസ്വാമിനേ — നർവ സ്വാമിനേ — നന്ദനാ
 യ — അനന്തശക്തയേ — അക്ഷോഭ്യാന — പാവ്തി പ്രിയന്ന
 നായ — ഗംഗാസുതായ — സരോത് ഭൂതായ — അഹ്ലരായ —
 പാപകാമജായ — ജ്ഞായ — പ്രജ്ഞായ — ഉജ്ജ്വലായ — കമ
 ലാസനസംസ്കൃതായ — ഏകവർണ്ണായ — ദ്വിവർണ്ണായ — ത്രിവർണ്ണാ
 യ — സുമനോഹരായ — ചതുർവർണ്ണായ — പഞ്ചവർണ്ണായ — പ്ര
 ജാപതയേ — അഹസ്തതയേ — അഗ്നിഗർഭായ — ശമീഗർഭായ —
 വിശ്വരേതസേ — സുരാരിഷ്ഠ — ഹരിദർണ്ണയേ — ശുഭകരാ
 യ — വാസപായ — പട്ടഭേഷഭക്ത — പൂണ്ണ — ഗഭസ്തയേ — ഗ
 ഹനായ — ചന്ദ്രവർണ്ണായ — കലാധരായ — മായാധരായ —
 മഹാമായിനേ — കൈവല്യായ — വിശ്വയോനയേ — അമേ
 യാത്മനേ — തേജാസ്വിയേ — അനാമയായ — പരമേശ്വ
 നേ — പരബ്രഹ്മണ — വേദഗർഭായ — വിരട് സുതായ — പൂ
 ജിനകണ്ഠാഭർത്രേ — മഹാ സാരസ്വതവൃതായ — ആശ്രിതാ
 ഖിലഭാത്ര — ചോരഷ്ണായ — രേഖനാശനായ — അനന്തമു
 ഞയ — ആനന്ദയേ — ശിഖണ്ഡകൃതകേതനായ — ഡംഭായ —
 പരമഡംഭായ — മഹാഡംഭായ — വൃഷാകപയേ — കരണോ
 പാതരഭേദായ — കാരണാ തീതവിഗ്രഹായ — അനിശ്ചരാ
 യ — മൃതായ — അമൃതായ — പ്രാണയേ — പ്രാണായാമഹരായ
 ണായ — പിങ്ഗലഗന്ത്ര — വിരഷ്ണായ — രക്തശ്യാമഗർഭായ —
 മഹാത — സുബ്രഹ്മണ്യായ — ഗുഹ പ്രീതയേ — ബ്രഹ്മണ്യ
 യ — ബ്രാഹ്മണപ്രിയായ — വംശവൃദ്ധികരയേ — വേദവേദോ
 യ — അക്ഷയഹലപ്രദായനമഃ.

5. ദേവ്യേഷോത്തരപൂജ.

ഓം ആദിശക്തയേ നമഃ — മഹാഭൈരവ്യ — അഞ്ചികാ
 യൈ — പരമേശ്വരയ്യ — ഈശ്വരയ്യ — അനൈശ്വരയ്യ —
 യോഗിണൈ — നർവ ഭൂതേശ്വരയ്യ — ജയാന്തയ — വിജയ
 യൈ — ജയന്തൈ — ശാഭവൈ — ശാണൈ — ബ്രാഹ്മണ്യ
 ബ്രാഹ്മണ്യധാരിണൈ — മഹാബ്രാഹ്മണയൈ — മഹാമായയൈ —
 മാഹേശ്വരയ്യ — ലോക രക്ഷിണൈ — ഭഗ്നായൈ — ഭഗ്നപര
 യൈ — ഭക്തചിത്താമണൈ — മൃണൈ — നിശ്ചൈ — മൃണൈ
 സർവ്വസിദ്ധി പ്രദായൈ — മന്ത്രമൃണൈ — മഹാ കാലൈ — സ

വൃത്തിസ്വരൂപിണൈ—വേദമുതൽ—വേദ ഭൂതൈ—
 വേദാന്തായൈ—വ്യവഹാരിണൈ—അനന്തായൈ—ഭഗവ
 നൈ—രത്നദായൈ—ഭദ്ര സ്വരൂപിണൈ—നരായണൈ—
 നരസിംഹൈ—നാഗയജ്ഞോപവിതൈ—ശംഖചക്ര
 ഗദാധാരിണൈ—ജടാ മുക്ത ശരഭിണൈ—അഭമാണാ
 യൈ—പ്രമാണായൈ—അഭിമുഖാഭസനായൈ—പുണ്യ
 ഭായൈ—പുണ്യാപചാരിണൈ—പുണ്യ കീർത്തി—സു
 രായൈ—പിശാലാക്ഷൈ—ഗംഭീരായൈ—രൂപന്നപിതാ
 യൈ—കാലരാജൈ—അനൽപ്പസിദ്ധൈ—കരലായൈ—
 പത്മചാസിണൈ—മഹാസരസ്വതൈ—മനഃനിദ്ധായൈ
 മനോയോഗിണൈ—മാതംഗിണൈ—ചണ്ഡമണ്ഡചാരി
 ണൈ—ദൈത്യദാനവചാസിണൈ—മേഷജ്യോതിഷായൈ
 പരാജ്യോതിഷായൈ—ആത്മജ്യോത ഷായൈ—സർവ്വജ്യോതി
 സ്വരൂപിണൈ—സഹസ്രമുതൽ—സർവ്വൈ—സു
 ത്തമുത്തിസ്വരൂപിണൈ—ആയർല്ലക്ഷൈ—വിദ്യാലക്ഷൈ
 സർവ്വലക്ഷ്മീഭൂതായൈ—വിചക്ഷണായ—ക്ഷീരണ്ണവവാ
 സിണൈ—വാഗീശായൈ—വാക്യൈ—അജ്ഞാനജ്ഞാ
 നദഗാചരായൈ—ബലായൈ—പരമലോകൈ—ഭനേമ
 ണ്യലചാസണൈ—അവ്യക്തായൈ—വ്യക്തരൂപായൈ—
 അവ്യക്തരൂപായൈ—അനന്തായൈ—ചന്ദ്രായൈ—ചന്ദ്രേണ്ഡ
 ലചാസിണൈ—ചന്ദ്ര മണ്ഡല മണ്ഡിതായൈ—ഭൈരവൈ—
 പരമാനന്ദായൈ—ശിവായൈ—അപരജിതായൈ—ജ്ഞാ
 നപ്രാപ്ത—ജ്ഞാനവതൈ—ജ്ഞാനമുതൽ—കലവേ
 തൈ—ശൂശാനവാസിണൈ—മാത്ര—പരമകല്പിണൈ—
 ഷോഷവതൈ—ഭരിദ്വാഹാരിണൈ—ശിവതേജോ മുഖൈ—
 വിഷ്ണുപല്ലഭായൈ—കേശവിഭൂഷിതായൈ—കുമാായൈ—മ
 ഹിഷാസുരപാതിണൈ—സർവരക്ഷായൈ—മഹാകാളൈ
 മഹാചക്ഷുനമഃ.

൪ മഹാലക്ഷ്മി.

ഓം ഭംപ്രകൃതയേനമഃ—വികൃതയേ—വിദ്യായൈ—
 സർവ്വഭൂതഹിതപ്രദായൈ—ശ്രദ്ധായൈ—വർദ്ധനയൈ—സുര
 ഭയൈ—പരമാത്മികായൈ—വാചൈ—മന്ത്രലയായൈ—
 പത്മായൈ—ശുചയൈ—സപാഹായൈ—സ്വധായൈ—
 സുധായൈ—ധന്യായൈ—ഹിരണ്യായൈ—ലക്ഷ്മൈ—നി
 ത്യാപുഷ്ടായൈ—വിഭാവയൈ—അഭിരയൈ—ഭിത്തി—

ഭീഷ്മായ — വസുധായ — വസുധാരിണ്യൈ — കമലായ — കാന്തായ — കാമാക്ഷ്യൈ — ക്രോധസംഭവായ — അനഗ്രഹദായ — ബുദ്ധയേ — അനഘായേ — ഹരിവല്ലഭായ — അശോകായ — അമൃതായ — ലോകശോകവിനാശിണ്യൈ — ധർമ്മനിലയായ — കരുണാലോകമാത്രൈ — പത്മപ്രിയായ — പത്മഹൃദയായ — പത്മാക്ഷ്യൈ — പത്മേന്ദ്രപായ — പത്മമുഖ്യൈ — പത്മനാഭപ്രിയായ — രമായ — പത്മമാലാധരായ — ഭദ്രായ — പത്മിണ്യൈ — അഗന്ധിണ്യൈ — പുന്ദ്രഗന്ധായ — സുപ്രസന്നായ — പ്രസാദാഭിമുഖ്യൈ — പ്രഭായ — ഉഗ്രവേനായ — ചന്ദ്രായ — ചന്ദ്രസംഹാരായ — ചതുർജായ — ചന്ദ്രരൂപായ — ഇന്ദിരായ — ഇന്ദുവിതളായ — ആഹ്ലാദജനനായ — പുഷ്പായ — ശിവായ — ശിവജയൈ — സന്തതായ — വമലായ — വിശപ്പജനണ്യൈ — ഉഷ്ണയ — ഭാരദ്വനാശിണ്യൈ — പ്രീതപുഷ്പരിണ്യൈ — ശന്നേയൈ — അക്ഷമാലാമന്ദരായ — ശ്രീയൈ — ഭീഷ്മയൈ — വിശ്വനിലയായ — പരാഭോധായ — യശസ്വിണ്യൈ — വസുന്ധായ — ഉദാരംഗായ — ഹരിണ്യൈ — ഹേമമാലിണ്യൈ — ധന്ധാന്യായ — സദ്ധയേ — സൗഖ്യായ — അഭ്യുദായായ — ഉപവേഷയതാനന്ദായ — രാലാക്ഷ്യൈ — വസുപ്രഭായ — അഭായൈ — ഹിരണ്യപ്രാകാരായ — സമുദനയായ — ജയായ — മംഗളായ — വിഷ്ണുപക്ഷസ്ഥലസ്ഥിതായ — വിഷ്ണുപത്നൈ — പ്രസന്നായൈ — നാരായണസമാശ്രിതായൈനമഃ.

ഘോര.

കുംഭായൈനമഃ — ഗണേശജനണ്യൈ — ഗിരിരജതേന്ദ്രപായ — ഗുഹംബികായ — ജഗന്മാത്ര — ഗംഗാധരകാധുരീഭയണ്യൈ — വിരഭദ്രപ്രസുഖ — വിശപ്പാപിണ്യൈ — വിശപ്പത്രപിണ്യൈ — അഷ്ടമുതപ്രാത്ഥികയൈ — അഷ്ടഭരദ്വശമാണ്യൈ — ശിവായ — ശാഭവ്യൈ — ശങ്കയൈ — ബാലായ — ഭവണ്യൈ — ഭദ്രാഭായണ്യൈ — മംഗളാഭായണ്യൈ — സർവമാംഗളായ — മംജുഭാഷിണ്യൈ — മഹേശ്വരയൈ — മഹാമാന്യായ — മന്ത്രാഭയണ്യൈ — മഹാബലായ — ഹിമാദ്രിജായ — ഹൈമവണ്യൈ —

തദ്രാദ്ധ്യായം.

—•••••—

[വിട്ടുപോയനാലു അനുവാകങ്ങൾ]

—•••••—

അഷ്ടമോനവാ ൮.൪.

പ്രാരംഭം

നമഃ സോമായചതദ്രായച നമസ്താമ്രായചാരുണായ
ച നമഃ. ശാഠായചപശുപതയേച നമഃഗ്രായചഭീമാ
യചനമോ * അഗ്രധായച ദുരവധായച നമോഹ
ത്രേചമനീയഃസചനമോ വൃഷ്ണാഭ്യോഹരികേശഭ്യോ ന
മസ്താരായനമഃ ശാഭുചചമയോ മഭുവചനമഃ * ശങ്കരായ
ചമനുസ്തായച നമഃ ശിവായച ശിവതരായച നമസ്തീ
ർത്ഥായച കുപ്തായചനമഃ വാത്സായച വാത്സായചനമഃ *
പ്രതരണായചോത്തരണായച നമഃതതായ്യാചാലാഭ്യായ
ച നമഃഷ്വായചഹേന്ദ്രായച നമഃ സിദ്ധായച പ്ര
വാഹ്യായച *

ഇതിതദ്രാദ്ധ്യായേഅഷ്ടമോനവാകഃ

സമാപ്തം.

അഥനവമോനവാകഃ.

പ്രാരംഭം.

നമഃശ്വായച പ്രപഥായച നമഃ കിംശിലായചാ
ക്ഷയണായച നമഃകപർദ്ദിനേചപുലസ്ത്യേച നമോശോ
ഷ്വായച ഗൃഹ്യായച * നമഃസ്വപ്തായചശേന്ദ്രായച നമഃ
കാട്ടായചഹര.രേഷായചനമോഹ്രദയായചനിവേഷ്യോ
യച നമഃപാസപ്തായചരജസ്തായച * നമഃതൃഷ്കൃ
യചഹരിത്വായച നമോലോപ്തായചോലപ്തായച നമഃ
വ്യായചസൂർമ്യായച നമഃ പർണ്ണായച പണ്ണശദ്വായച *
നമോപഗൃഹണായചാഭിഷ്ഠതേച നമഃ ആസ്വിദതേച
പ്രസ്വിദതേച നമോവടികിരികേഭ്യോദേവാനാംഹൃദയേ

ജ്യോതമോ നമോ വിക്ഷീണകേഭ്യോ നമോവിചിന്നപത്മകേ
 ഭ്യോ നമശ്ശാന്തിഹസ്തഭ്യോനമഃ ശ്രമീവൽ കേഭ്യഃ *

ഇതിനുദാദൃശ്യംനവമോനവാകഃ
സമാപ്തം.

01010 300 (2) 000010A.8.

୧୨୦୦୦୦୦.

[illegible]

ഇതിലുൾപ്പെടാത്തവകൾ 8.

അഥ ഏകാദശോന്നവാകഃ.

പ്രാരംഭഃ.

സഹസ്രാണിസഹസ്രഃശായേരുദാദധിഭൂമ്യം
 തേഷാംസഹസ്രഃശാജനേവധനാനിതന്മസി *
 അപ്തീന്മഹദ്യുഷ്ണഃവന്തരിക്ഷേഭോദാദധി
 നീലഗ്രീവാഃ ശിതകണ്ഠാഃ ശ്വാ അധഃ ക്ഷമാചരാഃ *
 നീലഗ്രീവാഃ ശിതകണ്ഠാഃ ദിഗന്തദ്രാഹചരന്താഃ
 ധ്വജവൃക്ഷഃസുപ്തഃസ്മരാൻവീലഗ്രീവാവിഭോജനാഃ *
 യദഭ്യുതാനാമധിപതയോ വിശിഖാസഃ കചദ്ഭിനഃ
 യദഭ്യുതാനാമധിപതയോ വിശിഖാസഃ കചദ്ഭിനഃ *
 യദഭ്യുതാനാമധിപതയോ വിശിഖാസഃ കചദ്ഭിനഃ
 യദഭ്യുതാനാമധിപതയോ വിശിഖാസഃ കചദ്ഭിനഃ *
 യദഭ്യുതാനാമധിപതയോ വിശിഖാസഃ കചദ്ഭിനഃ
 യദഭ്യുതാനാമധിപതയോ വിശിഖാസഃ കചദ്ഭിനഃ *
 യദഭ്യുതാനാമധിപതയോ വിശിഖാസഃ കചദ്ഭിനഃ
 യദഭ്യുതാനാമധിപതയോ വിശിഖാസഃ കചദ്ഭിനഃ *

നഃമാരുദഭ്യോഽയപുഥിവ്യം യെന്തരിക്ഷേയെ ദിവി
 ഏഷാമന്നം വാതോ വഷ് മിഷവസ്മേഭ്യോ ദശപ്രാചീദ്ദശഭ
 ക്ഷിന്നാദരപ്രതീചീർഽശോഭീചീർഽശോർഽപാസ്മേഭ്യോനമ
 സ്മേനാ മൃധയതുതൈരം ദിഷ്ണോരശ്വേനോ ദേവകൃതം
 വൊജാഭിദധാമി. *

ഇതി ശ്രീനിവാസീയ ലഘു പൂജാരത്നേ,
 ശ്രീനിവാസശാസ്ത്രിണാലിഖിതേന
 പ്രഥമഭാഗഃ.
 സമാപ്തഃ.

ഃഭ്യുതോമുക്താപരാഗാമുതരസകലിതാദ്രിപ്രഭഃ.

* (പഞ്ചാക്ഷരഭ്യുതേന)

കാഞ്ചനാഭോഭ്യുതഃപദ്മാസനസ്ഥഃ

* [അഷ്ടാക്ഷരഭ്യുതേന.]

* ഐക്യപഞ്ചസ്യസമഗ്രസ്യധർമ്മസ്യയശസഃശ്രീയഃ
 ജ്ഞാനാചരാഗ്രയോശ്ചപഷ്ണാഭോഗ്നതീരണാ.
 ധ്വജവൃക്ഷഃസുപ്തഃസ്മരാൻവീലഗ്രീവാവിഭോജനാഃ.

